

DE DIEF IN DEN NACHT.

EEN VERHAAL VOOR JONGELINGEN.

I.

HET AANBOD.

Onlangs vond ik in een Engelsch werk een verhaal, dat mij zeer heeft getroffen, en geloovende dat het ook door u met belangstelling zal gelezen worden, wil ik het u gaarne mededeelen. Daar het verhaal zuiver Engelsche toestanden bevat, die menigen jongeling onbekend zijn, heb ik gemeend dit meer met onze zeden en gebruiken te moeten in overeenstemming te brengen, zonder iets aan de feiten te kort te doen, die in hoofdzaak dezelfde zijn gebleven. Zij die eenigzins met beurs- en handelszaken bekend zijn, zullen de reden hiervan wel begrijpen.

Zie hier nu het gewijzigde verhaal.

Op zekerem namiddag komt Henri Grafhout van zijn kantoor op zijne kamer, die hij gehoord heeft, en vindt daar een briefje van zijn vriend Willem Dennisse. Nieuwsgierig wat deze hem te zeggen heeft, opent hij het briefje en leest het volgende: »Amice, Wanneer gij kunt, kom dan nog heden avond bij mij. Ik ben den ganschen avond te huis, mij bezighoudende met mijne toebereidselen voor mijn reis naar Indië.»

Dit verzoek kwam Henri een weinig ongelegen. Hij had zich voorgenomen den avond te besteden met het lezen en bestudeeren van handelszaken en wilde ook eens zijn kas nazien, om te weten hoe het met zijne geldmiddelen stond. 't Is waar, hij wist wel uit zijn hoofd hoeveel hij nagenoeg bezat, maar nauwkeurig als hij was, wilde hij alles

nog eens goed narekenen en daarbij overleggen wat hij doen zou, om nog meer met het geld te verdienen, dat hij had uitstaan of belegd. Hieruit kunt gij reeds afleiden, dat hij zijne belangen met ernst behartigde, en inderdaad, ieder die hem kende wist dat hij een actief jong mensch was, iemand van onbesproken gedrag, en die zijne vrije uren niet doorbracht met het najagen van ijdele vermaken. Of hij hierin door hoogere, edele beginselen geleid werd, durf ik niet te bevestigen. Wel waren zijne ouders godvruchtige lieden geweest; die hem van zijne jeugd af aan met den weg der zaligheid hadden bekend gemaakt, en mag ik er ook bijvoegen, dat hij de waarheid, zooals ze de H. Schrift leert, zeer goed wist en er niet ongevoelig voor was. Maar zooals het menigen jongeling gaat, die zijne ouders verloren heeft en op zijn eigen wieken moet voortdrijven, zoo ging het ook hem. Hij meende weinig tijd te hebben, om zich met godsdienstige zaken en beschouwingen bezig te houden en achtte het reeds voldoende, wanneer hij Zondags eenmaal ter kerk ging. Overigens leefde hij zeer ingetogen en zuinig. Zijn doel was rijk te worden, en de gedachte eenmaal aan het hoofd van een handelshuis te staan, bekoorde hem zeer en daarheen richtte hij dan ook al zijne plannen.

»Het spijt mij,» zeide hij bij zich zelve, »dat Willem Dennisse juist dezen avond uitgekozen heeft. Ik had er alles op ingericht, om wat voor mij zelf te werken en dan vroeg naar bed te gaan. Maar misschien kan hij mij moeielijk op een ander uur spreken,

en dus zal ik wel verplicht zijn aan zijne uitnodiging gehoor te geven. Ik weet dat hij op het punt staat naar Indië te vertrekken en hij dus weinig tijd beschikbaar heeft. Ware hij niet een man, die mijn vertrouwen verdient, dan zou ik denken, dat hij mij voorstellen wilde den avond ergens in een komedie of Vereeniging door te brengen. Maar neen, dat zal hij niet willen. Hij weet hoe ik daarover denk en dikwijls hebben wij te zamen gesproken over het doel, dat een jonge man moet trachten te bereiken: door vlijt, spaarzaamheid en een onbesproken gedrag zich de achting van alle menschen te verwerven en zijne toekomst te verzekeren. Ik ben echter verlangend van hem te weten waartoe hij mij dezen avond te zijnent heeft uitgenoodigd. Ik zal dus naar hem toegaan en mijn voorgenomen arbeid tot morgenavond uitstellen."

Hij gebruikte nu zijn middagmaal, las daarna de couranten, en brieven die voor hem gekomen waren, en toen de avond gevallen was, begaf hij zich naar de woning van Willem Dennisse, dien hij aantrof midden tusschen kisten en koffers, die hij bezig was te bevrachten met zijne reisbenodigdheden. Na elkander gegroet en op een stoel plaats genomen te hebben, zeide Dennisse:

»Ik zal u mededeelen waarom ik u uitgenoodigd heb heden avond bij mij te komen. Gij weet, ik ga over eenige dagen naar Indië en heb daartoe geld noodig. Dit bezit ik nu wel, maar bestaat hoofdzakelijk in effecten en aandeelen van verschillende ondernemingen. Hiervan wenschte ik mij te ontdoen, om daarvoor wissels tot gelijk bedrag voor Indië te ontvangen. De effecten heb ik dan ook reeds verkocht, en van middag op de beurs zijnde, wilde ik twee aandeelen van de Maatschappij ter ontginning van Kopermijnen, zooals ik ze korthedshalve noemen zal, van de hand doen, toen ik aan u dacht en bij mij zelven zeide: Dat is juist iets voor Henri Grafhout. Hij wil graag rijk worden — en wie wil dat niet? — en van zijn geld hoogen interest en zelfs nog andere voordeelen genieten. En nu raadt gij het reeds waartoe ik u genoodigd heb. Ik bied u aan mijne aandeelen over te nemen, ter-

wijl ik u verzeker dat gij er volstrekt geen schade, maar onberekenbare winst van zult hebben. Ik heb de zaken dier Maatschappij nauwkeurig onderzocht, en ik moet zeggen: ze zijn puik — puik. Ging ik niet naar Indië, ik verzeker u, ze kwamen niet uit mijne handen, en dat ik ze aan u en aan niemand anders wil overdoen, komt omdat gij mij dikwijls een dienst hebt bewezen en mijn vriend zijt."

Henri was verrast. 't Was meer dan hij verwacht had en dat hij belust was dat aanbod aan te nemen, kon men wel zien aan zijne oogen, die schitterden van den glans, der begeerlijkheid. Hij had ook van die Maatschappij ter ontginning van kopermijnen gehoord en wist dat zij goede zaken deed en groote kansen van winst had. Zelfs hadden er zijne patroons, de Heeren Blangert en Co. op 't kantoor van gesproken, en wel met veel lof. Dat die heeren echter geene aandeelen in die Maatschappij genomen hadden, verwonderde hem niet, daar dit tegen hun beginsel was. Als groothandelaren wilden zij zich nooit met speculatiën in effecten inlaten en waren tegen alle beurspel. Maar zoo nauwgezet en beginselvast behoefde naar zijne meening hij niet te zijn.

»Het is heel hartelijk en vriendelijk van u," zeide hij tot Dennisse, »en ik ben gaarne bereid uw aanbod aan te nemen. Hoe hoog beloopt de som?"

»Een kleine tweeduizend gulden te zamen. Ik heb de beursnoteering niet nagezien, maar ik denk dat het geheele bedrag der aandeelen zal zijn ongeveer f 2010." —

»Dat spijt me," zeide Henri.

»En waarom?"

»Zooveel geld bezit ik niet. Ik heb, meen ik, u wel eens in vertrouwen gezegd, dat ik bij de X Bank ongeveer f 1850 heb staan; derhalve kom ik ruim f 150 te kort, om uwe aandeelen over te nemen."

»Maar dat is immers slechts een kleine som, die gij makkelijk bijeen kunt krijgen."

»Waardoor?"

»Wel deze of gene uwer vrienden of medebedienden van uw kantoor zullen u zeker dat sommetje wel willen leenen."

»Ik leen niet gaarne geld van vrienden,

maar behelp mij liever, wanneer ik soms in verlegenheid zit," zeide Henri. »Het zou mij 't bloed naar 'thoofd jagen, als men 't mij afsloeg.»

»Maar dan weet ik goeden raad," zei Dennisse. »Uwe patroons zijn schatrijke kooplieden, en daar ik weet, dat zij u op prijs stellen en gij hun vertrouwen bezit, zal 't u maar een woord kosten een klein voorschot op uw salaris van hen te ontvangen.»

»Dat doe ik in geen geval," zei Henri, »daartoe ben ik te eergierig. Bovendien, ik ben er zeker van, dat zij het mij zouden weigeren, zoodra ik hun bekend maakte waartoe ik dat geld behoefde. Zij zijn tegen alle beursspeculaties en hebben 't mij dikwijls doen merken, hoe onaangenaam het hun zou zijn, wanneer ik of de andere bedienden, er ons mee inlieten. Dit is dan ook de reden, waarom ik geen onkel effect bezit maar mijn geld bij de u bekende Bank heb belegd.»

»'t Spijt me," zei Dennisse. »'t Was anders een buitenkansje voor u. Ik zal dan op eene andere wijze zien mijne aandeelen te gelde te maken.»

Onderwijl zijn vriend dit zeide en nog pogingen deed hem over te halen, maakte hij allerlei plannen en berekeningen. Hij wilde zoo gaarne die aandeelen hebben.

»Wilt gij mij een dag geven, om na te denken en mijne maatregelen te nemen?" vroeg hij, »alsdan kom ik morgen avond hier om u bescheid te brengen.»

»Een dag is wel wat lang," was het antwoord, »vooral omdat dan de gelegenheid, om de aandeelen op de beurs te verhandelen, voorbij is..... Maar om uwentwil zal ik het doen..... Dus tot morgen avond.»

»Misschien reeds vroeger," hernam Henri, wiens hoop verlevendigd werd.

»Doe wat gij kunt," zei Dennisse. »Ik wensch er het beste van.»

Het gesprek liep ten einde en Henri begaf zich naar zijn huis.

II.

DE VERZOEKING.

Nauwelijks was hij een paar huizen ver, of daar zag hij iemand, die hem bekend toescheen, aankomen. Vergiste hij zich niet? Was het niet een der boekhouders van de X Bank en wel dezelfde die gewoonlijk met hem afrekende? Hij wachtte nog een paar seconden, en toen het volle gaslicht uit een der winkels op den aankomende viel, bleef er voor hem geen twijfel over. Het was de hem bekende boekhouder.

Hij groette en hield hem staande.

»Veroorloof mij u een vraag, een verzoek te doen," zeide hij. »Zou ik morgen ochtend ook Rekening Courant kunnen krijgen van mijne in uwe Bank liggende gelden, en zou ik over dit geld alsdan tegelijk kunnen beschikken?"

»Dat zal moeielijk gaan, mijnheer," was het antwoord. »'t Is zoo verschrikkelijk druk op 't kantoor, dat ik dikwijls geen tijd heb om mij te bezinnen.»

»'t Zou mij zeer spijten. Wanneer het u echter even mogelijk ware, zou u er mij een groot genoeg mede doen, daar ik het geld zoo dringend behoef.»

»'t Is geheel tegen de reglementen van de Bank," zei de Boekhouder, »daar u weet, dat eene dergelijke som slechts wordt uitbetaald na minstens twee dagen vooraf opgezegd te zijn. Nu zou 't mij niet veel tijd en moeite kosten den kassier order te geven u uw geld uit te betalen, maar u verlangt Rekening Courant, en dit is juist de zaak, die mij 't meeste werk geeft. Ligt uw geld niet ongeveer negen maanden in de Bank?"

»Ja, negen of tien maanden.»

»Begrijp eens! U weet zelf wel hoeveel er dan na te zien en uit te rekenen valt over een tijdsverloop van negen maanden. Zou u niet een paar dagen kunnen wachten?"

»Als 't niet anders kan," antwoordde Henri op eenigzins verdrietigen toon, »dan zal ik dit wel moeten doen. Maar het zou een groote teleurstelling voor mij zijn en mij ook verlies veroorzaken.»

De boekhouder was geen onwillig man, en

begrijpende dat er ditmaal veel voor den jongen man afhing, dat hij morgen zijn geld en de afrekening kreeg, zeide hij:

»Nu, om u een genoegen te doen en u geene teleurstelling te bereiden, zal ik uw verzoek inwilligen, hoewel — ik herhaal het — het tegen de reglementen is! Kom dan morgen, kort voor beursstijd, aan ons kantoor; dan zal ik zorgen, dat alles klaar is. Ik zal uwe Rekening Courant in orde maken en er een wissel op de Betaalkas bijvoegen.»

»Kostelijk!» riep Henri verheugd uit. »Ik dank u zeer voor uwe welwillendheid.»

Zij gaven elkander de hand en gingen huns weegs. Doch nauwelijks was Henri een paar schreden voort gegaan, of hij zag den Boekhouder weer aan zijne zijde.

»Een enkel woord,» zeide deze. »Gij zult, zooals van zelf spreekt, die Rekening Courant wel goed nazien. Mocht daarin door de haast, die gij mij oplegt, een foutje voorkomen, verwittig er mij dan van.»

Henri beloofde het.

Een kwartier later bereikte hij zijne kamer. Maar van arbeiden kwam dien avond niets. Hij moest gedurig denken aan die aandeelen, die hem niet mochten ontsnappen. Wel wist hij vooruit, dat het geld, 't welk hij van de Bank zou ontvangen, niet toereikend was, om die aandeelen te koopen, maar hij hoopte den heer Dennisse over te halen, met het ontbrekende een paar maanden geduld te hebben en wilde hem beloven hem dat geld naar Indië na te zenden. En in die hoop begaf hij zich te bed, droomende van groote schatten, die eerlang zijn deel zouden worden. Zou zijne hoop vervuld worden? Zou hij nog eenmaal een rijk man en geplaatst zijn aan het hoofd van een aanzienlijk handelshuis? De grond voor die hoop lag louter in het bezit van die aandeelen. O, hoe gelukkig zou hij zijn, wanneer hij dezen zijn eigendom zou kunnen noemen!

Den volgenden dag wist Henri Grafhout een uur uit te breken, om kort voor beursstijd bij de Bank te zijn. Dat het daar zeer druk was, zag hij bij het binnenkomen, en met veel moeite gelukte het hem tot den Boekhouder door te dringen, op wien hij ook

eenigen tijd moest wachten voordat hij hem te spreken kon krijgen. Eindelijk was hij met hem alleen.

»De zaak is in orde,» zei de Boekhouder, die hem een gesloten couvert overhandigde aan zijn adres.

»Ik heb nu geen minuut tijd meer,» zei de Boekhouder. »Zie te huis de Rekening Courant in, en zooals ik u gisteren avond zeide, mocht er door de haast iets verzuimd zijn, dan zult gij het mij wel doen weten.»

Henri bedankte hem voor zijne moeite, nam het Couvert in ontvangst, en daar hij zich dicht bij zijn woning bevond, ging hij even naar zijne kamer, om alles na te zien. Hier gekomen opende hij het Couvert, maar stel u zijne verbazing en verrassing voor, toen hij, meenende slechts hoogstens f18 of 1900 te ontvangen, uit de Rekening Courant gewaar werd, dat hem volgens die berekening toekwam eene som van f2080,50, derhalve ruim f100 meer. Hij zag den wissel na, of ook hierop een abuis gekomen was, maar neen, daar stond wel degelijk eene aanwijzing van f2080,50.

Hij begreep er niets van en zette zich op een stoel om de Rekening Courant nog eens nauwkeurig na te zien. Weldra ontdekte hij dan ook waarin het abuis school.

Eenige maanden geleden had hij van zijne f1850 aan een vriend f150 geleend. Dit geld was hem eerlijk terugbetaald met een wissel, dien hij terstond bij de Bank had afgegeven. En nu bleek uit de Rekening Courant, dat die f150 tweemaal geboekt waren, 't geen hij niet anders kon verklaren dan hierdoor, dat de Boekhouder, toen de wissel betaald werd, nogmaals hetzelfde bedrag, had te boek gesteld, waardoor dus de f1850 tot f2000 was gestegen en 't geheel, met de hem toekomende interesten nu een som uitmaakte van f2080,50, derhalve meer geld dan noodig was om de aandeelen te koopen.

Maar mocht hij zich die f150 toeëigenen?

Zij kwamen hem immers niet toe en warem hem door een fout of een abuis toegevoezen. Maakte hij van dit abuis gebruik en behield hij die f150 als zijn eigendom, dan — dan zou hij oneerlijk zijn en..... een diefstal begaan.

Eene huivering overviel hem toen deze laatste gedachte bij hem opkwaam.

Hij wierp zich achter in den stoel, ondersteunde zijn hoofd met de rechterhand en wilde eens nadenken, of hij werkelijk zoo schuldig was, wanneer hij zich dat geld toeëigende.

En hiermede beging hij een groote fout. Wanneer het geweten ons zegt, dat wij op het punt zijn eene *zonde*, een *misdaad* te begaan, dan mogen wij die stem niet tegen spreken, temeer daar God ons gebiedt: *Gij zult niet stelen*. Trachten wij die stem te

... Stel u zijne verbazing ... voor ...

smoren of tot zwijgen te brengen door allerlei bedenkingen en spitsvondigheden, dan onderhandelen wij met den Booze, die ons op listige en valsche wijze te hulp komt tot ons verderf.

Henri Grafhout begon met tot zich zelven te zeggen, dat al zijne hoop op het bezit van rijkdom door één pennestreek kon vernietigd worden. Zou dat niet jammer zijn? Er zijn zooveel rijk geworden door het abus van een ander. Waarom zou hij er dan ook geen gebruik van maken? Hij zou immers dat geld niet verkwisten, maar het besteden tot iets nuttigs voor hem en anderen.

En aldus met zich zelven sprekende liet

hij den Booze den toegang vrij. De Booze kwam tot hem als een dief in den nacht, om hem te berooven van zijn goeden naam, van zijne vrijmoedigheid voor God, van zijn gebed, van zijne gemeenschap met God, — al was deze laatste ook zeer luttel.

Zijt gij misschien bevreesd, — dus fluisterde die dief in den nacht hem toe, — dat het uitkomen zal? Daarvoor behoeft gij geen vrees te koesteren. Niemand komt het ooit te weten. Maar stel eens het geval, dat er over een jaar of wat iets van uitlekte. Welnu, wat dan nog? Gij kunt altijd zeggen: ik heb die Rekening Courant niet nauwkeurig ingezien, maar heb gerekend op de nauwkeurigheid van de X Bank, die nooit fouten maakt. En ten anderen: in die twee of drie jaren hebt gij uw vermogen verdubbeld door het stijgen der aandelen. Gij zoudt dus zeer dwaas handelen die f150 terug te geven. Daartoe is nog altijd tijd wanneer de fout ontdekt wordt. Bovendien, ieder houdt u voor een eerlijk man en gij bezit de achting van allen die u kennen.

Dus sprak de dief in den nacht tot hem, en zijne stem vond weerklank in een hart, dat naar rijkdom dorstte.

Twee uren later begaf hij zich naar zijn vriend Dennisse. Hij had den wissel verzilverd, en met eene portefeuille vol banknoten trad hij glimlachend de kamer binnen.

»Ik ben zoo gelukkig geweest,» zeide hij, »het geld bijeen te krijgen en breng u nu het vereischte bedrag voor de aandelen.»

Dit zeggende opende hij de portefeuille en spreidde de banknoten op tafel uit.

»Gij moogt wel van geluk spreken,» zeide de heer Dennisse, »want naar ik daar straks heb vernomen, zijn die aandelen heden middag op de beurs 10% gestegen en hebt gij dus al een aardig sommetje verdiend. Als ik dat geweten had, dan Maar neen, de zaak was tusschen ons beklonken en ik ben blij om uwentwil. Geluk er mee! Gij wordt nog een rijk man.»

»Ik wil het hopen,» zei Henri, die de aandelen in ontvangst nam, »en zal het nooit

vergeten, dat ik dit fortuintje aan uwe grootmoedigheid te danken heb."

"Papperlappap!" zei Dennisse, "onder vrienden komt geene grootmoedigheid te pas. Zij moeten elkander helpen waar zij kunnen. Het zal mij intusschen aangenaam zijn, wanneer ik in Indië ben, van u te vernemen dat het u welgaat. Adieu!"

Dennisse had een waarzeggenden geest gehad, toen hij tot Henri zeide: "Gij wordt nog een rijk man."

Twee maanden later waren die aandeelen zoo hoog gestegen, dat hunne waarde meer dan vertienvoudigd was. Het geluk liep den bezitter in alles mede. Een Oostenrijksch en Russisch premielot, die hij gekocht had, kwamen met aanzienlijke prijzen uit, en eenmaal in het bezit van een groot kapitaal zijnde, ondervond hij dat dit kapitaal, zonder dat hij er een hand voor omkeerde, met elken dag aangroeide.

Nog altijd had hij zijne betrekking behouden bij de Heeren Blangert en Co., wier procuratiehouder hij geworden was en die hem, daar zij hem als een handig en eerlijk man kenden en hoogschatten, als deelgenoot in hunne firma opnamen. Een jaar daarna trad hij in het huwelijk, met eene dochter van een der Heeren Blangert, die hem een aanzienlijk fortuin als huwelijksgift medebracht. Nog meer. De oudste der Heeren Blangert stierf, en toen de jongste zich uit de zaken terugtrok, om zijn levensavond in rust ergens op eene buitenplaats door te brengen, zag zich Henri Grafhout aan het hoofd der firma geplaatst, betrok eene deftige woning, en genoot zoowel als koopman, burger en familievader de achting van allen die met hem verkeerden. Menig een achtte zich gelukkig zaken met hem te doen. Hij werd de vraagbaak voor ieder die inlichtingen wenschte te ontvangen, en voor geene enkele philanthropische inrichting schelde men tevergeefs bij hem aan. Waar hij kon hielp hij. Kerk en school, wees en weduw, armoede onder allerlei vorm genoot van hem milde ondersteuning, en wanneer hij, van zijn kantoor gekomen, 's middags en 's avonds tusschen

zijne vrouw en kinderen zat, dan bood hun te zamen zijn een liefelijk beeld aan van huiselijk geluk en vrede.

En de Rekening Courant?

En de gestolen honderdvijftig gulden?

Daaraan dacht de heer Henri Grafhout niet meer. 't Geweten was met banknoten en goud geld belegd: het sluimerde onder dien zwaren last, en wanneer er nu en dan een zucht oprees en het geweten begon te spreken, oogenblikkelijk verscheen de dief in den nacht, die hem ook nog het laatste overschot van vrees en bewustheid van schuld trachtte te ontstelen.

III

BEZOEKING EN VERGELDING.

"Lieve Henri, ik ben blij dat je tehuis gekomen bent, want ik heb je raad zoo dringend noodig."

"Waarover?" vroeg de heer Grafhout, die van 't kantoor tehuis gekomen, hoed en jas aan den kapstok hing in de gang, waar zijne vrouw hem te gemoet was gegaan. "Waarover?" herhaalde hij met een glimlach, terwijl hij zijne vrouw omhelsde.

"Over Frits," was haar antwoord, gevolgd door een zucht.

"Heeft hij een kwajongensstreek uitgevoerd? Gekibbeld met Theodoor en zijne zusjes? De meiden geplaagd? Op school lastig geweest? Och, vrouw, 't is een jongen, en jongens zijn nu eenmaal in de wereld, om allerlei katekwaad uit te voeren en lastig te zijn. Maar 't zal wel veranderen. 't Verstand komt niet voor de jaren. Zet nu maar niet zoo'n betrokken gelaat en zie mij niet aan, alsof er, ik weet niet wat voor een ongeluk heeft plaats gehad."

Hij lachte haar vriendelijk toe, terwijl hij haar naar de eenzame binnenkamer geleidde. Maar er kwam geen lachende trek op haar gelaat. Hare oogen waren vochtig en er hing een donkere wolk op haar voorhoofd.

"Nee, lieve Henri," zeide zij. "Ik kan je niet opgeruimd aanzien. Ik heb verdriet. Er is iets gebeurd, dat mij met grooten kom-

mer vervult, en als ik verdriet — dus ging stoel tegenover men — zeld vader eens w ijer heeft gev in zijne zake wiens naam er zoovele en gewetens rechtigheden niet verdrag voor altijd Henri sk hadden het in zijn hart "Deel mij gedachten heeft."

Frits w jongen vo had iets v meende, d leek en ha geërd h was van zijn vad trof. Dit niet onk ere tro zijn zoo "Ik z Grafhou zelve t omtrent te veel heugen die ik De Hij ke maar van d "La is," f maan Zoo'n gen scha berij

mer vervult, en als gij het weet, zal je even als ik verdrietig zijn. Toen ik het ontdekte — dus ging zij voort, nadat zij op een stoel tegenover haar man had plaats genomen — zeide ik tot Frits: »O, als dat je vader eens wist! Je vader, die met zooveel ijver heeft gewerkt, en dien God zoo kennelijk in zijne zaken gezegend heeft! Je vader, op wiens naam geen enkele vlek rust, terwijl er zoovele vaders zijn, die hunne handen en gewetens bezoedeld hebben met ongerechtigheden, met dingen die het daglicht niet verdragen kunnen en die hun naam voor altijd geschandvlekt hebben.»

Henri sloeg de oogen neêr. Die woorden hadden het litteken van eene oude wonde in zijn hart opengereten.

»Deel mij mede,» zeide hij, om op andere gedachten te komen, »wat de jongen gedaan heeft.»

Frits was zijn oudste zoon, een flinke jongen voor zijn twaalfjarigen leeftijd. Hij had iets vriendelijks in zijn blik, en zijn vader meende, dat hij in alles op zijne moeder geleek en hare openhartigheid en liefde van haar geërfd had. Mevrouw Grafhout daarentegen was van gevoelen, dat hij meer had van zijn vader, wat verstand en aanleg betrof. Dit laatste was ook door zijn vader niet onopgemerkt gebleven, en met een zekere trotschheid en tevredenheid zag hij op zijn zoon neder.

»Ik zal je alles vertellen,» zeide mevrouw Grafhout, »maar ik moet beginnen met mij zelve te beschuldigen. Ik ben te zorgeloos omtrent Frits geweest en heb hem wellicht te veel verschoond. Daarbij komt, dat mijn geheugen wat zwak is en ik vele dingen vergeet, die ik niet vergeten moest.»

De heer Grafhout knikte toestemmend. Hij kende deze zwakheid van zijne vrouw, maar vergaf het haar, daar zij als vrouw van den huize zeer veel te doen had.

»Laat mij je nu zeggen wat er gebeurd is,» ging zij voort. »Je weet, dat Frits elke maand een rijksdaalder krijgt voor zakgeld. Zoo'n jongen heeft allerlei noodig voor dingen op school en in huis, voor teekengereedschap, verfdoo's, platen en sommige liefhebberijen. Nu gebeurde het wel eens, dat hij

mij, voordat de maand om was, vroeg, hem reeds zijn rijksdaalder te geven....»

»Dat je wel niet gedaan zult hebben,» viel hij haar in de rede. »Een jongen moet leeren niet verder te springen dan zijn stok lang is, en als hij dat niet vroeg leert, komt hij er door in ellende.»

»Ik heb het maar eenmaal gedaan, en juist bij gelegenheid van het voorval, dat ik je nu wil mededeelen. Je weet, wij zijn in October, en op 21 September gaf ik Frits een rekening mede van vier gulden twintig cents, die hij in een winkel zou betalen, 't geen hij gemakkelijk kon doen, daar die winkel dicht bij zijn school is. Ik had op dat oogenblik geen afgepast geld en gaf hem een muntbiljet van tien gulden, en daar hij zoo gaarne een postzegelalbum wilde koopen, waarvoor hij mij een voorschot had gevraagd, zei ik hem, dat hij dien rijksdaalder kon afhouden van het geld, dat de winkelier hem zou teruggeven. Door de vele — vele bezigheden en den aanloop van allerlei menschen, die mijne hulp kwamen inroepen, vergat ik Frits te vragen naar de kwitantie der rekening en het overgeschoten geld, totdat ik van morgen de stad inging, om boodschappen te doen en ook den winkel bezocht. Maar verbeeld u mijn schrik en ook mijne droefheid, toen ik daar vernam, dat Frits er niet met de rekening was geweest en ook geen geld had betaald. O Henri, ik kan je niet zeggen,» ging zij voort, hare tranen tevergeefs bedwingende, »hoe mij dat gesmart heeft. Hoe is het mogelijk, dat een jongen, die in alles zoo op zijn vader gelijk is, — een vader met zulk een eerlijk hart — veertien dagen in huis kan rondloopen, met mij praten, met mij spelen en.... zijne misdaad voor mij verbergen. Ach, het is de eerste stap op den weg der ongerechtigheid, en wij weten dat zulk een stap gewoonlijk door andere stappen, — de een al grooter dan de ander, — gevolgd wordt. O 't is verschrikkelijk! Ach, wat moet er van hem worden!»

De heer Grafhout hield het hoofd gebogen en een diepe zucht steeg uit zijne borst opwaarts. Zijne vrouw merkte dit, en hem teeder aanziende, hernam zij:

»Ik begrijp hoezeer je hieronder lijdt. 't Zelfde heb ik ook aan Frits gezegd, hem wijzende op zijns vaders eer en onbesproken naam. Hierdoor werd hij veelmeer getroffen dan door berispingen en vermaningen, en toen ik hem zei, dat hij in zijns vaders oogen voortaan een dief was, begon hij zoo verschrikkelijk te schreien, dat ik er van bewogen werd. Hij zit nu in de achterkamer en wacht daar tot dat je hem roept om bij je te komen. Wat moet ik nu doen?»

Er volgde niet dadelijk antwoord. De heer Grafhout was zoo ontroerd, dat hij niet spreken kon. Immers, eensklaps was het hem, alsof hij eene stem vernam, die uit het binnenste zijner ziel oprees en hem toeriep »Dat is de vergelding. Gij zelf hebt u dit harteleed veroorzaakt. Er staat geschreven: *Ik zal de misdaden der vaders bezoeken aan.....*» Meer hoorde hij niet, maar huiverde, alsof de kóorts hem had aangegrepen, en opnieuw moest hij het aangezicht met zijne handen bedekken.

Zijne vrouw, in de meening dat hij zoo ontroerd en bewogen was over het misdrijf van zijn zoon, stond op, lei haar arm om zijn hals en trachtte hem te troosten, maar hij wikkelde zich zachtjes uit hare omarming los: 't was hem eene smart te meer haar in die meening te moeten laten.

»Wat moet ik doen?» herhaalde zij, terwijl de tranen langs hare wangen biggelden.

Hij kwam een weinig tot zich zelve, en zonder haar aan te zien, antwoordde hij: »Laat hem hier komen!»

Toen zijne vrouw de kamer verlaten had, overweldigde hem de smart zóó, dat hij begon te snikken. Zijne misdaad stond in al hare verschrikking voor hem tot in de minste bijzonderheden, en hij gevoelde zich diep — diep ongelukkig te midden van al den rijkdom, dien hij zich door zijne zonde verworven had. Hij durfde het hoofd niet op te heffen en bleef geruimen tijd in een gebogen houding.

Een zachte druk op zijn arm stoorde hem in zijne overdenkingen, en opziende zag hij zijn zoon, die hem schreiende toeriep:

»Och papa, het smart mij zoo, dat ik u zoo bitterlijk bedroefd heb! Dit smart mij meer dan wanneer ik de verdiende straf moet ondergaan. O papa, vergeef het mij! Nooit — nooit zal ik het weer doen. Nooit zal ik meer reden geven tot droefheid. O, het smart mij zoo. Vergeving, vergeving, lieve pa! Straf mij zooveel u wilt, ik zal er niet over

O mijn zoon! mijn zoon!

morren, maar alleenlijk vergeef mij mij!»

»Je hebt straf verdiend,» zei de heer Grafhout, »en ik zou aan mijn vaderlijken plicht te kort doen, zoo ik 't naliet je te kastijden. O Frits, je weet niet hoe veel het mij kost je te straffen. Ik voel die straf dieper dan je weet.»

»Ik wil ze dragen, pa,» zei Frits snikkend, »ik heb ze verdiend, maar ach pa, vergeef het mij!»

De heer Grafhout greep een rotting, die in een hoek der kamer stond en tuchtigde

zijn zoon zoolang, totdat er zijn arm moede van was, zakte toen op een stoel neer, bedekte het gelaat met zijne handen en riep uit:

»O mijn zoon! Mijn zoon!»

Zachtjes verwijderde zich Frits en liet zijn vader alleen met God en zijn geweten.

Intusschen stond reeds lang het middageten gereed. Voor de kinderen was dit steeds het gelukkigste uurtje van den dag, want pa onderhield zich dan met hen en wist altijd zooveel aardigs en nuttigs te vertellen. Vooral voor de beide kleinsten was de tijd van het middageten zeer gewenscht. De beide jongste meisjes Jeannette en Mina zaten nog steeds in een andere kamer bij de kindermeid, maar mochten wanneer er vruchten of lekkernijen op tafel kwamen, op het zoogenaamde dessert, binnen komen en zaten dan tusschen pa en ma, lachende en vol geluk. Maar heden zaten allen stil rondom den disch. De ouders

spraken geen woord, en Frits had geen trek in 't eten, terwijl zijn broer Theodoor, die zeer goed wist wat er gebeurd was, stilzweigend op zijn bord staarde.

Een half uur later kwamen de beide kleinsten binnen. Maar hoe geheel anders dan vroeger. Zij waren gewoon in een stormpas op hunne ouders toe te springen en hen te omhelzen, om daarna hunne plaatsen in te nemen, maar thans kwamen zij schoorvoetend aan, voetje voor voetje en met een bedrukt gelaat.

De misdaad van Frits had eene geheele omkeering bewerkt, en 't scheen alsof de vreugde uit het eenmaal zoo gelukkige huisgezin verdwenen was, terwijl de vader ge-

durig het zelfverwijt vernam: »Gij zijt er de oorzaak van!..... Ik zal de misdaden der vaders bezoeken aan de kinderen van.....»

De kleine Mina kon zich evenwel niet inhouden. Eensklaps liep zij op haren vader toe, klom op zijn stoel, sloeg hare armpjes om zijn hals en riep in hare kinderlijke taal:

»Och pa, vergeef het Fis! Hij zal 't nooit weer doen!»

De maaltijd was afgelopen, en zonder een woord te spreken begaf zich de heer Grafhout naar zijn kamer, ontbood eene dienst-

maagd en droeg haar op aan zijne vrouw te zeggen, dat hij den avond alleen wilde blijven en niemand tot hem mocht komen. Daarop sloot hij de deur en even als een man, wiens kracht verbroken en verbrijzeld is, liet hij zich op een stoel neervallen.

Hoe lang hij in dezen toestand vertoefde, wist hij zich later niet meer te herinneren maar wel, dat hij verschrikkelijke uren

doorbracht in deze eenzaamheid, alléén met God. Zijn leven ging hem als een vluchtig droombeeld voorbij, en telkens en telkens rees het oogenblik voor zijn geest op, toen hij zich die f 150 toeëigende en hierdoor in het bezit kwam van die aandeelen, die hem wel rijk, maar ook diep — diep ongelukkig gemaakt hadden, daar zij een scheidsmuur hadden opgericht tusschen hem en God. 't Is waar, hij had veel van dien rijkdom besteed voor liefdadige doeleinden, maar zijn geweten riep hem toe: je hebt God en den Mamon willen dienen, om daardoor de stem der misdaad te smoren. Maar uwe zonde — de zonde is gebleven; gij hebt ze nimmer beleden en niet de toevlucht genomen tot Je-

... Wierp hij zich op de knieën ...

zus. Wat hielp hem nu al zijn rijkdom? Wat baatte hem de goede naam, dien de menschen hem gegeven hadden? Konden al zijne deugden het misdrijf uitwischen waaraan hij zich had schuldig gemaakt? O, hij voelde hoe thans eene zware hand hem ter neder drakte, en hij stond nu met al zijne zonden en in al zijne naaktheid voor God.

En nu kwam nogmaals de dief in den nacht, maar thans niet om hem zijn eerlijken naam en al zijne goede eigenschappen te ontnemen, maar om hem als een rechter te veroordeelen en hem aan te toonen, hoe diep hij gezonken was en wat het oordeel van God voor hem zou zijn.

Het was hem alsof een straal van God op zijn hart nederviel, en nu zag hij zich zelf in zijne nietswaardigheid, als een misdadiger voor God. Diep getroffen wierp hij zich op de knieën, beled zijne zonden en smeekte om vergiffenis.

En terwijl hij bad hoorde hij nog de woorden, die de kleine Mina hem smeekend had ingefluisterd:

»Och pa, vergeef het Fis! Hij zal 't nooit weerdoen!»

En zie, toen scheen het hem toe, alsof hij eene andere stem hoorde, die van den hemel kwam en hem toeriep: »Ik doe barmhartigheid aan duizenden dergenen, die

mijne geboden onderhouden!..... Al waren uwe zonden als scharlaken, zij zullen wit worden als sneeuw; al waren zij rood als karmozijn, zij zullen worden als witte wol. Die tot Mij komt zal Ik geenszins uitstooten..... Het bloed van Jezus Christus reinigt van alle zonden.....»

»Mijn God!» riep hij uit, »Ontferm U mijner. Wees mij, zondaar, genadig!»

Geene andere gedachte doorkruiste thans zijn ziel. Slechts die eene: Vergeving te ontvangen.

»Indien wij onze zonden belijden, Hij is getrouw en rechtvaardig, dat Hij ons de zonden vergeve, en ons reinige van alle ongerechtigheid.»

De dief in den nacht had zijn taak ten einde gebracht en verdween. De heer Grafhout bleef echter nog geruimen tijd in zijn gebogen houding, en toen hij ten laatste opstond, gevoelde hij zich verruimd; er kwam weer glans in zijn droevigen blik. Hem was een zware steen van 't hart genomen; de onreinheid zijner zonde was geweken, maar daarvoor had hij in de plaats gekregen een ander hart, met groote begeerte naar reinheid en heiligmaking, een hart dat er naar verlangde voortaan dicht bij Jezus te leven en elke aanraking met de zonde te schuwen als eene slang op onzen weg.

IETS VAN SLAKKEN.

Er zijn slakken en slakken. Men noemt slakken overblijfsels van gesmolten ertsen, die weggeworpen worden en waarmede men hier en daar de wegen bestrooit, om deze hard te maken. Ook gebruikt men ze nog wel eens om daaruit door smelting andere bestanddeelen te krijgen. Er zijn ook Vulcanische slakken, namelijk overblijfsels van gestolde lava. Over deze beide soorten van slakken wil ik heden echter niet schrijven, maar wel over de u zeker bekende dieren, die gij des zomers langs de wegen ziet kruipen, of die gij, verborgen in hunne huisjes,

op planten, boomen, bloemen, schuttingen allerwegen ziet zitten.

Slakken behooren tot de groote afdeeling in het dierenrijk, bekend onder den naam van Mollusken of weekdieren, die zoowel in het water als op het land leven. Wat de slakken betreft, er zijn sommige soorten, die geen huisje bouwen, waarin zij zich verbergen kunnen. Dezen ziet men dan ook wel bij regentijd langs de wegen kruipen. Andere soorten bouwen zich een huisje (slakkenhuis), dat zij overal meesleepen, en waarin zij zich verschuilen, zoodra zij eenig gevaar zien. De

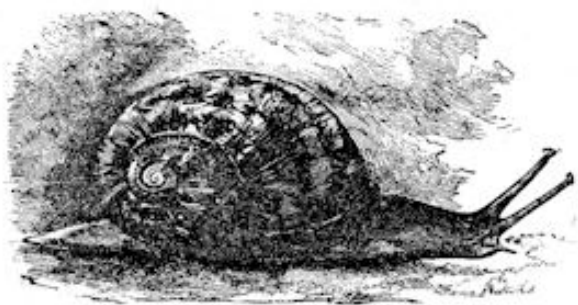
IETS VAN SLAKKEN.

eerste soort behoort tot de naakte weekdieren; de laatste tot de schelpdieren. Over het algemeen kan men zeggen, dat slakken in de huisshouding der natuur schadelijke dieren zijn. De naakte slakken eten alles op wat zij op haren weg vinden, en het meeste hebben onze tuinen en kweekerijen van die dieren te lijden. Zij zijn zeer verzot op zoetigheid en smullen graag onze vruchten op, 't geen zij reeds voor dag en dauw doen, opdat zij de voorkeur zouden genieten en wij dan mogen nemen wat zij overgelaten hebben. Ik herinner mij een geval van een meisje, dat een stukje taart had gekregen, waarin bessen gebakken waren. Zij ging er mee naar den tuin, zette het bord met die lekkernij op een bank en wilde juist beginnen met haar hart daaraan op te halen, toen zij geroepen werd. Een half uur later kwam zij terug en wat zag zij nu? Er zaten op de taart drie-vier slakken, die verscholen in hare huisjes, alle bessen uit dat gebak oppeuzelden. Zij leerde hierdoor voorzichtig te zijn, en in 't vervolg nam zij zich ook voor, wanneer zij weer geroepen werd, haar bord eerst te bedekken. De wijnbouwers in Duitschland en Frankrijk klagen soms steen en been over de slakken, die de wijnstokken zeer benadeelen, en bladeeren en vruchten afknagen. (Zie de groote plaat.)

Toch hebben de slakken ook haar nut. In vele landen worden de slakken gegeten. Gij hebt zeker wel eens den naam gehoord van Alikruik (Turbo littoreus L), die door liefhebbers van dergelijk schelpvoedsel op hoogen prijs worden gesteld. Men vindt deze schelpen of horentjes aan de oevers van groote wateren, soms in zulke menigte, dat men geen voet kan verzetten zonder enkelen te vertreden. Die horentjes of schelpen zijn ongeveer zoo groot als een hazelnoot, bijna rond, met een korte, scherpe punt. De slak, die in dat horentje zit, is grijs en wordt gegeten. Bij duizenden worden zij opgezameld, met zout gekookt — zooals de garnalen — en met huisje en al op tafel gebracht. De liefhebbers pikken dan de slak er uit en eten ze op. Ik houd niet van dat beestengoed, vooral niet, omdat de slak taai en vermengd is met klei en zand. Doch andere

mensen zijn zoo kieskeurig niet en willen graag iets te kraken hebben tusschen hunne tanden.

In Limburg zijn er vele liefhebbers van slakken en er wonen aldaar mensen, die er een bijverdienste van maken, om slakken aan te kweken. Zij verzamelen hoofdzakelijk slechts ééne soort, de zoogenaamde Caracol, door de natuurkundigen *Helix pomatia* L. genoemd. Zie de kleine plaat. 't Zijn nog al groote slakken, grijsachtig van kleur, iets in 't groene spelend. De huisjes zijn rond, geelbruin met matkleurige roodbruine dwarsbanden. De slakkenkweekers verzame-

DE EETBARE SLAK.

len deze dieren in een vierkant gat in den grond en voeden ze met kool en andere planten. Wanneer nu de slakken tot berstens toe gevoed zijn, worden die arme dieren met huisje en al *levend* in kokend water geworpen. Zij kunnen dit niet verdragen en moeten dus sterven. Daarna worden ze gereinigd, de slakken uit de huisjes gehaald, en met boter en peterselie vermengd. Vervolgens vult men de ledige huisjes met dit poespas en zet het den gasten voor. Ik dank er voor.

In vroegeren tijd gebruikte men ook eene soort van boschslak als middel tegen kinkhoest. In een pot met bruine suiker legt men deze dieren, die daarin wegsmelten, en van dit sap gaf men de kinderen, die aan kinkhoest leden, nu en dan een lepeltje vol. Maar de kinkhoest ging er niet van weg. De slakjes lijken iets of wat op een kleine gedroogde pruim. Hierdoor werd eens een meisje verschalkt. Onderwijl hare moeder in een schemeruurtje bezig was slakken tus-

schen de suiker te leggen, kwam zij in een oogenblik dat de moeder juist uit de kamer was gegaan, bij den suikerpot, dacht dat het pruimen waren, nam haastig een slak tusschen de vingers en stak ze in haar mond. Gij kunt denken welk een benauwd gezicht zij zette, toen moeder terug kwam en zij hoorde wat zij gesnoept had! Zoo gaat het met snoepers.

Sommige schelpdieren scheiden ook voorwerpen af, die groote waarde bezitten, bij voorbeeld, de pareloesters; anderen leveren

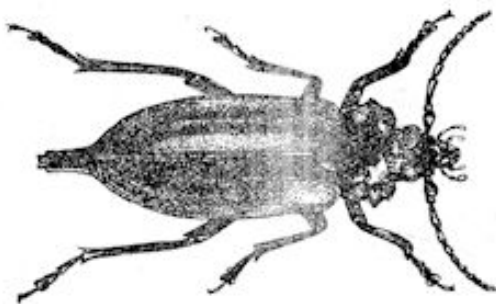
verfstof, purper, dat in vroegere eeuwen veelvuldig gebruikt werd, voordat de Cochenille bekend was. In Bengalen en ook in Afrika dienen sommige schelpen (*Cypraea moneta* L) tot geld, en van enkele groote schelpen, die een geelbruinen baard hebben, b. v. *Pinna nobilis* weven de bewoners van zuidelijke landen kleedingstukken.

Zoo ziet gij dus hoe rijk de natuur, en hoe groot God is, die al deze dieren om der menschen wil heeft voortgebracht.

TWEE MERKWAARDIGE KEVERS.

In ons land vindt men zeer schoone en niet minder merkwaardige kevers. Ik zeg: men vindt ze, maar men moet er naar zoeken. Er zijn kevers in overvloed, en als 't voorjaar wordt, ziet gij ze, zonder ze te zoeken, bij duizenden langs den grond, voor u heen en op de ontluikende planten en bloemen zweven of zitten. Denk slechts aan de kleine mestkevers, die zoodra de lentezon doorbreekt, allerwegen rondvliegen, om in de mest te krioelen en den arbeid voor den landman te vergemakkelijken. Ook komen in 't voorjaar de meikevers te voorschijn. Dat weten de jongens wel, die op de vangst uitgaan.

Hoewel nu deze kevers door het verrichten van hun taak reeds merkwaardig zijn, zoo vindt men echter in den zomer de fraaisten en merkwaardigsten. Ik zou eene heele

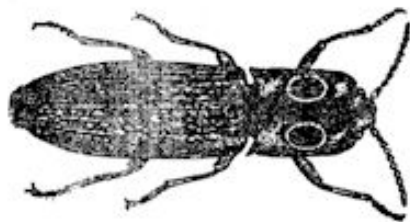
aflevering van De Vriend des Huizes noodig hebben, zoo ik slechts deze laatsten wilde beschrijven, maar voor 't oogenblik bepaal ik

mij tot een kever, die tot de tamelijk talrijke familie der boktorren of *Longicornia* behoort. Deze kever, op plaat 1 afgebeeld, wordt door de natuurkundigen *Prionus coriarius* L. genoemd. *Prionus* wordt afgeleid van een Grieksch woord, dat zaag beteekent, en *coriarius* is de latijnsche benaming voor dieren en planten, wier uitwendige deelen hard of lederachtig zijn.

De *Prionus coriarius* leeft als larve in boomen. De moederkever legt met haar legboor, die gij op de plaat aan haar achterlijf ziet, eieren in een gat of holte van een boom, en de larven, die uit deze eieren voortkomen, dringen diep binnen het hout door, zagen zich gangen en leven van dit zaagsel. Wanneer zij volwassen zijn, verpoppen zij zich, blijven in dezen toestand geruimen tijd en komen tegen Augustus te voorschijn als kevers. De kevers zijn pikzwart, naar het bruin overhellend; hun onderlijf is roodachtig. Bij dag ziet men ze zelden, tenzij men er een oog voor heeft; alsdan vindt men ze stil zitten op de stammen of takken der boomen. Maar zoodra het avond wordt, vliegen zij rond en zoeken zulke boomen op, uit wier schors sap of harst vloeit, dat zij gaarne lusten. Niet lang echter duurt hun leven als kever. Zij paren zich spoedig, waarna het mannetje sterft, en het wijfje, nadat zij hare eieren gelegd heeft, volgt zijn voorbeeld.

Gelukkig zijn deze boktorren niet talrijk,

anders zou het er met onze houtteelt slecht uitzien, want gij begrijpt wel, dat het boren en graven van gangen binnen de boomen niet voordeelig is voor onze bosschen. Er komt nog een geluk bij. Vooreerst tasten zij meestal slechts ziekelijke boomen aan, en ten anderen hebben zij ook hunne vijanden in de spechten, die larven en kevers met hunne spitse snavels uit de gaten weten te pikken. Ook zijn er vliegen en sluipwespen, die de larven doodden.

Op plaat 2 ziet gij een kever, die tot eene andere afdeeling behoort, en wel tot de zoogenaamde springtorren. Wij hebben er in ons land ook representanten van, die reeds vroeg in den zomer te voorschijn komen. Legt men zulk een kever op zijn rug, dan houdt hij zich een paar minuten stil, waarna hij moeite doet, zich om te draaijen, 't geen hem slechts zelden gelukt. Wanneer dus zulk een diertje op den grond gevallen en op zijn rug terecht gekomen was, zou het, hulpeloos als het is, moeten sterven of door een vogel opgepikt worden. Maar zijn Schepper heeft hem toch een middel gegeven, waardoor hij uit dezen neteligen toestand kan verlost worden. Hij heeft namelijk aan 't onderlijf een soort van stekel of doren, die in een gaatje sluit. Door zich nu sterk achterover te buigen schiet die stekel in het gaatje en door dien schok wordt het dier opgeheven, springt in de hoogte en komt dan op zijne pooten terecht.

Om die reden worden deze kevers *springtorren* genoemd.

Nu zijn er vele soorten van springtorren, en vooral in Zuid-Amerika treft men er aan, die vooral merkwaardig zijn door de fraaie teekening op hals en bovenzvleugels, en door hun lichtgevend vermogen. Wij hebben in ons land ook kevers, die een lichtgevend vermogen bezitten. Denk slechts aan de zoogenaamde *lichtwormen*, die men op warme zomeravonden of nachten tusschen het gras en kreupelhout kan zien lichten. 't Zijn evenwel geen wormen, maar kevers, van welke dieren ik u later wel iets zal vertellen.

Een van de fraaiste lichtgevende kevers is de Braziliaansche *Pyrophorus phosphoreus* L., vooral kenbaar aan twee geelachtige gekleurde vlekken op het grijze borststuk. (Zie plaat 2). *Pyrophorus* wil zeggen vuurdrager, en wat *phosphoreus* beteekent, weet ge wel van sommige lucifers. Deze kevers bezitten in hunne geledingen blaasjes, gevuld met eene lichtgevende zelfstandigheid, en wanneer zij des avonds rondvliegen is het alsof er vonkjes door het luchtruim zweven. De Indianen, die des nachts door een bosch hun weg moeten zoeken, binden dikwijls eenige van die kevers aan hun schoeisel vast, waardoor zij genoegzaam licht ontvangen, om hun weg te kunnen voortzetten. Ook voeden zij deze diertjes met suiker, en bevochtigen ze met lauwwater, om ze in 't leven te houden, ten einde ze altijd bij de hand te hebben. De dames in Zuid-Amerika verzamelen deze vuurdragers in fijne netjes, waarmede zij hun hoofd bedekken, en bij avond gezien, fonkelen die netjes als edelgesteenten.

Is het nu niet waar dat deze kevers merkwaardig zijn? En hoe groot is de Schepper, die hun zulke schitterende eigenschappen heeft verleend!

WAAR 'T GOED EN NIET GOED VOOR IS.

Ik weet niet of 't nog te zien is, maar ik herinner mij, zestig jaar geleden, een proef van klein schrift gezien te hebben in het Prins Maurits-huis (museum) in den Haag.

Ik stond voor een kastje met een glazen deksel, en mijn geleider wees met den top van zijn vinger naar een geopend doosje, dat in dat kastje lag. Ik zag toen iets dat op

één papiertje geleek zoo groot als een stui-
vertje, en 't scheen mij toe, dat dit papiertje
met stof bedekt was. Mijn geleider fluisterde
mij toen in, dat ik wat scherper moest toe-
zien, en toen ik dit deed, zag ik dat 't geen
stof was, 't welk op dit papiertje lag, maar
dat het letters waren. Een der opzichters
had toen de vriendelijkheid het kastje te
openen, en mij een vergrootglas in de hand
gevende, kon ik nu duidelijk al de letters
lezen. En denk eens: vijf maal stond het
geheele »Onze Vader» op dit papiertje ge-
schreven. Oudtijds hield men zich veel bezig
met dergelijke proeven van klein schrift, en

heden ten dage heeft men die zelfde lief-
hebberij weer opgevat. Althans de couranten
melden, dat iemand op een briefkaart den
grootsten inhoud van een dagblad heeft
geschreven. Een ander schreef op een ei het
verhaal van de ontdekking van Amerika door
Columbus, en iemand heeft het ondernomen
een roman, die 19000 woorden bevatte, op
een fotografie kabinet-formaat af te schrijven.

Ik bewonder het geduld van die schrijvers.
Maar ofschoon sommige menschen 't goed
vinden voor een museum en voor een aard-
digheid, betwijfel ik toch of het wel goed
voor hunne oogen geweest zal zijn.

ALLEGAARTJE.

Jonge honden. Het gebeurt wel eens dat ie-
mand uit een nest van jonge honden een keu-
ze moet doen en verlegen is welk hondje hij
zal nemen. In dat geval is het 't beste de
keus over te laten aan de moeder van de
jonge hondjes. Men moet alle hondjes uit
het nest wegnemen en ze ergens in een
hoek stoppen. Dadelijk zal dan de moeder
de honden weer in 't nest terug brengen, en
men kan er verzekerd van zijn, dat het
eerste hondje, 't welk zij in 't nest haalt,
het beste is.

Het vechten der konijnen. Konijnen vechten
op zeer zonderlinge manier. Zij bijten el-
kander niet, maar doen hun best over el-
kander heen te springen en dan met hunne
achterpooten den kop van hun tegenpartij
te kwetsen. 't Ziet er allerpotsierlijkst uit,
wanneer zij op deze wijze aan het vechten
zijn, en men kan er haast geen oog op hou-
den, zoo snel als zij springen.

Nog niet. De Keizer van Duitschland, Wil-
helm II, had aan een schilder opgedragen

eene voorstelling te geven van het familie-
leven des keizers. Toen de schilder eenige
schetsen klaar had, onderwierp hij deze aan
het oordeel van den Monarch. Een van die
schetsen stelde voor, dat de keizer op zijn
troon zat, terwijl zijn oudste zoon, de kroon-
prins, den rechervoet op een der treden
van dien troon had gezet. Toen de keizer dit
had gezien, nam hij een stuk zwart krijt,
schrapte de teekening door en schreef er
onder: »Nog niet.»

Frederik de Groote hield veel van dis-
puteeren (redetwisten), maar het was niet
gemakkelijk met hem van gevoelen te ver-
schillen, want de koning werd spoedig drif-
tig en ontzag zich niet zijn tegenstander bij
den kraag te pakken of hem een schop te
geven. Op zekeren dag vroeg hij aan een
hoveling, waarom hij geen deel had genomen
aan de beraadslaging. »Sire,» was het ant-
woord, »het is onmogelijk zijne meening
staande te houden voor een koning, die zulk
een sterke overtuiging heeft en zulke dikke
laarzen draagt.»

DE KNAPPE JAN.

Jan kwam in de vakantie thuis,
 't Valies met boeken vol;
 Was groot geworden en leek wel
 In zusjes oog een bol.

Toen hij met haar uit wand'len ging,
 Sprak hij in 't Fransch haar toe:
*»Je suis heureux de vous revoir;
 Comment vous portez-vous!»*

Voorts kraamde hij zijn Engelsch uit,
 — Maar zus verstond geen zier —
*How do you do en if you please,
 Sweet sister, o my dear!»*

Van Duitsch wist hij wel niet heel veel,
 Maar zei toch: *»Liebes Kind,
 Du bist mein theures Schwesterlein,
 Du gehst mir zu geschwind.»*

Vroeg zij: *»Zijt gij ook flink, vol moed?»*
 Dan zei hij: *»o, ja wohl!*
 Ik ben in alles even knap,
 Dat leerde ik op de school."

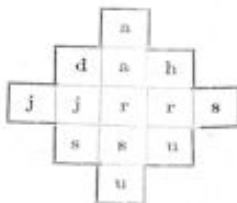
Al wand'lend kwamen ze in een wei,
 En zie, daar rende een koe,
 Den staart omhoog, den kop omlaag,
 Op beide kind'ren toe.

Jan liet — hoe laf! — zijn zusje los,
 Kroop achter boom en heg;
 Gelukkig liep de koe voorbij
 En rende verre weg.

»Broer Jan,» zei zus, *»je spreekt het Fransch,
 Duitsch, Engelsch al heel rap,
 Maar wat ge ook leerdet op de school,
 In moed zijt ge niet knap.»*

21. Achthoek.

De twee middellijnen vormen denzelfden bijnaam. 2e dwarsregel = een voornaam persoon tijdens Mozes. 4e dw. regel het tegendeel van langzaam.

22. Raadsel.

Men vindt mij aan rivieren,
 Met gras en bies beplant;
 De schepen liggen veilig

Aan mijnen waterkant.
 Ontneem mij de eerste letter,
 Dan ziet ge een zeer woest dier,
 Het mikpunt van den jager
 In Deutschland, zelden hier.

23. Raadsel.

Gewoonlijk zijn wij bij elkaar
 En noodig bij japonnen;
 Een prijs verdient wel hij of zij,
 Die 't eerst ons heeft verzonnen.
 Maar zoo wij tusschen man en vrouw,
 Of ook wel vrienden zitten,
 Dan is 't niet goed met hen gesteld
 En hoort men twisten, vitten.

Hij gevoelde zich, door hetgeen gezegd was, zeer beleedigd, en had veel liever de bijbel-lezing van de ouderen bijgewoond. Zijn hart was niet gestemd voor vroolijkheid en kwinkslagen en pretmaken, terwijl zijn vrienden, o. a. zijn nicht Maud, in gevaar verkeerden, wegens hetzelfde dierbare geloof, dat hij aan-kleefde.

Eenige dagen later bevonden juffer Cicely, vrouw Coppin en Peter zich bij de familie Meredith, die hen uitgenoodigd had. Mary was daar ook nog. Den dag vóór hun komst waren Mary en Kate Meredith druk bezig met het opknappen van het huis.

»Wij moeten de kerk ook nog opsieren,» zeide Kate tot Mary. »Pater Eustace heeft mij een aflaat beloofd, indien ik het altaar van St. Bridget zoo mooi maak als verleden jaar.»

In plaats van hierover te lachen, gelijk Kate verwacht had, keek Mary ernstig en zeide: »Ik geloof niet, dat het beloven van een aflaat anders is dan een leugen.»

Kate, die verbaasd keek en een weinig beleedigd was, zeide: »Denkt gij wijzer te zijn dan de Kerk? Wat heeft u zulk een nieuw denkbeeld in 't hoofd gebracht, Mary?»

»Het is geen nieuw denkbeeld,» zeide Mary. »De priester van Allerheiligenkerk heeft dat al jaren geleden gezegd, en sedert ik het Nieuw Testament heb gelezen, heb ik over die dingen gedacht, zooals ik dat thuis gewoon was.»

Kate legde waarschuwend haar vinger op haar lippen.

»Ik kreeg daar juist den dwerg Pepin in 't oog,» zeide zij »en hij moet niet weten, dat

wij een Nieuw Testament in huis hebben, anders komt er onheil van. Men zegt, dat prinses Mary hem alleen houdt, om het nieuws, dat hij aanbrengt, en dat hij kwaad trachtte te brouwen wegens een boek, dat hem ont-nomen is.»

»Welk boek was dat?» vroeg Mary.

»Dat weet ik niet. Hoe zou ik dat ook weten? Maar eenigen denken, dat het het-zelfde boek is, naar hetwelk de biechtvader verleden jaar met zooveel ijver gezocht heeft.»

»Ik kan u wel zeggen, welk boek het was, juffrouw Meredith,» zeide het pieperig stem-metje van den dwerg, terwijl hij zich ophief om het raam in te kijken; »het was een gedeelte van het evangelieboek, dat Peter de leerjongen voor zijn nicht Maud Meredith, de non, afgeschreven heeft.»

De twee zusters werden bij het hooren dezer woorden doodsbleek. Mary snelde naar het raam om Pepin te vragen, hoe hij dit wist, maar de dwerg was reeds ver weg en spoedde zich in allerijl naar 't paleis.

»Zou het Peter kunnen geweest zijn, die al die ellende over Maud bracht?» vroeg Kate.

Mary barstte in tranen los. »Het bezit van dat evangelieboek schijnt enkel ellende aan te brengen,» zuchtte zij. »Maar wat zullen wij met die geschiedenis van Pepin doen?»

»Laat ons het vooreerst geheim houden,» gaf Kate snel ten antwoord. De prinses gaat naar Kimbleton en Pepin gaat ongetwijfeld meê; hij vergeet dan over deze zaak alles te midden van de nieuwe booze stukken, die hij ginds uitvoert.»

(Wordt vervolgd.)

HOE MILLET ZIJN „ANGELUS” SCHILDERDE.

UIT HET ENGELSCH

DOOR

H. J. HANA.

't Was maar een kleine hoeve op de kust van Normandië. Men zag er steil uit de zee oplopende rotsen, waar de schapen klau-terden en knabbelden, en groene velden, die zich over den weg uitstrekten tot aan den

gezichteinder, en eene nimmer veranderende zee, waarop schepen kwamen en gingen; maar de bewoners der kleine boerderij had-den het veel te druk, om op deze dingen acht te slaan. Soms waren zij wel eens

nieuwsgierig, waar die witgeveleugelde schepen toch heengingen, evenals zij zich verwonderden over de vlucht van wilde ganzen boven hunne hoofden. Doch dat was dan ook allés. Alleen de kinderen hadden niets te doen en konden het komen en gaan der schaduwen bespieden; en Jean François, de oudste, riep de anderen soms toe, om met hem mede te gaan naar de klippen bij de zee, waar zij konden klimmen met de schapen en verstoppertje spelen in de schaduw. Maar soms gebeurde het ook wel, dat hij zijn spel vergat en zóó lang met zijn gezicht op zijne handen onbewegelijk bleef liggen, dat de anderen ongeduldig begonnen te worden en hem toeriepen: »François! François! waar zit je toch?» — en dan stond hij op en ging weer naar hen toe en herinnerde hij zich, dat zij uitgegaan waren om te spelen op de rotsen langs het strand op de kust van Normandië.

»Er zijn zóóvele en zulke prachtige kleuren, die elkander over de weide achtervolgen, dat ik al hét andere er door vergat,» zeide hij dan beschroomd, als om zich te verontschuldigen.

»Kleuren?! Gij bedoelt kleur! Er is maar één kleur aan de weide te zien, en dat is groen!» zeiden de anderen.

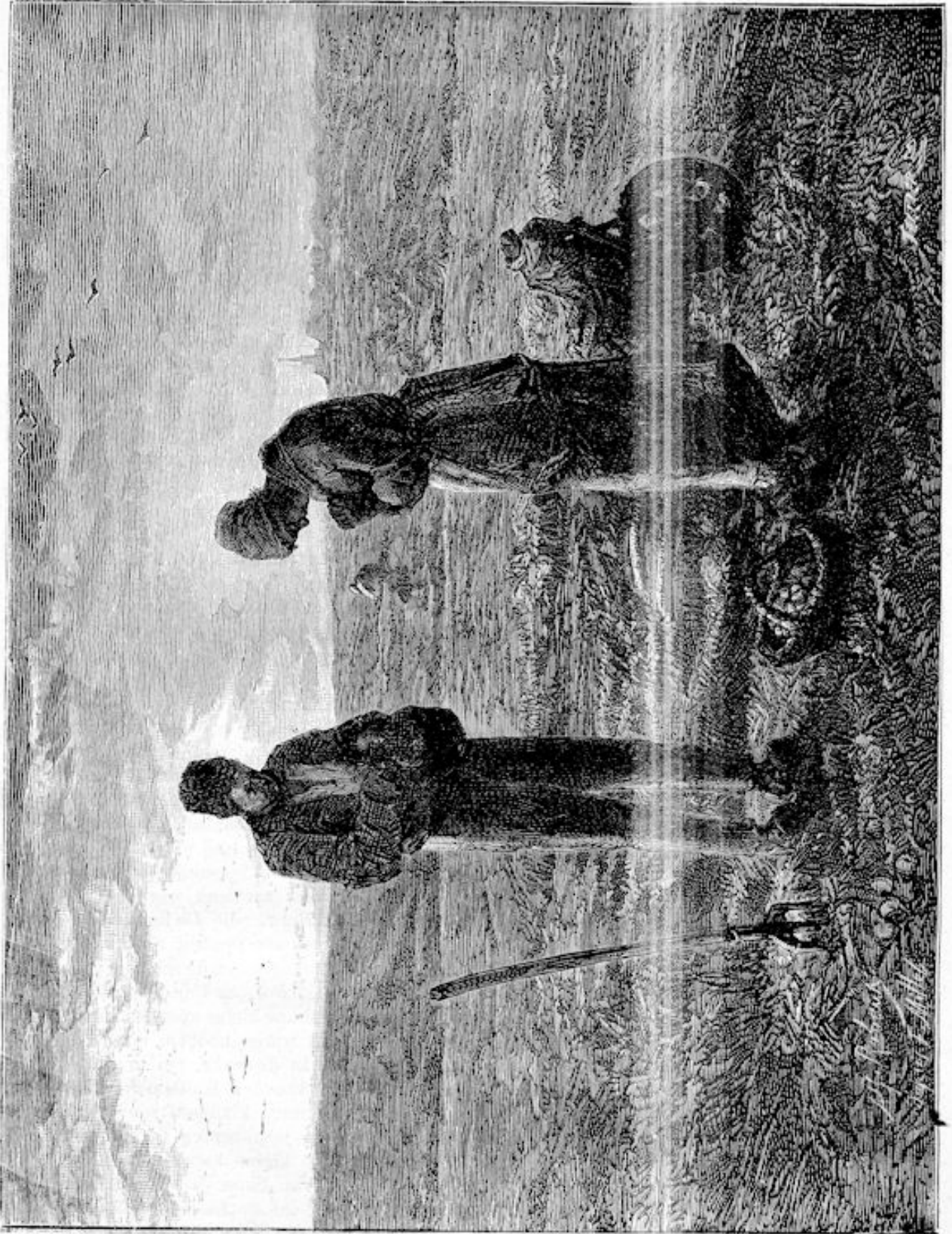
»Maar één kleur op dat groote veld? Zijt ge dan zoo blind als vleermuizen? Ga met uw hoofd dicht bij den grond liggen, en kijk dan naar de kleuren, die elkander hier en daar afwisselen. Nu eens zijn ze goud als de zonneshijn; dan weer lichtrood als een bloem, of bruin als een boschlijster. Wanneer ik eenmaal een man ben, zal ik eens eens een schilderij maken, waarop precies zoo 'n veld zal te zien zijn, als dit, zóó getrouw en zóó sprekend gelijkend, dat allen die het zien zullen, zeggen: »Wij kunnen de grashalmen bijna tot elkander hooren fluisteren en de kleuren zijn de kleuren van Normandië!»

De boerenwoning zelf zag er uit, zooals al de huizen in die streek: laag en wit gepleisterd, en de daken waren met riet gedekt. Zij was gebouwd rondom een binnenplaats; en aan de eene zijde was een gebouw, waarin de goede priester woonde, met een welpomp in den hoek, waar alle

hongerige en dorstige zielen verkwikt konden worden. Zóó lang reeds had dit gebouw een deel van het landschap uitgemaakt, dat het door zijne kleuren samensmolt met de lucht en de zee. De regenstroomen waren op het rieten dak neêrgekomen, en de winden hadden hier van her- en derwaarts zaden aangevoerd, die eindelijk waren gaan ontkiemen en groeien, zoodat het groene dak schijnbaar een deel uitmaakte van het omringende veld, en de zusterplanten in den grond zich met verwondering afvroegen, hoe het mogelijk was, dat die anderen daar zoo hoog boven hare hoofden waren terecht gekomen. Op die wijze harmonieert alles in Normandië. Het blauw van den hemel vloeit samen met het blauw van de zee; en de boomen en de velden en de daken zijn in allen in denzelfden toon gehouden. Men zou inderdaad wel blind moeten zijn, om zich in Normandië niet in kleuren te baden.

François was altijd verzot op kleuren geweest. Reeds van kindsbeen af had hij een bijzondere voorliefde aan den dag gelegd voor de tinten van de zee en het land, die voortdurend veranderden en telkens saamsmolten in verschillende schakeeringen, maar altijd met volmaakte harmonie. Zijn vader en moeder waren eenvoudige, goedhartige lieden, die van den vroegen morgen tot den laten avond hard werkten om de kleine boerderij winstgevend te maken en de kinderen te kleeden, welke zich dag aan dag rondom hunnen disch schaarden. Zij waren saam met hun negenen, en voor negen jonge monden moest dus de kost verdiend worden op de kleine hoeve in Normandië. De houten klompen versleten niet zoo spoedig als de schoenen van onze kinderen, en de schapen gaven hunne allerbeste wol om buizen en rokjes te maken voor hunne kleine speelkameraden. Maar met dat al waren hoofden en handen steeds rusteloos in de weer, om te voorzien in de behoeften van den landbouwer Millet.

Wanneer zij hunne kinderen rondom zich zagen opgroeien; wanneer zij te kerk konden gaan in de kleine kapel op heel wat mijlen afstands van hunne woning; wanneer zij maar wisten, dat de koeien melk gaven, de kippen eieren en de schapen wol voor

ANGELUS, NAAR MILLET.

hun kleine volkje, dan waren zij ruimschoots tevreden, want zelfs prinsjes konden toch niet meer dan gevoed en gekleed worden.

De grootmoeder was bij dat alles de goede genius des huizes. Uit hare donkere oogen straalde een ziel als van de eene of andere heilige uit lang vervlogen tijden, die thans weer naar de aarde was teruggezonden, om een zending bij andere zielen te vervullen. In die oogen lag een kracht en een ernst, zooals alleen bij wijzen en goeden wordt aangetroffen. Niets ontstemde haar; niets verstoorde de blijmoedigheid van haren geest. Met hare sneeuw witte muts op haar hoofd, die tot op hare schouders afhing, waarom met bevallige losheid een wit doekje met zwarte randen was geknoopt, trippelde zij af en toe het geheele huis door, of zette zij 's middags de borden op tafel gereed voor vader, moeder en de negen spruiten, die altijd hongérig thuishkwamen uit de prikkelende zeelucht op de kusten van Normandië.

»Kom moeder! ga nu zitten, gij zult zeker wel vermoeid zijn,» vermaande de bedrijvige boerin.

»Ja, grootmoeder, kom nu!» klonk de echo van ieder der negen kinderen, wier open monden reeds hunkerden naar het lekkere maal, dat zij had klaargemaakt.

Daarna hief de vader het refrein aan en herhaalde hij:

»Ja, moeder, kom nu eten!»

Maar dan zeide zij meestal slechts:

»Laat mij maar stil in het hoekje zitten denken! Denken is beter dan eten. Ik moet denken!»

Tengevolge van die gewoonte om in stilte te mijmeren, ontwikkelden er zich in hare ziel zulke zeldzame gaven en zóóveel geestelijke kracht, dat men er wijd en zijd van gewaagde als iets gezegends en Goddelijks, dat zegen spreidde over al wat binnen zijn bereik kwam. Geen dag ging er om, dat er zich niet de een of andere noodlijdende op de boerderij aanmeldde. In de behoeften van die »ongenoode gasten» te voorzien, was de taak van grootmoeder; en terwijl het nog morgen was, werd er brood gekocht voor de monden, die op weg waren en des avonds weder in het huis der Millets zouden terugkomen.

François, de oudste, was veel bij zijne grootmoeder. Van haar leerde hij de goddelijke kunst om voor anderen te zorgen. Aan haar deelde hij in vertrouwen de droomen van zijn hart mede: dat hij nog eenmaal de kleuren hoopte te schilderen, die hij zoo duidelijk op het gras zag en die over de rusteloze zee tintelden. Hij sprak trouwens veel over de velden, want hij had ze altijd voor oogen.

»Het is erger dan ijdelheid, François, om van zulke dingen te droomen,» placht de goede vrouw dan tot hem te zeggen. »De menschen, die schilderijen maken, wonen in groote steden. Gij moet tevreden wezen met, evenals uw vader, al de dagen uws levens een boer te blijven.»

»Ik zal nooit tevreden zijn! Ik wil geen boer worden!» antwoordde de jongen dan.

»De menschen, die groote schilderijen maken, moeten de wereld in en al de beroemde steden gaan bezoeken; en dat kunt gij nooit doen, François!»

»Maar ik zal nooit tevreden zijn! Nooit! Nooit!»

Daarna verlieden er twintig jaren, en de jongen, die niet tevreden wilde zijn, bevond zich niet langer in de Normandische boerenwoning. Hij stond voor zijn schilderezel in een atelier te Barbison. Rondom hem heen strekten zich aan alle kanten de bosschen van Fontainebleau uit. De echo's van stemmen, die reeds lang door de guillotine tot stilzwijgen waren gedoemd, zweefden nog altijd tusschen het geboomte rond. Bezoekers uit alle oorden der wereld kwamen het paleis bezichtigen, alwaar het koningschap eenige gelukkige uren had gesmaakt te midden van jaren vol zorg en rampspoed.

Barbison is het heiligdom van de kunst en de kunstenaars, en menige wereldberoemde schilderij kreeg te Barbison het aanzijn.

In een der ateliers waren twee broeders aan 't werk. De een, die reeds den middelbaren leeftijd bereikt had, gunde zich bijna geen tijd om zijne oogen van het doek op te slaan; terwijl vlak naast hem de jongste geduldig en zwijgend stond te werken, nog vervuld met al de geestdrift en de hoop der jeugd. Toen de zon onderging, zeide de oudste;

»Laat ons een wandeling door het bosch

gaan doen, Pierre," — waarop zijn jongere broeder antwoordde:

»O ja, zeer gaarne; dat zal ons rust en verfrissching geven!"

Daarop zetten zij beiden hunne schilderijen tegen den muur; en na hunne penseelen en verven ter zijde te hebben gelegd, stapten zij naar buiten in het schemerlicht, waarin Fontainebleau zich baadde.

»Pierre, herinnert ge u nog wel," vroeg de oudste eensklaps, »wat onze goede grootmoeder dikwijls tot mij zeide, toen ik pas begon te schilderen? »François," sprak zij dan, »vergeet nooit, dat gij werkt voor de eeuwigheid! Werk niet voor den tijd, want de tijd vervliegt; maar werk altijd voor de eeuwigheid!"

»Ik kon toen niet begrijpen, wat zij bedoelde. De priesters konden voor de eeuwigheid werken; maar hoe kan iemand schilderen voor de wereld hiernamaals? Nadat Grandmère gestorven was, schilderde ik den »Zaaier." En toen begreep ik eindelijk hare woorden. In 't eerst dacht ik alleen aan mijn werk: aan de velden van onze oude woonplaats, en aan de kleuren, die zij in Normandië hebben. Een kunstenaar, zeide ik bij mijzelf, die een eenvoudig onderwerp kan nemen, dat iedereen dagelijks ziet, en het zóó getrouw en naar waarheid kan voorstellen, dat het tot het hart spreekt van ieder, die het beschouwt, — is een grooter en beter kunstenaar, dan een, die naar vreemde landen trekt en uitheemsche tafereelen schildert. Daarom nam ik een boer, zooals onze brave vader, en zette hem op de breede velden van Frankrijk, — en terwijl ik schilderde, begon de schilderij te leven. De man was in werkelijkheid een levend wezen, en terwijl ik werkte, sprak hij tot mij:

»Alle menschen zijn zaaiers. Het zaad is niet hetzelfde, maar de zaaiers zijn het menschelijk geslacht. Wat ik doe, doet gij, en doen allen!"

»Toen gevoelde ik voor de eerste maal het vaste besef mijner onsterfelijkheid, — en dat eenvoudige onderwerp heeft mij roem aangebracht. Ik ben nu bezig om iets in hetzelfde genre te schilderen, maar moeilijker, en ik laat aan u de beslissing over, of ik zal slagen. 't Is óók weder een gezicht op een der Normandische velden; ook is het weder een tafereel uit den oogsttijd; maar

ditmaal moet het van God spreken, want op den achtergrond zal ik de kleine kerk zetten, waarheen gij en ik zoo dikwijls den langen weg hebben afgelegd, om den dienst bij te wonen, geleid aan de hand onzer goede grootmoeder. Herinnert gij u nog wel, hoe wij somtijds, dagen en weken achtereen, geen het minste of geringste geluid hoorden uit de zoo ver van ons verwijderde kerkklok, totdat het geklep plotseling door den omgeloopen wind naar ons werd overgebracht, en wij dan dadelijk op onze knieën vielen en een gebed deden? Dát is mijn onderwerp; doch de luisteraars naar het kloggelui zijn nu geen kinderen meer, maar het hart van den jonkman is vol liefde, zooals het mijne toen was. Het geluid van het Angelus treft het menschelijk hart en leidt het van de aardsche liefde tot God. Ik houd er mij verzekerd van, dat heel het menschelijk geslacht mijne bedoeling begrijpen zal.

Geloofst gij dat óók niet Pierre?"

»Ja zeker François die schilderij zal leven, want zij komt uit uw hart en moet tot andere harten spreken!"

»En terwijl ik schilder, klinken mij voortdurend de woorden in het oor: »Schilder voor de eeuwigheid! Schilder voor de eeuwigheid!" Wie weet of deze schilderij niet zal spreken, wanneer ik dood ben?"

»O, François! het is zoo goed, als men vrome ouders en grootmoeders heeft! Wat maakt het nu uit, dat de goede heilige die deze woorden uitsprak, eenmaal gewoond heeft op de kleine hoeve van Millet, den boer, en daar de armen spijzigde, en ons dës Zondags naar de dorpskerk geleidde? Zij is tot God gegaan; maar hare woorden leven nog altijd."

Zoo bleven de broeders al wandelend voortpraten, totdat de avondschatuwen zich over de bosschen van Fontainebleau verspreidden, en de wereld sluimerde onder den druk der tooveringen van den nacht. Jean François Millet bracht zijne gedachten op het doek, en de wereld bezit: »De Angelus." De kunstenaar en de grootmoeder zijn heengegaan; maar waar en wanneer ook een menschelijk wezen op het tafereel uit Normandië staart, zal er een bezieling komen over zijn beter ik, — een bezieling die hem tot God leidt!"

DE ZAAIERS, NAAR MILLET.

Eng'lenhand schoof weg 't gesteente
Van des Kruishelds Koningsgraf
Die als offer voor ons zondaars
Zijne reine ziele gaf.
Neen, hier is geen balsem noodig;
't Zondaarslichaam moog vergaan
Voor Hem had de dood geen banden,
's Vaders Zoon is opgestaan.

Jezus leeft, en door Zijn almacht
Maakt van zonde en dood Hij vrij,
Allen, die aan 't kruis zich klemmend,
Buigen voor Zijn heerschappij.
Zalig, wie Zijn woord geloovend,
Als verloornen tot Hem vliën.
Want zij zullen, weergeboren,
In hun Heer den Vader zien.

AAN DE MAAS.

BIJ DE UITSLAANDE PLAAT.

Met recht wordt Nederland een waterland genoemd. De talrijke groote rivieren, die met hun vertakkingen het kleine Holland doorsnijden, de meren en plassen overal verspreid, wettigen dezen naam. Met recht mogen wij er ons in verheugen, dat ons landje zoo bevoorrecht is met schoone waterwegen, daar handel en nijverheid hiermede in nauw verband staan. Het oog van den schilder of teekenaar beziet echter de zaak geheel anders. Zij houden zich bezig met de meer poëtische zijde. Een boomengroep, een windmolen, een vast gemeerde schuit en torens, die zich in 't rimpelend watervlak spiegelen, in 't verschiet leveren talloze malen stof voor hunne kunstwerken.

Onze gravure verplaatst ons aan den oever van de Maas. Reeds doet de warmte der voorjaarszon zich gevoelen. Witte wolkjes drijven statig langs de helder blauwe lucht. 't Is of men al iets van de voorjaartint in de nog bladerlooze boomen bespeurt. In 't zachte koeltje ruischen en weerklinken reeds de eerste tonen van het jubelend lentelied. Hoe kalm kabbelt het water, waar nog weinig tijds geleden ruwe ijsschotsen zich woest opeenstapelden en dammen en dijken dreigden te verbreken. Alles ademt nu rust en kalmte en die kalmte en vrede straalt ons zelfs toe uit hetgeen ons de kunstenaar te aanschouwen geeft.

IN DRIFT.

(Vervolg en slot van blz. 99.)

Een dag of tien waren er verlopen. Dagelijks hadden Holger en Jep, met hun gemeenschappelijken goeden vriend Turk, een grooten, goed gedresseerden bruinen poedel, als drie echte landloopers rondgezworven, en zich nu eens op de velden, dan weer in het bosch of

aan het strand naar hartelust geamuseerd. Niet zelden waren zij halve dagen lang onderweg.

In 't eerst schenen die lange zwerftochten mevrouw Tünnesen niet best te bevallen. »Och, de bengels zullen wel weer thuis-

JEZUS VERRIJZENIS.

komen," had Knud haar dan soms lachend getroost. »Laat ze maar ronddwalen, dat is juist wat zulke knapen hebben moeten. Al vallen ze hier of daar ook eens in een plas, ze zullen daarom toch nog niet smelten!"

»Ik begin dan toch verschrikkelijk veel van uwen vader te houden, Jep!" zeide Holger, »want hij is zoo'n aardige en verstandige man, en bovendien zoo groot en sterk, en wat heeft hij ook een mooien baard!"

En de jongens lieten het niet aan omzwingingen ontbreken. Zij baadden zich in het frissche, groenachtige, zoute water der fjorden, reden op geurige hooiwagens, hielpen den ouden koeherder de rondlopende koeien opvangen, plukten in het bosch aardbeien, en klauterden in de toppen van hooge boomen, om in het nest te gluren, waarin de roode gier in het voorjaar zijne wit en geel gevlekte eieren had uitgebroed.

»Och, wat hebben wij toch een pret!" riep Holger dikwijls vol verrukking uit. »Nog nooit heb ik in de vacantië zóó vreeselijk prettig den tijd doorgebracht!"

»Nu, en ik óók niet, dat kan ik u verzekeren!" knikte Jep vergenoegd. In den dagelijkschen omgang met Holger was hij veel levendiger en vlugger in zijne bewegingen geworden; als een hondje volgde hij hem door dik en dun, en bosch en veld weergalmden van hun luidruchtig, jubelend gezang en hun vroolijk gelach.

Zoo zaten zij ook op zekeren dag — het was vroeg op een Zaterdagochtend — op een hooge helling even buiten het bosch en keken zij over de fjord heen, die daar zoo blank als een spiegel voor hen lag, fonkelend in het volle, warme zonnelicht van den zomerdag. Een paar kleine scheepjes lagen er in de verte, met slaphangende zeilen, en zij schenen zich gruwelijk te vervelen, omdat zij geen duimbreed verder konden komen. En nog veel, véél verder weg, waar de lucht en de zee elkaar aanraakten, voer een stoomboot. De rook dwarrelde omhoog als een hoogen boom met een kronkelenden stam en een groote, breede kroon.

»Nu, waarmede zullen we ons vandaag den tijd eens verdrijven, Turk?" sprak Holger, den hond streelend.

Turk kwispelde met zijn staart, en om zijn bek speelde een verlegen glimlachje, dat zooveel wilde zeggen als: daar staat mijn verstand stil voor!

Jep stelde voor, dat zij met Turk in het water zouden afdalen en beproeven zouden, zijne vlooiën te verdrinken.

»Want hij heeft er vier groote, en misschien nog wel meer."

»Neen, luister eens," riep Holger opspringend, »laat ons de boot nemen en naar dat gindsche eiland roeien!"

Dit eiland, een vlak stuk grond, met een dichtbegroeiden heuvel in het midden, lag ongeveer halverwege de baai, een kleine mijl van den oever verwijderd. Het geleek een grooten, groenen, breedgeranden hoed met pluim, en werd daarom het »Hoedeiland" genoemd.

»Maar het moet daar ginds spoken, zooals de oude menschen zeggen," bracht Jep hier min of meer bedenkelijk en aarzelend tegen in.

Holger scheen op Jeps spookgeschiedenis geen acht te slaan.

»Loop heen! — dat is Robinsons eiland! Ik zal Robinson zijn, en gij zijt Vrijdag, en Turk stelt de lama voor. Hoera! . . . Gij kent de geschiedenis van Robinson toch?"

Neen, die kende Jep niet.

»Heeft men ooit van zijn leven zóó iets gehoord!" riep Holger uit. »En ik heb haar zeker zoo dikwijls gelezen, als er dagen in de week zijn! Nu, dan moet ge maar eens luisteren!"

En thans begon hij te vertellen, en wel met steeds toenemende snelheid. Jep, meer en meer door het verhaal medegesleept, zat weldra met open mond en groote oogen tóe te luisteren.

»Hoera! *dat* zullen wij eens probeeren! *Dat* zal een plezierige tocht worden!" riep hij met een van blijdschap stralend gezicht, toen Holger met zijne vertelling gereed was.

De jongens spoedden zich naar huis, en maakten onderweg de afspraak om, zodra Jeps ouders na den eten met Holgers moeder naar het station in de stad gereden waren, om den sneltrein af te wachten, waarmede zijn vader komen zou, den tocht naar het

onbewoonde »Hoedeiland» op touw te zetten.

»En dan zouden we zulke prachtige avonturen kunnen hebben, Jep! als wij maar wat ouderwetsche kleeren machtig konden worden, zoodat wij er vreeselijk wild en avontuurlijk uitzagen, begrijpt gij?»

Nu kwam het Jep plotseling in de gedachten, dat er tehuis in de oudekleerkast onder allerlei anderen ouden rommel nog een roode slipmuts van wijlen zijn grootvader en ook een wollen vest hing. Holger zeide, dat dit juist zoo prachtig was voor hun doel; hij wilde zelf het vest en de slipmuts dragen, maar hij moest ook een buitengewoon grooten baard hebben, want de echte Robinson had er óók zoo een gehad. Maar waar ter wereld zou hij een baard machtig kunnen worden?

»Ja, dat is het ergste!» mompelde Jep hoofdschuddend, terwijl hij zich achter het oor krabde; »want gij kunt er toch zeker geen van oude koestaarten maken, die wij hebben, of ook niet van lange dotten wol van onze oude rammen?»

»O zeker! wel zeker!» riep Holger uitgelaten, terwijl hij op zijne handen ging staan, en van louter pret zijne hakken tegen elkaar aansloeg. »Dat is prachtig! onvergelykelyk!» En daarin scheen hij wel gelijk te zullen krijgen, want het werd werkelijk een huiveringwekkende baard, dien hij van de koestaarten en de sikken der oude rammen samenflanste.

»En gij, Jep, gij moet uw hemd over uw bovengoed aantrekken, en uw gezicht zwart maken; dan zult gij er ook als de echte Vrijdag uitzien.»

»Moet ik zwart gemaakt worden?» vroeg Jep, die een geweldig lang gezicht begon te trekken.

Maar het bleek, dat Holger de rechte jongen was om al de bezwaren van zijn vriend Jep te overwinnen. En zoodra zij thuis gekomen waren en het rijtuig met hunne ouders door het hek der boerderij was weggereden, zochten zij ijlings de noodige voorwerpen bijeen en stoven zij de glooijing af naar de boot aan het strand, waar zij zich in allerijl voor den avontuurlijken tocht begonnen uit te rusten. Eindelijk

waren zij gereed om in de boot te stappen.

»Oho! oho! daar zijn wij allemaal!» zongen zij om het hardst. Doch hierin had Holger zich leelijk misrekend. Want toen zij nu Turk aan een touw wilden leggen, bleek het al spoedig, dat de hond niet den minsten of geringsten lust had om de rol van lama te spelen en mede in de galei te stappen. Hij holde weg, en de jongens achter hem aan, lokkend en dreigend. Maar Turk liet zich noch door verlokkingen, noch door bedreigingen vangen; en dus moesten zij goedschiks of kwaadschiks zonder lama van wal steken, want de tijd was verstreken en de namiddag reeds ver gevorderd.

»Bah! wat een lafhartige verrader!» snauwde Holger hem toe. Turk, de »lafhartige verrader», troonde op een steile hoogte en keek de boot na. —

Toen het rijtuig met de thuiskomende ouders 's avonds op de boerderij terugkwam, werd er terstond naar de jongens gevraagd. Maar geen mensch wist, waar zij waren, — niemand had hen dien ganschen namiddag gezien. »Zij zullen wel komen!» zeide Knud met zijne gewone bedaardheid. »Maar een uur later kwam er een man vertellen, dat hij Knuds boot had zien liggen of rondrijven langs het strand bij het bosch, op een kwartier afstands van het dorp. Nu bleek eensklaps Knuds dienstmeisje zich te herinneren, dat zij de jongens in de oude kast had hooren rommelen, en ze kort daarna over het voetpad langs het hek naar het strand had zien sluipen.

»Het is duidelijk: zij hebben de boot genomen. Hoe verschrikkelijk! Ik vrees het ergste!» riep Tönnesen, die in martelende onrust de kamer rondliep, alsof hij iets zocht.

»Stil, Morten! laten de vrouwen er toch niets van merken!» zeide Knud zachtjes, om hem tot kalmte te stemmen. »Kom, laat ons samen eens gaan zien!»

Maar op hetzelfde oogenblik rukte mevrouw Tönnesen de deur van het aangrenzende vertrek open. Zij had den uitroep van haren man gehoord en begrepen.

»Zijn zij.... is Holger....?» stamelde zij bleek en ontzet. Het woord »verdronken» kon zij niet over hare lippen brengen.

»De jongens hebben natuurlijk de boot langs het strand tot aan het bosch geroeid en daar vastgelegd,» antwoordde Knud. »Misschien dwalen zij nog wel in het bosch rond.»

»Dat gelooft gij zelf niet, Knud! Ik kan het aan uwe stem hooren, dat gij het niet gelooft!» schreeuwde mevrouw Tönnesen hem toe. »O Heer, help ons! red ons!... Ik heb het altijd wel gedacht, dat het nog eens slecht zou afloopen. Hoe kondt ge toch zoo lichtzinnig zijn, Knud! om dienarmen kinderen vrijheid te geven, altijd zoo maar naar eigen goedvinden rond te loopen?! Het was bepaald onverantwoordelijk!»

»Lieve Emmy,» zeide Anne Marie bedaard, terwijl zij haren arm om hare vriendin heen sloeg, »wij kunnen niet altijd om en bij onze kinderen zijn en hen tegen gevaren beschermen. Wij moeten er op vertrouwen, dat zij in de handen van den Heer onzen God zijn!»

Emmy omhelsde haar innig en barstte in tranen uit. De mannen haastten zich om weg te komen, achter Turk aan, die vergenoegd met zijn staart kwispelde. Het was alsof de hond, bemerkend waar het om te doen was, hen op het rechte spoor wilde brengen. Daar waar het voetpad naar het strand afliep, wachtte hij, totdat hij de mannen de richting naar de fjord zag inslaan. Daarna liet hij een kort geblijf hooren en vloog hij weder weg; en toen zij samen bij de boot kwamen, stond de hond daar ook reeds en begon hij rond te springen en uit volle borst over het water heen, naar den kant waar het eiland lag, te blaffen.

»Kijk eens naar dien hond! Zij zijn stellig en zeker naar het Hoed-eiland geroeid!» mompelde Knud.

»Wacht eens,» sprak Tönnesen nu, »heeft die man niet gezegd, dat de riemen in de boot lagen? Nu, dan heeft de wind of de vloed de boot zeker meegevoerd, terwijl zij op het eiland waren, en nu zitten ze, naar we hopen, daar ginds gevangen.» Zij liepen ijlings verder, om bij de boot te komen; doch nauwelijks waren zij een pas of tien voortgegaan, toen Knud staan bleef en achter zich omkeek.

»De hond hoort iets!»

Turk was een eindweegs het water inge-

gaan, op eenige weinige meters van het strand liggenden grooten steen geklauterd, en bleef nu met opgeheven kop luisterend staan. Af en toe liet hij een luid, langgerekt geblijf in den stillen herfstavond weerklinken, kwispelde zachtens met zijn staart, en trippelde onrustig rond, evenals een in angst en vrees verkeerende klokken, wier eendengebroed onverwachts te water is gegaan.

»Hoor! daar fluit iemand!» zeide Knud eindelijk. Daarop bleven beiden weer luisteren. Kort daarna hoorden zij het zwakke geluid van knarsende riemen, — vervolgens eenige onsamenhangende en onverstaanbare woorden, en daarna een schaterend gelach. De riemslagen in het water lieten zich hoe langer hoe duidelijker hooren.

Knud zette zijne handen tegen zijnen mond, bij wijze van een spreektrumpet, en riep — en hij kón roepen! — met een stem als een oorlogsbazuin:

»Hallo! zijt ge daar, jongens?»

»Waf! — waf! — waf!» blafte Turk, die niet voor zijn baas wilde onderdoen.

»Ja we-l-l-l!» klonk het heel uit de verte over 't water heen; en daarop zong er een: »O ho! o hoi! hier zijn wij allemaak!»

»Nu, de Heer zij gedankt!» mompelde Tönnesen, terwijl hij een zucht van verlichting slaakte. »Maar wat is me dat een gevaarlijk spelletje geweest!» Daarna riep hij weer over het water heen: »Wij mbeten overigens nog afrekening houden, vriendje!»

Maar Holger bekommerde zich niet bijzonder om zijns vaders afrekeningen; hij telefoneerde terstond met juichende stem terug: »Hoera, vader! Ik heb Martha gevonden! Martha is hier!»

»Wat vertelt de jongen nú? ... Martha?» riep Tönnesen met de grootste verbazing. »Neen, nu weet ik in 't geheel niet meer, hoe ik 't heb!»

Onvergelijkelijk schoon waren de eerste uren, die Holger en Jep ginds op het Hoed-eiland doorgebracht hadden. In het struikgewas midden op het kleine eiland bevond zich een oude heuvel. De top daarvan was met een reusachtigen steenhoop bedekt, welks breed overhangende bovenste laag het dak

eener steengrot vormde, waarin voor beiden zoowel tot liggen als tot zitten ruimschoots plaats voorhanden was. Hoe schaduwrijk en koel was het daar! Holger geloofde stellig en vast, dat Robinson zelf geen mooier woning gehad kon hebben. Overal in het rond zag men een menigte strandvogels, die bijna even tam waren als het gevogelte thuis op Knuds boerderij; en de geheele oever lag vol slakkenhuizen, schelpen en fraaie steenen, die uitstekend voor de versiering van het hol geschikt waren.

»Ik heb nog nooit iets zoo onvergelykelijk, vreeselijk schoons beleefd!» zeide Holger telkens weder in de hoogste verrukking.

Ja, dat was een genoegelijk uitstapje! En zij hadden zóóveel, zoo geweldig veel te doen, zij waren zoo geheel en al door deze heerlijkheden van het Hood-eiland in beslag genomen, dat zij er volstrekt niet op letten, hoe de tijd vervloog en de zon al lager en lager daalde, totdat Jep op eenmaal uitriep: »Maar nu begin ik een vreeselijken honger te krijgen, Holger!... O ho, jongens! de zon is ook al bijna onder!»

Nu was het dus hoog tijd om aanstalten tot vertrek te maken en zich naar huis te begeven. — Doch waar was de boot? . . . De boot was weg! De strooming van den vloed had haar intusschen vlot gemaakt, en een windvlaag moest haar zeker van het eiland hebben weggedreven. Juist! . . . daar bij het bosch lag de witgeverfde boot, en zij glinsterde op het water als een reusachtige zeemeeuw.

»Dat is een leelijke ontdekking!» zeide Holger-Robinson mistroostig. En Jep-Vrijdag had het zonderlinge gevoel alsof hij een prop in zijn keel kreeg, en op zijn zwartbruin gelaat vertoonden zich eigenaardige trillingen.

»Maar wat moeten we nu beginnen, Jep?»

Jep, wien het huilen nader stond dan het lachen, bekende op bedeesden toon, dat hij geen anderen raad wist, dan op den hoogsten top van het Hood-eiland te gaan, en daar uit alle macht om hulp te roepen. En zij waren nauwelijks boven gekomen, of zij ontdekten, ook reeds een boot die in de richting van het eiland nader kwam. Dat

waren visschers van de overzijde der fjord, die vischhaken uitwierpen, verklaarde Jep; en vroolijk draafden beiden door de struiken naar beneden op den oever, want uit alles bleek, dat de lieden in de boot eindelijk hun roepen en wenken bemerkten hadden en nu op het eiland aan wal wilden gaan. Doch op het oogenblik toen »Robinson» en »Vrijdag» op den vlakken oever goed in 't gezicht kwamen, was het alsof de visschers — twee groote jongens — door een vreeselijken schrik overmeesterd werden. Zij wisten niet, hoe gauw zij hun boot rechtsomkeert zouden laten maken, en roeiden uit alle macht weg. Als aan den grond vastgenageld, stonden de knapen daar nu en keken zij de boot na, totdat het vaartuigje eindelijk en ten laatste als een zwarte stip in de avondschemering verdween.

»Die dachten stellig en zeker, dat wij spoken waren!» bromde Jep. Zijn angst was nu in een onbedaarlijk huilen overgeslagen, en zijne tranen lieten witte strepen achter op zijne zwartgemaakte wangen. Ook Holger was op verre na niet meer zoo dapper en vergenoegd als nog slechts weinige uren geleden. Het vooruitzicht om een langen herfstnacht op het onbewoonde eiland te moeten doorbrengen, en daarbij de gedachte aan de onrust en de zorg, die hun uitblijven hunne ouders berokkenen moest — dit alles was wel geschikt om den kleinen jongens den moed te benemen.

»Hoor eens, Jep,» zeide Holger eindelijk, met een beweging alsof hij iets van zich afschudde, »wij moeten ons goed zien te houden! Want zoo heeft Robinson óók gedaan. Wees nu zoo goed en houd op met huilen, anders begin ik óók nog! Morgen komt er zeer zeker hulp. En nu moeten wij aan ons nachtverblijf denken.»

»Wij zouden wel wat gedroogd zeewier in de grot kunnen brengen,» stelde de nog altijd snikkende Jep voor.

»Dat is een lumineuse inval, Jep!» Met dien uitroep sprong Holger terstond op, om zeewier te gaan verzamelen. »Ik moet ronduit zeggen, dat gij zeer in mijne achting gerezen zijt, want gij kunt tegelijkertijd schreien en goeden raad geven. . . . Ziezoo,

draag het er maar in, Jep. O, wat een heerlijk nestje zullen wij hebben!”

»Maar toch niet zooals thuis!” zuchtte Jep, die met een arm vol zeewier achter Holger aan draafde.

Juist toen zij de grot voor de helft met zeewier gevuld en zich daarin begraven hadden, hoorden zij iemand beneden aan den waterkant roepen. Met een luid »hallo!” sprongen zij in de hoogte. Thans hoorden zij ook het zachte plassen van roeiriemen in het water, en kort daarop riep een vrouwestem: »Komt eens naar beneden! Wie zijt gij, en wat doet gij hier?”

Doch nauwelijks hadden zij hunne namen genoemd, of zij zagen hoe de vrouw in de boot opstond en van verbazing hare handen in elkaar sloeg.

»Zijt gij Holger? De zoon van mijnheer Tönnesen, den boekverkooper? . . . Wel, heb ik van mijn leven!” riep zij uit. »Rept u wat, en haalt de riemen binnen boord, om aan wal te kunnen gaan, Hans en Jörgen!” zeide zij haastig tot de twee roeiers. »Groote domkoppen, die gij zijt! — hoe hebt gij een oogenblik kunnen gelooven, dat de jongens een paar booze geesten waren?!”

»Wat? . . . kent ge mij dan?” vroeg Holger. Nu was de beurt van verbazing aan hèn gekomen. »Wie zijt gij?”

»Martha! — Herinnert gij u niets meer van Martha, die vroeger bij uwe ouders geënd heeft, kleine Holger?”

»Martha? — Ja zeker! . . . toen wij om dien orgelman uit het raam vielen, — och neen, wat een gekheid! Ik bedoel, toen ik naar beneden viel. Jep! hoort gij wel? dat is Martha! . . . Maar dat is kolossaal prachtig! Hoera!” En in zijn uitgelaten vreugde pakte hij Jep aan, en ging hij met hem in de rondte springen en dansen, zoodat de steentjes van den oever in grooten schrik naar alle kanten wegvlogen. Maar ook Martha werd door een plotselingen schrik overmeesterd. »Zou de val den lieven jongen toch een weinig in zijn verstand benadeeld hebben?” dacht zij. Maar in dit opzicht werd zij spoedig volkomen gerustgesteld, en bemerkte zij, dat het met Holgers hoofd even goed stond, als zijn inborst vroolijk en opgeruimd was.

Groote blijdschap heerschte er dien herfst-avond op Knuds boerderij. De heer Tönnesen was na de gelukkige ontdekking der beide jongens vooruitgesneld, om, zooals hij zeide, de vrouwen »op het beste” voor te bereiden. Hij bleef echter in gebreke om te verhalen, hoe de beide avonturiers er uitzagen, aangezien hij dit zelf niet wist. Daarom weergalmden er een langgerekt, tweestemmig »bah! foei!” op het oogenblik toen Holger-Robinson en Jep-Vrijdag den drempel der kamer overschreden en binnen den kring van het lamplicht kwamen. Knud, die oude spotvogel, had namelijk op weg van het strand naar huis onzen Holger zijn baard weer laten ombinden, een bevel waaraan Holger terstond met groote blijdschap gehoorzaamde.

Zelfs de heer Tönnesen was niet weinig verbaasd, toen hij hen zoo voor zich zag verschijnen. »Zulke vogelverschrikkers heb ik nog nooit van mijn leven gezien! Die Holger ziet er op en top als een ouden nachtuil uit, en het gezicht van dien ander is zoo gestreept als een zebra!”

»Denkt er nu voor eens en altijd aan, jongens! in het vervolg eerst te zeggen, waar gij van plan zijt heen te zwerven, — begrepen?”

»Moeder! moeder! hebt u ooit van uw leven zoo iets grappigs beleefd? Hier is Martha, onze oude, goede Martha!” riep Holger luidkeels in de overmaat zijner blijdschap, waarna hij Martha bij de hand greep en haar achter zich aan trok, zooals een kleine sleepboot een groot schip doet. »Martha is nu een visschersvrouw, en zij woont daar ginds aan den overkant: doch haar man is dood, en dit zijn hare zonen, Hans en Jörgen heeten ze, — maar zij aarden eigenlijk niet precies naar hunne moeder, want zij werden bang voor ons! Maar toen zij thuis kwamen en alles vertelden, roeide Martha dadelijk naar het eiland. Is dat niet overheerlijk, moeder? Is dat niet vreeselijk grappig, vader?”

En toen gebeurde er wat aardigs. Mevrouw Tönnesen, de groote, dikke, deftige mevrouw Tönnesen, stond — zonder zich te bedenken — van haren stoel op en omhelsde de

visschersvrouw Martha, ondanks haar boersche kleeren, die naar visch en zeewater roken, — het is letterlijk waar: — zij omhelsde haar in bijzijn van al die vreemde menschen met de meeste hartelijkheid, en zeide met glinsterende tranen van blijdschap in de oogen: »Martha! ik heb u grootelijks onrecht aangedaan: mijn hart is vervuld met innigen dank jegens den Heer onzen God, dat Hij mij nu in de gelegenheid stelt, u dit te zeggen en u om vergeving te vragen! En wees dan nogmaals hartelijk bedankt, lieve Martha!»

»Ja, en zoowel voor dezen dag als voor de vroegere dagen, Martha!» voegde de heer Tönnesen er bij. »Gij zijt een trouw en een betrouwbaar meisje voor ons geweest.»

»Wees insgelijks bedankt, mevrouw!» sprak Martha de visschersvrouw met een traan en een lach. »Alles heeft zich nu, Gode zij dank, ten goede gekeerd.»

Den volgenden dag, een helderen, zonnigen

Zondag, stevende er een groote zeilboot over de fjord. Op den van steenen vervaardigden aanlegsteiger, daar ginds voor het huis van den visscher Hans Larsen, dat even buiten het bosch stond, verschenen twee groote jongens, die een ouden verrekijker op de boot richtten.

»Daar komen zij aan! daar komen zij aan!» riepen zij eindelijk, terwijl zij zich omkeerden naar den kant van het huis.

De oude, grijze Lars Lods, Martha's schoonvader, liep naar den aanlegsteiger toe. Hij was geheel in 't Zondagspak, en op zijn fluweelen wambuis blonk de groote reddingsmedaille.

»Krijgt gij bezoek?» riep zijn buurman hem toe.

»Gij hebt het geraden,» zeide Lars knikkend, terwijl hij zich hooger oprichtte: »Martha's mijnheer en mevrouw, bij wie ze vroeger gediend heeft, met hun zoon!»

H. J. H.

DE GIERIGAARD.

In 't donker vertrek, slechts spaarzaam verlicht door de lichtstralen, die door een klein venster vallen, vertoeft de grijsaard gewoonlijk uren. Daar plaatst hij zich voor de geopende geldkist om zich te verlustigen in de schatten, die hij verzamelde. Dagelijks nemen die schatten toe, en dag en nacht zint hij op middelen tot uitbreiding van zijn bezittingen. Zijn ingevallen gelaat, zijn magere handen, zij toonen ons dat de gierigheid, zoo zijn ziel heeft aangegrepen, dat hij het voedsel, hetwelk de oude zoozeer behoeft, bijna tot het ontoereikende heeft beperkt. Onrust is op zijn gelaat te lezen. Ieder geluid doet hem opschrikken. Met zijn sluwe oogen staart hij vreesachtig in 't rond en met een behendigheid, waartoe men hem niet in staat zou achten, weet hij zijn schatten dan in zijn goed gepantserde geldkist weg te moffelen.

Zijn geldkist is het eenige soliede meubelstuk, dat in zijn woning gevonden wordt. Dagelijks ziet hij met de noodige zorg alle hengsels en sloten na. Voor armen en ellendigen behoeft men bij hem nooit aan te kloppen. Tegenover de buitenwereld houdt hij zich arm, hoewel hij dagelijks zijn schatten ziet toezamen. Tevredenheid en dankbaarheid zijn hem onbekend. Wel heeft hij zich aardse schatten verzameld, maar naar de grootste schat, dien noch mot noch roest verteren kan, gaat zijn hart niet uit. Ongelukkig de mensch, die in de strikken der gierigheid gevangen is. Gods Woord zegt ons: de gierigheid is een wortel van alle kwaad.

Niet oneigenaardig heeft ons de teekenaar een beeld der schraapzucht geschetst in den krijschenden raaf, die op de leuning van den stoel den gierigaard in zijn bezigheden bespiedt.

Zoodra zij zich omgekeerd had, hervatte ik mijn lectuur; maar ik had de overige papieren door elkaar geworpen, zoodat zij niet meer in volgorde lagen.

No. 19 scheen een stuk van het Petersburger Zondagsblad te zijn, ongeveer het onderste gedeelte van het laatste blad, want ik las daar:

St.-Kathar- K. te 10¹/₂ uur dienst. Pred. Hasenjäger.

St.-Michaelis- K. te 10¹/₂ uur dienst. Pred. Masing.

Jezus-K. te 1 uur dienst. Pred. Hesse.

St.-Mariën-K. te 10 uur dienst. Pred. Ottho.

Namiddags te 3 uur Russische dienst. Pred. Masing.

Nog een paar godsdienstoefeningen waren, evenals de huwelijks- en doodsberich-

ten, met inkt doorgehaald; alleen was nog geheel onderaan te lezen: Maandag den 20sten Jan. dienst, te leiden door den predikant Dalton. Tusschen de doorgehaalde regels las ik de zeer klein met inkt geschreven woorden: »Zooveel godsdienstoefeningen worden hier in Petersburg gehouden voor de menschen, die goede kleeren en misschien een goed geweten hebben. Mij ontbreken beide, daarom heb ik ook niets in de kerk te maken. En niemand zal er mij ook missen. Sinds hoe lang ben ik niet in een kerk geweest. God, als Gij U over de dieren van het veld ontfermt, ontferm U dan ook over mij, anders kan het niet lang meer met mij duren en gaat het misschien ten slotte zoo slecht, dat ik evenals mijn lompen zal moeten vergaan.»

(Slot volgt.)

MARIA VAN BETHANIË.

O welk een zaligheid!
als deze vrouw te komen
Tot Hem, Die 't ééne noodig,
al den Zijnen geeft;
Te knielen aan Zijn voet,
Hem vragend zonder schromen,
Omdat men Hem sinds lang
tot Heer en huisvriend heeft;
Uit Zijnen mond het Woord
des levens op te vangen,
Van Hem de rust en troost,
die niemand u ontnemt,
Al wat verzaden kan
uw innigst zielsverlangen,
Het goede deel, de schat,
die nooit u wordt ontvreemd.

Den nardus uwer liefde
aan Hem te mogen wijden,
Aan Hem, Die bij den reuk
van dank, Hem toebereid,
De ziele hier reeds loont
en troost in eigen lijden!
Neen! in ons leven is
geen grooter zaligheid.
Och! dat ook wij alz66
dien Zaligmaker minden,
Die kwam en leed en stierf
om onze zonde en schuld,
Dan zou ook in ons hart
die Heer Zijn intrek vinden
En heel ons huis voor Hem
van liefdegeur vervuld.

O Heer! trek Gij van 't aardsche
ons hart tot U naar boven,
Schenk ons door Uw genâ
wat Gij den zondaar biedt;
Waar toch de ziel haar heil
mag vinden in 't gelooven,
Daar is aan hart en huis
reeds zaligheid geschied.

Goes,

C. VAN KOETVELD, CEZ.

IN EEN SCHEMERUURTJE.

MET GESCHIEDENISJES.

Het gebeurt wel eens dat ik inplaats van te wandelen, na den eten in mijn studeervertrek ga zitten bij het venster, van waar ik een bekoorlijk uitzicht heb op de velden en ons lief gelegen stadje. Links stroomt de IJsel Noordwestwaarts naar Doesborgh en rechts loopt de weg naar Ter Borgh langs mijne woning, een weg die zomer en winter, herfst en lente altijd even schoon en helder is. Bijna dagelijks bewandel ik dien weg, maar dwaal wel eens daarvan af, om mij in de nabijzijnde bosschen bezig te houden met het verzamelen van planten en insecten, iets dat ik niet doen kan wanneer het hard waait of regent. Ik blijf dan telhuis en zet mij bij mijn venster, om een uurtje te schemeren, totdat het tijd wordt de lamp aan te steken en mijn gewonen arbeid te hervatten.

Ik zit derhalve bij het venster, zie de wandelaars, arbeiders en landlieden langs mijn huis voorbijgaan, en onwillekeurig rijst bij mij de vraag op: van waar komen zij, waar gaan zij heen? Zijn ze gelukkig of hebben zij met tegenspoeden te worstelen?

Daar zie ik een kar aankomen. Is het wel een kar? Ik weet niet welken naam ik er aan geven moet. 't Is een hooge langwerpige vierkante bak op twee hooge wielen. Die bak is bedekt met een wit en hier en daar gelapt zeil, en aan beide zijden bevindt zich een vierkant venstertje met iets er voor dat op een gordijntje gelijk is. Een man, geholpen door een knaap van twaalf of dertien jaren, trekt die kar voort, en dat het hun inspanning kost, bewijst hun nu en dan stil staan, om lucht te scheppen en zich

het zweet van 't aangezicht te wisschen. Achter die kar loopt eene vrouw, die een kind, in doeken gewikkeld, op den arm draagt en af en toe de kar een duwtje geeft, terwijl er nog twee kinderen naast haar loopen, die zich aan hare rokken vasthouden.

Nu ik goed toezie is mij die kar niet geheel onbekend. Op een kwartier afstands van mijn huis (ik woon niet in de stad, maar buiten) op den weg naar Ter Borgh is dicht bij het pad, dat naar een bosch geleidt, een open plek, hier en daar beschaduwd door dennen en eiken, op welke plek ik menigmaal zulk een kar zag staan, soms maanden en weken achtereen, en daar ik er nog al dikwijls voorbijging, kon ik zachtjes aan merken wie er in en uit die kar kwamen. Er bleef voor mij geen twijfel over: die kar was een kermiswagen, en de bewoners daarvan trokken van stad tot stad en van dorp tot dorp, om de kermissen en jaarmarkten te bezoeken, niet zoozeer voor hun plezier, als wel om handel te drijven en hunne waren te verkoopen, b.v. bezems, schuiers, muizenvallen, uitkloppers en dergelijke voorwerpen. Misschien ook om hier en daar op straat kunsten te maken. Telkens wanneer ik dien kermiswagen voorbijging, kreeg ik een gevoel van medelijden met de bewoners daarvan, en vooral met de kinderen, die arme schepseltjes, die in het wild opgroeien en zeker van hunne ouders weinig goeds leeren, althans — tenzij ik mij vergis — niet te weten komen, dat zij een Heiland hebben.

En toen nu die kermiskar langs mijn huis voortgetrokken werd, gevolgd door de moe-

der met hare drie kinderen, ontsnapte mij wederom een zucht en dacht ik niet slechts met weemoed aan het lot van deze, maar ook van zoovele duizenden kinderen, die — vooral in onze groote steden — sedert hunne prilste jeugd aan zooveel ellende bloot staan en ontberingen te lijden hebben, waarvan gij, mijne jonge lezers, u geen begrip kunt vor-

kennen de diepte niet van hunne ellende.

Ik betwijfel dit. Die ongelukkigen hebben immers ook gevoel. Zij hebben oogen, waarmee zij zien kunnen hoezeer hun lot verschilt van dat van andere kinderen, die te huis worden gekoesterd en aan niets gebrek lijden.

Terwijl ik hierover nadacht, kwamen mij op eens voor den geest een paar schilderijen, die op eene tentoonstelling te zien waren. Die schilderijen bestonden uit portretten van kinderen van rijke ouders. Een daarvan stelde eene jonge juffrouw voor in een bosch, die een bloempje in de hand hield en daarmede een vlinder lokte. 't Was alsof de vlinder leefde en begeerig was zich op de bloemen te zetten, terwijl de geheele houding van het meisje en de blik harer oogen te kennen gaf hoezeer zij dit wenschte. De jonge juffrouw was wel eenvoudig gekleed, maar alles wat zij droeg zat netjes en bewees dat zij van rijken huize was, veel schooner dan de plaat het weergeven kon.

Welk een verschil, niet waar, tusschen deze jonge juffrouw en de armoedig gekleede kinderen, die achter den kermiswagen de wijde, wijde wereld in moeten.

Arme kinderen!

En toch hebben zij een Vader in de hemelen, wiens oog hen ziet, en een Heiland, die hen gaarne wil zegenen. Treurig is het dat zij in dezen toestand verkeeren, maar eenmaal zal het blijken waarom

dit geschieden moest. Armoede is geen schande, maar ook geen zegen. Zeer dikwijls is zij een gevolg van de zonde der ouders.

De Weesinrichting te Neerbosch houdt boek van de kinderen, die daarin opgenomen en verpleegd worden, en wie weet hoeveel honderden kinderen daar zijn, die lijden moeten wegens de zonden hunner ouders. Doch God zij geloofd. Hij is ook barmhartig en genadig, en zoo dikwijls ik die inrichting bezoek en de verwaarloosde kinderen zie,

Het kind en de vlinder.

men. Terwijl gij des nachts, wel verzorgd door uwe ouders, in uw bed ligt en gerust kunt slapen, zwerven er duizenden kinderen rond op straat, die geen eigenlijk te huis hebben en den nacht moeten doorbrengen bedelende langs de straat, schreiende van honger en ongemak, om eindelijk onder een brug, op een kruiwagen of op een hoop vodden een weinig rust te zoeken.

Arme kinderen!

Misschien zegt iemand: deze kinderen

die daarin door de liefde van de familie Van 't Lindenhout opgenomen zijn en verzorgd worden, dank ik God, dat er nu voor die ongelukkige schepseltjes een betere toekomst geopend is.

Er zijn echter vele ouders, die wel zeer arm zijn, maar toch hunne kinderen niet op straat zenden, om te bedelen; ouders, die gaarne willen werken, om in de behoefte van hunne kinderen te voorzien, maar die daarin verhinderd worden door de kinderen zelve. Zoo b. v. zijn er moeders, die gaarne uit wasschen of schoonmaken willen gaan, maar die een troepje kinderen tehuis hebben en dezen niet alleen mogen laten. Nu kunnen zij wel de oudsten dier kleine kinderen naar een bewaarschool zenden, maar wat te beginnen met kleine Mietje, die nauwelijks een jaar oud is, of met kleine Trui, die nog niet alleen kan loopen? Met zulk een wichtje zit de moeder verlegen.

Ik logeerde eens bij een vriend, wiens vrouw eene schoonmaakster in dienst had. Toen het 's avonds zeven uur was en de werkster op het punt stond, met een dikken boterham en een pannetje met kliekjes onder haar opgeslagen boezelaar, naar huis te gaan, zei mijn vriend tot haar:

»Hanna, heb je niet een kindje van bijna een jaar?»

»Ja mijnheer, 't is het eenigste dat God mij na mijn mans dood gelaten heeft.»

»En waar is dat kind?»

»In mijn kamertje.»

»Den heelen dag?» was de vraag.

»Ja mijnheer. Waar zal ik haar anders laten? Hier is geen bewaarschool, en mijne buurvrouwen hebben zelve de handen vol met hare eigene kinderen, zoodat zij de zorgen voor mijn kleine Sientje niet op zich kunnen nemen.»

XII.

»Maar hoe doe je dan?»

»Dat zal ik u zeggen. Voordat ik 's morgens tegen acht uur uit werken ga, geef ik haar eerst wat te eten, en dan bind ik haar vast in een laag stoeltje, geef haar een stukje speelgoed, zoen haar wel tien maal op de wangetjes en ga dan uit. Tegen twaalf uur kom ik tehuis, maak haar schoon en zorg dat wij wat te eten krijgen. Als ik dan om half twee hierheen moet, bind ik haar weer vast in haar tafelstoeltje en geef haar een kommetje met stroop, dat in een gat past van het tafeltje.»

Eene crèche.

»En wat doet het kind daarmee?» vroeg mijn vriend.

»Daarin steekt mijn kleine meid haar vingerdje en likt dan de stroop af.»

»Den heelen dag? Van 's middags half twee tot nu toe, tot zeven uur?»

»Ja mijnheer. Zij likt altijd door. Soms slaapt zij er bij in, maar meestal vind ik het kommetje heelemaal leëg. En als ik nu te huis kom, dan . . .»

Meer hoorde ik niet. Maar ik had genoeg gehoord, en mij dunkt, gij die dikwijls ontevreden zijt en meent dat andere kinderen veel gelukkiger zijn dan gij, denk eens aan de duizenden zwervers en aan het kleine Sientje, dat dagen achtereen, gebonden in haar stoeltje, stroop zit te likken.

In sommige groote steden zijn er even-

12

wel ook inrichtingen, waarin zeer kleine kinderen worden opgenomen en verzorgd. Zulke inrichtingen noemt men met een Fransch woord crèches, 't geen eigenlijk beteekent kribben. Moeders, die uit werken gaan, en tijd noch gelegenheid hebben hare kleintjes te verzorgen, brengen dezen naar zulke crèches, en dat ze daar goed verpleegd en opgepast worden kunt gij op plaat 2 zien.

z66 lekker en z66 geurig, dat ik er graag een hapje van genomen had.

»Kom, Daatje,» zei ze tot het meisje, dat in den hoogsten stoel zat, »kom proef eris. 't Is lekker! O zoo lekker!»

En daarbij smakte ze met haar tong, om het geluid na te bootsen, dat men maakt, om hierdoor aan te duiden, dat iets heel lekker smaakt.

Kinderen aan Zee.

Ik heb wel eens zulk een kleine-kinderbewaarschool bezocht, maar was altijd verlegen wat ik met die kindertjes moest spreken. Zij verstonden mij niet en ik hen ook niet. Kleine kinderen van een jaar of twee jaren hebben een bijzondere taal, die men eerst moet leeren. Merkwaaardig is het echter hoe spoedig de juffrouwen, die zich met deze kleintjes belasten, hen verstaan, en hoe ook de kindertjes dadelijk begrijpen wat de juffrouwen zeggen. Ook moest ik het geduld en de liefde bewonderen van de juffrouwen. De juffrouw, die gij op de plaat ziet, had een schotel met haver-de-gort klaar gemaakt en er bruine suiker over heen gestrooid,

Maar Daatje scheen geen trek te hebben in die lekkere haver-de-gort. Te huis kreeg zij ze niet. Moeder gaf haar nooit anders dan aardappelenpap met een scheutje melk.

»Kom, Daatje,» hernam de juffrouw op vriendelijken toon, »hou je mondje eris open!»

»Da lus nie! Lellik. Da bang!»

»Neen, 't is niet leelijk,» zei de juffrouw lachend. »En bang? Waarom? Kijk eris, hoe lekker!»

En nu proefde zij er van, om haar aan te moedigen.

Maar 't hielp niet.

»Da aarpel heb!» zei 't kind.

»Lieve Daatje,» zei de juffrouw, »ik heb

geen aardappelen voor je. Die zijn ook niet half zoo lekker als deze haver-de-gort. Kijk eens wat een boel suiker. Zie je wel dat lekkere klontje! Dat zal ik nu op den lepel doen. Dan krijg je 't ook. Proef nu eens."

Eerst wou Daatje niet, maar de juffrouw hield aan en eindelijk kreeg ze er 't kind toe een hapje te nemen.

"Smaakt dat nu niet lekker?" vroeg de juffrouw, die nu voortging met lepelen.

"Lek! Lek!" riep Daatje, in haar stoeltje huppende.

Toen nu de andere kinderen hoorden dat Daatje het lekker vond, wilden zij er allen van hebben. En zij kregen ook ieder op hun beurt een hapje.

Welk een geduld en welk een liefde! Ik heb altijd gedacht, dat ik veel van kinderen hield, maar bij die juffrouwen schoot ik daarin veel te kort.

Op dezelfde tentoonstelling waarvan ik daar straks sprak hing ook een schilderij, voorstellende kinderen aan zee.

Wanneer de zomer in 't land is, zoeken vele menschen, die het doen kunnen, het zeestrand op, om frissche lucht te scheppen, om versterkt te worden door de inademing der zeedampen, die zeer weldadig werken op sommiger gestel. Maar niet ieder die gaarne eens een paar weken die versterkende zeelucht wil genieten, is daartoe in staat, vooral omdat een verblijf van eenige weken aan het strand veel geld kost. Klagen hierover baat niet. Wat men niet kan mag men ook niet doen, en er zijn nog wel andere wegen om versterking van kracht en gezondheid te verkrijgen, dan langs het strand. De Heer weet wat wij behoeven en kan op Zijne wijs ons de kracht vernieuwen als eens arends.

De Christelijke liefde heeft zich menig offer getroost, om hulpbehoevende, zelfs arme kinderen, die zwak zijn, aan lichaamsgebreken lijden, of aan 't kwijnen zijn geraakt, in de gelegenheid te stellen frissche lucht, gezonde beweging en versterkend voedsel te verkrijgen. In ons land bestaat, b. v. te Zeist, een herstellingsoord voor verzwakte kinderen, *Bethanië* geheeten, waar dergelijke kinderen, voor wie tehuis geen verpleging en de stad-

lucht minder goed is, uitmuntend verzorgd worden en het voorrecht genieten dagelijks de kostelijke geuren en dampen der eiken en dennen in te ademen, 't geen waarlijk heilzaam werkt. Er zijn evenwel lijdende kinderen voor wie een verblijf aan het strand gedurende eenige weken nog beter zou zijn, en om die reden hebben weldenkende menschen en kindervrienden hier en daar in een zeedorp een huis ingericht, waarin plaats is voor dergelijke kinderen, wier ouders geen geld bezitten, om hunne kinderen daarheen te zenden, hoewel er in dezelfde Inrichting ook jonge lijders worden opgenomen, die betalen, zelfs veel betalen, verzekerd als de ouders zijn, dat de kinderen aldaar zich onder uitnemend opzicht bevinden en het daar goed hebben.

Dáár, aan het zeestrand, en in eene inrichting, zooals ik u met weinige woorden heb beschreven, wordt in waarheid gezien, wat ons Spreuken 22 vs. 2 zegt: »Rijken en armen ontmoeten elkander; de Heer heeft hen allen gemaakt." Ik heb het dikwijls aan zulk een badplaats waargenomen, hoe spoedig daar vriendschap gesloten wordt tusschen de kinderen van vermogende ouders en van hen, die door de barmhartigheid aldaar waren gebracht. En als gij nu ons plaatje »Kinderen aan zee" goed beschouwt, zult gij wel eenig onderscheid opmerken tusschen het jonge meisje, dat in een visschersnet en met behulp van twee stokken gedragen wordt, en den knaap. Alle afstand is daar terzij gezet; de kinderen vermaken zich en voelen zich gelukkig.

Hoe goed is toch God, die den mensch opwekt barmhartig te zijn en medelijden te hebben met den nood van anderen!

Ik sla andermaal mijn blik naar buiten. Het is bijna donker geworden, maar toch kan ik nog eenige wandelaars op den weg zien.

Daar komt een troep mannen aan, die vreemd uitgedost zijn. Gedeeltelijk zijn ze als soldaten gekleed, met roode mutsen of appelgroene petten op 't hoofd. Sommigen zijn versierd met een soort van épauletten; anderen dragen roode of zilveren strepen op

den arm. Ik ken die menschen wel. 't Zijn zoogenaamde Bovenlanders. Ieder draagt zijn instrument: klarinet, hoorn, fluit of trompet, terwijl gewoonlijk de groote trom op een sukkeldrafje achteraan komt.

Deze menschen trekken van oord tot oord, van dorp tot dorp en van stad tot stad, en vereenigen zich, na bekomen verlof van den Burgemeester, in eene straat, waar zij dan hunne gaven doen hooren.

Terwijl zij langs mijn huis voorbijtrekken word ik eensklaps met mijne gedachten naar Duitschland verplaatst. Ik wandelde met een vriend in de nabijheid van een dorp, waar bijna alle menschen Roomsch waren. Ik had het ook reeds gemerkt, dat ik mij in eene roomsche streek bevond, want hier en daar zag ik aan den weg, 't zij bij 't begin van een pad, of op een hoogte, een kruis staan, met het beeld des Verlossers daaraan hangende. Ons gesprek liep over deze opgerichte kruisen en wij beoordeelden, ieder naar zijn gevoelen, het goede en min goede van dergelijke teekenen aan den weg. Ik keurde ze niet goed. Mijn vriend echter beweerde, dat het zien op een kruis menigeen van booze gedachten had verlost.

»De menschen hier in deze streek,» zeide hij, »zijn wel, althans het meereendeel, Roomsch, maar toch niet zoë dom-roomsch als elders, in landen waar men aan den weg zoogenaamde heiligen-beelden vindt en de Maria-aanbidding veel grooter is dan hier. Er zijn hier onder de menschen wel eenigen die nog de heiligen aanhangen, doch ook velen, die waarlijk gelooven in Jezus als hun Heiland en niet de heiligen aanbidden, maar Hem en Hem alleen. Ik zal u daarvan een merkwaardig voorbeeld mededeelen. Dicht bij ons hôtel — ik weet niet of gij er op gelet hebt, — staat een huisje aan den voet van den berg. De bewoners zijn eenvoudige landlieden, die hard moeten arbeiden voor hun brood en voor het onderhoud en de opvoeding hunner drie kinderen. Een van die kinderen werd, nu drie weken geleden, ernstig ziek, en de dokter kon geen hoop geven op herstel. Het kind werd zeer zorgvuldig verpleegd door zijne ouders en vooral door zijne oudste zuster, een meisje van acht

jaar. Nacht noch dag week dit meisje van het bed van haar broertje en bespiedde zijn moeilijke ademhaling. Terwijl zij eens bij zijn bed zit en zijn handje vasthoudt, komen er burenen in de kamer, niet slechts om hun deernis te kennen te geven, maar ook om

.. Red mijn broertje! ..

raad uit te deelen. Daar de medicijnen niet schenen te helpen, gaf de een den raad de hulp van den heiligen Jozef; de ander die van de heilige Maagd in te roepen. Ieder had een heilige, aan wien hij de voorkeur gaf. Toen stond een oud man op, die met bewogen stem zeide: »Hier kan geen heilige helpen. Jezus alleen is de ware Heelmeester.

God heeft gezegd: »Roep Mij aan in den nood, en in de ure der benauwdheid zal Ik u verlossen.» En de Heiland heeft ons toegeroepen: »Bid en u zal gegeven worden. Kom tot Mij allen die vermoeid en belast zijt en Ik zal u rust geven.» Derhalve, roep Jezus aan en Hem alleen!» Ternauwernood had hij dit gezegd, of het meisje verliet zachtjes de kamer, en buiten gekomen, snelde zij naar het kruis, dat bij het pad stond, klom op een bankje, en de voeten van het

beeld omvattende, riep zij, opwaarts ziende, uit: »O Heere Jezus! Red mijn broertje!»

»En is haar gebed verhoord?» vroeg ik.

»Vraagt gij dat nog? Zie, daar ginds komt het meisje aan, hand aan hand met haar broertje!»

Mijn schemeruurtje is voorbij. De lamp wordt opgestoken; 't gordijn neergelaten en ik zet mij weder aan den arbeid voor mijne jonge vrienden.

HEILIGE PLAATSEN.

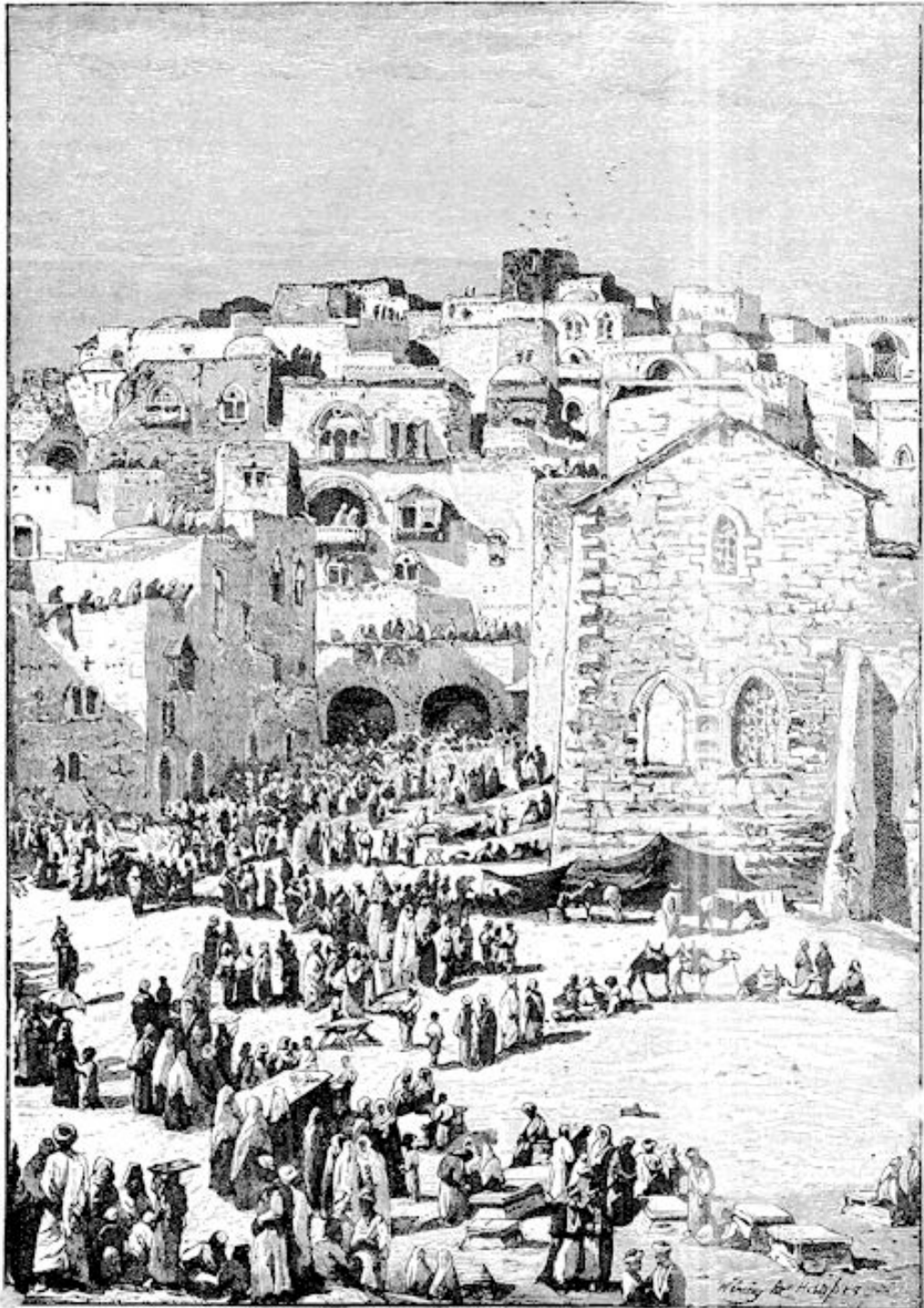
Reeds als jongeling had ik groote begeerte eene reis te maken naar het H. Land. Mijn wensch kon echter niet vervuld worden, 't geen zeker zeer goed is geweest. Nu was ook eene reis naar het Oosten ruim vijftig jaren geleden aan grootere zwaarigheden onderhevig dan thans. Heden ten dage reist men veel goedkooper en gemakkelijker en ook minder gevaarlijk. Behoeft men geen geld te ontzien en wil men gebruik maken van de snelste vervoermiddelen, dan kan men de reis van ons land naar Jeruzalem zeer goed binnen veertien dagen afleggen. Maar dan gaat alles in snelle vlucht en krijgt men van de steden en landschappen, die men voorbijstoomt, slechts zooveel te zien als een vogel te zien krijgt, die er over heen vliegt.

Ik heb dus het H. Land, zooals het thans is, niet mogen aanschouwen, en zal maar wachten totdat de puinhoopen zijn opgeruimd, dat gerechtigheid aldaar op den troon zit en alle volken zullen komen en zich nederbuigen voor den Zone Davids, die daar als Koning heerschen zal.

Ik heb mij intusschen te vreden gesteld, en doe het nog, — met veel te lezen wat ons de reizigers van het H. Land verhalen, en daar ik veronderstel, dat er onder mijn jeugdige vrienden velen zijn, die ook belang stellen in dat land der belofte, wil ik hun gaarne een en ander medede-

len van 't geen ik gelezen heb. Voorloopig bepaal ik mij er bij, met hun een blik te doen slaan op de beide steden *Bethlehem* en *Jeruzalem*, minder met het doel een beschrijving te geven van deze steden, dan wel met u in den geest enkele plaatsen te bezoeken, die wij, en niet ten onrechte, met den naam van *heilige plaatsen* bestempelen.

Verplaatst u dan met mij in den geest naar Bethlehem, voor ons, Christenen, zeker de merkwaardigste stad van heel de wereld, daar zij de geboorteplaats is van Hem die gekomen is om zondaren zalig te maken. 't Is een bergdorp, of liever, de stad of 't stadje ligt aan de helling van een berg, en is omgeven van heuvels, vanwaar men een schoon uitzicht heeft op de valleien, beplant met olijven en vijeboomen, hier en daar afgewisseld door korenvelden, misschien dezelfde, waar eens Ruth de aren oplas, haar door de goedwilligheid van Boaz afgestaan. In deze velden van Efrata heeft ook Jakob, tot aandenken aan zijne geliefde Rachel, toen zij het leven had geschonken aan Benjamin en stierf, aldaar een gedenkteeken boven haar graf opgericht »aan den weg naar Efrata, hetwelk is Bethlehem.» Genesis 35. Op deze zelfde plaats werd ook David, de achterkleinzoon van Ruth, geboren, die in deze velden zijns vaders schapen hoedde en reeds

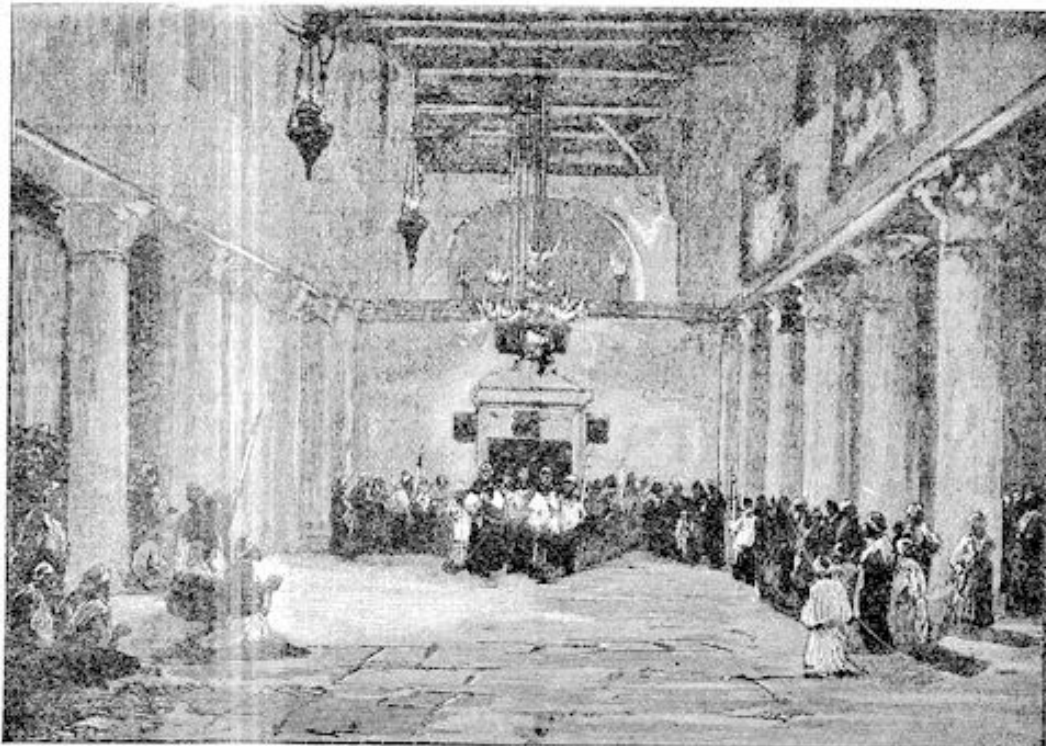

Kerstfeest te Bethlehem.

als jongeling betoonde moed en kracht te bezitten, zooals hij 't zelf verhaalde aan koning Saul: »Uw knecht weidde de schapen zijns vaders, en er kwam een leeuw en een beer, en nam een schaap van de kudde weg, en ik ging uit hem na, en ik sloeg hem, en redde het uit zijn mond; toen hij tegen mij opstond, zoo vatte ik hem bij zijn baard, en sloeg hem, en doodde hem.» 1 Sam. 17 vs. 34, 35. In den omtrek moet ook het huis van Davids vader gestaan

Zijn eeniggeboren Zoon gegeven heeft, opda een iegelijk, die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe.»

Over die vermoedelijke plek is door goedgeloovige handen een kerk gebouwd. De toegang tot die kerk is echter zeer nauw. In vroegere eeuwen waren er drie toegangen, maar Turksch geweld heeft er twee van met steenen en zuilen zóó toegesloten, dat zij niet te genaken is dan door eene enge poort onder een reusachtig booggewelf.

Het inwendige van de kerk der geboorte.

hebben, toen Samuel, op Gods bevel, dezen jongsten zoon van Isaaï tot koning zalfde.

Wat voor den Christen echter het meest aantrekkelijke te Bethlehem is, zal zeker wel de plek zijn, waar de Zaligmaker werd geboren. Of die plek nu wel dezelfde is, waar Maria haar eerstgeboren Zoon in de kribbe gelegd heeft, wil ik niet onderzoeken. Mijns bedunkens heeft God in zijne wijsheid over deze plaats een ondoordringbaren sluier gelegd, opdat wij ons niet zouden buigen voor kalk of steen, maar Hem aanbidden, die »zoo lief de wereld heeft gehad, dat Hij

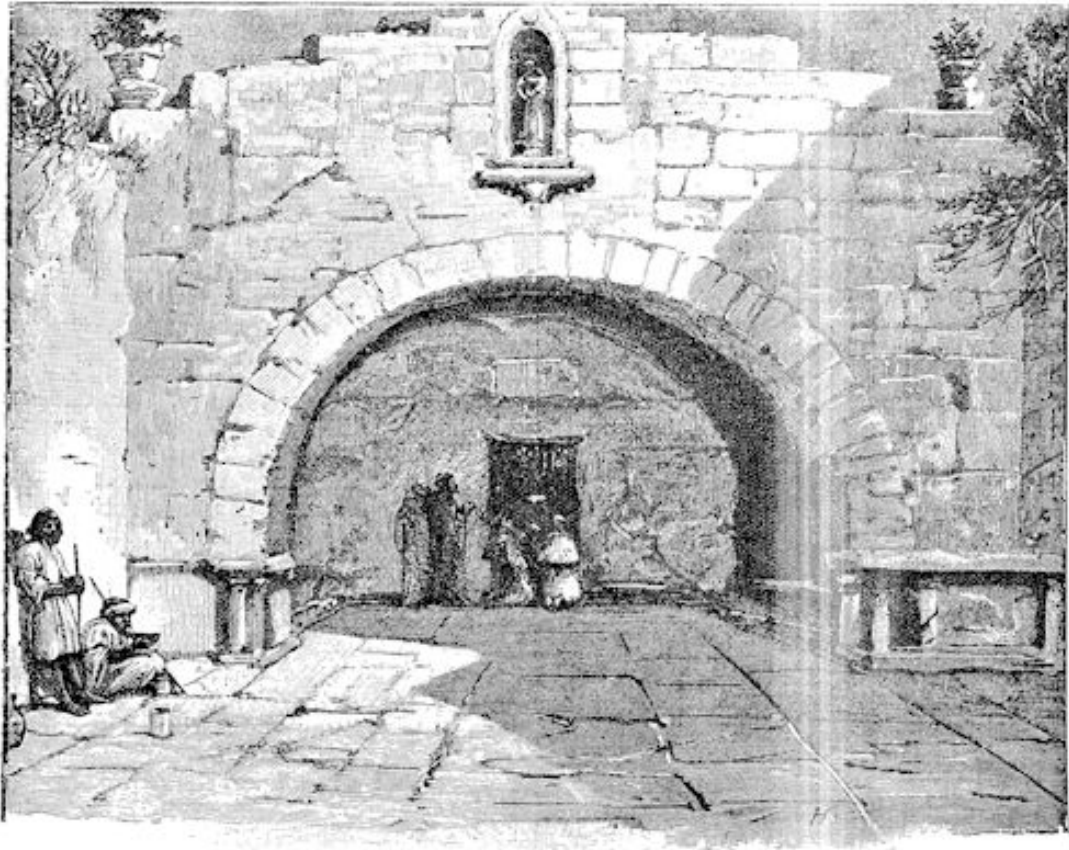
Bezie onze beide platen goed, waarvan u eene de afbeelding geeft van den nauwen toegang tot de kerk der geboorte, terwijl de andere u de kerk van binnen doet zien. Het inwendige dier kerk wordt gedragen door Corinthische zuilen, die volgens de overlevering tot den tempel van Jeruzalem behoord hebben. Dat zij van oude dagteekening zijn, bewijzen de talrijke inbeitelingen of insnijdingen door de Kruisvaarders er op aangebracht. Men vindt in die kerk twee kapellen, een voor de Grieksche en de andere voor de Armenische Christenen. Elke kapel

leidt naar een trap, die den bezoeker brengt naar eene grot, waar ons het woord van Jesaja wordt herinnerd: »Een kind is ons gegeven.» Dicht bij die kapellen bevindt zich het »altaar der onschuldigen,» de plaats waar, naar men zegt, duizenden kinderen op last van Koning Herodes werden gedood en wier lichamen aldaar rusten.

De grot, waarvan ik hierboven sprak,

Daarom heen staan de woorden: »*Hic de Virgine Maria Jesus Christus natus est,*» 't geen beteekent: »Hier werd uit de Maagd Maria Jezus Christus geboren.»

Het zal u geenszins bevreemden, dat ieder die dit plekje nadert en aanschouwt, met zekeren heiligen eerbied vervuld wordt, al wordt ook de echtheid daarvan betwijfeld. De verbeelding werkt hier meer uit dan het

De toegang tot de kerk der geboorte.

wordt gehouden voor de plek, waar eens de kribbe stond, waarin de Zaligmaker werd gelegd. Zij ligt in eene rots, ongeveer tien voet hoog en vijf diep en is geheel met kostbaar marmer geplaveid. Zilveren lampen hangen aan weerszijden en verspreiden dag en nacht een helder licht, terwijl onder op den vloer, beschenen door de lampen, een zilveren ster is ingelegd, ter herinnering aan de ster, die aan de Wijzen uit het Oosten verscheen en hun den weg hierheen wees.

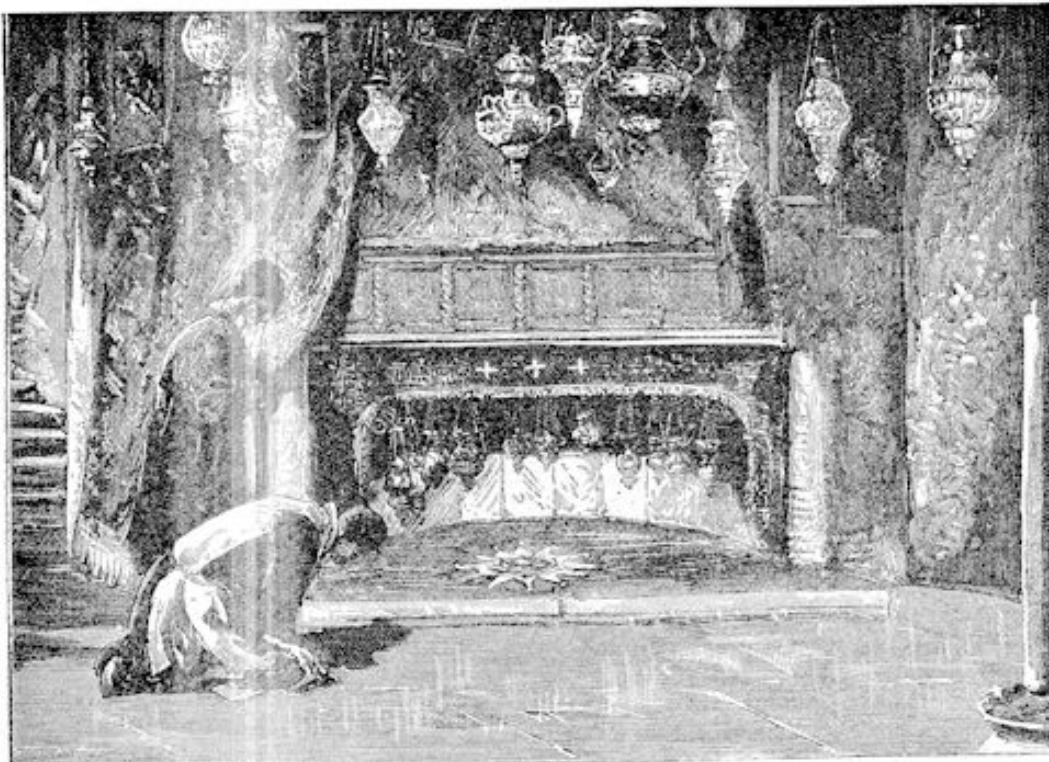
geloof. Zeer waar is het, wat een Christen zei: »Menigeen denkt, dat wanneer wij den Heiland konden zien met onze lichamelijke oogen en Hem konden hooren spreken, zooals dit door de discipelen van Jezus genoten werd, wij dan minder zouden zondigen en heiliger zijn. Maar . . . hoe weinigen van hen die Hem volgden, geloofden in Hem! Zelfs bij de discipelen ging het geloof dikwijls in twijfel over.» 't Zal aan ons geloof weinig baten of wij tranen storten op den

Olijfberg of nederknielen in de grot te Bethlehem. Wanneer wij de kerken opsieren met beelden en verguldsel en de armen hongerig laten, toonen wij slechte discipelen van den Heiland te zijn.

Tegen Kersttijd is het te Bethlehem het levendigst. Wie alsdan het stadje bezoekt geniet er het minst van, tenzij men van gedrang houdt en een gretig oog heeft voor allerlei zonderlinge plechtigheden in en bij de kerk der geboorte. Zoo iemand in den

zich in het inwendige gedeelte der kerk. Ieder zingt een loflied in zijne taal en op zijne wijze, 't geen reeds verwarring geeft, die nog grooter wordt, wanneer een der priesters een wassen pop, voorstellende het kindeke Jezus, van het altaar neemt, en dit aan het volk laat zien. Met dit kindeke op den arm gaat de priester, gevolgd door eene groote schaar, naar de grot, waar het door hem op de zilveren ster wordt neergelegd.

Onder de pelgrims, die tegen Kersttijd

De plek waar de Zaligmaker werd geboren.

gedenkwaardigen nacht, door de Christelijke kerk aangewezen als het tijdstip van Jezus' geboorte, zich alleen op de plek bevond, waar volgens de overlevering de kribbe heeft gestaan, en daar nederknielde en aanbad, dan zou het mogelijk zijn, dat het hart meer getroffen en de nabijheid van den Verlosser levendiger gevoeld werd. Maar geheel anders is het, wanneer men zich op Kerstdag en vooral des avonds en 's nachts, te midden eener ontzaglijke menigte van pelgrims en bedevaartgangers beweegt, zoowel op straat als en de kerk. Eene ontelbare schare verdringt

Bethlehem bezoeken, zijn de Russen het talrijkst. Men heeft berekend, dat er jaarlijks ruim 5000 Russische pelgrims aldaar komen en nog steeds is hun aantal toenemende. De Russen dwepen met alles wat in het H. Land merkwaardig is, en er is bijna geen dorp in Rusland, waar niet een flesch met water uit de Jordaan, — 't zij echt of onecht — gevonden wordt. Zeker schrijver zegt: »Geen Russische pelgrim trekt naar Bethlehem of Jeruzalem, zonder de hoop, dat het H. Land te eeniger tijd in de macht van den Czaar zal komen, en dat

men van Bethlehem en Jeruzalem zal kunnen zeggen: 't Zijn Russische steden. Dikwijls is er onder de dweepzieke Russen sprake van een heiligen oorlog, met geen ander doel dan het bezit van de kerk van het H. Graf te Jeruzalem en van de stad zelve.

Het maakt op den reiziger uit Duitschland of uit het Westelijk deel van Europa een zonderlingen, indruk wanneer hij de schare der Russische pelgrims ziet aan-

pelgrims gehuld in hun Russisch gewaad: dikke wollen bovenkleederen, hier en daar met zwaar pelswerk bezet, terwijl hun hoofd bedekt is met een harige muts, en zij bovendien nog veel te dragen hebben van 't geen zij op hun tocht noodig hebben. Maar met taai

Pelgrims op reis naar Jeruzalem.

komen. Voorop gaat de *pope*, de priester, kenbaar aan zijn hoogen ruigen hoed zonder rand, zijn langen mantel en wit onderkleed. Met een boek in de hand, lezend en zingend, zet hij zijn weg voort langs de begroeide heuvelen en onder de brandende zon van Palestina, terwijl hij gevolgd wordt door mannen, vrouwen en kinderen, die hun eentonig lied uitgalmen, waarbij hun het zweet langs de wangen druppelt. En dit laatste is geen wonder. De weg is gloeiend en vermoeiend; de hitte soms ondragelijk, en toch zijn die

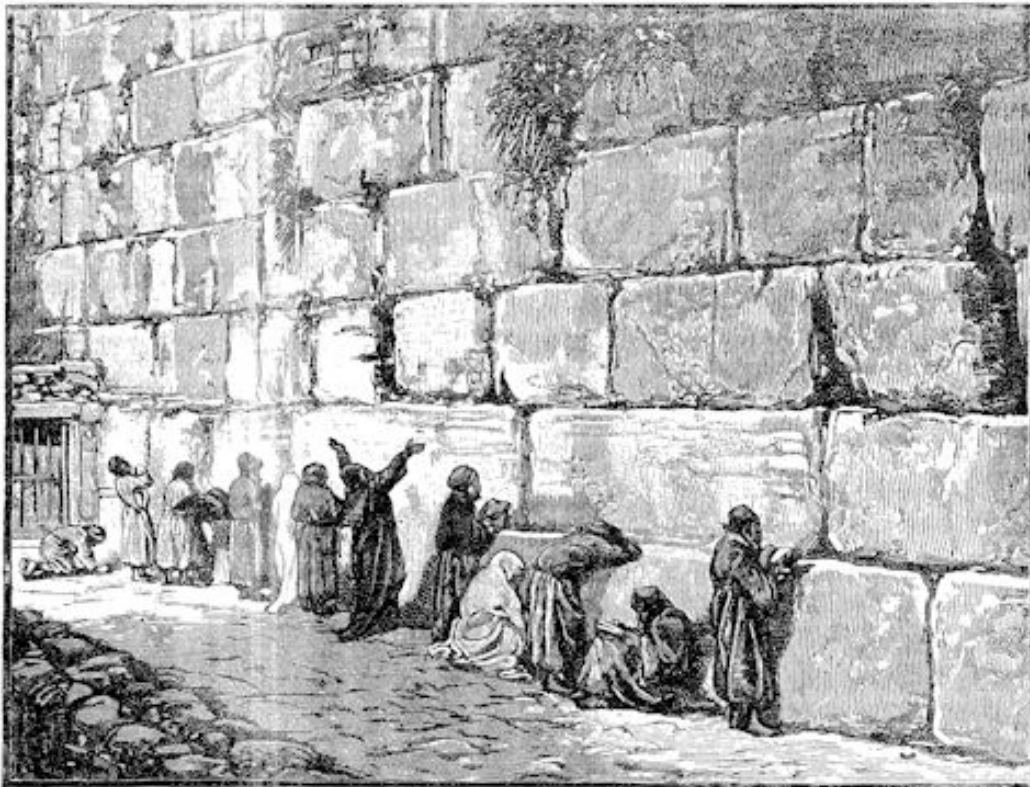
geduld verduren zij al deze lasten. Hun geestdrift, om de heilige plaatsen te zien en in de grot den Heiland te aanbidden, is groot en stelt hen in staat om te zingen op een weg, die voor anderen hoogst bezwaarlijk zou zijn.

Doch niet alleen naar Bethlehem richten zich die pelgrims. Slechts kort toeven zij aldaar, want het voornaamste doel hunner reis is en blijft altijd Jeruzalem, de stad des grooten Konings, en op onze plaat zien wij hen dan ook op weg daarheen.

II.

Wanneer een reiziger Jeruzalem nadert en van verre de stad aanschouwt, gevoelt hij iets van een trilling, die hart en hoofd beweegt. Onwillekeurig strekt hij de handen derwaarts heen en roept uit: »Jeruzalem! O, ik dank mijnen God, dat ik u mag aanschouwen! Daar heeft mijn Heiland gewandeld. Daar heeft Hij geleden en buiten hare

bouwde en het hout daarop schikte, om zijn Izaäk den Heer te offeren. Hier ontving hij dezen zegen van God: »In uw zaad zullen gezegend worden alle volken der aarde, naardien gij mijne stem gehoorzaam zijt geweest.» Vele geslachten later zag David op dezelfde plek den Engel des Heeren, staande tusschen de aarde en den hemel met zijn uitgetrokken zwaard in de hand, uitgestrekt over Jeruzalem, en op diezelfde plek richtte

De klaagplaats te Jeruzalem.

muren den doodsstrijd voor mij gestreden en den dood overwonnen!"

Van verre wordt het oog getroffen door Zions burcht, den tempel van Moria, nu helaas, Omars Turksche moskee, waarvan het groote koepeldak schittert in de stralen der middagzon. Zoo ergens, dan kunnen de reizigers, die de stad binnentreden, zeggen: »wij staan op heiligen grond, al is veel van 't geen wij zien verre van heilig.»

Ja, wij staan op heiligen bodem. Ginds, op Moria, is de plek, waar Abraham een altaar

de koninklijke zanger een altaar op, en de Heer antwoordde hem door vuur uit den hemel.

Er is bijna geen plek in en om Jeruzalem, die geene heilige aandoening bij ons opwekt. En toch, hoe is alles veranderd, sedert de Heiland binnen deze stad geroepen heeft: »Die dorst heeft, kome, en die wil, drinke het water des levens om niet!" Jeruzalem — het oude Jeruzalem — ligt in puin, al zijn ook bedrijvige handen bezig te midden der puinhoopen nieuwe gebouwen te zetten.

Van al die puinhoopen is zeker nog het merkwaardigste de zoogenaamde *klaagplaats* der Joden, een gedeelte van den ouden tempelmuur, die de westzijde van de Turksche moskee uitmaakt. Die klaagplaats is eng en vormt een soort van laan met vierkante steenen geplaveid. Op deze plek komen de Joden des Vrijdags bijeen, om verre van het geruisch der stad, op de puinhoopen van hun verwoesten tempel te weenen en te weklagen. Niemand belet het hun, hoewel het vroeger door de Turksche overheid verboden was, en zij aanzienlijke sommen gelds moesten geven, om het voorrecht te genieten die oude steenen te kussen en eenige klaagtonen te uiten.

Doch niet slechts op Vrijdag wordt deze klaagplaats door de Joden bezocht. Velen komen ook op andere dagen, en zoodra zij den muur aanschouwen, buigen zij zich eerbiedig voorover, om daarna neer te knielen en gebeden te offeren. Sommigen lezen dan Psalm 102 en ook — vreemd genoeg — het Hooglied van Salomo. Uit alle natiën en tongen komen hier de Joden te zamen, en zeer dikwijls gebeurt het, dat zij eendrachtelijk, hoewel met klagend geluid, aanheffen: »Heere, wees niet zoozeer verbolgen, en gedenk niet

eeuwiglijk der ongerechtigheid; zie, aanschouw toch, wij allen zijn Uw volk. Uwe heilige steden zijn een woestijn geworden, Jeruzalem eene verwoesting. Ons heilig en ons heerlijk huis, waarin onze vaders U loofden, is met vuur verbrand, en al onze gewenschte dingen zijn tot woestheid geworden. Heere, zoudt Gij U over deze dingen inhouden? Zoudt Gij stilzwijgen, en ons zoozeer bedrukken?» (Jes. 64 vs. 9—12).

Geen Christen kan deze jammerklachten aanhooren zonder deernis te gevoelen met het volk, dat Zijnen Messias verworpen heeft. Wie onzer bidt niet om den »vrede van Jeruzalem» en richt niet tot God de bede, dat Hij zich ontferme over zijn oude volk en hunne oogen en harten opene, opdat zij Hem aanbidden, die gekomen is, om zijn volk zalig te maken? Eenmaal zal het echter gewisselijk gebeuren. Gods beloften falen niet, en wanneer Israel bekeerd zal zijn tot zijn Messias, dan zal er geen klaagplaats meer zijn te Jeruzalem, maar vreugde en gejuich zal gehoord worden in de stad des grooten Konings. Hij komt — Hij komt om alle volken mild te zegenen, als hun God!

BARMHARTIGHEID.

EENE WARE GESCHIEDENIS.

I

De wekelijksche bloemmarkt werd druk bezocht. Mannen, vrouwen en kinderen wandelden langs het met bloempotten als bezaaide plein, en hier en daar waren kleine stalletjes opgeslagen, waarin de keurigste bloemen bijeengebracht waren. Ook de fruit-handelaars hadden van deze gelegenheid gebruik gemaakt, om hunne vruchten, hunne appels en peren te koop aan te bieden, en menige jongen zag met een begeerig oog op de welgevulde zakken en manden met

het heerlijke ooft, en zou er graag wat van meegenomen hebben; maar appels en peren kosten geld en de tuinlieden kunnen niet leven van den wind, maar willen voor hun arbeid beloond zijn. En daar de meeste jongens wel knickers en tolleren in hun zak hadden, maar geen geld bezaten, om de uitlokkende vruchten te koopen, gingen zij langzaam de kraampjes en stalletjes voorbij, hopen de een volgenden keer gelukkiger te zijn.

Een jongen echter draaide en draalde om heen te gaan. Hij stond dicht bij het stalletje van Giesberts en zag daar de lekkerste

belle-fleurs, prinsessen-nobles en reinetten opgestapeld liggen. De lust kwam bij hem op er een of twee te kapen, maar Giesberts had een paar goede oogen in 'thoofd en wist best waartoe de begeerlijkheid der oogen een jongen kan verleiden. De jongen bleef evenwel staan in de hoop, dat de tuinman een anderen kant zou uitkijken, en dan zou hij zijn slag slaan, om in het bezit van een paar appels te komen en ze op te eten, want hij had honger als een wolf, die den ganschen dag nog niets gegeten heeft. En voor die hoop had hij eenigen grond. De handelaars in appels en peren hadden de gewoonte vruchten, die niet gaaf en half rot waren, uit de manden te verwijderen en ze op den grond te werpen. Zij wisten dat zij daar niet lang zouden liggen, daar er jongens genoeg waren, die ze oprapen zouden en niet vies waren van een half rotten appel. Maar Giesberts had gezorgd, voordat hij ter markt ging, dat er geen rotte appels en peren in de manden kwamen, zoodat er voor den jongen op 't oogenblik weinig kans was er zijn maag meê te vullen.

Zou die kans dan in 't geheel niet komen?

Hij had zoo'n vreeselijken honger.

Hij dacht eenige oogenblikken na en zon op een middel. Eigenlijk gezegd, lustte hij liever goede appels dan rotte. Maar hoe nu die goede appels te krijgen? En dit nog wel spoedig, want de markt liep ten einde.

Hij ging vlak voor een mand staan, die tot overloopen toe gevuld was met belle-fleurs, nam er een in de hand, berook en besnuffelde die vrucht, woog ze en deed net alsof hij plan had ze te koopen. Tegelijkertijd loerde hij of Giesberts hem zag, en toen de tuinman deed alsof hij naar een anderen kant keek, wip! daar stopte de jongen twee appels in zijn zak, bleef nog een oogenblik staan, om geen argwaan te wekken en ging toen langzaam de manden voorbij, om straks een straat in te slaan en daar de appels op te eten.

Maar Giesberts had wel degelijk gezien wat de jongen gedaan had en was van voornemen hem bij den kraag te pakken en de hulp van een diender in te roepen, opdat deze jonge dief loon naar werk zou krijgen.

Toch kon hij er niet toe komen dit voornemen ten uitvoer te brengen. Die jongen zag zoo bleek, was zoo mager als een talhout en droeg kleeren, waarvoor hij op de voddenmarkt geen dubbeltje zou krijgen.

»Wie weet,» dus dacht Giesberts, »welk eene opvoeding de jongen tehuis krijgt! Misschien heeft hij niet eens een tehuis en is hij een wees, een zwerveling, die op straat moet ronddolen en evenals de honden zijn voedsel zoeken. Ik wil er eerst het mijne van hebben. Ik wil weten wie die jongen is, en weet ik, dat hij louter uit honger den diefstal heeft gepleegd, dan kan ik nog altijd zien wat ik doen moet.»

»Zeg eens, kereltje!» riep hij hem toe, »kom eens bij mij!»

Hij riep dit op zulk een toon, dat de jongen er geen schrik van kreeg en — hoevel schoorvoetend — naar hem toekwam.

»Zou je me wel willen helpen mijne bloempotten en mijne manden in de schuit te brengen? Zie, daar ligt mijne schuit aan den wal. Mijn knecht is ziek geworden. Ik heb op 't oogenblik niemand, die mij kan helpen. Wil je 't doen?»

»Graag,» antwoordde de jongen.

»Nu, begin dan maar.»

Zoo vlug als een eekhoorn begon nu de jongen de bloempotten naar de schuit te dragen, en sjouwde de manden en zakken met appels en peren zoo handig, alsof hij het altijd gewoon was geweest.

Toen dit afgeloopen was, zette zich Giesberts in de schuit, gaf den jongen een wenk naast hem te komen zitten en toen begon het volgende gesprek.

II

»Heb je vandaag al gegeten?»

De jongen sloeg de oogen neer en gaf geen antwoord, 't geen voor Giesberts wel een antwoord was.

»Hoe heet je?»

»Jan.»

»Waar woon je?»

»In het Gortsteegje, naast den orgeldraaier.»

»Wat doet je vader?»

»Hij gaat uit sjouwen.»

»En je moeder?»

»Ik weet het niet.»

»Komen je vader en moeder tegen het middageten thuis en eet je dan met hen meê?»

»Neen, ik zie vader soms alleen Zondagsmorgens, als hij in bed ligt.»

»Drinkt je vader?»

»Ja.»

»En je moeder?»

»Ik geloof het wel.»

»Houden ze veel van malkander?»

De jongen zweeg, 't geen geen goed teeken was van de eendracht tusschen de ouders. Giesberts vond het evenwel goed van den knaap, dat hij de zonden zijner ouders trachtte te bedekken.

»Maar jongen, als je thuis geen middageten krijgt, hoe stil je dan je honger?»

»Ik krijg wel eens paar aardappelen van de vrouw van den orgeldraaier, of een stuk brood van den schoenlapper, die op den hoek woont.»

Arme jongen, dacht Giesberts.

»Ga je naar school?»

»Neen.»

»Maar wat voer je dan den heelen dag uit?»

»Ik loop op straat en zoek wat te verdienen.»

»Waarmeê?»

De jongen zweeg en kreeg een kleur.

Die kleur was weer een goed teeken. De jongen vond niets om te verdienen en moest leven van 't geen de straat opleverde, of van 't geen hij stilletjes kon wegkapen.

Giesberts dacht een oogenblik na. Er zat, meende hij, niettegenstaande zijn zondig bestaan, toch nog iets goeds in den jongen. Misschien had God hem dien knaap toegezonden, om hem op den rechten weg te brengen, en te verhinderen dat hij van de eene zonde in de andere viel en reddeloos verloren ging.

»Zou je wel lust hebben in het tuinvak? Zou je wel met me willen werken in den tuin? Zou je wel wat nuttigs willen leeren? In dat geval wil ik je bij mij in huis nemen, je kost en kleêren geven, en met Gods hulp zorgen, dat je een knappe man wordt, die overal zijn brood kan verdienen. Hoe vind

je dat? Wil je bij me in dienst komen?»

De oogen van den jongen begonnen te schitteren. Er kwam een blos van vreugd op zijn magere bleeke wangen. Welk een heerlijk vooruitzicht!

»O zoo graag!»

Hij zei dit op zulk een gevoelvollen hartelijken toon dat Giesberts er door bewogen werd.

Maar hij had nog meer te vragen.

»Zeg eens, ventje, als een jongen je pet wegnam en daarmee hard wegliep, wat zou je dan doen?»

»Ik zou hem naloopen en de pet terugnemen.»

»Hoe noem je iemand, die iets tegen je zin van je wegneemt en er hard meê wegloopt.»

»Een dief.»

»Houd je het voor kwaad te stelen?»

»Ja, want als de dienders het zien, pakken ze je beet en stoppen je in de kast.»

»En dan? Is het daarmee afgedaan?»

»Ik geloof ja.»

»Neen, Jan; daarmee is het niet afgedaan. Stelen is niet slechts een kwaad, dat je aan je naaste doet, maar door te stelen overtreedt men het gebod van God, die ons heeft doen bekend maken, dat wij niet stelen mogen. Je weet immers dat er boven je in den hemel een God woont, die alles ziet en hoort, en zelfs onze geheimste gedachten kent.»

En nu deelde hij Jan zoo beknopt mogelijk mede hoe verschrikkelijk de zonde is en welk eene ellende voor tijd en eeuwigheid de mensch over zich brengt, zoo hij blijft zondigen en zijne toevlucht niet neemt tot God.»

»Daar straks — ging de tuinman voort — heb je appelen gestolen, die je in je zak hebt gestopt. Je meendet dat ik 't niet zag, en dacht er zeker ook niet aan, dat God het zou zien. Oordeel nu zelf of het goed is geweest wat je gedaan hebt.»

Jan sloeg niet slechts zijne oogen neêr, maar er kwamen dikke tranen in. Terstond haalde hij de beide appelen uit zijn zak, gaf ze aan Giesberts en zei stotterende en zeer verlegen:

»Vergeef het mij. Ik zal 't niet weer doen.»

»Goed. En wanneer je weer in verzoeking

mocht komen, richt dan het oog naar Boven, naar God, en bid Hem om Zijne hulp. Ziedaar mijne hand, ten bewijze dat ik het je vergeven heb, en daar je honger hebt zal ik zorgen, dat je wat te eten krijgt. Hier heb je 15 cts, ga daar meê naar 't Kievietstraatje, waar een volksgaarkeuken is en smul daar een paar borden lekkere erwtensoep. Als je terugkomt, gaan we samen je vader opzoeken."

Twee uren later voer Giesberts met Jan in de schuit naar 't dorp waar hij woonde. Hij had Jan's vader gesproken en hem verlof gevraagd Jan mee te nemen, om hem in het tuinvak op te leiden, en de man was er best mee tevreden, daar hij er meer voordeel dan nadeel in zag.

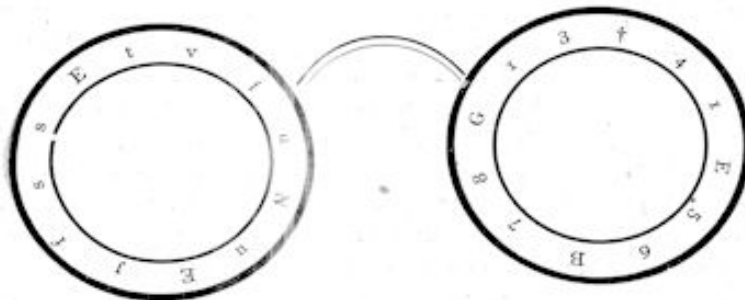
En sedert dien dag woont Jan bij Giesberts in. De tuinbaas bewees door deze daad dat hij niet slechts een Christen in naam, maar

het ook metterdaad was. Hij zorgde voor hem als een vader voor zijn zoon, gaf hem kleding en zond hem naar school en Zondagschool, terwijl hij het hem in de week in de tusschenuren niet aan werk liet ontbreken. En waarlijk, het zaad viel bij Jan in een goed en eerlijk hart. De jongen was vlijtig, gehoorzaam, eerbiedig en nooit gaf hij eenige reden tot klagen. Later werd hij een knap tuinman en gij kunt hem elken marktdag met Giesberts op de markt zien, bezig met het verkoopen van bloemen, die nergens zoo keurig zijn als bij hem.

Giesberts barmhartigheid werd rijkelijk beloond. Die zich des armen ontfermt, zegt Spreuken 14:31, eert God. De zegen stroomde in zijn huis. Zijn handel breidde zich uit en thans is hij een der rijkste hoveniers in den omtrek der hoofdstad.

37. Wonderbril.

Het 1ste glas bevat den naam van een vermaard Letterkundige, wiens Holl. Spectator nog veel gelezen wordt. Hij heeft ons land in vele betrekkingen gediend. Het 2e glas duidt het jaartal van zijn geboorte en dood aan.

38. Klein vierkant.

a	a	o
o	o	b
i	m	m

De 1ste dw. regel = aan de 1ste horiz. lijn = een voorwerp, dat dames tegen koude beschut.

De 2e dw. regel = aan de 2e horiz. lijn = bloed-

verwant.

De 3e dw. regel = aan de 3e horiz. lijn = een vriend.

39. Een planeet.

Wie ik ben, wilt gij dat weten?

Ik ben een planeet.

Midden in mij staat een voertuig:

Zeg nu hoe ik heet.

BLIND.

Blind!

blind! ach, welk een bron
van namelooze ellende
ligt opgesloten in
dat enkel, korte woord!
Waarheen uw voet op aard'
de onzoek're schreden wende,
gij, arme blinde, dwaalt
in nacht'lijk duister voort.

Blind!

ach! schoon gij 't gelaat
ten hemel op moogt heffen
en voelt den gloed, waarmeê
u 't licht der zon bestraalt,
toch — van zijn schitt'rend schoon
kunt ge, arme, niets beseffen,
noch van de kleurenpracht,
waarmeê de schepping praalt.

Blind!

ach! gij hoort ze wel,
die velerlei geluiden,
die u omgeven in
uw' ondoordringb'ren nacht;
gij riekt haar wel, de geur
van bloemen en van kruiden;
maar geen gelaat, geen bloem,
niets, dat u tegenlacht.

Blind!

wel diep treurig lot,
zoo dag aan dag te leven,
— waar and'ren zich rondom
verblijden in het licht, —
door 't somber, zwarte floers
van donkerheid omgeven,
waarin de voet met schroom
de onvaste schreden richt!

Goës, Maart 1894.

Blind!

wel beklagen we u,
wij, die aanschouwen mogen
den held'ren hemel en
het schoon, dat de aarde biedt,
u, eenzaam zwerveling,
berooft van 't licht der oogen,
u, die geen hemelsblauw,
geen groen en bloemen ziet.

Blind!

wel een pijnlijk kruis!
en tóch: — het is te dragen,
te dragen met geduld
en zelfs met blijden moed,
als maar des blinden ziel
om 'themelsch licht blijft vragen
en 't oog des geestes 't licht
des levens heeft begroet.

Blind!

arme, die daar dwaalt
te midden van de zienden,
ach! velen van die zien
zijn blind voor 't eeuwig licht;
gij, zoo gij wand'len moogt
in 't licht van 's Heeren vrienden,
ga dan gemoedigd voort,
het hoofd omhoog gericht.

Blind!

ja, wel mist gij véél,
waarvan Gods liefde op aarde
Zijn schepselen 't genot
in blij aanschouwen geeft;
maar toch heeft wat u wacht
oneindig hooger waarde,
als gij in hope op 't heil
der eeuwig zienden leeft.

C. VAN KOETSVELD, C.E.zn.

Fransche schip kunnen overbrengen, maar wij moesten de klippen over en in onzen toestand was dat onmogelijk zonder anker-touw. En om ons dat te zenden, had het Fransche schip een boot uitgerust. Zij kwam flink vooruit, met een stuurman en 12 roeiers bemand. Helaas, aan de eerste rij klippen gekomen, greep een golf het vaartuig in de flank aan en verpletterde het tegen een rotspunt. — Een tweede bootje volgde: ditmaal konden wij aan het roer een nog zeer jongen man zien staan. Deze boot kwam de eerste hindernis te boven; toen echter boorde een plotseling verschijnende rotspunt haar in den grond en 12 mannen verdwenen in het schuim der branding. Het was ontzettend! Één kreet van wanhoop en medelijden welde uit aller borst. In onzen gevaarlijken toestand ten ondergang gedoemd, vroegen wij ons af of de bevelhebber van het fregat nog meer levens zou wagen, die aan zijn bevel waren toevertrouwd, om ons te redden, ons Engelschen, d. i. tegenstanders, ten minste mededingers. Toch verscheen er een derde boot, ditmaal door een officier bestuurd; 16 matrozen omklemden de riemen. Nog zie ik het onverschrokken gelaat van dien

officier voor mij; hij hield het roer en scheen allen aan te vuren en te bezielen. De boot gleed snel over het water en ving een golf op, die haar geheel overdekte en aan ons oog onttrok. 't Was slechts voor een oogenblik.

Onwrikbaar op zijn post, had de officier den juisten koers weten te houden; tweemaal verhief de boot zich op den achterstevan als een steigerend paard en schuurde met den bodem langs de rotsen, als zou zij de kiel te pletter stooten tegen de scherpe rots-punten, en tweemaal kwam zij ook weer behouden neer. Eindelijk kwam zij in de thans rustiger wateren, waarin langzaam maar zeker »the Swan» begon te zinken.

Slechts een enkel woord heb ik hier nog bij te voegen: het transport had geregeld plaats en zonder verder letsel konden wij allen onze gevaarvolle plaats verlaten. Een uur later waren wij allen in veiligheid op het dek van het fregat. Het was hoog tijd: »the Swan» spleet over de volle lengte en het bruisende water, hierdoor nog meer in beroering gebracht, overdekte de rots met torenhooge golven.

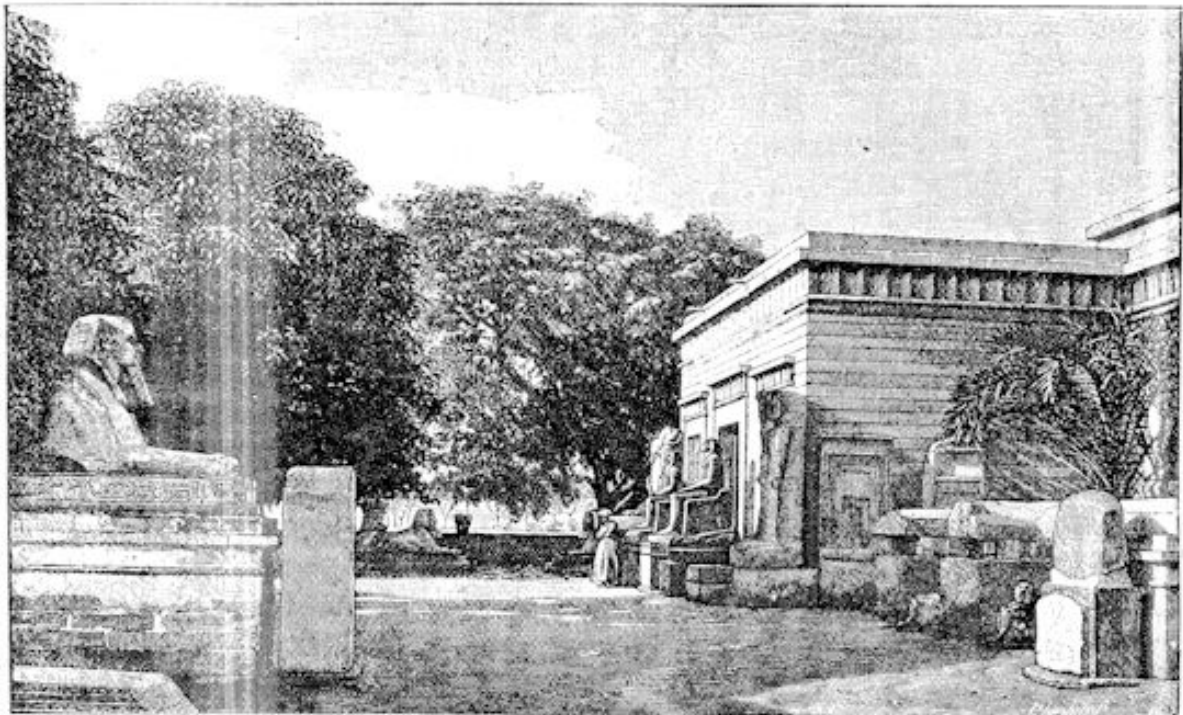
Vert. door GEERTRUIDA.

EEN KIJKJE IN EN OM HET MUSEUM VAN BOULAK.

Boulak of Bulak ligt in Midden-Egypte en telt met de hoofdstad Kaïro ruim 300.000 inwoners. 't Is een schoone stad en bezit een Museum, dat wel een dër merkwaardigste is van geheel de wereld. Wat een

Museum is, zullen velen uwer wel weten. Oudtijds was Museum een tempel aan de Muzen (Zanggodinnen), daarna aan kunsten en wetenschappen gewijd. Voor het eerst werd die naam gegeven aan een gedeelte

HET BOULAK-MUSEUM.

van het koninklijke paleis in Alexandrië, en wel aan dat waarin zich de beroemde boekerij bevond. Thans geeft men dien naam aan gebouwen, ingericht ter bewaring van oude klassieke gedenkstukken van kunst, van zeldzame en belangrijke voorwerpen uit het geheele gebied der Natuurlijke Historie. Bijna elke groote stad heeft haar museum. Leiden bezit er een, rijk aan voorwerpen uit de Natuurlijke Historie, en een dat uitmunt door een prachtige verzameling van Grieksche, Romeinsche, Germaansche, Egyptische en Indische oudheden. In 's-Gravenhage vindt men het Prins Maurits huis, als Museum van zeldzaamheden. Amsterdam heeft zijn Rijksmuseum en zoo, gelijk ik zeide, bezit elke groote stad haar Museum.

Wanneer gij in eene stad komt, waarvan gij weet dat daar een Museum is, raad ik u zeer aan daarin een kijkje te nemen. 't Is zeer nuttig en leerzaam. Gij ziet daar vele dingen, die in verband staan tot de geschiedenis der menschheid. Zulk een Museum is een boek, dat geopend voor u ligt en u van bladzijde tot bladzijde bekend maakt

met gebeurtenissen zoo treffend, als geen gewoon boek in staat is te geven.

Wij zullen later wel eens gelegenheid hebben met u een Museum in Nederland te bezoeken. Voor heden bepaal ik er mij bij met u naar Egypte te gaan en daar het Museum Boulak te bezichtigen, waarvan onze plaat u eene voorstelling geeft.

Boulak, gelijk ik u reeds gezegd heb, is eene schoone stad met schaduwrijke tuinen dicht bij den Nijl gelegen. Men vindt daar nog de puinhopen van ondergegane rijken, wier koningen weleer de beheerschers waren van vele Afrikaansche en Aziatische landen. Treedt men het Museum binnen, dan ziet zich de bezoeker eensklaps geplaatst tusschen koningen, koninginnen, priesters, bevelhebbers en raadsliden, die wel stom zijn, maar toch spreken van vroegere tijden en vroegere grootheid. Vele van die beelden zijn ongeschonden bewaard gebleven. Het eerste dat den bezoeker treft is het beeld van den koning Chephren, een broeder van Cheops den bouwmeester van een der pyramiden, die reeds achttien eeuwen in zijn graf had

gerust, toen Abraham in Egypte kwam.

De koning zit op een troon waarvan de rug tamelijk hoog is. De linkerhand rust op zijne knie, terwijl de rechterhand gesloten is. Het hoofd is beschut door de vleugels van een havik, welke vogel het zinnebeeld was van bescherming. Zijn baard is gespitst, zooals slechts de Farao's dien dragen mochten. Beide zijden van den troon zijn beschilderd met de ineengeweven Lotusbloem en Papyrus plant, 't geen de vereeniging be-

en zij slechts werken konden met bronzen beitels. Meer dan een menschen leeftijd is er toe noodig geweest om dit beeld te scheppen en er den glans aan te geven, dien het nog bezit.

Ziehier een tweede beeld, dat ons den Sheikh-el-Beled te zien geeft. Het is niet van steen, maar van hout. Toen dit opgehaald werd uit zijn graf, waarin het duizenden jaren gerust had, en de werklieden het gelaat ontbloot hadden, riepen zij allen

HET BEELD VAN CHEPHRON.

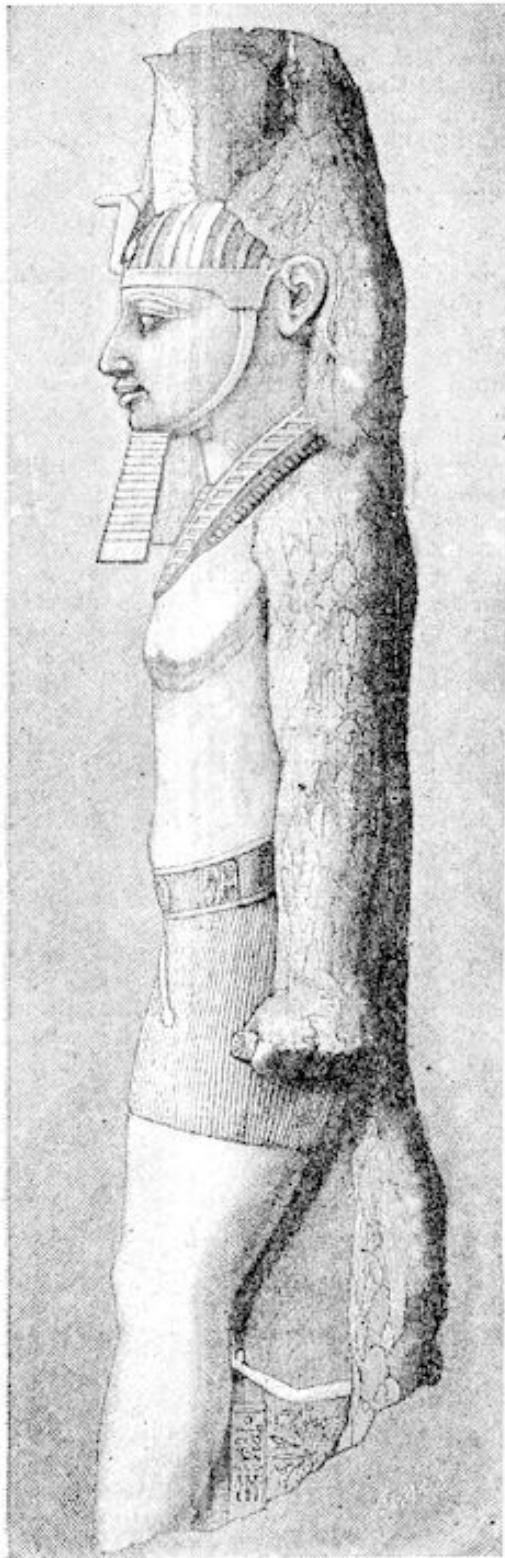
DE SHEIK-EL-BELED.

duidt van Opper- en Beneden Egypte. Merkwaardig vooral is de uitdrukking van het gelaat, 't welk duidelijk de kenteekenen draagt, dat het een portret en geen verdichte voorstelling is. Het hoofd is eenigzins opgeheven, en mond en oogen wijzen er op, dat men hier geen denkbeeldigen Farao ziet, maar de persoonlijke trekken van koning Chephren.

Het beeld is gehouwen uit Dioriet, een donkergroen gesteente, dat tot de hardste rotsoorten behoort. Men verbaast zich er over hoe het den ouden Egyptenaren mogelijk is geweest, een beeld uit zulk gesteente te beitelen, daar het hun aan staal ontbrak

als uit eenen mond: »Dat is onze eigen Sheikh-el-Beled!» (opperhoofd van een dorp, of zooals wij zouden zeggen, burgemeester.) Dit is wel een bewijs, dat het Egyptische type (uitgedrukt beeld) van gelaat in die vier of vijfduizend jaren, sinds het beeld uit de werkplaats van den beeldhouwer kwam, weinig verandering heeft ondergaan. Er werd op dit beeld verder niets gevonden, dat ons iets van den man had kunnen vertellen, en men heeft hem derhalve maar den naam doen behouden, door de opdelvers gegeven: Sheikh-el-Beled.

Dit beeld geeft ons evenwel nog een historische les. Er is wel eens beweerd, dat de

RAMESES, DE KONING VAN MEMPHI.

Farao's (koningen) hunne onderhoorigen verdrukten en tyranniseerden. Maar onze dikhoofdige Sheikh spreekt van het tegendeel. Zijne kloeke houding duidt niet op onderdrukking, en in zijn gelaat is geen spoor te vinden van vrees of slaafschheid. Men zou eerder geneigd zijn te zeggen, dat hij een gerust leventje leidde. Merkwaardig is ook de overeenkomst tusschen hem en koning Chephren. Beiden toonen dat zij iets zijn, en al is de een slechts van hout en de ander uit gepolijst dioriet gehouwen, zij komen flink voor den dag in hunne waardigheid. Zij staan in het Museum tegenover elkander: de koning en de boer, beiden bewust dat zij eene roeping te vervullen hebben; de een om zijn koninkrijk groot te maken; de ander om in zijn dorp welvaart te verbreiden.

Deze beelden en nog vele andere uit het oude rijk werden gevonden in de groote doodenstad van Sakkarah, tusschen de Pyramiden van Aboosir ten noorden en van Dashoor ten zuiden, gelegen op de hoogvlakte van het vruchtbare Nijldal en op de grenzen van de Lybische woestijn. Deze doodenstad was de begraafplaats van Memphis, de voornaamste stad van het Egyptische rijk gedurende de zeven eerste regeerende stamhuizen. Memphis is van de aarde verdwenen, gelijk alle aardse heerlijkheid verdwijnt en verdwijnen moet, om plaats te maken voor de heerlijkheid eener aarde waarop gerechtigheid woont. Alles wat van die stad is overgebleven en gevonden, is naar Kaïro overgebracht, en palmen en zandheuveld bedekken thans die weleer zoo bloeiende en machtige landstreek. Twee kolossale, geschonden figuren van koning Rameses den Groote zijn alleen overgebleven, om ons mede te deelen wie en wat zij vroeger geweest zijn. Memphis was onder de regeering van Rameses de eerste stad des rijks. De zetel van het gouvernement was hooger den Nijl op naar Thebe overgebracht. Willen wij dus iets van Memphis te weten komen, dan moeten wij de palmen en zandheuveld, die haar thans bedekken, verlaten en ons wenden naar de doodenstad van Sakkarah. Door al de opgravingen, die hier hebben plaats gehad, zijn vele voorwerpen

aan den dag gekomen, die ons met de geschiedenis van Memphis bekend maken. Om slechts iets te noemen. De graftombe van den hoveling Ti, die onder het vijfde regeerende stamhuis leefde, bevat in het klein de geheele geschiedenis der oude en verdwenen stad. De wanden van zijn graf zijn versierd en beschilderd met bas-reliefs en hierogliefen. Bas-reliefs zijn half verheven snijwerken, en hierogliefen bevatten het beeldschrift der oude Egyptenaren. Op die afbeeldingen zien wij Ti zooals hij gewoonlijk leeft. Jagen, visschen, roeien, zich bezig houden op zijne landhoeve, allerlei vermaken najagen, en dat zoo duidelijk, dat wij er ons niet in kunnen vergissen. Hierdoor verkrijgt men een beeld uit vroeger eeuwen van het leven der menschen oudtijds in een stad, die als volgt beschreven wordt door een harer dichters: »Ik kwam in de stad. Zij is schoon, zeer schoon, de verzamelaars van alle genietingen des levens. Hare velden zijn vol van liefelijke plaatsen en overvloeiende van vruchten voor het dagelijksch gebruik; hare wateren zijn vol visschen, hare vijvers vol eenden, hare weiden altijd groen en hare preeleu bedekt met bloemen. De tuinen verspreiden een zoeten geur van honig. Hier heerscht ongestoorde vreugde; men kent er geen gebrek; de armen hebben het hier zoo goed als de rijken; het volk draagt op zijne hoofden lederen zakken gevuld met kostelijk water; zij staan aan hunne deuren met bloemen in de hand, met takken en bloemkransen, want de koning zal heden

morgen zijne intrede in de stad houden.»

En toch, naast deze opsomming van het genotrijke leven, dat de bewoners dezer ondergegane stad leidden, leert ons ditzelfde graf, dat zij zich bewust waren van den naderenden dood en van een leven hierna maals. Er zijn in het graf van Ti vele dingen, opschriften en afbeeldingen te vinden, die ons hiervan op de hoogte brengen. Voornamelijk is dit de *Ateuchus Saer*, de heilige tor, die door de Egyptenaren aangezien werd als zinnebeeld van de opstanding uit de dooden, en talrijk zijn de afbeeldingen, die men van dit dier vindt, zoowel op steen als op tegels, terwijl men het bijna in elk graf aantreft, gewikkeld in de mummie (uitgedroogd en gebalsemd) van armen en rijken. Men vindt die tor in de graven nooit als larve of pop, maar altijd als volwassen dier, waardoor de Egyptenaren, gelijk dit ook uit de hierogliefen blijkt, — wilden te kennen geven, dat even als deze kever uit een pop is te voorschijn gekomen, zoo ook de mummie eenmaal uit hare banden zal losgewikkeld worden.

Hoe diep ligt toch op den bodem van het hart, — zelfs van den heiden, — de wetenschap, het geloof, dat er een leven is na den dood!

Bij een volgende gelegenheid hoop ik u nog meer te kunnen verhalen van Oud-Egypte, welks geschiedenis in zulk een nauw verband staat tot het volk, waarvan de Heiland gezegd heeft: »De zaligheid is uit de Joden.»

STUMP.

I

Op een der pleinen van Londen, Trafalgar-Square geheeten, verheft zich een monument, opgericht ter eere van Nelson, een der grootste zeehelden van Engeland. Op datzelfde plein staat ook een groote fontein, wier heldere waterstralen omhoog schieten

en dan in allerlei vormen in een groot bassin (bekken) afdalen. Hier scharen zich dikwijls vele wandelaars, die zich verlustigen in het bobbelen en plassen van 't water, dat vooral des zomers koelte en verfrissing aanbiedt. Menigeen bekruipt daarbij de begeerte, om met de handen in het water te slaan en daarbij den een of ander nat te ma-

ken, maar zijne begeerte wordt beteugeld door de aanwezigheid van een politie-agent, die scherp toeziet en den overtreders van de orde streng zou doen straffen.

In dien zelfden omtrek houdt zich ook gaarne menige straatjongen op, 't zij om baldadigheden uit te voeren, of — wanneer de diender hem niet ziet, — in de fontein te plassen en zich te wasschen. Dit laatste is wel eens zeer noodig, want ik verzeker u, dat de Londensche straatjongens er alles behalve rein uitzien.

Nu moet ik u echter nog even iets vertellen van die straatjongens. In zulke groote wereldsteden als Londen zwerven duizenden jongens en meisjes rond, die geen eigenlijk tehuis hebben. Ook in Amsterdam en Rotterdam loopen er kinderen langs de straat, die 's morgens niet weten waar zij 's nachts zullen slapen en die geen ander voedsel genieten dan wat zij achter een boom vinden of dat hun door de eene of andere medelijdende hand wordt toegereikt. Het zijn ongelukkige wezens, die geen vader kennen en wier moeder of dood is, of de kinderen aan hun lot heeft overgelaten. En duizenden van die kinderen weten niet dat zij een Heiland in den hemel hebben.

Dergelijke zwervelingen worden in Londen Arabieren genoemd. Zij komen misschien uit allerlei vreemde landen, en overgelaten aan hun lot dwalen zij door de groote stad, zoeken bij dag iets te verdienen met boodschappen te doen, eten een karig stukje brood en slapen 's nachts in een donker steegje, onder een brug, op een kruiwagen, met geen andere bedekking dan de wolken des hemels.

Sedert eenige jaren evenwel heeft zich de Christelijke liefde over deze ongelukkige schepsels ontfermd. Menschevrienden hebben huizen geopend, waar die kinderen kunnen opgenomen worden, en waar zij, als zij willen, 'teen of ander nuttig werk kunnen verrichten. Zij hebben dan ten minste een tehuis, en voor kleeding wordt er gezorgd. Ook zijn er haveloozen-scholen, die hare lokalen voor dergelijke kinderen openen, en waar zij niet slechts onderwijs ontvangen in schrijven, rekenen en lezen, maar waar zij ook bekend gemaakt worden met

Hem die gekomen is om het verloren schaap te zoeken.

Van dergelijke inrichtingen wordt door honderden jongens gebruik gemaakt, maar zeer velen verkiezen het vrije leven op straat en willen zich niet gewennen aan de tucht, die op de scholen heerscht.

Op zekeren morgen loopt een jongen langzaam op zijn bloote voeten, langs het genoemde plein, terwijl zijne guitachtige oogen links en rechts gaan, of hij niet ergens een diender ziet, die hem in zijn voornemen zal dwarsboomen. De jongen telt nauwelijks twaalf jaren en hoe haveloos hij ook is, toch zit hij voor zijn doen nog al netjes in de kleeren. Waarschijnlijk heeft hij het korte broekje en het buisje in een vuilnisbak gevonden, of ook mogelijk zijn ze hem door het Tehuis voor haveloozen geschonken. Zelfs draagt hij een dasje en een halsboordje, maar ik wou wel weten waar hij die beiden heeft opgelopen. Om het even, hij draagt ze en ze zitten hem goed.

Voorzichtig nadert hij de fontein en schudt tusschenbeide zijn krullebol van louter pret, blij zijnde, dat er niemand in zijne nabijheid is en de diender heel — heel ver weg is, naar hij meent.

Maar hij vergist zich. De agent heeft onzen kornuit wel degelijk opgemerkt en houdt hem in 'toog. Er kwamen echter van de tegenovergestelde zijde eenige zeelieden aan, die een weinig al te luidruchtig waren, zoodat de politieagent een oogenblik den jongen moet vergeten. Van dit oogenblik echter maakt onze Arabier dadelijk gebruik. In een wip is hij op den breedten rand van de fontein gesprongen, en twee papieren schuitjes van onder zijn buis halende, laat hij die op het water drijven. Maar daarmede vergeenoegt hij zich nog niet. Hij heeft wel eens van den een of anderen matroos gehoord van een storm op zee, hoe dan de schepen heen en weer geslingerd worden, en daar er een zeemanshart onder zijne havelooze kleeding klopt, wil hij zulk een storm eens verwekken. Nu slaat hij met beide vlakke handen op het water, en door deze beroering komt het in een golvende beweging, werpt de schuitjes nu eens hoog dan weder laag, en

naarmate de jongen harder slaat komen ze in gevaar van om te slaan en te verzinken.

Eensklaps echter wordt hij in dit spel gestoord. Een sterke hand grijpt hem in zijn kraag, en hierdoor verschrikt, verliest hij het evenwicht en . . . tuimelt in het water.

»Dat komt er nu van, deugriet!» roept hem de diender toe, die hem vastgehouden heeft, maar niet beletten kon, dat hij tot aan den hals toe kennis had gemaakt met de plassende en springende golven der fontein. »Dat komt er van, als je zoo den ganschen dag rondsleutert en niets anders doet dan ondeugende streken uit te voeren.»

De diender trok hem uit de fontein, zette hem op den grond neder, en ziende dat het water hem door de pijpen van zijn broek langs zijne bloote beenen liep, hernam hij:

»Zoo, maak nu maar als een kievit dat je naar huis komt en laat je drogen.»

»O!» riep Stump, — dus was de naam, dien men den straatjongen gegeven had — »O! ik zal mij wel in de zon drogen. Tehuis? Ik heb geen tehuis, dat weet je zoo goed als ik.»

Bij deze woorden schudde hij zich af als een poedel, die in het water heeft gelegen.

»'t Zal wel drogen!» vervolgde hij; »zulk een stortbad doet geen kwaad. Ik weet een goed middel om het water kwijt te worden. Wilt ge het eens zien?»

Cox de diender lachte in zijn baard.

»Ga je gang. Ik wil dat wel eens zien.»

Zonder zich een minuut te bedenken, boog Stump het hoofd rechts naar beneden, zette de vlakke rechterhand op den grond, wipte de beide voeten op en sloeg — wat men noemt — een rad. Dit deed hij wel tien malen achter elkander, waarbij het water uit zijne kleeren heen en weer stooft, en Cox plaats moest maken voor de aanhoudende draaiingen van den kleinen Stump.

»Dat is het beste middel,» zei Stump, een oogenblik ophoudende. »Zie, mijn buis is al half droog, en ik voel nog wel een beetje nats op mijn rug, maar dat is minder. Had ik nu maar een stuk brood, dan zou mijn maag ook tevreden zijn . . . Maar je weet Mr. Cox, daar rammelt het altijd in als een ledige omnibus.»

XII.

Cox lachte. Die guitige jongen trok hem aan. Hij had medelijden met het arme ventje, dat geen tehuis, geen vader, geen moeder, niemand had met wien hij zijn vreugde of leed kon deelen.

Cox tastte in zijn rechter broekzak, haalde er een paar koperen geldstukjes uit, drukte die den jongen in de hand en zei:

»Daar, maak nu maar dat je naar den bakker komt, om brood te koopen. Maar zorg er voor nooit weer op de fontein te springen; anders reken ik je in.»

»Dank je wel, Mr. Cox,» zei de jongen, die nog een paar malen een rad sloeg en zich al draaiende verwijderde.

II.

Een paar dagen later zag Cox den jongen andermaal en . . . hij moest waarlijk weer lachen. Het was op een dag dat de regen zoo overvloedig neerviel, alsof er volle tobben met water op de aarde uitgegoten werden. Ieder die niet noodzakelijk op straat wizen moest, bleef thuis. Maar wat moet iemand doen die geen tehuis heeft, wiens woonplaats de straat en wiens dak de hemel is? Stumpplaste door den stroomenden regen heen, en sprong zoo lustig op de glibberige steenen rond, alsof hij bezig was zich in de gymnastiek te oefenen.

Cox moest lachen toen hij de sprongen van den knaap zag, maar had toch medelijden met hem, daar hij door en door nat was.

»Stump!» riep hij hem toe, op een afdak wijzende, »kom hier. Hier is het ten minste droog. Van al dat plassen in het water krijg je maar pijn in 't lijf. Kom hier.»

Stump zag Cox aan en volgde zijn raad op.

Weldra stonden zij beiden in den schuilhoek.

»Maar jongen,» zei Cox trouwhartig, »waarom ga je toch niet naar school, liever dan op straat rond te zwerven.»

»'t Is me in de school te benauwd, Mr. Cox,» was het antwoord. »Ik kan daar niet springen en loopen zoals ik wil.»

»Nee, dat gaat ook niet. Men kan ook geen twee dingen tegelijk goed doen. Lee-

16

ren en roodloopen gaat niet, evenmin als schrijven en tegelijk springen. Maar zou je niet denken, dat het beter voor je was flink te leeren lezen en schrijven en rekenen?"

»Waarom?"

»Wel, heb je me niet onlangs gezegd, dat je graag op zee woudt?"

»Ja, ik wou matroos worden, in den mast klimmen, kanonnen afschieten en net zoo'n man worden als de man, die daar ginds op de zuil staat."

En nu wees hij met zijn lange vingers naar het standbeeld van den admiraal Nelson.

»Dat is een goed plan Stump. Maar zou je denken, dat die admiraal voordat hij zoo beroemd werd, zijn tijd had doorgebracht met op straat rond te slenteren? Ik denk wel dat hij goed lezen, schrijven en rekenen kon, en nog een heele boel meer. Een zeeman, die dat niet kan, is geen knip voor zijn neus waard."

Stump keek langs zijn neus.

»Derhalve," hernam Mr. Cox, »wil je een flinke jongen worden, een knap zeeman, dan moet je eerst wat leeren. Ga dus naar school."

»Wanneer?"

»Vanmiddag nog."

»Maar de . . . meester!" stotterde Stump.

»Wat bedoel je? De meester is een beste man. Hij is je vriend en ziet je liever op school dan op straat. Hij gelooft ook dat als je wat geleerd hebt, je wel vooruit zult komen in de wereld. Op straat leer je niets dan slechte dingen. Ga dus vanmiddag nog naar school."

»Maar meester zal knorren, omdat ik zoo dikwijls weg ben geloopt."

»Nu, een beetje knorren verdient je ook wel. Zonder knorren, en nu en dan een pak ransel, word je nooit een man, Stump. Je zegt dat je 't zoo benauwd vindt in de school. Goed. Sta die benauwdheid maar door. Dan adem je daarna met grooter blijdschap de vrije lucht in."

Stump begreep best wat de agent bedoelde.

»Ik zal naar school gaan," zei hij, »Maar . . ."

»Maar morgen ook, en overmorgen ook," viel Cox hem in de rede.

Hij wist wel welk vleesch hij in de kuip had.

»Dat beloof ik niet," zei Stump. »Ik zal zien me er aan te wennen."

En den agent een gelukkigen dag toewensschende ging hij 't plein over naar de school.

Cox zag hem na.

»Wat zal er van dien jongen groeien!" zeide hij op weemoedigen toon tot zichzelf.

»Er zit wel iets goeds, iets flinks in hem, maar 't zit zóó diep, dat alleen de machtige God in staat is het te voorschijn te brengen. Ik zal hem echter in 't oog houden."

De regen was opgehouden en onze agent zette zijn weg voort.

III

Stump had den diender een gelukkigen dag toegewenscht, maar of die dag wel zoo gelukkig voor hun beiden was moet gij zelf beoordeelen.

Den ganschen dag gebeurde er niets bijzonders. Cox zorgde er voor dat de fontein niet beklommen werd en joeg nu en dan een jongen weg, die het waagde er met zijne handen in te plassen of er een houten kikkert in de laten duikelen, maar overigens liep de dag stil voorbij.

Tegen den avond werd het een weinig ruoeriger in den omtrek van de fontein. Er kwamen drie matrozen aan, die een nat zeil hadden (dronken waren,) heen en weer zwaaiden en allerlei baldadigheden pleegden. Cox trad op hen toe en beval hun heen te gaan. Maar zij wilden met geweld op de fontein gaan zitten en in het water plassen. Dit mocht de agent niet veroorloven en zei nogmaals, dat ze zich zouden verwijderen. Hierover werd een der matrozen zóó boos, dat hij den agent een slag in het gezicht gaf, zóó geducht, dat hem hooren en zien verging en hij bijna op den grond viel. De beide anderen matrozen, die reeds eenige dagen geleden een pik op den diender gekregen hadden, omdat hij hun iets gezegd had wat hun niet aangenaam was, wierpen zich ook op hem en daar er juist in dat oogenblik geene politie in de nabijheid was, zou het slecht voor Cox afgelopen zijn, nu hij zich tegen drie man moest verdedigen. Gelukkig kwam er hulp en wel van iemand, van wien hij deze

niet verwacht had. In 't zelfde oogenblik, dat Cox hen eersten aanvaller met een sterken arm ter aarde had geworpen en de beide andere matrozen hem te lijf gingen, zag hij Stump, die tusschen deze beide mannen heenkroop en den eersten den besten bij de voeten greep en hem zóó hard naar zich toetrok, dat de aanvaller achterover tuimelde en met een smak op de harde steenen viel. Dit maakte den derde nog woedender, en bijgestaan door den eerste, die zich weer opgeheven had, sloegen zij èn op Stump èn op Cox dermate los, dat beiden onder de voet raakten. Thans kwamen er echter andere agenten aan, die de matrozen vastgrepen en wegleidde.

Wat er echter met Stump gebeurd was, dat wist de jongen zelf niet. Geschopt en getrapt als hij was door de dronken matrozen, had hij het bewustzijn verloren, en toen hij tot zich zelven kwam, lag hij niet op de trappen van de fontein, maar in een bed, een bed zoo mooi, zoo helder, zoo zacht als hij er in heel zijn leven nog geen gezien had. Toen hij de oogen opsloeg, zag hij dat hij in een groot vertrek was, waarin verscheidene ijzeren kribben en ledikanten stonden, en daar hij zich herinnerde dat er in de nabijheid van Trafalgar-square een hospitaal was, begreep hij dat men hem daarheen had overgebracht en hij zich nu tusschen zieken en lijdenden bevond.

Maar wat deerde hem? Was hij ziek? Dat dacht hij niet. Hij was nog nooit ziek geweest.

Hij wilde zich dan ook oprichten, om nog beter rond te kunnen zien, toen hij bemerkte, dat hij zich niet in het bed verheffen kon. Een zijner beenen was als vastgebonden, en zijn rechterarm was zoo zwaar, alsof daar een paar pond aanhing, terwijl hij voelde dat zijn hoofd gedeeltelijk bedekt was met een doek.

Wat beduidde dat?

Hoe was hij aan dat stijve been, en dien zwaren arm en dien doek om zijn hoofd gekomen?

In dit oogenblik zag hij dat er eene oude vrouw het vertrek binnenkwam, met een pleegzuster een paar woorden wisselde en nu naar zijn ledikant kwam.

Hij kende die vrouw niet. Maar dat hij van haar niets te vreezen had, zag hij wel op haar gelaat en in hare vriendelijke oogen. 't Was een lieve oude vrouw, zindelijk maar hoogst eenvoudig gekleed. Stump, die zich niet bewegen kon, knipte de oogen telkens toe en open en liet haar door zijn glimlach zien, hoe welkom hem haar gezelschap was.

»En hoe heb je 't nu, mijn jongen?» vroeg de oude vrouw, die met hare hand de dekens optilde, om zijne hand te grijpen, »hoe heb je 't nu? Veel pijn?»

Die woorden werden op zulk een gevoelvollen en medelijdenden toon uitgesproken, dat Stump haast niet gelooven kon, dat ze hem golden. Zulke vriendelijke, deelnemende woorden had hij nog nooit gehoord. 't Is waar, de meester van de haveloozen-school was ook wel vriendelijk, maar zóó vriendelijk als deze hem onbekende vrouw hem toesprak, was hij toch niet. Die woorden deden hem goed. Zij herinnerden hem aan een voorval, dat hij een jaar geleden had bijgewoond. Hij zwierf langs een park en zag dat een klein jongentje van eene bank was gevallen en zich bezeerd had. Oogenblikkelijk schoot eene vrouw toe, die het kind ophief en hem aan 't hart drukte en hem toeriep: »heb je pijn, lieve Charles? Zeg het mij, aan je lieve moeder?»

Die woorden: »lieve moeder» klonken hem dikwijls in de ooren. Maar hoe menigmaal hij zich ook bezeerd had, nooit had hij iemand tot hem hooren zeggen: »Heb je pijn? Zeg het mij, aan je lieve moeder!» Helaas, hij had ook geene moeder. Hij herinnerde zich niet ooit eene moeder gehad te hebben, die hem aan haar hart had gedrukt, als hij pijn had.

En deze oude vrouw was nu gekomen, om hem te bezoeken, waarbij hare eerste vraag was: »Hoe heb je 't nu? Heb je veel pijn?»

Hij lachte haar nogmaals toe en antwoordde:

»Neen, pijn heb ik niet, maar ik zit ergens aan vast. Dat bevalt mij niet. Ik ben liever los. Ik houd niet van vast te zitten.»

»Heb nog maar een weinig geduld. Je zult wel weer los raken. Toen ik gisteren

en eergisteren hier kwam zag het er slimmer met je uit. Je hadt toen een erge koorts. Maar nu gaat het beter met je, niet waar?"

»Ben ik dan ziek geweest?" vroeg hij.

»Ja, hard — zeer hard ziek, mijn arme jongen, mijn beste Stump," antwoordde de oude vrouw, die zich over hem heen boog en hem een kus op het goed gereinigde voorhoofd drukte. »Ik heb den ganschen nacht niet kunnen slapen, daar ik gedurig aan je moest denken. Uren lang heb ik tot God gebeden je leven te sparen, opdat ik je mijn dankbaarheid zou kunnen bewijzen."

Stump zag haar met verbazing aan. Hij begreep niet wat zij bedoelde. Wat had hij dan goeds gedaan waarvoor zij hem hare dankbaarheid wilde betoonen?

»En God heeft mijn gebed verhoord, mijn jongen," ging het moedertje voort. »Je ziet er veel beter uit, en de dokter heeft mij gezegd, dat hij de andere week je arm en been zal vrijmaken. En dan is je hoofd ook weer beter. Heb je daar geen pijn?" vroeg zij, terwijl zij met hare hand langs zijn krullebol streek.

»Niets — niemendal," antwoordde Stump, die wel de hand had willen zoenen, zoo goed deed het hem, dat die hand hem zoo zachtjes streelde. »Maar . . . zeg mij eens, als u het weet, hoe ik hier ben gekomen, en waarom mijn arm en been zoo vast moeten liggen?"

»En weet je dit niet? Och neen, je kunt 't ook niet weten. Die matrozen hadden je zoo onmenscheijk getrapt en geslagen, dat je buiten kennis raakte. Nu, ik zal het je zeggen. Toen je mijn zoon te hulp kwam..."

»Uw zoon?" vroeg Stump.

»Ja, mijn zoon Cox, Mr. Cox, den agent, je kent hem immers wel? Hij werd door drie dronken matrozen aangevallen, en als jij niet gekomen was en den eenen achter over had gegooid . . ."

»O ja, nu herinner ik het mij," viel Stump haar lachend in de rede, »ik schoot toe en heb dien eenen matroos een beentje gelicht. Smak! Daar viel hij als een zoutzak op den grond."

»Juist, en toen gingen de beide andere matrozen op mijn zoon Cox af en hebben

je getrapt en geschopt. Maar gelukkig kwam er hulp en . . ."

»En nu zitten ze achter slot?" vroeg Stump.

»Zeker."

»En heeft zich Mr. Cox ook bezeerd?"

»Neen, Goddank niet. Maar mijn zoon zegt, dat hij zijn leven aan je te danken heeft, want als jij niet gekomen was, zouden die matrozen hem dood gemaakt hebben."

In dit oogenblik kwam eene pleegzuster, die de oude vrouw iets in 't oor fluisterde.

»'t Spijt me," zeide de moeder van Cox, »maar ik moet heengaan." En zich tot Stump wendende zeide zij: »De pleegzuster herinnert mij er aan, dat ik maar een kwartiertje mocht blijven. 't Spijt me wel, want ik had nog zooveel te zeggen, maar morgen, zoo God wil, kom ik op dezen tijd weer hier, en dan hoop ik dat je nog veel beter bent. Goeden dag, mijn beste jongen! God zegene je!"

Zij nam zijne hand, drukte ze aan hare lippen, knikte hem nog een paar malen vriendelijk toe en ging heen.

Stump hief zoo goed hij vermoocht zijn hoofd op en zag haar zoolang na totdat zij door de deur verdwenen was. Toen sloot hij zijne oogen en viel in een diepen slaap.

»Moeder," zei Cox, toen hij 's avonds, nadat hij die vechtpartij met de drie matrozen gehad had, te huis was gekomen, »moeder, u heeft al zoo dikwijls den wensch te kennen gegeven een arm kind, een zwerveling, een arabier, een wees in huis te nemen, en dit kind als uw eigen zoon op te voeden, niet waar?"

»Ja, dat is zoo. Ik ben den ganschen dag zoo alleen, en ik zie je nooit anders dan 's morgens heel vroeg en 's avonds laat, zoodat ik dikwijls gewenscht heb een meisje of een jongen — 't is mij 't zelfde — om mij heen te hebben. Bovendien, ik geloof dat God ons de verplichting heeft opgelegd voor weezen en ongelukkige zwervelingen te zorgen . . . Maar hoe kom je zoo daar op eens toe mij dat te zeggen?"

»Dat zal ik u vertellen, lieve moeder," zei Cox, die zich van den zwaren helm had ontdaan en naast haar plaats nam. Luister eens."

En nu vertelde hij haar het voorval met de drie matrozen en hoe Stump hem gered had. Zijn mond vloede over van lof over dien jongen, die wel een kleine snuiter was — zooals hij hem noemde — maar in wien toch iets goeds stak. En dit goede wilde hij er met Gods hulp uit te voorschijn halen. Als moeder er niets tegen had, dan wou hij den jongen in huis nemen en voor hem in waarheid een *broeder* zijn. Nu, moeder had er niets tegen. Zij was er zelfs blij mee en maakte met haar zoon plannen voor de toekomst van den armen zwerveling. Den volgenden dag ging zij weer naar het hospitaal, om Stump te zien, maar eerst den derden dag werd het haar vergund hem gade te slaan. Hij was echter nog buiten kennis, ijde en leed aan brandende koortsen. Doch gelukkig herstelde de knaap, en toen zij drie weken later verlof kreeg hem mee naar haar huis te nemen, kende hare vreugde bijna geen grenzen, dankbaar als zij was aan den Heer, die haar het voorrecht had geschonken een wees, een armen zwerveling in haar huis op te nemen.

En sedert dien dag bleef Stump ten huize van Mr. Cox, die er voor zorgde, dat de jongen geregeld ter school ging en wat nuttigs leerde. Stump was boven de huizen

van blijdschap. Zoo goed had hij het nog nooit gehad. Hij droeg geen havelooze kleeren meer, had volop te eten, ging trouw naar school en Zondags met moeder Cox naar de kerk of naar de Zondagschool.

Cox had wel gelijk gehad toen hij zeide, dat er iets goeds in den jongen zat. Door de moederlijke zorgen van juffrouw Cox ontwikkelde zich de knaap zeer voordeelig, en toen hij ongeveer vijftien jaren oud was, bracht de agent hem naar het schip, waarmede hij als scheepsjongen zijne eerste reis naar Oost-Indië zou maken. 't Kostte moeder Cox wel vele tranen bij het afscheid nemen, maar zij geloofde dat God met hem zou zijn.

En God was ook met hem. Hij werd een flink matroos en door woorden en daden toonde hij een dankbaar hart te bezitten, dat vervuld was met liefde voor zijne weldoeners, die zich over hem, den armen wees en zwerveling, ontfermd hadden.

Misschien kan dit ware voorval uit het menschelijk leven menigeen opwekken, om eens te zien of er niet ergens een arme zwerveling rondloopt, wiens lot hij zich kan aantrekken. Het loon daarvoor blijft niet uit. God zegent hem die zich over zulke arme schepsels ontfermt.

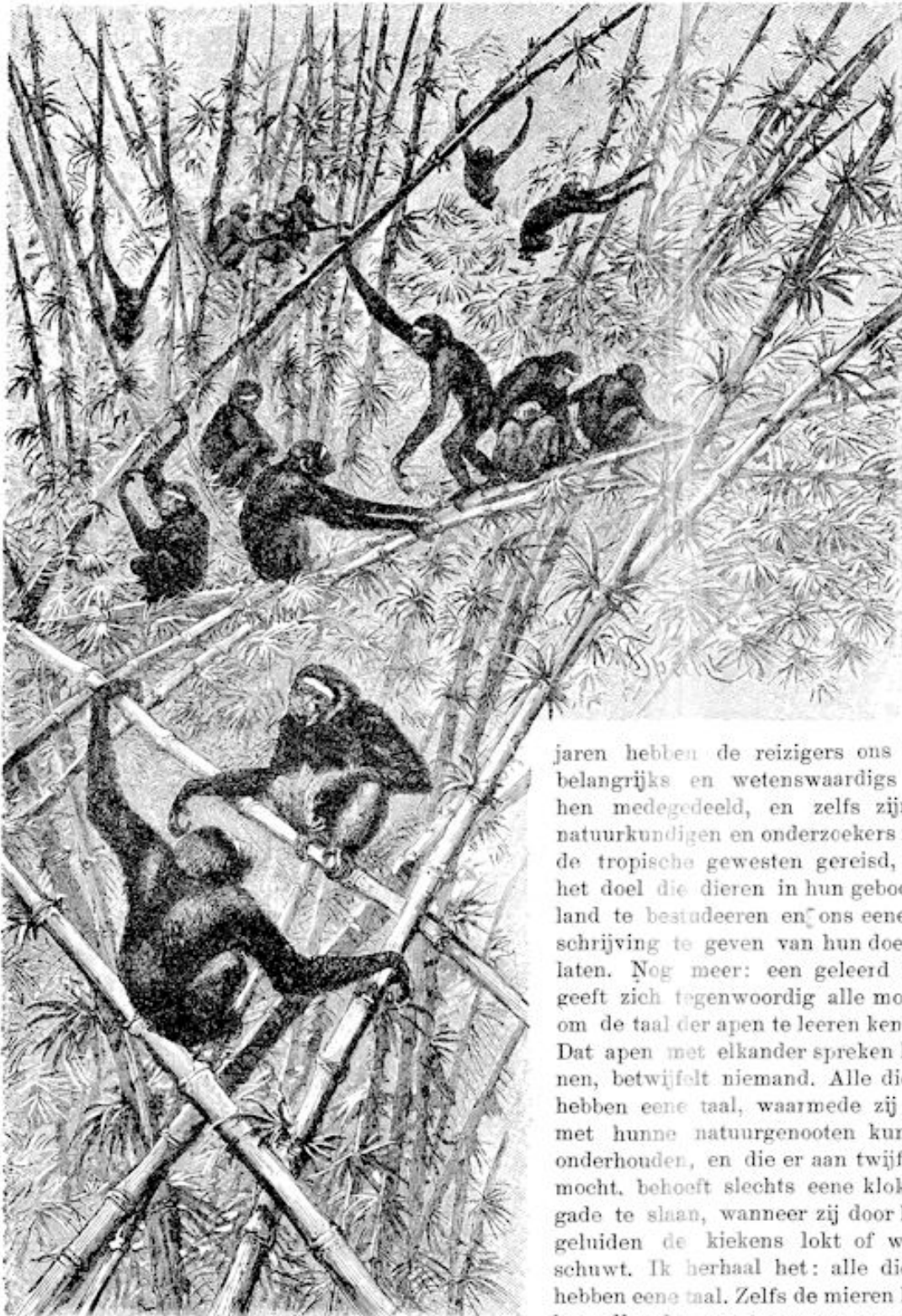
APEN.

Voor zoover ik mij herinner, heb ik in De Vriend des Huizes nog nooit iets over apen geschreven, maar heden ben ik er toe in de gelegenheid, daar mij eenige afbeeldingen van apen in handen kwamen.

Ik kan nu juist niet zeggen, dat ik veel van apen houd. Wel kunnen ze mij een oogenblik boeien door hunne kluchtige sprongen en grimassen, maar toch ligt er voor mij in hun gedaante en houding iets weerzinwekkends. Misschien is dit ontstaan door de pogingen van sommige geleerden, die in de apen de voorouders willen zien van het menschelijk geslacht, 't geen ik ten stelligste ontken, en ontkennen zal, zoolang de

Bijbel ons leert, dat wij — menschen — het evenbeeld Gods dragen en naar Zijne gelijkenis zijn geschapen. Wel wil ik erkennen, dat in het dierenrijk de aap het dichtst bij den mensch komt, maar ik ontken dat de mensch tot het dierenrijk behoort. Er bestaat tusschen menschen en apen nog grooter afstand dan tusschen menschen en engelen, en als er sprake kan wezen van een rijk der engelen, dan moet er ook noodzakelijk een rijk der menschen zijn, die allen uit éénen bloede zijn geschapen.

Niettegenstaande de apen iets afkeerigs voor mij hebben, zijn het toch zeer merkwaardige dieren. Sinds de laatste twintig

jaren hebben de reizigers ons veel belangrijks en wetenswaardigs van hen medegedeeld, en zelfs zijn er natuurkundigen en onderzoekers naar de tropische gewesten gereisd, met het doel die dieren in hun geboorteland te bestudeeren en ons eene beschrijving te geven van hun doen en laten. Nog meer: een geleerd man geeft zich tegenwoordig alle moeite, om de taal der apen te leeren kennen. Dat apen met elkander spreken kunnen, betwijfelt niemand. Alle dieren hebben eene taal, waarmede zij zich met hunne natuurgenooten kunnen onderhouden, en die er aan twifelen mocht, behoeft slechts eene klokken gade te slaan, wanneer zij door hare geluiden de kiekens lokt of waarschuwt. Ik herhaal het: alle dieren hebben eene taal. Zelfs de mieren hebben elkander wat te zeggen, wanneer

zij op haar rooftocht uitgaan. Ons gehoor is niet scherp genoeg om hare geluiden op te vangen, maar onmogelijk acht ik het niet, dat er nog eens een werktuig of hulpmiddel zal uitgevonden worden, om ook de voor ons nog niet verstaanbare geluiden der lagere dieren hoorbaar te maken. Wat nu de taal der apen betreft, de geleerde van wien ik u daar straks sprak, meent wel degelijk een sleutel tot het aanleeren hunner taal gevonden te hebben, en misschien beleven wij het nog, dat er een dictionnaire en grammaire van de apentaal in het licht verschijnt.

De apen worden door de natuurkundigen in familiën verdeeld, aan wier hoofd staan de Gorilla, de Oerang-Oetang en de Chimpanseé. Dan komen de Gibbons met hunne lange armen, die tot aan den grond reiken; de Magots, onder wie men den *Innuus sylvanus* aantreft, de eenige aap, die in Europa leeft tusschen de ontoegankelijke rotsen van Gibraltar. Voorts telt men nog tot de apen de Lemurs, Meerkatten en vooral de Bavianen, en eindelijk is er een heirleger van groote en kleine apen, die groote rolstaarten bezitten, waarvan zij zich op behendige wijze weten te bedienen.

Een van de grootste, ontembaarste en, in mijn oog, afschuwelijkste apen is de *Gorilla*, van wien de reizigers in Afrika aan de Gaboenrivier, verschrikkelijke dingen weten te verhalen ten opzichte van zijne woestheid en groote kracht. Het is nog niet gelukt een volwassenen Gorilla, die de grootte van een mensch bereikt, levend naar Europa over te brengen. Wel is men er in geslaagd een jong dier meester te worden en naar Engeland en Duitschland te vervoeren, maar zulk een jong dier bezit niets van de wildheid, de brutaliteit en woestheid van een ouden Gorilla, die wanneer men hem in een ijzeren kooi wilde sluiten, kooi en tralies zou doen trillen onder zijn geweldige klauwen. Een jonge Gorilla is ook niet bestand tegen ons klimaat en sterft spoedig aan longziekte. Hoewel 't waarschijnlijk is, dat deze aap reeds bij de Karthagers bekend was, is hij echter eerst in 1847 door den zendeling Savage in de dichte wouden van Afrika ontdekt. Evenals vele andere apen leeft hij gezellig, heeft een

wijf en jongen, die hem overal volgen. 't Is nog niet uitgemaakt, of hij zich een woning bouwt, maar wel dat hij in de hoogste boomen huist.

In kracht en woestheid evenaart hem de *Oerang-Oetang*, een dier, dat Borneo bewoont en door de natuurkundigen *Pithecus satyrus* L. genoemd wordt. De inboorlingen noemen hem Oerang-Oetang, 'tgeen in hunne taal wil zeggen: de wilde man uit het woud. Hij is, behalve zijn aangezicht, geheel met roodbruine haren bedekt en heeft bijna de grootte van een klein mensch. Zijne armen zijn zeer lang, en schoon hij traag is van natuur, kan hij, als hij vervolgd wordt, groote sprongen maken en klautert van den eenen tak op den anderen, waar hij zich in het dichte loof verbergt. Hij is ontzaglijk wreed en sterk. Als een krokodil hem aanvalt, krabt hij hem de oogen uit en scheurt groote stukken vleesch uit zijn lijf. Soms tracht een groote slang hem dood te drukken, maar dan bijt hij haar midden door en verbrijzelt haar kop. Op zeke ren dag gaat een inlander door het bosch en ziet een Oerang-Oetang, die zich aan een bron laaft. Gewapend met een speer, wil hij het dier dooden. Maar de Oerang-Oetang springt op hem toe, breekt de speer midden door, omvat den man, drukt hem tegen zijn lijf en rukt hem de ingewanden uit het lichaam. Verschrikkelijk, niet waar? Even als bij den Gorilla is het tot dusver niet gelukt een volwassenen Oerang-Oetang naar Europa over te brengen. Wel wordt soms een jong dier gevangen en herwaarts gezonden, maar om een kwijnend leven te leiden en spoedig te sterven. De bekende reiziger Wallace had een jongen Oerang-Oetang gekocht van een inboorling. Het dier was slechts een paar dagen oud en moest behandeld en gekoesterd worden als een bakerkindje. 't Liefst werd het op de armen gedragen, maar wanneer de heer Wallace hem in een kribbe of op een bed van mos wilde leggen, begon hij vreeselijk te schreeuwen en zette een gezicht, om er bang van te worden. Slechts drie maanden bleef het dier in leven.

't Is merkwaardig dat de dieren niet lachen kunnen. Wel kunnen zij teekenen geven,

dat zij vergenoegd of blijde zijn. Gij kunt het aan uw hond wel zien of hij vroolijk dan wel treurig gestemd is. Maar lachen, hartelijk lachen kunnen de dieren niet. En toch heb ik eens een Oerang-Oetang zien lachen. Maar zoo oud ik word, zal ik dat lachen nooit vergeten. Ik was in de diergaarde te Frankfort, en de oppasser bracht mij bij het verblijf van een jongen Oerang-Oetang, die ongeveer zoo groot was als een kind van zes jaren. De oppasser had hem cenige kunst-

hoort ook tot de familie der Oerang-Oetangs en is gemakkelijk te temmen. Hij is zachter van inborst dan zijn natuurgenoot en bewoont de bosschen van den Congo en Guinea. Jong gevangen kan men hem veel leeren; zelfs is het gelukt hem te leeren tellen tot vijf. In de bosschen leven zij gezellig en gaan gaarne op roof uit, dat is, zij plunderen de tuinen en aankweekingen der inboorlingen en gaan hierbij met oordeel te werk. Zij zetten namelijk schildwachten uit,

jes geleerd. Wanneer het dier b. v. zijn maaltijd hield, dan bedekte het zich met een servet, om niet te morsen; gebruikte mes en vork, en at en dronk zoo fatsoenlijk mogelijk. Om hem, daar hij neerslachtig was van natuur, wat op te vroolijken, kittelde hem de oppasser onder de armen en toen begon de Oerang-Oetang te lachen. Maar wat was dat voor een lachen? Als de duivel ooit lacht, dan heeft dit dier het van hem afgezien. 't Was een afgrijpselijke, satanische lach, en ik moest mij omkeeren, daar ik het niet langer kon aanschouwen.

De *Chimpanzé*, (*Pithecus troglodytes*) be-

die hen moeten waarschuwen als er onraad is, 't geen ook door andere apensoorten geschiedt. Op plaat 2 ziet gij eene bende, die door de wachters gewaarschuwd, de vlucht neemt. Meer dan eens werden *Chimpanzé's* naar Europa overgebracht, en eenige jaren geleden was er zulk een dier te zien in den Zoölogischen tuin te Amsterdam. Toen ik het zag was de *Chimpanzé* zijn einde nabij. Hij lag in een hoekje van zijn kooi, bedekt met een dikken wollen deken, te sterven. 't Was akelig om te zien.

De *Gibbons* of Langarmapen (*Hylobates*) bewonen de Sunda-eilanden en Sumatra. Zij

soort van Bavianen voor heilig verklaard hebben en hen vereeren. Deze soort ziet gij afgebeeld op plaat 4. Gij zult zeggen: wat is het dom van die menschen, om apen te vereeren en als heilig te beschouwen! En wanneer gij dat zegt, hebt gij gelijk. Maar dank dan daarbij God, dat gij geboren zijt in een land, waar u door uw ouders en onderwijzers geleerd wordt, niet het schepsel maar den Schepper te eeren en te aanbidden. Bid Hem tevens, dat Hij mannen uitzendt, om

zijn staart in de holte. De krabben, boos hierover, knijpen met hunne scharen in dat eindje, en de aap laat dit geduldig toe, totdat hij voelt, dat er zich drie, vier aan zijn staart hebben vastgeknepen en — haalt ze nu met een ruk naar boven, waarna hij ze lekkertjes oppeuzelt.

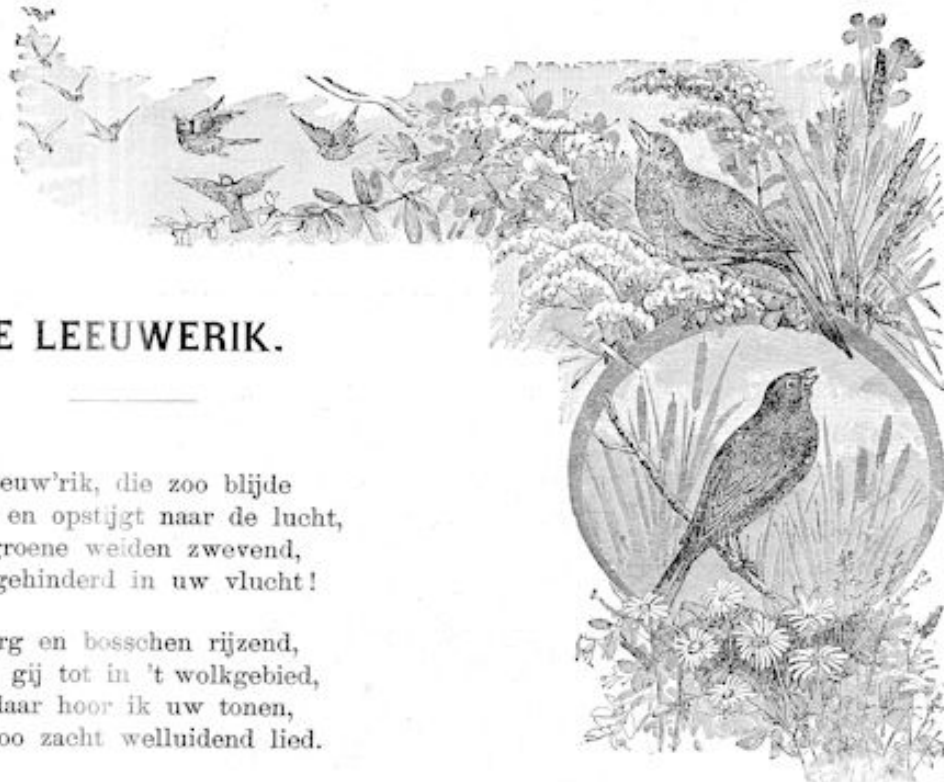
Er zijn ook apen, die dol veel van honig houden, maar bang zijn voor den angel der bijen. Wat doen ze nu, om zich van de honigraten meester te maken, die zij ergens in een

aan die arme, onwetende menschen het Evangelie te verkondigen, en doe uw best geld te verzamelen opdat Zendelingen kunnen uitgezonden worden.

Mij dunkt, nu heb ik u voor heden genoeg verteld van de apen. Toch wil ik u nog een paar voorbeelden mededeelen van hun slimheid en overleg. Op Java leeft een aap, die zeer verlekkerd is op krabben, kreeften, mosselen, schelpen en dergelijke dieren. Om deze machtig te worden gaat hij dikwijls naar het zeestrand, en wanneer hij krabben en kreeften ziet, die zich voor de hitte des daags in het zand verbergen en daarin eene holligheid maken, steekt hij het eindje van

boomholte gezien hebben? Wanneer er twee apen zijn, dan bedekt een van hen den ander met eene soort van roode klei. Geen plekje blijft onbedekt behalve de kleine grijze oogen. Weldra wordt de klei op het lijf van den aap zoo hard als een steen, waardoor geen angel kan heendringen, en nu gaat hij op den boom af, terwijl zijn makker zich ergens schuil houdt. Zoodra de bijen den indringer zien, vallen zij woedend op hem aan en trachten hem te steken. Maar tevergeefs. De aap tast met zijne versteende pooten naar de honigraten, haalt ze uit den boom en spoedt zich daarna naar zijn bondgenoot, met wien hij den roof deelt en die hem ook van de klei verlost.

DE LEEUWERIK.

Lieve leeuw'rik, die zoo blijde
Zingt en opstijgt naar de lucht,
Boven groene weiden zwevend,
Niet gehinderd in uw vlucht!

Over berg en bosschen rijzend,
Klimt gij tot in 't wolkgebied,
En vandaar hoor ik uw tonen,
Uw zoo zacht welluidend lied.

Lieve vogel, geef me uw vleug'len
En uw zoeten zang ter leen;
'k Vloog dan zingend op naar boven,
Door de lucht en wolken heen.

Want hoe dichter bij den hemel,
Denk ik, hoort de Heer mijn stem
Beter, dan wanneer op aarde
Ik zoo verre ben van Hem.

„Kindlief,” zingt hem toe de leeuwrik,
„Als gij bidt, o weet, alsdan
Dringt elk zuchtje en elke bede
Hooger dan ik komen kan.

Jezus kent u, Jezus mint u,
Hij geeft willig u gehoor:
Sneller dan op arends vleug'len,
Trefte uw stem, uw lied zijn oor!”

DE ARARAT.

De naam *Ararat* is u zeker niet vreemd, en wanneer men u vraagt, wat hij beteekent, dan zult gij ongetwijfeld antwoorden: „'t is de naam van een der beroemdste bergen der aarde.”

Dat is ook zoo. Eigenlijk is de Ararat een landschap in Armenië, Jesaja 37 vs. 38, maar men heeft dien naam in het bijzonder gegeven aan den indrukwekkenden en ma-

jestueuzen berg, die zich te midden van dit landschap verheft.

Deze heilige berg is de hoogste van Armenië, wordt door de Turken Aghri-dagh (grootte berg) en door de Armeniërs Massis genoemd. Wanneer gij hem op uwe kaart wilt zoeken, moet gij zien naar de grenzen van Rusland, Turkije en Perzië, en zult hem alsdan zeker daar vinden. Hij heeft twee

kegels of toppen: de groote en de kleine Ararat. De eerste is 5156 meter hoog; de kleine telt slechts 3917, en ze zijn aan elkaar verbonden door een bergrug (zadel), die $1\frac{3}{4}$ geogr. mijl lang is.

De berg bestaat hoofdzakelijk uit trachyt, evenals de Drachenfels bij Königswinter. De bodem is vulkanisch en aan uitbarstin-

fessor Parrot (27 Sept. 1829), en na hem hebben Abich en Prof. James Bryce dit waagstuk ook ondernomen.

Wat voor ons echter het belangrijkste is, vinden wij in deze weinige woorden beschreven: »En de ark rustte in de zevende maand, op den zeventienden dag der maand, op de bergen van Ararat.» Genesis 8 vs. 4.

DE ARARAT.

gen onderhevig. In het jaar 1840 had er eene plaats, waardoor er een krater ontstond in de zoogenaamde St. Jakobs kloof, — eene uitbarsting, zoo geweldig, dat het klooster St. Jakob, door monniken bewoond, en het nabijliggende dorp Achury door de gloeiende lava verwoest werden.

De top van den berg, zooals gij op onze plaat kunt zien, is geheel met sneeuw bedekt en moeilijk te beklimmen. De eerste, die het waagde hem te bestijgen, was Pro-

Op een der hoogten aldus van dit landschap, wellicht op den hoofdberg, opende Noach veertig dagen later het venster der ark en liet een raaf uitvliegen, en daarna eene duif, die echter geene rust vond voor het hol van haren voet. Nog zeven dagen moest Noach wachten. Toen liet hij andermaal de duif uitvliegen, die tegen den avondtijd terugkeerde met een afgebroken olijfblad in haar bek, en sedert die gebeurtenis geldt de olijftak voor een beeld des vredes.

Wat er verder met Noach gebeurd is, nadat hij en de zijnen door de genadige hand Gods aan den zondvloed waren ontkomen, is u zeker niet onbekend. Nadat hij den Heer een altaar gebouwd en de verzekering ontvangen had, dat God voortaan den aardbodem niet meer vervloeken zou om des menschen wil, lezen wij, Genesis 9 vs. 20, dat hij begon een akkerman te zijn en een wijngaard plantte. De bewoners van het dorp Achury wijzen dan ook den reizigers de plaats aan, waar Noach den wijnstok heeft geplant op de Noord-westelijke helling van den Ararat. En wie het gelooven wil mag het doen. Thans is daar evenwel niets meer van akkerbouw en wijnstok te zien. De vruchtbaarheid van den grond is te niet gegaan onder de herhaalde bergstoringen en uitgietingen van lava en modderstromen.

Sommige Christenen zijn van meening, dat God de verwoestingen te dier plaatse toegelaten heeft, opdat de mensch slechts van verre een blik zou slaan op een berg, die zoo krachtig van Zijne Majesteit en barmhartigheid getuigt.

Ik vond ergens een versje op de arke, aldus luidende:

't Kan erger niet, dan dat één vlot
Draagt 's werelds deugd en overschot.

En dit overschot, afgedaald van den Ararat, heeft zich sinds Noachs tijden over den aardbodem verspreid en de zegeningen genoten van Hem, die niet wil dat eenigen verloren gaan, maar dat zij allen tot bekeering komen. 2 Petr. 3 vs. 9.

SCHIJN EN ZIJN.

Te midden van veelkleurig ooft,
Dat prijkte op mijnen disch,
Lag ook een noot, niet lang geleën
Geplukt, en dus nog frisch.
Begeerig naar haar zoete pit,
Zette ik den kraker aan,
Maar ach! zij was van binnen zwart,
Verrot, geheel vergaan.

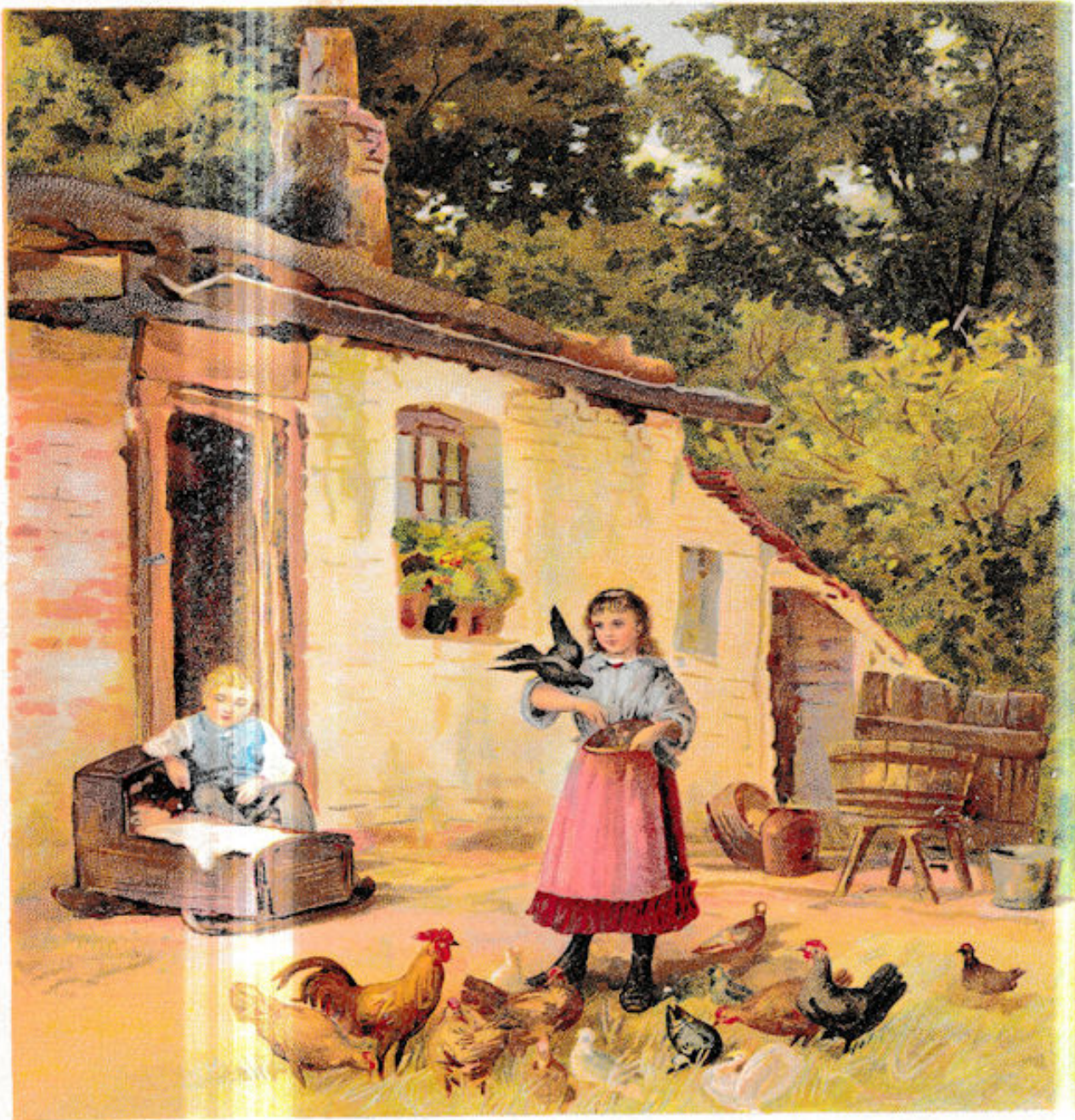
Geen jongen had wis deze noot
Wegwerpswaard genoemd,
Want heel haar uiterlijk was gaaf,
Haar netwerk fraai gebloemd.
En toch, zij gaf mij 't ware niet,
Haar schoon was louter schijn:
Wat baat, zoo 't binnenste niet deugt,
Uitwendig schoon te zijn?

Als 't schilderstuk een prulwerk is,
Hoe hindert ons de lijst!
En spot valt iedereen ten deel,
Die zulk een kladwerk prijst.
Al is een boek verguld op sneë,
En keurig uitgedost:
Zoo 'tvoor den geest geen voedsel geeft,
Dan is het slechte kost.

Hoevele menschen doen zich voor
Als vriendelijk en goed;
Maar kondt gij in hun binnenst zien,
Dan zaagt ge een boos gemoed.
Zoo menigeen danst 'tieven door,
Bloeit schijnbaar als een roos
Maar toch, een echte kenner zegt:
Hij is van binnen voos.

Hoe menig draagt een christ'lijk klee
En is des roemens vol,
Noemt zich een uitverkoren mensch,
Maar is van binnen hol.
Hij vreest niet, zoo zegt steeds zijn mond,
Voor strijd en doodsgevaar
Maar als beproeving hem bedreigt,
Dan wordt hij openbaar.

Het beste is een ootmoedig hart,
Vervuld van Gods gena;
En hullen we ons — 't is slechts een beeld —
In 't klee der Reseda.
Zij mist wel uiterlijken tooi
Maar geeft een zoeten geur,
En stelt, 't zij 't vriend of vijand is,
Den plukker nooit te leur.

BUITEN LEVEN.

Vriendlijk is het buitenleven
In den lente- en zomertijd,
Waar in welig groene dreven
't Hart zich in hun schoon verblijdt.
Na de gure winterdagen
Is hun rijkdom dubbel zoet,
Als het oog in veld en hagen
Enkel bloem en bloesem groet.

Needrig zij de kleine woning,
Die zich onder 't loof verbergt,
Vrede woont, waar plichtsbetooning
't Slaven niet der eerzucht vergt.
Lustig ploegen, hoopvol zaaien,
Ijvrig wieden doet den grond
Vruchtbaar zijn tot rijklijk maaien,
En houdt lijf en ziel gezond.

Waar kent in hun prille jaren
Knaap en meisje meer genot,
Dan waar bij zijn saamvergaren
't Jonge volkje vrij ravot.
Neen, wie buiten zonder zorgen
Doen mag naar 't zijn hart gelust,
Kent genieten van den morgen
Tot het uur van de avondrust.

Bieden bloemhof, weide en akker
Beurtlings arbeid, zorg en loon,
Eend en pluimdier strekt tot makker
Kindren bij hun vreugdbetoon.
Vriendlijk is het buitenleven;
Bij genieten onbenijd
Kan het meer dan schatten geven
In den lente- en zomertijd.

Wat is 't leven in de steden
Eng bemurd met hout en steen,
En hoe licht ziet ontevreden
Enkel m' er den mensch alleen.
Buiten, o hoe voelt zich nader
't Hart in alles bij den Heer,
Als getrokken tot den Vader
En tot leven Hem ter eer.

ARNHEM.

C. S. A. v. S.

Vancouver-eiland heeft bereikt, bijna even zelden wordt aangetroffen als een zeeotter, terwijl er nog eenige zijn bewaard gebleven langs de Aziatische oevers van de Behring-Straat en de Zee van Ochotsk." Dezelfde schrijver maakte de opmerking, die waarschijnlijk zeer juist is, dat »als de wijze bescherming der Aduitsche zeehonden, die het gouvernement der Vereenigde Staten op zich heeft genomen, werd opgeheven, een levende »Callorhinus ursinus" of welke ook van zijn verwante soorten, binnen een halve eeuw een even zeldzaam verschijnsel zou worden als de »alk", een soort van watergans, of de monnik-zwaan.

Als men leest van de vreeselijke zeehondenslag, die jaarlijks plaats heeft met de vloot van schepen en het leger van mannen, die er bij betrokken zijn, is het moeilijk te begrijpen, dat het gebruik van zeehondenvel als stof voor dameskleeding eerst voor 25 jaar in zwang is gekomen. Veertig jaar geleden werd het vel zelfs als geheel waardeloos beschouwd, en het was niet voor 1880, dat de lange Newmarket-mantels, die spoedig daarop zeer in de mode kwamen, voor het eerst vercocht werden. De vraag er naar neemt nog steeds toe, maar de aanvoer van zeehonden helaas niet.

Wat zal er van de fauna der wereld worden als de menschen, gedurende een volgende halve eeuw, hun slag hebben geslagen? De dodo en de groote alk zijn sinds lang niets meer dan herinneringen uit het verleden. De leeuw, giraffe en olifant schijnen gedoemd te zijn spoedig uit te sterven

en de walvischvangst loopt ten einde door gebrek aan walvisschen. De talrijke bison-kudden, die dertig jaar geleden zwierven in de vlakten van Noord-Amerika, bestaan nu slechts nog uit eenige twintigtallen. Reigers, ijsvogels, kolibries en paradijsvogels bezwijken meer en meer onder de niet voldane aanvragen van de modemaakster en hare clientèle, waarvoor zij steeds nieuwen voorraad moet opdoen. Vogels van minder rijk gevederte, als leeuwriken, lijsters, vinken en spreeuwen, worden letterlijk bij miljoenen geschoten, opdat zij, bont gekleurd en verguld, de plaats van hun spoedig uitgeroeide makkers kunnen innemen. In ons eigen land zijn de arenden verdwenen en de valken, terwijl de raven en de uilen bezig zijn te verdwijnen; en zelfs onze vroolijke kapellen sterven de een na den ander uit. Zijn wij voorbeschikt om de wereld de helft der levende schepping te ontnemen? Zal de toekomstige eeuw het einde bijwonen van elken vogel en ieder beest en insect, dat niet getemd en geleerd kan worden om op nuttige wijze dienst te doen? De jammerklacht van den kunstenaar is sinds lang gehoord nu landschap na landschap van landelijke schoonheid is beroofd geworden door de vooruitgaande beschaving. En nu wordt de jammerklacht van den naturalist gehoord. Zullen biologen eindigen met uit te sterven bij gebrek aan levensstudie? Gaan de zeehonden slechts den weg op, die spoedig moet ingeslagen worden door alle schepselen der aarde?

EEN LES VOOR MEVROUW EIKENHOF.

Met boa en mof terdege tegen de scherpe Decemberlucht gewapend, ging de jonge eigenaresse der buitenplaats »den Eikenhof" het bosch door en den straatweg over, waarlangs men in de naburige stad kwam. Haar stap was vast en beslist. Zóó zet iemand zijn voet neer, die recht goed weet wat hij

wil, en de jonge mevrouw Eikenhof verkeerde dan ook feitelijk nooit in twijfel omtrent hetgeen haar te doen stond.

Ditmaal zette zij den voet nog wat vaster dan anders op den hardbevoren grond, en hare lippen, die soms zoo minzaam babbelen en ook wel eens vriendelijk glimlachen kon-

den, waren nu stevig op elkaar gedrukt. Ook hare lichtbruine oogen vertoonden ditmaal geen spoor van den warmen zonneshijn, die anders haren man zooveel genoegen deed en waarbij hij zoo dikwijls de zorgen en verdrietelijkheden van zijn dagelijksch leven vergeten kon. Goed dat hij op reis was: hij zou heden geen genoegen in zijn vrouwtje gehad hebben, — 't was of er een onweerswolk op haar mocie, jonge gezicht lag. — Zou zij er dan in 't geheel niets van bespeuren, hoe heerlijk het buiten was: hoe zelfs December zijn best deed om een vriendelijk gezicht te zetten? Werd haar hart er niet ruim, warm en vroolijk onder? —

Zij zou anders wel reden gehad hebben om zich in haar leven te verlustigen, ook al had het buiten geregend en gestormd. Want zij was jong en gezond, zij was de welgestelde eigenaresse van den mooien »Eikenhof» en de gelukkige vrouw van een man, op wien zij met volle recht trotsch mocht zijn. Maar inplaats daarvan zette zij een wrevelig en somber gezicht. — Doch hoe kon het ook anders! Wie zoo, gelijk zij, den ganschen dag in keuken en kelder eigenlijk niets dan louter wolken en nevelen gezien had, en door hagel- en onweersbuien nu eens uit dezen, dan weer uit genen hoek van het huis overvallen was geworden, — hoe kon bij zoo iemand dadelijk weer de zon schijnen? Integendeel — de ergernis begint eerst recht door te breken, wanneer alles voorbij is en men rustig over allerlei dingen nadenkt! Wie kent zulke toestanden niet!

Men kan zich voorstellen, hoe ongelukkig de dag moest uitvallen, wanneer reeds in den vroegen morgen de wekker met onbegrijpelijke nalatigheid zijn plicht verzuimd heeft! Geen geluid liet hij hooren, toen de minuut gekomen was, waarop hij sedert jaar en dag door zijn oorverdoovend geratel huis en hof gewekt had. Natuurlijk bleef alles in de rustigste rust doorslapen, terwijl de jonge dag onophoudelijk voorwaarts ging en zich ook niet weder liet inhalen, hoe snel de voeten van jong en oud ook aan 't loopen gingen.

Ach, hadden zij zich nu maar »langzaam

gehaast!» Doch wie had er tijd gehad om zich die wijsheid te herinneren! Zoo kwam het dan, dat het overal splinterde en kraakte, dat er scherven en scheuren ontstonden, en dat de jonge mevrouw eindelijk en ten laatste haar geduld verloor en zoo vurig en bijtend werd als een peperkorreltje.

Iemand moet er dan ook maar gelaten onder blijven, wanneer het dienstmeisje al dadelijk bij het begin van den ongeluksdag, in de overmaat van haren ijver, met het volbeladen, reeds lang en ongeduldig verwachte koffieblad struikelt en plotseling voor de voeten der ontbijttafel nederligt, midden tusschen de scherven, en badende in een zee van koffie! Wanneer 's middags de keukenmeid u met een soep verrast, die tweemaal gezouten is, terwijl de balletjes in dit edele kooksel totaal ontbreken! En wanneer dan onverwachts de schoorsteenveger binnentreedt, juist als men kant en klaar staat om de fijne wasch te stijven en te strijken — o, er zijn heel wat huisvrouwen, die daarbij niet zachtmoedig zouden gebleven zijn! En dan vooral de mevrouw van »den Eikenhof» niet, die er altijd zoo scherp op toezag, dat alles precies in de puntjes en kaarsrecht was, en die alle lompeheid en onhandigheid nu eenmaal onmogelijk kon uitstaan! — Aan dat alles dacht de jonge vrouw, terwijl zij daar zoo voortliep alsof zij een vonnis ging voltrekken.

Och, het leven was toch een rechte plaag! Het groote huishouden, de last met de meiden, en dan de honderderlei dingen, die zij in haar hoofd bijeen moest houden: — overal moest zij met hand en oog aanwezig zijn, zou alles goed en ordelijk gaan! Wanneer kwam zij eigenlijk eens tot rust? Een eeuwigdurend haasten en jachten, en toch nooit gereed, en elken dag denzelfden draaimolen, denzelfden wedloop! Hoe langer hoe zeldzamer kwam er een uurtje van genoegelijk samen-zijn met haren man. Zij leed er geducht onder, — en dan zeide haar man nog, dat zij meer hield van het huishouden dan van hem zelf, en zij meer naar onrust dan naar rust streefde. Het was maar gekheid, — maar goed, het ergerde haar toch!

Zoo pruttelde de mevrouw van »den Ei

kenhof", en hoe langer hoe vaster drukte zij hare lippen op elkaar, en een rimpel van wrok deed de eerste poging om zich voor goed in haar gladde voorhoofd te nestelen.

Eer zij er op verdacht was, stond zij voor het huis van haren vleeschleverancier, op wien zij met alle recht verfoerd was. Had hij niet onlangs weder het verkeerde vleesch gebracht, en vandaag zelfs het bestelde gehakt een vol uur te laat bezorgd? Het was hoog tijd, dat hij voor die wanordelijkheden eens »een geducht standje" kreeg!

De stemming der rijke mevrouw Eikenhof was voor de uitvoering van dit voornemen bijzonder gunstig; en hoe grondig zij zich van haren plicht gekweten had, bewezen hare roode wangen en hare lippen, die nog beefden van verontwaardiging, toen zij weder den winkel uitkwam.

Met kleine, nijldige stappen sloeg zij den terugweg in. Wat zou er inmiddels weder op den »Eikenhof" gebeurd zijn? Enfin! wat het ook wezen mocht — met onverbiddelijke strengheid zou zij thans tegen allen optreden. Zeker zou het dienstmeisje het fijne goed weder te blauw doorgehaald hebben, — en of Bartje de ramen in de slaapkamer wel bijtijds gesloten zou hebben?.....

Juist had zij de laatste huizen van het stadje den rug toegekeerd, toen zich haastige voetstappen achter haar lieten hooren.

»Ik hoop niet dat het iemand is, dien ik ken, met wien ik zou moeten praten! — dat zou mij al héél slecht van pas komen!" Voorzichtig wendde zij het hoofd om.

»Och!... die weduwe Weinberg! Natuurlijk: die zal mij inhalen, als een hondje naast mij blijven loopen, en eens recht lucht geven aan al hare jammerklachten!" zuchtte de jonge vrouw, terwijl de wrevel haar voorhoofd in sombere plooiën trok. »Dat mankeerde er nog maar aan!"

Mevrouw Eikenhof was anders niet hardvochtig, — integendeel: zij had een warm hart, en met armen en lijdenden steeds diep medelijden, — maar nú, in deze stemming, — neen!

»Goeden avond, mevrouw Eikenhof!" riep de achteraan komende. — »Neem het mij asjebliëft niet kwalijk, dat ik u aanspreek,

maar wij moeten denzelfden weg uit, en dan zijt gij ook niet zoo alleen, en daarbij zal het al gauw gaan schemeren!" ging het ietwat kortademige vrouwtje voort.

Mevrouw Eikenhof beantwoordde den groet alles behalve vriendelijk, en liep niets langzamer, waardoor zij de blijkbaar zwakke vrouw toch gelegenheid zou hebben gegeven om weer wat op adem te komen.

»Ik heb u reeds zoo lang willen aanspreken," vervolgde de weduwe, »maar ik durfde het niet goed doen. — Ik heb er u nog altijd niet van harte voor bedankt," — en er trilde een toon van diepe ontroering in hare stem — »dat gij mijn zieken man in zijne laatste levensdagen zooveel goeds be- wezen hebt. Hij heeft mij zoo dikwijls gezegd: Vergeet vooral niet, haar later te vertellen, hoeveel genoeg het mij gedaan heeft, en dat ik er haar in den hemel nog voor danken zal, hoe zij na al het gezondene ook zelve eens gekomen is en mij zoo vriendelijk de hand gereikt heeft, — zij is mij als een engel aan mijn ziekbed verschenen met hare liefderijke woorden! Dat heeft mijn man gezegd," eindigde de vrouw, die met moeite hare tranen verkropte, terwijl de vriendelijkste dankbaarheid haar uit de oogen straalde.

De mevrouw van »den Eikenhof" voelde haar hart sneller kloppen. Gaarne zou zij de vrouw op hare ernstig gemeende dankbetuigingen iets geantwoord hebben, maar het is zonderling, hoe gaarne de lippen nog tegenstand bieden, al is het hart ook reeds vredelievender gezind.

»Het heeft mij erg gehinderd," ging de weduwe voort. »dat ik al dien tijd mijn boodschap nog niet heb kunnen overbrengen, maar de weg naar uw huis is voor mij wat moeilijk, wegens mijn zwakke borst, — het is dan altijd dadelijk of ik geen adem meer kan krijgen! — Maar ik val u toch niet lastig, wanneer ik zoo met u medeloop? Het is," voegde zij er aarzelend bij, »omdat mijn man zoo geweldig met u ingenomen was, dat ik den moed heb met u te spreken. Maar iedereen weet dan ook wel, hoe goed en weekhartig gij zijt, en dat er nooit een hard woord over uwe lippen komt!"

Vol eerbied zag de spreekster tot de jonge mevrouw op. Maar deze was juist in de weer om haar voile over haar gezicht te trekken, want zij voelde dat zij bij die afspraak een kleur als vuur gekregen had. Wat kan zulk een lof iemand toch soms ongelegen komen!

»Gij zult zeker heel wat te tobben hebben met al die kinderen,» begon de rijke dame nu, vast besloten om thans het ijs te breken; »met de verdienste is het zeker bitter slecht gesteld, hè?»

»Och ja, het is niet gemakkelijk, ze allen groot te brengen, en ik weet zelf niet, hoe het nog altijd zoo goed gaat. Maar er is geen avond, waarop ik niet vol blijdschap God moet danken, dat Hij ons alles gegeven heeft, wat wij nodig hadden,» roemde de vrouw met een verheugd gezicht. »Veel verdien ik niet, — ik kan het naaien op de machine niet heel lang uithouden, maar het is toch voldoende. Gelukkig zijn ze geen van allen groote eters, en de prachtige aardappelen, die wij van 't najaar geoogst hebben, zijn even goed als brood.»

»Maar de kleeren?» vroeg mevrouw Eikenhof, »die moeten er toch óók zijn, — hoe legt ge dat aan?»

»Mijne kinderen houden allen hun goed erg netjes, en wanneer ik het met de naald trouw bijeen houd, gaat het wel. Alleen het oudste meisje krijgt nu en dan een nieuw stuk, en de anderen dragen wat haar te klein is geworden, en zoo gaat het ook met de jongens, — neen, ik kan niet klagen.» — Wat zeide zij dat alles eenvoudig en bedaard! De mevrouw van den Eikenhof sloeg haar voile weder op, om beter het gezicht te hebben op deze zonderlinge vrouw, die, zwaar gebogen door haar leed als weduwe, met armoede en gebrek had te worstelen, en toch geen klacht deed hooren, — enkel reden tot blijdschap en lof vond.

»Ja, het was wel een bitter treurige slag,» begon de dame nu zelve op een klagenden toon, »dat gij zoo opeens met al die kinderen moest achterblijven, en daarbij het kleinste pas eenige maanden oud! Als gij dat niet hadt, zoudt gij heel wat beter kunnen rondkomen!»

»O, mevrouw!» viel de weduwe haar nu plotseling in de rede, »dat moet ge vooral niet zeggen! Dat is het juist, waarvoor ik den Heere God alle dagen nog in 't bijzonder dank, — och! wanneer ik het zonder dat kind moest doen!» Onwillekeurig vouwde de vrouw hare handen samen, als tot een smeekgebed.

»Toen mijn man boven aard stond,» ging zij nu met zachte stem voort, »en ik hem zoo rustig en vreedzaam in de zwarte kist zag liggen, dacht ik wel eens: Ach! kon ik maar tegelijk met hem de eeuwige rust ingaan! Over mijne kinderen zou zich wel iemand ontfermd hebben, en misschien zouden zij nog gemakkelijker door de wereld komen dan nu, terwijl zij nog een moeder hadden. Maar wanneer dan het kleintje op mijn arm zijne oogjes opsloeg — precies alsof het mijne gedachten geraden had — en mij aankeek alsof het mij zoo hartelijk iets wilde vragen, en met zijne kleine handjes over mijn gezicht streek, toen heb ik telkens niet anders kunnen doen dan ijlings bidden: Neen, trouwe God, maak het zooals gij het wilt! — maar laat dit arme wurmpje toch niet zonder moeder in de wereld! Dat kind heeft gemaakt, dat het leven mij niet al te bitter werd, — o, het is zoo'n lief kind, zoo'n troost onder alle verdriet!»

De jonge mevrouw van den Eikenhof voelde, dat haar hart warm begon te worden. Zij zou die vrouw zoo gaarne het een of andere genoeg hebben gedaan, maar zij wist niet, hoe zij het moest aanleggen. Van welken kant zij het ook beproefde, overal stuitte zij op tevredenheid en dank, — alle wenschen schenen vervuld.

»Maar hoe moet het nu van den winter gaan? Als gij dáaraan denkt, zult gij toch zeker wel erg angstig en bezorgd worden, want dan kost het leven nog eens zooveel, — al was het maar alleen door de brandstof!» sprak mevrouw Eikenhof, met bijzonder veel nadruk, terwijl zij in stilte besloot, bij haren man om een voer brandhout voor de arme vrouw te vragen.

Maar met een glans van blijdschap keek de weduwe Weinberg haar aan. »Hout hebben wij zooveel als wij willen! De jongens,

en ook mijn oudste meisje, hebben wel een paar voer uit het bosch naar huis gesleept. Elken Woensdag- en Zaterdagmiddag, als de politie er aan iedereen vergunning toe geeft, zijn zij naar buiten gegaan en altijd volbeladen thuisgekomen. Neen, de winter mag gerust komen! — een lekker warm vuurtje kunnen wij stoken!”

De jonge mevrouw schudde het hoofd, — bijna ergerde het haar, dat er ook van deze weldaad niets komen kon.

Gedurende het gesprek was de tredder beide vrouwen ongemerkt langzamer geworden. De rijke dame had nu volstrekt geen haast meer om thuis te komen; en toen het kleine huisje, dat de weduwe Weinberg met hare vijf kinderen in huur had, bijna bereikt was, bleef zij zelf staan. Eene hartelijke deelneming met het lot dezer zonderlinge vrouw vervulde haar gemoed, omdat de arme ziel zooveel rust en vrede ten toon spreidde, te midden van den harden strijd om het dagelijksch brood.

De mevrouw van den Eikenhof kon er niets tegen doen: vol bewondering zag zij de vrouw aan, en zij had altijd nog meer willen vragen en uitvorschen.

»Kan ik u dan volstrekt niet met het een of ander helpen? Ik zou toch zoo gaarne willen, dat gij het niet zoo moeilijk hadt! Gij zijt niet van de sterksten, — hoe zou het moeten gaan, wanneer gij eens ziek werdt?»

»Ja” — en nu liet er zich voor 't eerst een zucht hooren, en het antwoord had niet meer den vast vertrouwendenden toon van het vroeger gesprokene, — »hoe het dan gaan moet, dat weet ik óók niet, maar ik moet mij ook dáárin op God verlaten, en dat doe ik dan ook! — Het zou een zware slag zijn,” voegde zij er zachter bij, »en ik zou mij niet weten te redden. Maar de Heer heeft mij tot hier-toe geholpen, — Hij zal ook dan zijne hand niet van mij aftrekken.”

»Familie hebt gij niet?» vroeg de dame.

»Ik zelf niet. Mijn vader en moeder zijn reeds lang dood, — broers of zusters heb ik nooit gehad. Mijn man had nog een oom, maar die woont in den anderen hoek van het land, — die kan ons niet helpen, hij

heeft zelf een groot huisgezin en is niet vermogend. En een andere oom van mijnen man is nog verder weggegaan: die woont in Amerika. Hij had nooit iets van zich laten hooren: hij woont daar zeker al twintig jaar, zonder ooit een brief naar hier te hebben gezonden. Maar laatst heeft hij — 't zal nu drie of vier weken geleden zijn — aan mijn man geschreven, — hij wist natuurlijk niet, dat hij dood was — en hem in dien brief gevraagd of hij hem eens wat van al de familieleden wilde schrijven, en ook het een en ander van zijn oude woonplaats vertellen. Op dien brief heb ik geantwoord en hem van dat alles bericht gegeven, ook van mij en mijne kinderen.”

»Wat doet hij daar voor den kost? Staat hij er goed bij?» vroeg mevrouw ongeduldig, terwijl zij haastig een paar stapjes voortliep.

»Daarvan schrijft hij niets; maar er staat iets gedrukt bij, dat ik niet lezen kan, — het schijnt Engelsch te zijn. Misschien — wanneer gij — gij hebt zeker op deftige scholen gegaan en talen geleerd —”

»Ja, gij moet mij dien brief maar eens laten zien. Hier zijn we al aan uw huis, en het zal 't beste zijn, dat ik maar dadelijk even mee naar binnenga,” sprak de dame. En zij herhaalde het nog eens, toen de weduwe in hare bescheidenheid daar iets tegen wilde inbrengen. Het ging zoo veel gemakkelijker, en — haast had zij toch niet.

Bij het binnentreden der bezoekster stoven de kinderen verschrikt uit elkander, om vreesachtig en verlegen in den versten hoek van het kleine, reeds halfdonkere kamertje weder bijeen te komen, totdat zij eindelijk bemerkten, dat het de mevrouw van den Eikenhof was.

Een oogenblik heerschte er een eerbiedige stilte. Maar toen kraaide er plotseling een helder stemmetje uit den hoek, en twee kleine armen strekten zich over de dicht opeengedrongen hoofden der broers en zusters krachtig naar moeder uit.

»Mamamama!... mamamama!”

En de oudste zuster moest naar voren met het kleine, spartelende wezentje, welks blauwe oogen de moeder vol innige blijdschap tegemoet straalden.

Als een lachende zon was die kleine in het mufte, rookerige kamertje. En toen hij zich nu in de armen zijner moeder voelde, en zijn hoofdje op haren schouder legde, had hij alles wat hij hebben moest om gelukkig en tevreden te zijn.

Thans begreep de mevrouw van den Eikenhof, hoe juist deze kleine de arme vrouw het leven aangenaam had kunnen maken en verzoeten, te midden van het bitterste verdriet. »Neen, neen, uwe moeder mag en zal niet sterven, klein ding!» dacht zij, en liefkoozend streelde zij de kleine blozende wangetjes; »en ik — ik zal er aan medehelpen, dat zij weder gezond en sterk wordt!» Het was of er een stroom van warmte over haar heen ging, die alle stugheid en hardvochtigheid en allen toorn wegnam.

Terwijl de weduwe bezig was, naar den brief te zoeken, keek mevrouw Eikenhof het kamertje eens rond. Alles getuigde van de bitterste armoede, — al de goede meubelstukken uit vroegere, betere dagen hadden verkocht moeten worden: de langdurige ziekte van den man had alles verslonden. Maar een fijn gevoel voor orde en zindelijkheid was zoowel in deze armoedige omgeving als in de kleeding der kinderen niet te miskennen. Doch hoe dun en versleten waren die kleederen, en hoe schraal en kleurloos waren de wangen! Ach neen! *die* kinderen behoorden zeker niet tot de groote eters."

Het was voor het eerst, dat de rijke mevrouw van den Eikenhof een blik op zulk eene armoede sloeg, die, hoe bitter zij ook was, toch niet bedelde, niet eens klaagde, ja, zelfs nog oorzaak vond om te danken en te roemen. Onbegrijpelijk was haar deze vrouw, in haar stille buigen onder het kruis! Waar was de bron, waaruit zij kracht en vrede putte? Zij, de jonge mevrouw van den Eikenhof, wist het niet.

Medelijden en tegelijkertijd een aandrang om aan die vrouw een weldaad te bewijzen, ontwaakten in haar binnenste. Hier moest, hier wilde zij hulp brengen; en daarbij dacht zij aan nieuwe kleederen, brood, vleesch en spek, en andere goede dingen. Maar tegelijkertijd gevoelde zij ook, hoe ontoereikend deze hulp zou zijn; want zou

de weduwe Weinberg weer gezond worden en hare kinderen in het leven behouden blijven, dan moest haar toestand door en door veranderd worden. De jonge mevrouw van den Eikenhof zag de zaak zeer duidelijk in: zij was verstandig en practisch, en zoo eindigde de korte overlegging toch met een zucht.

Terwijl zij zich met deze gedachten bezighield, was haar blik op een zonderling voorwerp blijven rusten, dat het éénige sieraad der overigens kale wanden uitmaakte. Het zag er uit als een schilderij: op een witten grond, met kunstvolle letters geschreven, en in een fraai gesneden lijstje gezet.

»Och ja, dat is nog van mijn man afkomstig!» sprak de juist weder binnentredende vrouw bij wijze van toelichting, toen zij den verwonderden blik der dame bemerkte. »Hij was eigenlijk steenhouwer van zijn ambacht, maar hij had verstand van allerlei fijn werk, — en in zijne laatste ziekte heeft hij deze spreuk in een lijst als een Kerstgeschenk voor mij gemaakt."

De dame kwam er wat dichter bij. Het was zeer netjes gedaan, alles bleek met smaak en zorgvuldigheid uitgevoerd.

»Maar die woorden: »Een hand vol zand» — wat beteekenen die?» vroeg zij; zij meende ze in den een of anderen samenhang reeds gehoord te hebben.

»Och ja," begon vrouw Weinberg aarzelend en verlegen, »vroeger, toen mijn man nog leefde — —" Zij bleef steken, en hare lippen beefden. — »Ach, mevrouw Eikenhof! 't is het liefste, dat ik heb!" snikte zij, en hare hand gleed met de innigste teederheid over de letters. Zij wilde nog meer zeggen, maar de mevrouw van den Eikenhof stak de hand uit naar den brief, alsof zij liever over iets anders wilde spreken. »Zoo, hebt gij hem al gevonden? Nu, wij zullen het maar dadelijk eens nazien!"

Het briefje zelf was kort en zeide niet veel, — maar van grooter beteekenis waren de Engelsche woorden aan het hoofd van het vel postpapier. De dame kreeg een kleur van blijdschap, evenals een kind dat plotseling en onverwacht een groot geschenk ontvangt; maar zij keerde zich haastig om:

niemand mocht zien dat hier een verrassing in 't spel was.

»t Zal het beste zijn, vrouw Weinberg,» zeide zij bedaard, »dat ik dien brief mede naar huis neem; ik zal dan eens duidelijk voor u overschrijven, wat die Engelsche woorden beteekenen, en bij gelegenheid stuur ik hem u wel terug. De man is een logementhouder,» liet zij er op volgen; »nu, die lui staan er gewoonlijk niet slecht bij. — Maar nu moet ik gauw naar huis!»

Het aangeboden geleide wees zij van de hand. »Het is nog maar een paar honderd stappen, en zoodra ik bij het gindsche boschje ben, zie ik reeds in de verte het licht van mijn huis!» Zij knikte vriendelijk, en ging ijlings de kamer uit.

't Was of zij meer voortvlog dan voortliep! Hare voeten raakten nauwelijks den grond, — en welk een glans schitterde er in hare oogen! Ja, de rijke mevrouw van den Eikenhof wist weer eens zéér goed wat zij wilde; maar een strafpredikatie was het niet, waartoe zij zich gereed maakte. —

»Daar komt zij aan!» klonk het fluisterend aan alle kanten, toen de schel het binnentreden van de vrouw des huizes verkondigde. Steviger grepen de handen van het dienstmeisje het strijkijzer, en zij boog zich diep over haar werk neder; en de kleine Mina, de helpster der keukenmeid, draaide de aardappelen, die zij schilde, nog ééns zoo vlug tusschen hare vingers rond, terwijl de keukenmeid zelve zich met verdubbelde scherpzinnigheid aan de ongezouten balletjes wijdde, om daarvan een lekker schoteltje voor het avondeten gereed te maken, dat alle herinneringen aan de ondergane schande zou uitwischen. Iedereen keek schuw in het rond, of er ook iets onbehoorlijks zichtbaar was, want wanneer mevrouw uit was geweest en thuiskwam, ging zij altijd het eerst naar de keuken, den kelder, enz., en dan bleef er niets voor haren onderzoekenden blik verborgen. Zoo stond zij ook nu reeds op den drempel; maar het eerbiedig »goedenavond!» harer dienstmeisjes werd zóó vriendelijk door haar beantwoord, dat deze dadelijk begrepen, dat alles nu vergeven en vergeten was, en elk in het bijzonder wierp haar

een blik van bescheiden vreugde toe. Zelfs de huiswekker gevoelde behoefte om zijne fout weder goed te maken. Precies twaalf uur te laat liet hij plotseling zijne stem hooren, en kwinkeleerde hij zijn wekkerdeuntje met een vroolijkheid, alsof er een buitengewoon genoegelijke dag zou beginnen. Een algemeen en ongedwongen gelach, waarmede de vrouw des huizes van harte instemde, zuiverde de lucht volkomen van alle onweerswolken.

Een paar minuten later zat mevrouw Eikenhof met koortsachtig gloeiende wangen aan hare mahoniehouten schrijftafel. De pen vloog over het papier, en toch kon zij onmogelijk de gedachten bijhouden, die zich in het hoofd der jonge vrouw opstapelden. Maar neen! 't was niet het hoofd, 't was het warme hart, dat de pen voerde. De arme weduwe Weinberg moest geholpen worden, en de oude Amerikaansche oom zou zich niet vruchteloos ter rechter tijd hebben aangemeld! Hij kon helpen: hij was een rijk man. Daar op het papier stond het duidelijk, — hij was de eigenaar van een reusachtig hotel in een groote stad van den Staat Wisconsin; het was met al de weelde en al de geriefelikheden van den hedendaagschen tijd ingericht. Hij kon tweehonderd gasten herbergen, — mocht die man zijne nicht met het troepje hulpeloze kinderen in de ellende laten omkomen?

Mevrouw Eikenhof had in haar jonge leven reeds menigmaal met het hoofd door den muur gewild, en dan had dat hoofd telkens naderhand bitter veel pijn geleden, — maar hier was 't het hart, dat vol erbarming als met zachte vingers de teederste snaren des gemoeds aanroerde. Zouden die snaren geen klank meer hebben in het hart van den ouden Amerikaan? — Wat had hem op zijn ouden dag dan aangespoord, aan zijn vaderland en zijne vroegere woonplaats te denken, en zich oude banden te herinneren, wanneer er niet nog een gevoelige plek in zijn hart bestond? Met volkomen vertrouwen rekende zij op een gelukkigen uitslag, — en zóó zielsverheugd was zij, dat zij wel huidkeels had willen juichen en jubelen.

Doch daar vliegt er plotseling voorbij al

de blijdschap een gedachte, als een wolk over de zon, en — zij slaat hare handen voor het gezicht, als een kind dat zich schaamt. Is zij het wel waard, dat de Heer haar dezen dag jubelend doet eindigen in louter blijdschap?.... Heeft zij niet veel-
eer straf verdiend?....

Als haar man thuis was geweest, zou mevrouw Eikenhof hem alles, al dè schaduwen en al het licht van dezen dag, oprecht beleden hebben; doch daar het nog verscheidene dagen duren zou eer hij thuiskwam, scheen het haar verstandiger toe, eerst den uitslag harer onderneming af te wachten. Maar wachten was óók iets, dat met den rusteloozen en ongeduldigen geest der jonge vrouw al zeer slecht overeenkwam. Een geheele maand moest er verlopen, eer zij tijding hebben kon. Maar wie wist, of de oude man daarginds zich wel zoo bijzonder zou haasten? Misschien kwam de zaak hem onbelangrijk genoeg voor, om haar maanden lang te laten rusten. Nu, hij moest weten wat hij deed! Maar intusschen zou het arme gezin geen gebrek hebben aan de onmisbaarste levensbehoefden. Spoedig zou het ook Kerstmis zijn, wanneer ieder er een bijzonder recht op heeft, anderen genoeg te doen, en wanneer ook de beschroomdste arme mag aannemen, wat hem met liefde en kiesheid wordt aangeboden.

Maar tegelijk met het heugelijke feest kwam er een booze gast, en dat was de winter, die met een grimmig gezicht, alsof hij vertoornd was over den verzuimden tijd, zijn intocht hield. Een scherpen Oostenwind en kolossale sneeuwmassa's bracht hij met zich mede, en al het verkeer was bemoeilijkt, of wel geheel verhinderd. Ook de buitenplaats Eikenhof lag als begraven in de diepe sneeuw. Maar eindelijk scheen het gestrenghe heerschappij toch genoeg te hebben van het »wreede spel," — de windwijzers draaiden naar den anderen kant, — de wolken stoven uiteen. Nu kon er ook eindelijk — het geduld van mevrouw Eikenhof was reeds lang uitgeput — een bode naar het postkantoor worden gezonden, want thans zou er reeds een antwoord kunnen zijn. Hij had wel zeer veel tijd voor zijn boodschap noo-

dig, maar hij bracht het er toch goed af; en wat het beste was: in het groote pak met couranten en brieven, dat hij onder zijn arm had, bevond zich ook werkelijk de verwachte Amerikaansche brief. Mevrouw Eikenhof zonderde zich ijlings met dien brief in haar eigen kamertje af, want zij moest hem eerst alleen lezen. Men kon toch nooit weten, of de Amerikaan haar niet eenvoudig zou schrijven: »Beste mevrouw, ik bid u, wat gaan u mijne zaken aan? — bemoei u asjeblijft niet met mij!"

Doch toen zij daarna den brief openmaakte en er een bankbiljet van honderd dollars uit viel, straalde haar gelaat van blijdschap; zij sprong op en spoedde zich naar haren man. Nu mocht hij de geheimzinnige geschiedenis vernemen, al was het dan ook verloopig alleen maar het laatste hoofdstuk, dat zoo verrukkelijk mooi en zoo verblijdend was, — want wat de man schreef, was veel meer dan zij gehoopt had. Zijn stijl was niet te best; maar des te beter was de taal van 't hart, die uit den brief sprak:

»Ik ben een oud man, heb veel geld, maar ben toch arm en geheel zonder blijdschap, omdat ik niemand om mij heen heb, die van mij houdt. Wil mijne nicht met hare kinderen bij mij komen, dan zal zij het goed hebben; en alles wat het mijne is, komt later in handen der kinderen, wanneer zij braaf zijn. Wil zij echter hare woonplaats liever niet verlaten, omdat haar dat te veel verdriet zou doen, dan zal ik toch voor haar zorgen, zoodat zij geen hard leven meer hebben zal, wat mij leed zou doen, omdat zij de vrouw van mijn braven neef is. En ook wanneer ik dood ben, zal het haar aan niets ontbreken, daar kan zij zeker van zijn, — maar dan blijf ik hier eenzaam."

Nu was er geen houden meer aan: zij moest er op uit naar de vrouw, heden nog, dadelijk! Sedert weken had zij niets van haar gehoord, — wie kon weten, of zij niet juist in een toestand van bijzonderen nood of ziekte verkeerde?

Al de tegenwerpingen van haren man wist zij zegevierend te wederleggen; er zat niet anders voor hem op: hij moest de slede laten inspannen. En daar hij zijne vrouw

niet aan vreemde handen durfde toevertrouwen, moest hij zelf voor koetsier spelen.

Het was midden op den dag, toen de slede van den Eikenhof voor het kleine huisje stilstond. Mevrouw Eikenhof ontstelde, toen zij het gordijn voor het venster neergelaten zag. Dus was zij werkelijk ziek? Zij vond haar vermoeden bevestigd, toen de dokter haar bij de deur tegemoet kwam. »Zeg het mij onbewimpeld, — is zij erg ziek?» vroeg zij haastig.

»Gisteren was het de crisis, — de eigenlijke ziekte, longontsteking, is zij te boven, — maar,» hij haalde de schouders op, »de zwakte, en daarbij de hopeloosheid voor de toekomst, — hoe zal zij weder op hare krachten komen? En dan die troep kinderen!»

»Maar gij hebt toch hoop, dat zij in 't leven blijft?»

»Voor het oogenblik ja, — maar op den duur? ... Dan zou er een wonder moeten gebeuren!» Hij ging heen, en de jonge vrouw trad haastig het huis binnen.

»Dat treft mooi, dokter!» riep nu de heer Eikenhof groetend uit de slede; »stap maar in, dan zal ik u gauw naar de stad rijden, daar ik hier anders toch nutteloos moet wachten. En onder weg vertel ik u dan een prachtige geschiedenis, die door mijne vrouw op touw gezet is.»

Terwijl de beide heeren op den terugweg naar de stad waren, zat mevrouw Eikenhof aan het bed der doodzieke vrouw. Reeds bij den eersten oogopslag had zij bespeurd, dat het leven der vrouw slechts aan een zwakken draad hing, en dat zij tegen het groote nieuws thans niet bestand zou zijn. Dus moest zij er zich voorloopig mede tevreden stellen, haar duidelijk hare innige deelneming te doen gevoelen, en haar de zekerheid te geven, dat zij geen gebrek aan hulp zou hebben. Geen geluid liet de zieke hooren, — slechts éénmaal raakte zij, als om voor de troostende en bemoedigende woorden haren dank te betuigen, de hand van mevrouw Eikenhof aan.

Een gedeelte der kinderen was door vriendelijke bureu in huis genomen; alleen het oudste meisje was thuisgebleven, om moeder

op te passen. Maar de kleinste had bij de vreemde menschen zonder ophouden geschreeuwd, totdat men hem weder in de armen zijner moeder gelegd had. En daar bleef hij nu, heel stil, naast de zieke liggen. Zacht en behoedzaam, alsof hij begrip van de zwakte zijner moeder had, streelde hij nu en dan hare gloeiende wangen, en dikwijls lichtte hij zijn hoofdje op en keek hij met zijne blauwe, ernstige oogen zijne moeder een tijdlang strak aan. »Moese! moese!» riep hij dan zachtens op dien roerend smeekenden toon, die ieder, en hoeveel te meer dan zijne moeder, als muziek in de ooren, neen, in het hart klonk!

»Dat kind maakt, dat ik niet aan 't sterven toe kan komen: — het wil er niet van hooren, en ik heb toch geen kracht meer om te blijven leven!» fluisterde de zieke met groote inspanning.

»Maar gij zult uwe krachten weder terugkrijgen, lieve vrouw! ik heb veel geld voor u!» zeide de mevrouw van den Eikenhof, die hoe langer hoe meer de overtuiging kreeg, dat het de zorg was, die als een centenaarslast op het hart der arme vrouw drukte en de kracht en den moed om te leven niet liet terugkeeren. »Gij hebt vrienden,» ging zij bemoedigend voort, »gansch andere, betere nog dan ik; die willen alles doen, opdat gij weder gezond en sterk moogt worden! O, gij zult nog veel vreugde in het leven en van uwe kinderen hebben, — geloof mij!»

Hoe langer hoe grooter werden de oogen der zieke. Wat was er toch? ... kwamen de visioenen der ijelende koortsen terug, — doch waarom waren zij dan nu zoo aangenaam en vriendelijk? — Of was het waarheid, dat mevrouw Eikenhof daar aan haar bed zat en woorden sprak, die haar als een engelenboodschap in de ooren klonken? Zij sloot de oogen, als om zich te bezinnen; maar toen zij ze daarna weder opsloeg, was haar blik helder en sprak er alleen nog een uitdrukking van groote verwondering uit.

»Niet waar, het is of er een wonder met u gebeurd is?» babbelde mevrouw Eikenhof vriendelijk geruststellend voort, »en een wonder is het dan ook! God is zoo goed voor u! Morgen — overmorgen zal ik u alles ver-

tellen; en geloof mij voorloopig nu maar: Aan al uw nood en gebrek en ellende is een einde gekomen, en gij wordt weder gezond, — God wil het!”

Ja, Hij wilde het. Met het bezoek van mevrouw Eikenhof was er een keerpunt ingetreden: de hoop ontwaakte, de kracht en de lust in 't leven keerden terug. Weldra was zij sterk genoeg om het geheele wonder te vernemen en te begrijpen, — namelijk zoo ver de mensch in staat is, de wonderen van Gods goedheid te begrijpen.

»O, als ik er haar mijn dank eens voor kon bewijzen!” Hoe langer hoe dringender werd de begeerte der herstellende, hoe meer zij zich »de gelukkige wending van haren toestand bewust werd, die zij naast God aan mevrouw Eikenhof te danken had. Maar zij had nu eenmaal niets te geven, en kon het toch niet laten, er telkens weder over te practiseeren, totdat zij eindelijk en ten laatste op een gelukkigen inval kwam, — o ja, zij had toch wel *iets!*

Toen Maart den eersten zonnigen dag bracht, kon zij het niet langer uithouden: zij begaf zich op weg naar den »Eikenhof.” Het was geen kleinigheid, maar hare oogen straalden van blijdschap: zij zou het nooit mogelijk geacht hebben, het steile pad nog weer eens op te kunnen gaan, en nu ging het zoo goed: de ademhaling scheen gemakkelijker dan vroeger. Maar menigmaal gleed er een glimlachje over haar gezicht, want zij had ook nog een zeer bijzondere en geheime reden tot blijdschap. Zoo dikwijls als zij dááran dacht, hield zij een klein pakje, dat zij in hare hand droeg, steviger en inniger vast. Zij had heel wat tijd noodig eer zij boven was, en met de verbaasde mevrouw Eikenhof spreken kon.

»Slechts om úwentwille heeft de Heere God mij dat gedaan, tot loon voor al uw vriendelijkheid en uw medelijden! Gij hebt het Hem letterlijk afgedwongen, dat Hij zoo groot van goedertierenheid jegens mij zou zijn!”

»Ach neen! neen!” riep mevrouw Eikenhof afwerend, — want zij wist wel beter, hoe het dien dag gegaan was, en zij kreeg nog telkens een kleur als bloed, wanneer zij er aan terugdacht.

»En nu — och! wanneer ik het mocht doen — ik zou zoo gelukkig zijn!” sprak de weduwe aarzelend en verlegen, terwijl zij met bevende handen aan het kleine pakje peuterde, »een klein aandenken — neen, dat eigenlijk niet, maar een bewijs, hoe ik u van ganscher harte dankbaar ben, en hoe ik u nooit zal vergeten! O, als gij dit van mij wildet aannemen!” smeekte zij. Het was het schilderijtje met de zonderlinge vier woorden: *E e n h a n d v o l z a n d!*

»Zou ik dit van u aannemen? Neen, neen!” riep mevrouw Eikenhof, met een gebaar van schrik het aangeboden geschenk afwijzend; »dat is het liefste wat gij hebt!”

»Juist dáárom zou ik het u zoo gaarne willen geven! O, doe mij dat genoegen — wees zoo vriendelijk en neem het aan!”

Het viel mevrouw Eikenhof moeilijk, dit verzoek in te willigen, — maar wat moest zij doen? Zij zag, dat het de hartewensch der van dankbaarheid overvloeiende vrouw was. »Een hand vol zand, — wat moet ik daar van denken?” vroeg zij peinzend.

»Och, dat was zoo,” begon de weduwe langzaam, zacht en bedaard, alsof zij zich gereed maakte om een bekentenis af te leggen. »Toen mijn man nog gezond was, en wij een goed inkomen hadden, heb ik mij menigmaal — misschien omdat het mij veel te goed ging — om allerlei dingen gekweld en boos gemaakt, die het eigenlijk niet waard waren. Ik dacht destijds, dat ik niet anders kon, en dat deed mijn man verdriet. Ach, ik heb er hem zeker het leven recht zuur mede gemaakt, — nu weet en begrijp ik het! Wanneer ik dan zoo kwaadaardig en driftig was, en alles dadelijk zoo zwaar tilde, alsof er het leven en de zaligheid van afhing, dan heeft hij mij menigmaal het vers uit zijn lievelingslied voorgezegd:

„Wat is des werelds geld en goed?

Een hand vol zand!

Een bron van kommer voor 't gemoed!”

»Dat hielp, — dan werd ik dadelijk stil, omdat ik mij schaamde. En ik deed ook mijn best om er aan te denken, zoodra een onbeduidend geval mij met onrust en ergernis dreigden te overstelpen. Maar opdat ik het

nu niet vergeten zou, wanneer hij niet meer bij mij was, heeft hij den middelsten regel, die ik bovenal goed leeren moest, voor mij opgeschreven. En altijd wanneer mij, toen ik nu alleen was, de onrustige gedachten overvielen, werden mijne oogen onwillekeurig naar die vier woorden getrokken, en dan was het mij te moede alsof ik hem hoorde zeggen: »O Leentje! Leentje! — *een hand vol zand! Anders niets!* En dáárom wilt gij u zoó kwellen en plagen, en u aan God bezondigen? Hebt gij voor niets gewichtigers te zorgen?» — Zoo heeft het kleine schilderijtje mij moeten bijstaan; en ik geloof, dat ik thans niet meer vergeten zal, wat ik er door geleerd heb. O, als mijn man geweten had, dat het nog eens in 't bezit van mevrouw Eikenhof zou komen, wat zou dat een blijdschap voor hem geweest zijn!" eindigde de vrouw met een vergenoegd glimlachje. Nog eenmaal, bij wijze van afscheid, legde zij er hare hand op, — daarna schoof zij het naar de nieuwe eigenares toe.

Mevrouw Eikenhof had stil naar het eenvoudige verhaal geluisterd, want haar hart was vervuld met ernstige gedachten. Wie weet er niet van mede te spreken, hoe er den mensch dikwijls plotseling een helder licht opgaat, dat een donkere plek in zijn binnenste eensklaps zoó schrill verlicht, dat hij er zelf van schrikt!

»Ja, laat het mij maar behouden, ik wil het gaarne aannemen, ik heb het noodig," zeide zij ernstig. »En zie, hier zal het hangen. Geloof maar, dikwijls genoeg zal ik er naar kijken en er mijne les aan leeren! En laat nu verder alle dankbetuigingen maar rusten," sprak zij, toen de weduwe zich gereed maakte om heen te gaan; »geloof mij vrij: dat schilderijtje daar is meer voor mij waard, dan alles wat ik voor u gedaan heb!"

Toen de maand Mei gekomen was, werden de voorbereidselen voor den tocht naar de nieuwe wereld gemaakt. Geen oogenblik was de weduwe Weinberg in twijfel geweest omtrent hetgeen haar te doen stond. »Aan mij," merkte zij bescheiden op, »kan den ouden oom niets gelegen zijn; maar de kinderen zullen hem genoeg geven: die mogen het hem vergelden!"

En wanneer men ze aanzag, de geheele rij langs, thans goed gekleed en beter gevoed, met blozende wangen en een glans van blijdschap in de oogen, dan kon men het wel aannemen, dat zij voor den eenzamen ouden man een schat konden worden, van veel meer waarde dan de duizenden dollars, die zijn brandkast gevuld, maar zijn hart en zijn leven ledig gelaten hadden.

En toen er weder een paar maanden verlopen waren, werd er nogmaals op den Eikenhof een brief uit Amerika bezorgd: een brief vol gejuich en dankbaarheid.

»Ik dank nog alle dagen mijn Vader in den Hemel, dat Hij u dien avond in mijn huis geleid en het mededoogen in uw hart verwekt heeft, zoodat gij een goede engel voor mij werdt!" —

De jonge mevrouw Eikenhof hield diep beschaamd op. »Een mooie engel, die vol toorn en ergernis langs den straatweg liep en over een strenge strafpredikatie peinsde, — die haar mond sloot, toen zij zachtmoedig en liefderijk had moeten troosten, — een mooie engel, die zich op een ruwe en hardvochtige manier aan God en hare naasten bezondigde! En de oorzaak van dat alles? *Een hand vol zand!* Meer niets! Maar het zal voortaan anders worden!"

Mevrouw Eikenhof zeide het; en zij wist weder eens héél goed, wat zij wilde.

H. J. H.

ACHTER DE TRALIES.

Onwillekeurig plooit een glimlach onze lippen, als wij deze gravure beschouwen en daaronder 't opschrift *achter de tralies* lezen.

Ja, zoo achter de tralies te zitten, dat is nog zoo kwaad niet. Straks komt hun vriendelijk jong moedertje ze verlossen. Dan zijn

ROODKAPJE EN DE WOLF.

EENE VERTELLING.

I.

De heer Wulvers moest met zijne vrouw naar Wiesbaden, om daar minstens drie weken te blijven. Zeer aangenaam was dit voor hem niet, daar hij, aan het hoofd van een groot handelskantoor staande, moeilijk uit zijne zaken kon, maar de nood was hem opgelegd. Hij had eene zwakke vrouw, die veel leed aan bijna ondragelijke hoofdpijn, en nu had de dokter gezegd, dat verandering van lucht en een verblijf aan bovengenoemde badplaats haar wellicht goed zouden doen. Maar behalve zijne handelszaken waren er nog andere bezwaren, die eerst overwonnen moesten worden, wilde hij met zijne vrouw die reis ondernemen. Hij had drie kinderen, twee meisjes van acht en zes jaren en een zoontje van tienjarigen leeftijd. En dit drietal, hoe gaarne hij het ook deed, kon hij niet medenemen. Zij zouden zijne vrouw te veel zorg baren en wellicht lastig worden, vooral Rudolf, die aan dit euvel dikwijls mank ging. Zijne vrouw mocht door niets worden gestoord en moest zooveel mogelijk alle geraas en geruisch vermijden. Gelukkig waren er twee zusters van mevrouw Wulvers, die zich bereid verklaarden ieder een meisje bij zich te nemen, zoodat de moeder althans van deze zorg kon ontlast worden. Maar nu bleef Rudolf over. Waarheen met dien jongen, zoo levendig van aard, zoo woelziek en veranderlijk van humeur, een jongen met een eigenzinnig hoofdje en lastige gebreken? Ook voor hem kwam er een uitweg. Een jaar te voren had de

familie Wulvers een paar zomermaanden doorgebracht op een dorp, en bij die gelegenheid kennis gemaakt met boer Wolters, die eene knappe boerderij bezat en een flink man was. Tot dezen had de heer Wulvers in scherts gezegd, dat het misschien goed zou wezen, als Rudolf eens een paar weken bij hem kon doorbrengen, om frissche lucht te genieten en zich met het boerenbedrijf bekend te maken, daar het nuttig is voor een jongen alles te leeren wat hem op lateren leeftijd te pas kan komen. Toen de heer Wulvers dit zeide, verzuimde hij ook niet den boer de min goede eigenschappen van zijn zoontje mede te deelen, waarop Wolters met een glimlach antwoordde: »Nu, als het eens gebeuren mocht, dat u den jongenheer een paar weken aan ons wenschte toe te vertrouwen, breng hem dan maar gerust hier. Hij zal het niet kwaad bij ons hebben. En wat zijn lastig humeur betreft, ik zal er wel wat op vinden, om hem daarvan te genezen. Jongens zijn gewoonlijk lastiger dan meisjes. Ik weet het wel niet uit ondervinding, daar God mij geen zoon gegeven heeft, maar ik heb 't wel eens van dezen of genen gehoord en ook gezien. Mijne beide dochttertjes zijn van goeden aard, en vooral Anna, de oudste, is, al zeg ik het zelf, een lief kind, dat zich zeker wel met uw zoontje zal bemoeien, als het gebeurt, dat hij hier komt.»

Dit gesprek herinnerde zich de heer Wulvers, toen hij voor de vraag stond: waar met Rudolf te blijven? Hij besloot er met zijne vrouw over te spreken, en de uitslag

was, dat goed gevonden werd Rudolf naar den Meezenhof — dus heette de boerderij — te zenden, zoo de boer nog genegen was hem in huis op te nemen. De heer Wulvers schreef hem een brief, deelde daarin zijn voornemen mede hem eerstdaags Rudolf te brengen, — zoo dit goedgekeurd werd, — en werd niet teleurgesteld. De boer antwoordde kortweg: Breng hem maar; hij zal het niet kwaad bij ons hebben.”

Drie dagen later begaf zich de heer Wulvers met zijn zoontje naar den Meezenhof. Boer Wolters haalde hen van 't station af met zijn wagen, zorgde voor Rudolfs koffer en bracht hen naar de boerderij. Rudolfs vader kon echter slechts een paar oogenblikken hier vertoeven en toen hij van zijn zoon afscheid genomen en het hem zeer op het hart gedrukt had zich behoorlijk te gedragen, bedenkende welk een smart het voor de kranke moeder zou zijn, wanneer er klachten over hem kwamen, sprak hij nog even met den boer en herinnerde hem wat hij onlangs over zijn zoon gezegd had.

„Stel u gerust,” zeide Wolters, die niet vele woorden gebruikte. „Hij zal 't goed bij ons hebben en voor 't overige laat mij maar zorgen.”

II.

Rudolf was dus op de boerderij en het beviel hem daar uitmuntend. Geen wonder ook. Alles was daar nieuw voor hem, althans geheel anders dan in de stad en in het ouderlijke huis. In de stad waren er geene groene weiden vol bloemen; daar was geen bosch, verlevendigd door duizenden vogeltjes, die den ganschen dag hunne zangen deden hooren; daar waren geene slooten, waarin de kikkers vroolijk sprongen en hem 's avonds op hun rikkekikkik vergastten, en 's morgens dit lied herhaalden; daar waren geen kalveren, die zulke allerkoddigste sprongen konden maken, en ook geene veulens, die hunne moeder naliepen en soms met vier pooten tegelijk de lucht ingingen. En hoe frisch, hoe lekker was het daar buiten, terwijl in de stad de grachten alles behalve met eau-de-cologne gevuld waren.

't Is waar, het huis van zijn ouders was veel mooier en netter ingericht dan dat van den Meezenhof, maar bij boeren zit de rijkdom niet in maar buiten hun huis. Toch waren er op Meezenhof een paar mooie kamers, en vooral het kamertje, voor Rudolf bestemd, was zeer zindelijk en netjes. Tehuis sloop de knaap in een ledikant met fraaie gordijnen omhangen, en hier moest hij zich in een bedstede behelpen, die bij dag met twee deuren was toegesloten. Bovendien was die bedstede zoo hoog, dat hij er met een optrapje moest inklimmen, maar als hij er eenmaal in lag, dan lag hij daar als een prins tusschen de dekens. Toen hij er voor de eerste maal in wilde, stond de boer naast hem.

„Zie er maar niet tegen op als tegen een berg,” zei de boer, die veel hield van spreekwoorden, „men komt niet zonder klimmen in de hoogte en vroeg gewend, oud gedaan.”

Rudolf lachte, steeg het optrapje op, nam een sprong en . . . lag er weldra in, warm en lekker.

„Zie zoo,” zei Wolters, „slaap nu maar goed. Droom van de ladder Jakobs, maar onthoud er bij, dat niet alle ladders tot aan den hemel reiken.”

Het eten viel Rudolf nog al meê. Van liflafjes waren ze op den Meezenhof niet tehuis. Hij kreeg stevigen kost, en nu en dan bakte de boerin, — eene goedgehartige vrouw, — voor hem een pannekoek met kersen er in, die hem overheerlijk smaakte. En dan dat lekkere brood! 't Was eigen baksel. Grof en bruin, zooals het van den molen komt. Ik verzeker u, dat Rudolf er van smulde en geen kruimeltje op zijn bord achterliet.

De boer zag dit met genoegen. „De jongen moet er van groeien,” zei hij. „Hij is een magere scharminkei en veel te klein voor zijne jaren. Dat komt van de luchtige en schrale stadskost. Wij houden van een stuk spek, en Rudolf moet zich er aan wennen. 't Kan wel eens gebeuren, dat een aardappel glazig is en de knollen wat voos zijn. De stadslui zouden er hun neus voor optrekken, maar wij zijn zoo fijnproevig niet en denken: Vieze varkens worden niet vet.”

Dat Rudolf wat klein was voor zijn leef-

tijd, was volkomen waar. Overigens was hij een vlug en aardig kereltje en in de eerste dagen gevoelde hij zich hier zeer prettig tehuis. Het scheen dat hij al zijne onbebelijkheden en booze luimen in de stad had gelaten; althans, hij had er nu geen tijd voor, om ze voor den dag te laten komen.

't Was voor hem een groot genot met den boer of een der knechts tegen den avond naar de wei te gaan, om de koeien te zien melken. Hij had dit nooit gezien. In de stad kwamen geen koeien, dan bij den slager, die met de koeien wel iets anders deed dan ze te melken. En wat een pret! 't Was juist hooitijd. Hij mocht het hooi bij elkander harken en op een hoop zetten, waarbij het zweet hem van 't voorhoofd gutste.

»Dat is niemendal,» zei de boer, wanneer hij zag, dat Rudolf zich de druppels afwischte: »'t luie zweet komt er uit. Op zweet door arbeid verkregen, Geeft God een hemelzegen.»

En dan met den hooiwagen van het land naar huis te rijden! Dat was voor Rudolf grooter genot, dan wanneer hij met zijne ouders en zusters in een mooi rijtuig door de stad reed. Kwam hij dan van het hooiland te huis, dan woei hem de geurige damp der spekpannekoeken toe, waarvan hij smulde, alsof hij bij ons koninginnetje aan tafel zat.

Met de beide meisjes was hij spoedig goede maatjes. Vooral met Anna, die waarlijk een lief meisje was. Zij had hem geholpen bij het uitpakken van zijn koffer, die goed voorzien was van allerlei speelgoed: een bouwdoos, een groote legkaart en eenige puzzles; ook prentenboeken, een mooie verfdooos met penseelen en een schetsboek om daarin te teekenen, — kortom vele dingen waarover Anna en Keetje verbaasd waren, want veel speelgoed kwam er op den Meezenhof niet.

Tusschen licht en donker zaten de drie kinderen wel eens bij elkander en dan vertelde Anna allerlei sprookjes, die zij van eene meue gehoord had, onder anderen het sprookje van Roodkapje. Rudolf kende dit wel, maar geloofde niet, dat het ooit gebeurd was.

XII.

»Papa,» zeide hij, »heeft mij dat sprookje uitgelegd, en ik zal het jullie wel eens vertellen.»

Anna en Keetje, die veel van vertellingen hielden, drongen er bij hem op aan, dat hij het nu maar moest doen, en hij zou het ook gedaan hebben, maar juist in dit oogenblik werd Anna door hare moeder geroepen.

Rudolf zou 't echter later vertellen, maar op eene wijze, zooals hij nooit gedacht had het te doen.

III.

Tot dusver was het schoon weêr geweest en de boer had zijn hooi droog in de schuur, op zolder en hooimijt geborgen, maar eensklaps sloeg het weêr om. 't Begon hard te waaien, en toen de wind zich legde, viel de regen in stroomen neer, dag aan dag.

Nu was de pret voor Rudolf uit. Hij kon nu niet meê naar de wei gaan, of in den boomgaard rond zien naar een vergeten kers of naar peren, die reeds begonnen te rijpen. Er was geen denken aan, om met Anna en Keetje in het bosch te wandelen, daar samen spelletjes te doen, blauwbessen te zoeken of naar het gezang der vogels te luisteren. Alles was nat van den regen, en 't zag er buiten zoo triestig uit, alsof de geheele natuur treurde.

»Ik heb het wel gedacht,» zei Wolters. »Als de zwaluwen laag vliegen komt er regen, en 't spreekwoord is waar: Zuidwest, Regennest. De wind is in 't Zuiden, en zoo lang die aanhoudt, komt er geen verandering.»

»Dat vind ik niet prettig,» zei Rudolf, die door den regen knorrig geworden was. »Ik wou dat het altijd mooi weer was. Wat heb ik aan zoo'n regen!»

»Daar spreek je nu al heel dom, jongeheer!» zei de boer. »Zou je denken, dat God voor jou alleen het weer bestelde? Neen, God weet best wat ieder toekomt en dat wind en regen ons dienstig zijn. Denk er echter aan: Na regen komt zonneschijn.»

»Dat kan nog zoo lang duren,» meende Rudolf, »en ik begin mij te vervelen. Ik weet niets te doen.»

20

»Niets te doen! Hoe is 't mogelijk. En je hebt een kast vol speelgoed meegebracht. Bouw eens een huis van je blokken.»

»Dat is zoo vervelend.»

»Wel, teeken dan eens wat! Ik heb laatst gezien, dat je 't kalf nageteekend hebt, dat Harmen de knecht naar de wei bracht. Teeken nog eens zoo'n kalf, of een koe, of geit. Wat je wilt. Je hoeft je niet te vervelen.»

»Ik heb er geen lust in. 't Is de schuld van den naren regen.»

»Gekheid! Verbeelding!» zei de boer. »De schuld ligt niet aan den regen, maar aan je zelf. Een jongen moet zich niet door een beetje regen van de wijs laten brengen. Regen is een gave Gods en moet ons niet uit ons humeur maken. Kom, doe wat nuttigs, en Anna zal je wel helpen en Keetje ook, niet waar meisjes?»

De meisjes antwoordden toestemmend, maar Rudolf was knorrig.

»Ik heb geen lust,» zei hij, »en 'k heb nergens zin in.»

»Daar zeg je weer wat, dat je niet volhouden kunt,» zei Wolters. »Stel eens, dat mijne vrouw hier komt, met een lekkeren schotel vol pruimen. Wat dan?»

»Dan zou ik dadelijk toetasten,» bromde Rudolf.

»Heb ik 't niet gedacht!» riep de boer uit. »Hij is wel klein, maar dapper in den schotel.»

Deze woorden brachten Rudolf nog meer uit zijn humeur, en toen de beide meisjes al het speelgoed uit de kast gehaald en op de tafel gezet hadden, om hem uit te noodigen daarmede te spelen, schoof hij alles op zij en zei:

»Voor mijn part kan al dat speelgoed weggestopt worden. Ik wil er niet meê spelen, — nooit meer!»

»En meen je dat?» vroeg Wolters ernstig.

»Ja,» antwoordde Rudolf kortaf.

»Best,» zeide de boer. En zich tot Anna wendende, hernam hij: »Haal mij een grooten handdoek.»

Anna begreep niet waartoe die handdoek moest dienen, maar als eene gehoorzame dochter volbracht zij vaders bevel, haalde dit voorwerp en gaf het haar vader, die nu

den doek op de tafel uitspreidde, en al het speelgoed, stuk voor stuk, benevens boeken, prenten, schetsboek, potlood, papier, kleurendoos, alles en alles op den handdoek lei, de beide einden samenknoopte, en nu tot Rudolf zei:

»Zoo jongeheer, je zegt: je wilt er nooit meer mee spelen. Ik houd me aan je woord, en zal nu al dat speelgoed in mijn kast bergen met den sleutel op slot, en je het niet teruggeven, voordat je ten eerste beter gemutst bent, en ten anderen, totdat je me een teekening kunt toonen, die je zelf maakt hebt, van een os, of een koe, of een hond, of welk beest dat je wilt. Je papa heeft me gezegd, dat je soms slecht van humeur en eigenzinnig kunt zijn, en toen heb ik hem in 't oor gefluisterd: »Ik zal hem dat wel afleeren. 't Spreekwoord zegt: Geen wonde zoo kwaad, of er is nog wel raad. En als hij niet naar mijn raad wil luisteren, dan moet hij maar hebben wat er op zit.»

Wolters nam het pak op en ging er de kamer mede uit. Rudolf deed alsof hij het niet zag, zette zijn elleboog op de tafel en keek zoo nijdig als een spin, in weerwil van al de vriendelijke woordjes, die Anna hem influisterde.

IV.

Een paar dagen gingen voorbij. Maar 't waren geen aangename dagen. Buiten regende het, en in huis was alles triestig. De vroolijkheid scheen geweken te zijn. Bijna niemand sprak een woord. De boerin was neerslachtig. Het hinderde haar dat Rudolf aan zijn booze luimen had toegegeven en gaarne zou zij hem toegesproken en hem gezegd hebben den boer een goed woord te geven en schuld te belijden, maar Wolters had het haar verboden. »De jongeheer moet maar in zijn eigen vet gaar koken,» zeide hij. »Die niet hooren wil moet voelen, en die een koppig hoofd wil wasschen, verspilt maar zijn tijd, en water, en zeep. De jongeheer moet leeren zich te buigen. Ik heb het zijn vader beloofd en mag dus niet toegeven.»

Rudolf voerde niets uit. Hij zat maar bij

het venster en tuurde naar de regendrop-pels, die langs het kozijn vielen. Hij kwam niet van zijn plaats, tenzij hij geroepen werd om te eten, en als hij aan tafel zat, sprak hij geen enkel woord en scheen geen eetlust te hebben. Als hij oprecht ware geweest, zou hij flink hebben gegeten, want hij had honger als een paard, en de boerin had er voor gezorgd dat zijn lievelingsgerecht opgedischt werd. Maar hij wou niet eten, en wilde hierdoor Wolters ergeren, die gezegd had, dat hij wel klein was, maar . . . dapper in den schotel. 't Was kinderachtig van hem, maar zijn koppige jongens en meisjes niet kinderachtig?

Soms rees er een stem in hem op: »Bestrijd je booze luimen! Ga naar den boer, geef hem de hand, zeg hem dat het je leed doet en dan is alles over en keert de vreugde in huis terug. Dan kunt ge weer met de meisjes spelen, wat teekenen en dan zult ge je veel gelukkiger gevoelen.» Maar hij wilde aan dien goeden raad geen gehoor geven, althans nog niet. Er moest iemand komen, die hem een stootje gaf. En die iemand kwam ook.

Aldus gingen er twee onprettige dagen voorbij.

Den dag daarop moest Wolters met zijn vrouw reeds vroeg naar de stad. Hij drukte het Anna op 't hart goed op 't huis te passen en gaf haar een wenk, dien zij wel begreep. Toen vader en moeder lang weg waren, gingen Anna en Keetje naar de keuken, en Rudolf, wien 't verveelde zoo alleen te zitten, volgde haar naar dat vertrek, zette zich op een stoel en keek toe, wat de beide meisjes deden.

Een kwartiertje later was Anna met haar werk klaar, en in dat kwartiertje was haar iets in gevallen, dat wellicht Rudolf aan het praten kon brengen en waardoor aan vaders wenk voldaan kon worden. Het hinderde haar zoo, dat de jongeheer zoo stroef was en geen boe of ba wilde zeggen.

Maar misschien zou 't volgende middel helpen.

»Keetje,» zeide zij tot hare zuster, »wil ik je eens het sprookje van Roodkapje vertellen?»

Tevens knipte zij veelbeteekenend met de oogen, wat voor Keetje een wenk was, om toe te stemmen.

»Graag,» antwoordde Keetje.

De beide zusters namen plaats op een houten kist bij de keukentafel, terwijl Rudolf op zijn stoel bleef zitten en in het vuur staarde, alsof hij van daar een middel verwachtte tegen zijn booze luimen.

»Er was eens een meisje,» begon Anna, »die een rood mutsje droegen daarom Roodkapje werd genoemd. Op zekeren dag had hare moeder wafeltjes gebakken en lei er zes van in een mandje, die Roodkapje naar hare grootmoeder zou brengen. Roodkapje nam het mandje in den arm en ging heen. Onderweg moest zij een groot bosch door en daar kwam haar een wolf tegen, die haar vroeg: waar zij heen wilde? Roodkapje zei hem, dat zij naar hare grootmoeder ging, om haar wafeltjes te brengen en vertelde meteen waar die grootmoeder woonde. Nu liep de wolf weg, ging regelrecht naar het huisje waar de oude vrouw moederziel alleen woonde, klopte aan, en op de vraag van grootmoeder wie daar was, zei de wolf dat hij Roodkapje was, die haar wafeltjes kwam brengen. Toen zei grootmoeder dat zij maar binnen moest komen. Dit deed de wolf en toen hij in de kamer kwam, viel hij op de oude vrouw aan en at haar op, waarop hij in het bed ging liggen en grootmoeders nachtmuts over zijne ooren trok.

Intusschen had Roodkapje haar weg voortgezet, maar niet zoo heel vlug. Zij zag zoovele mooie bloempjes in het bosch en er vlogen zoovele fraaie kapelletjes, dat zij haar tijd verkwistte met bloempjes te plukken en kapelletjes te vangen. Eindelijk kwam zij bij grootmoeders huis en klopte aan.

»Wie is daar?» vroeg de wolf, die in bed lag.

Roodkapje dacht dat grootmoeder dit vroeg en antwoordde: »Grootmoeder, ik ben het, ik Roodkapje. Ik kom om u wafeltjes te brengen.»

»Goed,» zei de wolf, »kom maar binnen; zet de wafeltjes op tafel en leg je bij mij in bed.»

Argeloos als Roodkapje was, deed zij dit.

Maar toen zij naast de gewaande grootmoeder in bed lag, vond zij haar toch heel anders als vroeger. Wel had grootmoeder hare nachtmuts op, maar hare oogen en hare tanden waren zoo groot — zóó groot, veel grooter dan grootmoeders oogen en tanden.

»Grootmoeder,» zei Roodkapje, »wat heeft u groote oogen!»

»Dat is om goed te kunnen zien,» antwoordde de wolf.

»Grootmoeder — grootmoeder! Wat heeft u groote tanden!» zei Roodkapje.

»Die zijn om je op te eten!» riep de wolf, die nu eensklaps opsprong en het arme Roodkapje verscheurde.

Rudolf had eerst gedaan alsof het sprookje hem niets aanging; hij bleef stijf en strak voor zich heen kijken, maar toen Anna aan het slot was gekomen, kon hij zich niet langer inhouden.

»Zoo is 't nooit gebeurd!» riep hij uit, tot vreugde van Anna, die nu merkte dat het ijs gebroken was en de koppigheid ten einde liep. »Zoo is 't niet gebeurd! Pa heeft 't mij heel anders verteld.»

»Hoe dan?» vroeg Anna.

»Ik ben eigenlijk te kwaad om het te vertellen,» zeide hij.

»Toch niet kwaad op ons?» vroeg Anna.

Neen, dat was hij niet. En daar Anna voortging met hem aan te moedigen, begon hij:

»Weet je wat pa gezegd heeft? Roodkapje heeft nooit zulk een ontmoeting met een wolf gehad. Wel loerde de wolf op haar in het bosch, maar toen hij op haar wilde aanvallen, zonder dat zij hem zag, kwam er plotseling een koe, die zich wreken wou op den wolf, omdat hij haar kalf had verslonden, en juist toen de wolf op haar aanviel, stiet de koe hem met hare groote horens in de ribben en maakte hem dood.»

»Dat begrijp ik niet goed,» zei Anna. »Als je 't ons eens uitteekende, dan zouden wij 't beter kunnen vatten, niet waar Keetje?»

Zij gaf hare zuster weer een knipoogje.

Anna had het best begrepen, maar zij wilde Rudolf aan het teekenen zetten. Dan zou er meer levendigheid in hem komen;

zijne booze luimen zouden overgaan en . . . de voorwaarden van haar vader vervuld worden.

»Uitteekenen! Uitteekenen!» riep Rudolf uit, hoewel nog steeds op knorrigen toon.

»Ja, waarom niet?» vroeg Anna. »Je bent zoo'n knappe teekenaar. Ik heb laatst je teekenboek gezien. Wat stonden daar allemaal mooie teekeningen in van koeien, paarden, geiten, boomen en bloemen. 't Zal je dus niet veel moeite kosten eventjes te teekenen wat je ons verteld hebt. Dan begrijpen wij het beter, niet waar Keetje?»

Rudolf had niet het minste vermoeden, dat hij door de schalksche Anna beetgenomen werd. Hare lieve en zachte woorden hadden echter eene wonderlijke uitwerking op hem.

»Ik wil het wel teekenen,» zeide hij, »maar hoe kan ik het doen? Je vader heeft al mijn teekengerij ingepakt en weggesloten. Ik heb papier noch potlood. Hoe zal ik het dan teekenen?»

Anna had hierop niet gerekend. Zij bedacht zich een oogenblik en zei toen:

»Ik weet goeden raad. Op den haard liggen stukjes houtskool. Als je daar nu een stukje van nam en daarmee op den muur alles teekende, om het ons duidelijk te maken. Hoe zou je dat vinden?»

Rudolf keek eens naar de stukjes houtskool en ook naar den muur. Hij moest zeggen, dat het een goede inval was van Anna.

Hoe langer hoe meer week de booze luim van hem, en vlug als hij was, klom hij op den stoel, teekende eerst een wolf en een kalf, en toen hij daarmee gereed was, ging hij op zijne teenen staan en begon de koe te teekenen.

»Zie je,» zeide hij, »dat zijn hare horens. . . .

In dit oogenblik ging de keukendeur open en binnen trad boer Wolters, die, zonder dat de kinderen hem zagen, een paar tellens bleef staan, glimlachte toen hij Rudolf aan het teekenen zag, en zich daarop zachtjes verwijderde, om een oogenblik later terug te keeren met het speelgoed, dat in den handdoek geknoopt was en door hem stilletjes op de tafel werd gelegd. Zijne vrouw kwam achter hem aan met een mandje vol

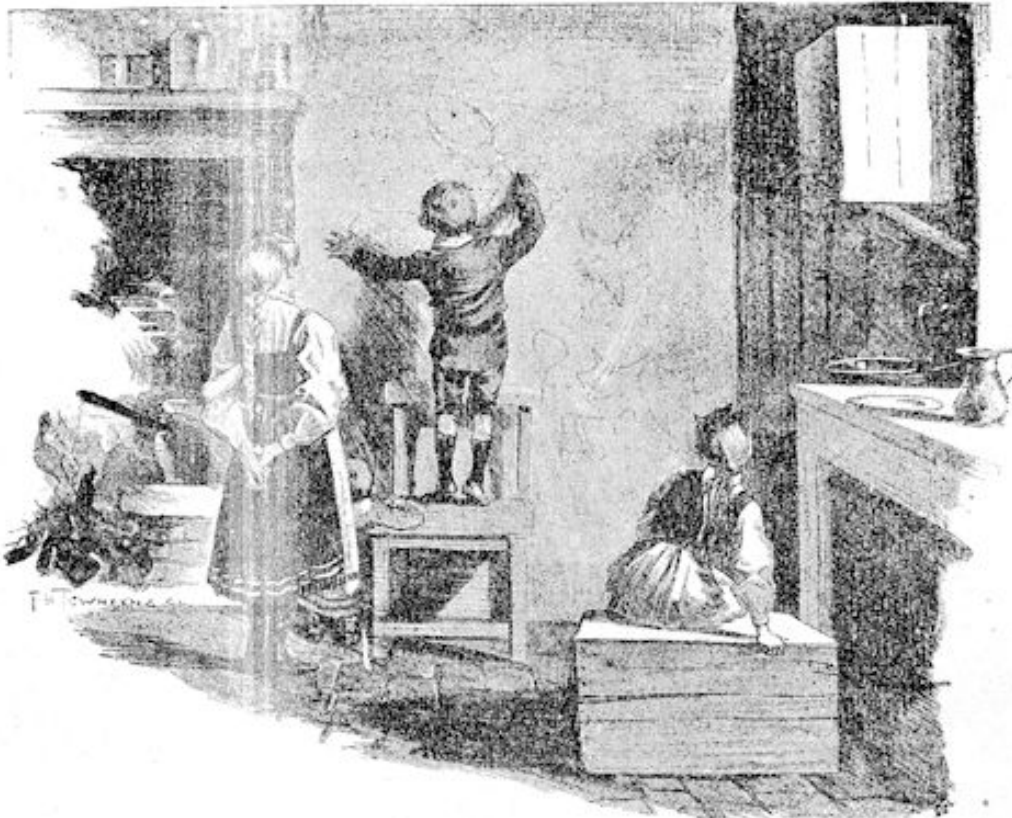
rijpe peren, en men kon 't haar aanzien, dat zij blijde was over 't geen zij zag.

»Welzoo!» zei Wolters glimlachend, »zijn dat de horens! Nu, ik moet zeggen, je verstaat de kunst van teekenen wel, jongeheer.»

Rudolf keerde zich haastig om en wilde eerst een stuursch gezicht zotten, maar toen hij het guiterige oog, en den glimlach van den boer en de roodwangige peren zag, die

Tegenover zoovele goed- en gulheid was Rudolf niet bestand. Hij sprong van den stoel, omarmde den boer en gaf der boerin zulk een hartelijken zoen dat er de keuken van weergalmde.

»Ik moet toch zeggen, dat je 't knap hebt geteekend,» ging de boer voort, de teekening op den muur nader beziende. »Die koe staat er netjes op, en daar 't spreekwoord zegt:

... dat zijn hare horens ...

de boerin hem toonde, werd hij heelemaal anders. Hij schaamde zich.

»Kom maar van je hoogte af!» riep hem de boer toe. »Ik kan wel aan je neus zien, dat je berouw hebt over..... maar ik wil geen verwijt doen. Ik ben voldaan. Ik zie dat je nu niet zoo'n malcontenterig gezicht meer hebt als gisteren en eergisteren, en dat je flink geteekend hebt. Nu houd ik ook mijn woord. Daar is je speelgoed terug.»

»En hier is een mandje met peren!» zei de boerin, ze hem toereikende.

dat men geen oude koeien uit de sloot moet halen, zal ik van 't voorgevallene zwijgen... En is dat de wolf? Mooi geteekend! Maar toch een leelijk beest. Hij verslindt alles wat hij pakken kan, en hij ruit wel van baard, maar niet van aard. Hij pakt alles beet wat hij krijgen kan en denkt: beter wat dan niets en hapt naar een mug. Zulk een verslinder als de wolf is, is ook de zonde die in ons hart woont. Geeft men haar toe, dan verleidt zij ons van 't kleine tot het groote, van de kleine misdaad tot het gruwelijkste bedrijf. Daarom is 't goed, dat men

den wolf geen toegang geeft tot ons hart, en is hij er eenmaal in, dan moeten wij hem spoedig daaruit verdrijven, waartoe God ons de kracht en den wil zal geven, zoo wij 't ernstig begeeren Doch nu genoeg. Je hebt er zelf het meeste verdriet van gehad zoo overstuursch en koppig geweest te zijn, en je zult wel zorgen, dat 't niet weer gebeurt en je niet toelaat, dat booze luimen je beheerschen Kom, ga nu maar met de meisjes naar de huiskamer. Anna zal je wel een paar peren schillen en daarmede is de zaak uit!"

Van dat oogenblik af bestreed Rudolf zijne luimen, en wanneer de boer begon te mer-

ken, dat er iets haperde, dan fluisterde hij hem toe: »Denk aan den wolf."'

Dat Anna de lekkerste peren kreeg, behoef ik u niet te verzekeren. Eigenlijk had hij het ook aan haar te danken, dat alles bij en in hem zoo heelemaal anders geworden was. Hij bracht verder nog recht gelukkige en blijde dagen door op den Meezenhof, vooral toen het ophield met regenen en de zon over de velden scheen. Een week later kwam zijn vader hem halen; vertelde hem, dat de reis naar Wiesbaden zijne mama goed had gedaan, en toen hij den baas vroeg: hoe of zijn zoon het gemaakt had, gaf deze ten antwoord: »Hij heeft het niet kwaad bij ons gehad en ik heb hem, met Gods hulp, van zijne luimen genezen."'

HET VOGELTJE EN DE ERWT.

EEN SPROOKJE.

Er was eens een vogeltje, dat een dikke erwt vond. Daar die erwt te groot was om in ééne hap opgehaapt te worden, bracht het vogeltje haar naar den molenaar, met verzoek die erwt te willen splijten. Dit gebeurde ook. Maar bij ongeluk bleef de eene helft van die erwt in de reet van een plank zitten, en de molenaar kon ze er niet uitkrijgen zonder de plank stuk te maken, 't geen hij niet doen wilde.

Toen ging het vogeltje naar een timmerman en droeg hem op de plank door te

zagen. Maar de timmerman meende, dat het de moeite niet waard was zooveel omhaal te maken voor een halve erwt, en deed het niet.

Daarop begaf zich het vogeltje regelrecht naar den koning en smeekte hem den timmerman te straffen, omdat hij geweigerd had de plank door te zagen. Maar de koning hield veel van den timmerman en wilde hem om zoo'n kleinigheid niet bestraffen.

Nu ging het vogeltje naar de koningin en verzocht haar bij den koning een goed woord te doen. Maar de koningin had daar geen lust in en wilde om een halve erwt de tusschenkomst van den koning niet vragen.

Terstond zocht nu het vogeltje de slang op en droeg haar op de koningin te bijten. Maar de slang weigerde dit te doen, omdat de koningin haar nooit eenig kwaad had gedaan.

Thans vloog het vogeltje naar den stok en zei: »stok, sla de slang dood!" Maar de stok weigerde, en meende dat de slang geen straf had verdiend.

Vervolgens ging het vogeltje naar het

vuur en verlangde, dat het vuur den stok zou verbranden. Maar het vuur bedankte er voor. Evenzoo deed ook de zee, die door het vogeltje verzocht werd het vuur uit te blusschen. De zee lachte haar uit.

Nu vloog het vogeltje naar den olifant en zei: »Lieve Olifant, drink eens gauw de zee leég!» Maar de olifant had geen dorst en wilde 't ook niet doen.

Uit kwaadheid droeg nu het vogeltje een dorenstruik op, zich om den olifant heen te winden en hem dood te drukken. Maar de dorenstruik zei kort af: »neen, ik doe het niet.»

Daarop begaf zich het vogeltje naar de muis en zei tot haar: »wees zoo vriendelijk en knabbel zoolang aan den dorenstruik, totdat die geheel stuk is.» Maar de muis antwoordde: »ik heb nu geen tijd en ook geen lust, vooral niet omdat het de moeite niet waard is.»

Beter lukte het bij de poes.

Toen het vogeltje haar vroeg of zij de muis wilde opeten, ging zij er dadelijk op af. Maar toen de muis dat zag liep zij naar den dorenstruik en wilde er aan knabbelen. De dorenstruik, uit vrees voor zijn leven, trachtte zich om den olifant heen te winden, doch daar deze dit niet prettig vond, liep hij naar de zee om haar op te drinken, die nu haar best wilde doen het vuur te blusschen. En zoo kreeg ieder zijn beurt. Ook de koning en de koningin, waarna de timmerman gauw de plank doorzaagde. De halve erwt kwam nu voor den dag. Het vogeltje pikte haar op en vloog er mede weg.

En wat leert ons dit sprookje?

Dit: dat men met volharding toch ten slotte zijn doel bereikt, om het even of 't geen men verlangt klein of groot is. De aanhouder wint.

VIGILANTE EN KAR.

EENE VERTELLING UIT HET LEVEN.

I.

Ik heb eens gelezen van een armen jongen, die een speld zag liggen op straat en haar oprapte. 't Was maar een kleinigheid, en toch was dit de aanleiding dat de jongen in dienst kwam bij een koopman, die dit gezien had. De koopman dacht: een jongen, die niets ongebruikt laat liggen, al is het nog zoo gering, heeft zeker ook een oog voor grootere zaken. Die arme jongen werd later een rijk man.

God bestuurt alle dingen. Hij heeft er voor gezorgd, dat die speld juist daar lag waar de jongen haar kon oprapen, en Hij heeft het bestuurd, dat de oogen van den koopman op hem gevestigd werden.

Er zullen onder mijne oudere lezers ook wel zijn, wier aardisch geluk door een samenloop van kleine omstandigheden bevoor-

derd werd, en zoo zij daarin de goede hand van God zien, zullen zij het dankbaar erkennen en den Heer daarvoor de eere geven.

Ik zou u menig verhaal kunnen vertellen ten bewijze hoe een familie-vader, die in grooten nood, zelfs in armoede verkeerde, bijna plotseling uit alle ellende gered werd door een in ons oog schijnbaar kleine omstandigheid, die juist plaats had op een oogenblik, dat de nood het allerhoogste was.

Voor heden wil ik mij bepalen u iets mede te deelen uit het leven van twee dood-arme, verwaarloosde, havelooze kinderen, die niet door een speld of door een nietige omstandigheid uit hunne armoede verlost werden, maar door iets waarbij een vigilante en een kar te pas kwam. Gij zult zeggen: een vigilante en een kar zijn toch zoo klein niet. Dat is zoo, maar voor God is het groote klein en het kleine groot, en vooral daar waar

het Hem behaagt een paar arme kinderen gelukkig te maken. Het komt er slechts op aan op te merken, hoe God van die kar en vigilante gebruik maakte *juist* op een oogenblik daartoe geschikt, waaruit ons dan ontegenzeggelijk blijkt, dat Hij het is die alles aldus bestuurd heeft.

En nu de vertelling.

't Was een zomersche namiddag en zeer warm. De klok had vier geslagen en vijf minuten later werden de deuren der Haveloozen-school opengezet en stormde de jeugd naar buiten, om frissche lucht te schep- pen, 't geen ook wel noodig was, want ik ver- zeker u, dat het binnen de muren van het schoolvertrek en onder zulk een hoop arme havelooze kinderen meer dan benauwd was. Ik weet niet of gij wel eens een troepje havelooze kinderen gezien hebt, die uit school kwamen. Zoo ja, dan behoef ik geene moeite te doen u te beschrijven, hoe minder nog dan poovertjes die arme schepseltjes gekleed zijn, als er van kleeding sprake kan zijn. Een buis, die een jongen draagt, zou dien naam verdienen, als er twee mouwen aan waren, maar gewoonlijk is er maar een mouw aan- wezig. Een vest is een voorwerp van weelde en zou slechts dienen om de van hemd ontbloote borst niet te doen zien. En hoe er zijn broek uitziet, daarvan zal ik maar zwij- gen. 't Zijn louter vodden en lappen, die de naaktheid der haveloozen bedekken, zoowel bij jongens als meisjes. Treurig is het, maar 't is waarheid.

Toen de school uitging begaven zich bijna al de havelooze kinderen terstond naar de ach- terbuurten, om hun heil te zoeken in sloppen, stegen en gangen, waar hunne ouders of betrekkingen woonden, en waar zij hoopten iets te eten te krijgen, nadat zij zoovele uren gevast hadden.

Twee kinderen echter gingen die buurt niet in. De een was een jongen van acht of negen jaren, wien men het nu juist niet kon aanzien, dat hij tehuis nooit biefstuk of een boterham met rookvleesch kreeg. Hij zag er in zijn lompen-kleeding tamelijk ge- zond uit. Zijne oogen waren helder en levendig, en er lag iets schranders in zijn blik. Eenigszins uitgeput van deschoolwarmte

en de inspanning zich twee uren achtereen stil te houden, liep hij thans bedaard naast het meisje, wier versleten jurk tot aan de knieën reikte en 't eenige kleedingstuk was, dat zij op het bloote lijf droeg. Hare lange haren, vochtig van de hitte, hingen langs haar rug. Maar hoe armoedig en have- loos zij ook gekleed was, toch had zij iets flinks in haar voorkomen, en ik geloof, dat als zich iemand haar lot had aangetrokken, hij zich niet in haar bedrogen zou hebben.

»Waar ga je heen, Anna?» vroeg de jon- gen. »Wil je naar huis?»

»Naar huis?» vroeg zij. »Je weet toch wel dat tante Sloep er met garnalen en gebak- ken botjes op uit is en niet voor tien uren van avond terug komt. Het kamertje is ge- sloten, en om nu zoo lang op den drem- pel te gaan zitten en te wachten, daartoe is het in het steegje te benauwd. En waar ga jij heen, Sam?»

»Ik moet ook wachten,» antwoordde de jon- gen, »maar een beetje langer dan jij. Oom Piet is uit peuren en blijft den ganschen nacht uit. Hij komt misschien pas morgen ochtend zes ure te huis. In huis kan ik niet, maar als ik slaap krijg, kruip ik in 't gei- tenstalletje vlak naast ons, en berg mij dan in een hoekje.»

»Je oom, zeg je, is uit peuren. Wat is dat?»

»Wel, oom Piet huurt een schuitje of een grooten houten bak, waarin hij gaat zitten, en roeit dan tegen den avond naar een groote sloot om paling of aal te vangen. Hij heeft daartoe niets noodig dan een stok met een lang dun touwtje, aan welks eind hij een klomp wurmen heeft gebonden. Dien klomp- wurmen laat hij in 't water zakken en gaat daarmee zachtjes op en neer in het water. Komt er nu een aal of paling, die aan de wur- men wil zuigen, dan voelt hij dit en haalt heel voorzichtig het touwtje op, trekt den paling uit het water en werpt hem in een tobbe in het schuitje. Dat noemt men peuren. Heeft oom Piet nu veel paling gevangen, dan verkoopt hij die en koopt er brood voor.»

II.

Al voortgaande en met elkander pratende, waarbij niet vergeten werd, dat ze beiden grooten honger hadden, kwamen zij in een breede straat met deftige huizen en hier en daar een aanzienlijken winkel, waarin veel moois te zien was. Voor een dier winkels bleven de twee kinderen staan en keken door de ruiten naar binnen. Een paar minuten later werd vlak naast dien winkel de deur geopend van een aanzienlijk huis, waarin de heer Denners woonde, en trad hij zelf naar buiten, gevolgd door eene dame, die echter op den drempel bleef, blijkbaar afscheid nemende van haren man, die zich op reis wilde begeven, 't geen te zien was zoowel aan zijne kleeding, als aan verscheidene groote en kleine pakjes, die hij onder den arm en in zijne handen droeg.

»Nu, goede reis, lieve man!» zei de dame. »Loop maar niet te hard. Je zult nog wel bijtijds aan 't station komen. Je weet wel: haastige spoed is zelden goed.»

»Ik kom liever een half uur te vroeg, dan een minuut te laat,» gaf hij ten antwoord en wilde de stoep afgaan, toen Sam en Anna, die alles gehoord hadden, op den heer toeliepen en hem als uit eenen mond vroegen:

»Mag ik uw pakjes dragen, mijnheer?»

»Dankje,» was 't antwoord, »'t Is mij niet te zwaar.»

Maar zich even bezinnende, voegde hij er bij:

»Als je een kwartje verdienen wilt, loopt dan gauw naar 't plein, waar vigilantes staan, — je weet wel?»

»O ja, mijnheer, wel honderd!» riepen Sam en Anna.

»Dat is wel wat veel,» zei de heer glimlachend, »maar dat doet er niet toe; ik heb er maar een nodig. Als je mij zoo'n vigilante dadelijk hier brengt, krijg je een kwartje.»

Het woord kwartje was nog in mijnheer Denners mond, toen Sam en Anna reeds weg waren. Een kwartje! Welk een schat voor twee hongerige, havelooze kinderen! Voor kinderen, die niet wisten of ze vandaag nog iets te eten kregen; ook niet of ze van nacht onder dak zouden komen. Een kwartje met het koninginnetje er op! Sam en Anna her-

innerden zich den tijd niet, dat ze zulk een geldstuk gezien en gekregen hadden.

Zij liepen op een draf en in een minuut waren zij het kleine straatje links in geslagen, om het plein te bereiken.

»Vrouw,» zei de heer tot de dame, die de deur in hare handen hield, »ga maar naar binnen. Je bent zoo warm en vatbaar. Het tocht aan den ingang.»

En toen zij toch wilde wachten, duwde hij haar zachtjes naar binnen, groette haar en trok de deur dicht.

Vijf minuten later hield de vigilante, gevolgd door de hardlopende kinderen voor het huis stil. De heer Denners gaf Anna het kwartje, opende het portier, legde zijne pakjes in de vigilante, riep den koetsier toe: »Naar het station!» stapte in het rijtuig, deed zijn best het portier te sluiten en... voort reed de vigilante naar het spoor.

Dat thans het kwartje bekeken en mooi gevonden werd, vooral omdat het nog splinternieuw was en het koninginnetje er zoo lief opstond, — spreekt wel van zelf, en juist wilden zij, hoewel zij nog hijgden van 't harde loopen, zamen overleggen, wat zij nu met het kwartje zouden doen, toen Anna een blik wierp in de straat, die op dit uur bijna ledig was, daar de meeste menschen aan het middageten waren. En wat zag zij? Het portier van de vigilante was opengevlogen en daaruit een pakje op den grond gevallen. Wel werd het portier weer terstond dicht geslagen, maar zeker had mijnheer Denners niet gemerkt, dat een pakje hem ontvallen was, althans de vigilante reed door, terwijl het pakje bleef liggen.

De kinderen zagen elkander aan en oogenblikkelijk wisten zij wat zij te doen hadden.

»Blijf jij maar hier, Sam!» zei het meisje, haastig zich opweg begevende. »Ik zal het wel oprapen.»

Maar Sam ging toch meê. Zij vonden het pakje en bezagen het van alle kanten. 't Was een pakje niet grooter dan een turf en gewikkeld in een stevig papier, dat met een rood zijden lintje was gekruist. Ten overvloede zaten er nog drie roode lakken op.

»Wat zou het zijn?» vroeg Sam. »Zeker niet veel waard. 't Is zoo licht. Er zullen

papieren in zitten. Misschien brieven of kranten."

"Ik weet het niet," gaf Anna ten antwoord, »maar 't is van dien mijnheer en wij mogen het niet houden. Weet je nog wel wat meester ons van morgen op school gezegd heeft: »kinderen, alles wat je op straat vindt, moet terstond aan den eigenaar worden terug gegeven, en zoo je hem niet kent, moet je het naar 't politie-bureau brengen." Ik zal dus gauw de vigilante naloopen. Zij is nog niet ver en ik kan ze wel inhalen. Zie daar slaat het rijtuig den hoek om."

In een wip liep Anna, met het pakje in de hand, de straat op, zoo hard zij kon, sloeg het zijstraatje in en bereikte nu bijna de straat, die regelrecht uitliep op het station, dat er echter nog heel ver af was. Maar juist toen zij den hoek wilde omslaan, om in die straat te komen, kwam daar een hollend paard aan, dat een kar achter zich aantrok.

III.

Maar behalve hollend paard en kar was er nog meer dat Anna belette ongestoord voort te gaan. Een kind van den bloemist Huibers, die op den hoek van die straat woonde, was al spelende midden op de groote steenen gekomen, zonder dat iemand er op gelet had, en toen nu het hollende paard, verschrikt door een jongen, die het met een steen had geworpen, aan kwam zetten, zou het kind ongetwijfeld overreden en waarschijnlijk levensgevaarlijk gekwetst zijn geworden. In een oogwenk zag Anna dit, en op het gevaar af van zelve onder de hoeven van het vluchtende dier te komen, snelde zij op het kind toe en greep het nog voordat het paard het bereikt had. Maar door die snelle beweging tuimelde zij zelve, met 't kind in hare armen, om en om, en bezeerde zich daarbij de linkerwang aan de scherpe straatsteenen. Gelukkig kwamen haar nu eenige menschen te hulp, die het paard vasthielden, en Huibers, die achter in zijn tuin werkzaam was, schoot toe, om zijn huilend dochttertje uit de armen van Anna op te vangen. Hij was zoo blij, zoo gelukkig het kind veilig

huiswaarts te dragen, dat hij in zijne vreugde Anna vergat, haar wel vluchtig dankte, maar zich met zijn kind naar binnen spoedde, om daar te onderzoeken of het zich ook bezeerd had!

Anna had zich even spoedig opgericht en toen de toeschouwers haar vroegen, of zij zich geen zeer had gedaan, gaf zij lachend ten antwoord:

"O, 't is niemendal; 't is maar een schram op mijn wang en ik voel een beetje pijn aan mijn knie, maar 't zal wel gauw overgaan."

Nu wilde iemand haar wang onderzoeken, maar zij weerde dit af.

"Ik heb geen tijd," zeide zij, »ik moet een vigilante naloopen, die straks hier doorreed," en zonder verder naar de menschen te luisteren, die haar toeriepen, dat zij de vigilante toch niet zou kunnen inhalen, rende zij met het gevonden pakje de straat in.

Maar spoedig zag zij in, dat het niet mogelijk was de vigilante in te halen, waarvan ook geen spoor meer te ontdekken viel, en daar zij van inspanning en het harde loopen doodmoe geworden was, zakte zij bijna ineen en zette zich neer op een stoep.

Tot hare vertroosting zag zij Samaankomen. De deelgenoot harer armoede was ongeduldig geworden, en nieuwsgierig zijnde, om te weten of Anna de vigilante gevonden en het pakje aan den heer gegeven had, was hij haar zachtjes nageloopt en zette zich nu naast haar op de stoep.

Wat nu te doen?

"Willen wij samen naar het station gaan?" vroeg Sam, »en zien of wij daar dien heer nog aantreffen?"

"Wij zullen te laat komen," meende Anna, die zich tusschenbeide de wang wreef, daar de schram haar pijn deed. »De trein zal weg zijn, als wij aan het station komen."

"Misschien niet," zei Sam, »'t gebeurt immers wel meer, dat de trein veel later weggaat. Kom, laat ons gaan en hard loopen."

"Neen," zij Anna beslist. »Ik doe het niet. Ik ben dood af en heb ook mijn knie bezeerd, zoodat ik niet hard kan loopen."

"Willen we dan naar het politie-bureau gaan en daar het pakje afgeven?"

Anna dacht een oogenblik na.

»Neen,» zei ze. »Ik weet wat beters. Laat ons langzaam gaan naar het huis, waar die mijnheer woont en waar wij die vriendelijke dame gezien, en gehoord hebben wat zij met hem sprak. Die mijnheer is de eigenaar van het pakje, en nu wij dit weten, zou het maar een omweg zijn, als wij eerst naar het politie-bureau gingen. Wij zullen dan naar het huis van dien mijnheer gaan.»

Sam vond dit goed, en zachtjes aan wandelden onze beide havelooze kinderen den weg op naar het bedoelde huis.

Gij ziet het dus weer, dat er onder eene havelooze kleeding een eerlijk en goed hart kan kloppen. 't Is waar, God had hun zulk een hart gegeven, maar Hij had de beide kinderen ook in staat gesteld dit te krijgen. Door Zijn bestuur waren zij op de Haveloozen-school gekomen, en daar hadden zij geleerd, dat zij een Heiland hadden, die niet slechts rijke kinderen, maar ook arme havelooze kinderen wil zegenen. Het zullen ook wel niet louter kinderen van aanzienlijke ouders geweest zijn, wien de Heiland te Jeruzalem de hand op 't hoofd heeft gelegd, maar ook kinderen die op de straat rondliepen en speelden. De Heiland heeft alle kinderen lief, om het even of zij arm of rijk zijn.

En gelukkig voor Anna en Sam was het zaad van het Woord Gods, in de haveloozen-school uitgestrooid, in goede aarde gevallen en het had de reiniging des harten bewerkt.

IV.

Weldra stonden de beide kinderen voor het aanzienlijke huis, schelden aan, en toen kort daarop de deur door de meid geopend werd, zagen zij de dame aan den ingang van eene zijkamer staan.

Santje, de meid, scheen boos te zijn, dat zij van haar werk was afgeroepen, om voor twee havelooze kinderen de deur te openen. Zij zag ze nauwelijks, of zij wilde de deur weer voor hun neus sluiten en riep hun toe:

»Wij geven niets aan bedelvolk, aan geen straatkinderen!»

»Juffrouw!» zei Anna, die wist dat dienstboden zich graag Juffrouw laten noemen,

»Juffrouw, wij bedelen niet. Wij hebben een pakje gevonden, dat mijnheer uit de vigilante. . . .»

Deze woorden schenen de dame, die bij de zijkamer stond, meer te treffen dan de meid, want zij ontroerde een weinig, liep haastig op Anna toe en vroeg, wel eenigzins gejaagd, maar toch niet onvriendelijk:

»Wat zeg je daar? Een pakje uit de vigilante?»

»Ja Mevrouw,» antwoordde Anna, die op de Haveloozen-school ook geleerd had, dat er verschil bestaat tusschen mevrouw en juffrouw, »ja Mevrouw. Een pakje, dat uit de vigilante viel, toen mijnheer er meê wegreed. Hier is het pakje!»

Nu gaf Anna haar het pakje, en ging de optroering van Mevrouw in blijdschap over. Dat pakje toch bevatte een aanzienlijke waarde, en wanneer mijnheer het kwijt was geraakt, zou hij een groot verlies aan geld hebben geleden. De dame betuigde hare dankbaarheid. Op haar bevel moesten de kinderen in de gang komen, en toen de deur gesloten was, haar vertellen hoe zij in 't bezit van dat pakje gekomen waren. En merkwaardig! Nu had de meid wel tijd om te luisteren. Haar werk kon thans wel wachten. Zij wilde ook graag weten wat er met het pakje gebeurd was. Dan had zij wat te vertellen aan al de Mietjes en Daatjes en Heintjes, die bij haar in de buurt dienden.

Toen Mevrouw alles gehoord had, gaf zij aan hare dienstmaagd last, de kinderen naar de keuken te brengen, hun een dikke boterham met vleesch te geven, en de wang van Anna van een weinig spijkerbalsem te voorzien, waarna zij zich naar de huiskamer begaf, om een telegram te schrijven naar haren man, die zeker het pakje vermist had en in groote ongerustheid zou verkeeren.

Maar zij behoefde dat telegram niet te schrijven en te verzenden, want onderwijl Anna en Sam zich te goed deden aan die heerlijke boterhammen met vleesch, zoo lekker als zij in geheel hun leven nog niet geproefd hadden, hield eensklaps een vigilante voor het huis stil en werd er haastig, wel tien malen achter elkander, aan de schel

getrokken. De meid spoedde zich nu naar de voordeur en Mevrouw kwam uit hare kamer naar de gang. Zij had door 't venster de vigilante gezien en zich door een enkelen blik overtuigd, dat het haar man was, die uit 't rijtuig gesprongen, thans op de stoep stond.

Inderdaad, 't was de heer Denners. Men behoefde hem slechts even te zien, om terstond te bemerken, dat er iets bijzonders met hem gebeurd was. Als iemand die gejaagd is, stond hij trippelende van ongeduld op de stoep. Zijn gelaat was bleek, en angst, vrees en benauwdheid was op zijn aangezicht te lezen. 't Scheen hem een eeuwigheid toe, dat hij ééne minuut moest wachten voordat de deur ontsloten werd, en toen deze eindelijk open ging, trad hij in de grootste ontroering de gang binnen en vroeg met bevende lippen:

»Santje! heb ik ook een pakje O, daar is mijne vrouw!» ging hij voort, mevrouw ziende, »Louise, heb ik ook het u bekende pakje in de kamer laten liggen? . . . O zeg het mij,» vervolgde hij, toen hij niet dadelijk antwoord kreeg, daar zijne vrouw hem uit scherts één oogenblik wilde op de pijnbank houden, als straf voor zijne onachtzaamheid.

»Is het dit?» vroeg zij, terwijl zij het pakje, dat zij achter zich gehouden had, te voorschijn bracht. »Bedoel je dit?

»Ja-ja!» riep hij uit. »God zij gedankt. 't Is een steen van mijn hart. . . . Heb ik het in huis laten liggen?»

»Neen, twee arme kinderen hebben het gevonden en 't mij zoo even gebracht. Het meisje, dat het van de straat heeft opgeraapt, heeft er veel moeite en pijn door gehad. De kinderen zitten nu in de keuken.»

»O Louise, ik kan je niet zeggen, hoe dankbaar ik ben. Het pakje is zeker uit de vigilante gevallen in het oogenblik, dat het portier, 't welk niet goed gesloten was, open ging, zonder dat ik gemerkt heb, dat er iets uit viel. Eerst toen ik aan 't station kwam miste ik het, en denkende dat ik het in de vigilante had laten liggen, rende ik het rijtuig, dat reeds op den terugrit was, achterna, haalde het na veel loopens in, maar te vergeefs zocht ik daarin het kostbare voor-

werp. Gij kunt denken, hoe ik te moede was. Ik was van schrik als buiten mij zelve, totdat de koetsier mij weer tot bezinning bracht door de meening, dat ik het wellicht tehuis had laten liggen. 't Was dan ook mijn eenigste hoop. Ik droeg hem op hierheen te rijden, en God zij gedankt, dat gij mij het pakje kunt geven. . . . En de kinderen die het gevonden en hier gebracht hebben, zeg je, zijn in de keuken? O vrouw, geef hun een goede belooning. Ik heb thans geen seconde tijd meer. De vigilante staat nog voor de deur en zal mij, in vliegende vaart naar het station brengen, in de hoop dat ik den trein nog kan halen. . . . Dag Louise! Zorg goed voor de kinderen. Later, over een dag of drie, als ik terug kom, hoop ik ze zelf te zien en te spreken. Nu moet ik weg!»

Hij omhelsde zijn vrouw, die hem naar de vigilante geleidde, zorgde dat het portier nu goed gesloten werd en hem toeriep, ondeugend als zij was: »Laat het pakje nu niet weer op dezelfde plaats vallen!»

Voort rende het rijtuig; Santje sloot de deur, en Mevrouw begaf zich naar de keuken, om met de kinderen te spreken. Anna en Sam moesten haar alles vertellen, alles: waar zij woonden, wat zij aten en dronken, wie hunne ouders waren; hoe het kwam, dat zij zulke povere kleeding droegen en nog veel meer, dat hare belangstelling had gaande gemaakt. En de antwoorden, die zij kreeg, brachten haar over in een kring van menschen, aan welke zij nooit gedacht, nog veel minder kennis aangeknoopt had. Althans voor haar was Oom Piet de peunraar een onbekend persoon, en voor zoover zij wist, had zij nog nooit eenigen omgang gehad met tante Sloep en haar garnalen-handel.

De mededeelingen van Anna hadden haar echter een blik doen slaan in eene menschenwereld, wier toestand haar hart met diep medelijden vervulde. Met tranen in de oogen zag zij de ongelukkige kinderen aan, die zonder iets te weten van vader en moeder, rondzwierven en geen hart vonden, waaraan zij konden rusten. O, er wordt zooveel ellende geleden in deze wereld, en niet het minst door zulke kinderen als Anna en Sam. Maar al bezaten

deze ook geen vader of moeder en waren zij overgelaten aan de willekeur van Piet den peûraar en tante Sloep, — Een was er echter, die hen niet uit het oog had verloren. Hij had uit zijn hemel der hemelen die kinderen gadegeslagen en alles zoo bestuurd, dat er aan hunne ellende een einde zou komen.

»Kinderen,» zei mevrouw tot Anna en Sam, »gaat nu naar huis. Ik heb alles opgeschreven: je namen en die van het steegje, waar je te vinden bent. Zoodra 'mijnheer Denners terug is, zul je wel verder van ons hooren. Heeft je boterham goed gesmaakt? . . . Santje, wikkel nog een stuk brood met boter en vleesch in een papier, en geef het aan 't meisje meê. Nu, kinderen, nogmaals dank. Wacht geduldig af. Ik zal je niet vergeten!»

En zij vergat ze ook niet, gelijk gij straks zult vernemen.

V.

Anna en Sam verlieten het huis en begaven zich opweg, naar . . . huis, hoewel, zooals gij weet, zij geen eigenlijk te huis hadden en zij leven moesten van den afval. En toch waren zij thans vroolijk. Immers, zij waren rijk en bezaten een kwartje.

Toen zij bij het steegje aangekomen waren, overleiden zij samen wat zij daarvoor koopen zouden. Honger hadden zij niet meer, daarvoor had de meid van mevrouw Denners gezorgd, maar zij wilden gaarne wat drinken. De water- en vuurvrouw, die op den hoek van 't steegje woonde, zette zulk een heerlijke koffie, voor een cent een heel kommetje vol, en met veel suiker er in voor twee centen. Zouden ze daarvan eens smullen?

Eensklaps dacht Anna aan 't geen de meester van de Haveloozen-school onlangs verteld had van die arme weduwe te Jeruzalem, die hare twee eenige penningen, alles wat zij bezat in de schatkist van den tempel geworpen had ten behoeve voor 's Heeren dienst. En toen had de meester zoo aardig verteld van kinderen, die zelf arm waren, maar toch elke week een paar centen wisten uit te sparen voor arme weezen, voor de Zending en weldadige inrichtingen. Ten slotte had de meester nog gezegd: »Geen

mensch die Jezus lief heeft is zoo arm, of hij heeft nog wel iets voor hen die nog armer zijn dan hij.»

Hieraan dacht Anna, en tegelijk moest zij denken aan Wiesje, het dochtertje van Jan den porder, die in het Brakke steegje woonde, dicht bij het het huisje van Oom Piet den peûraar. Wiesje leed al sedert een jaar aan verlamming van hare voetjes. Altijd moest dat kind zitten op een stoeltje of liggen op een paar aardappel-zakken, die op den grond uitgespreid lagen, want Jan de porder was zoo arm, dat hij niet eens een bed bezat. Nooit kon dat kind eens naar buiten komen, en wel kwam er soms een medelijdende buurvrouw, die haar ophief en op haar schoot nam, of het steegje met haar op en neder wandelde, maar ach, daar was het altijd zoo benauwd en donker, omdat er geen heldere zonnestraal in afdalen kon. Nooit zag Wiesje de boomen op de gracht, en bloeiende velden had zij in geen twee jaren gezien. Soms bezocht Anna haar en vertelde haar wat zij op school gehoord en gelezen had, en dat zij naar de bloemenmarkt geweest was, waar wel duizenden potjes stonden met de heerlijkste rozen. En als Anna haar dit vertelde, dan vergat Wiesje al haar pijn; dan begonnen hare oogen te schitteren van verlangen naar zoo'n potje met rozen.

»Sam,» zei Anna, »als wij eens morgen — neen overmorgen, want morgen is er geen bloemenmarkt — een mooi potje met rozen kochten voor het kwartje, dat wij van dien mijnheer gekregen hebben en het aan Wiesje gaven! Wat denk je? Ze zal er zoo blij meê wezen en zoo gelukkig!»

Sam had nu wel graag het kwartje gehouden, want het was zoo mooi en het koninginnetje stond er op, maar Anna wist toch zijne toestemming te krijgen.

»Zie eens,» zei ze, »wij hebben nu zooveel eten gekregen in de keuken van die mevrouw, »en we hebben nog een groot stuk brood met boter en vleesch voor morgenochtend. Ook heeft die mevrouw ons gezegd, dat ze voor ons zorgen zal, zoo dat wij voorloopig genoeg hebben. Laat ons dan dat kwartje besteden voor Wiesje.»

Sam vond het nu goed. Samen wandelden

zij voort naar het steegje, waar het geheel donker was geworden door het invallen van den nacht. De kinderen hadden zich overtuigd, dat zoowel de woning van Oom Piet als die van tante Sloep gesloten was, en om nu ergens onder dak te komen, kroop Sam in het geitenstalletje, terwijl Anna zich uitstreckte op een kruiwagen, die onder een afdak stond.

En aldus brachten die kinderen den nacht door. Wel flikkerden er boven hun hoofd dui- zenden sterren aan den nachtelijken hemel, maar boven die sterren troonde hun Heiland, die hen zag, zijne Engelen zond om hen te bewaken en alles voorbereidde, om hen eerst- daags te verblijden en gelukkig te maken.
(Slot volgt.)

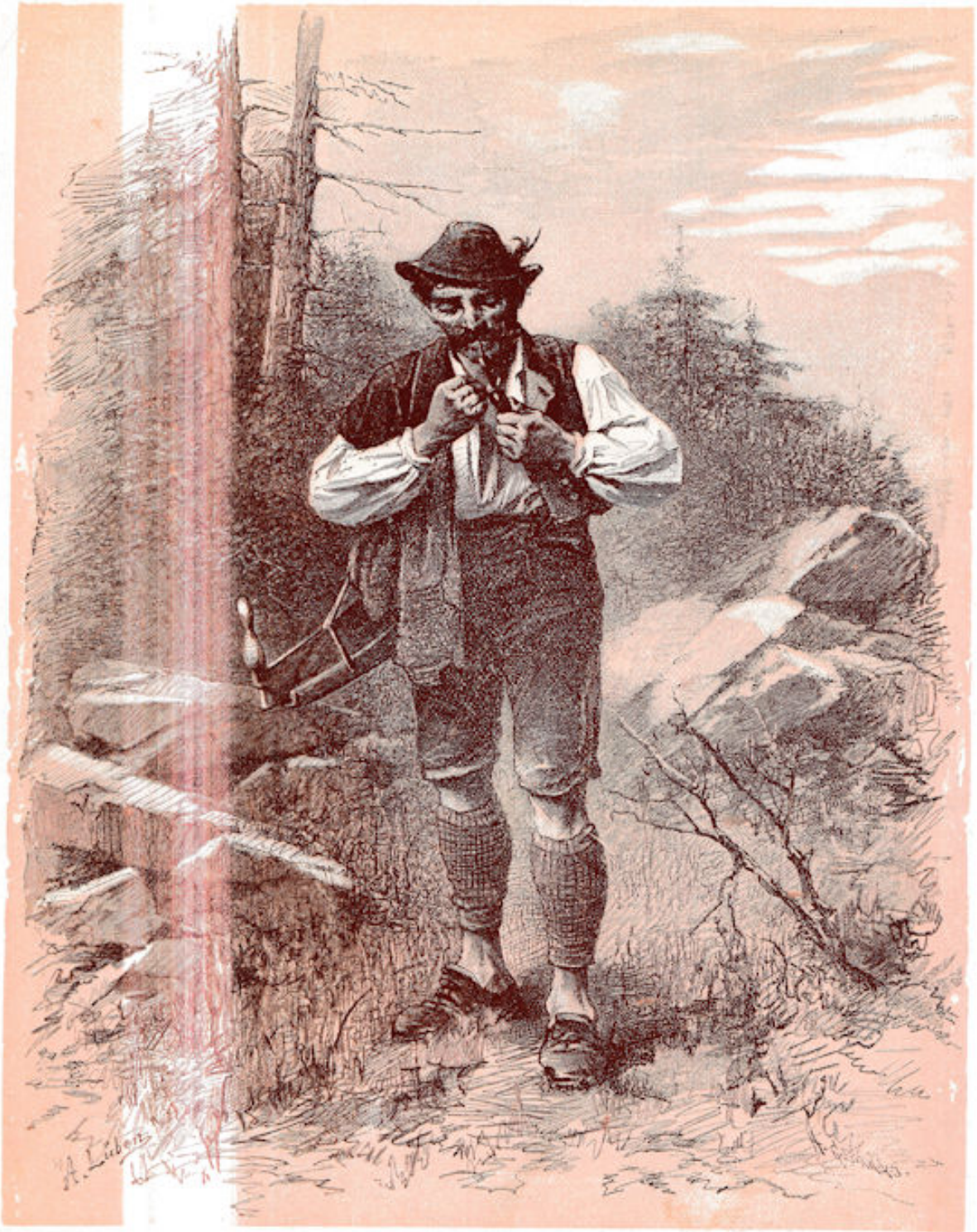
'S AVONDS EN 'S MORGENS.

(VOOR DE KLEINTJES.)

't Is in de kamer stil.
Het bruine hobbelpaard,
Met uitgetrokken staart,
Staat domm'lend in een hoek.
Een stukkend prentenboek
Ligt eenzaam op de stoof,
Die Jantje derwaarts schoof.
Ginds in den kleinen stoel
Zit Lena's pop en gaapt;
'k Geloof zelfs dat zij slaapt
En moè is van 't gewoel.
't Serviesje staat op 't blad,
De melkkan zonder oor,
De trekpot heeft een gat,
En 't deksel is half door.
Het speelgoed in de kast
Geborgen, rust nu uit.
Een olifant, wiens snuit
Lijkt op een beddekwest,
Leunt slapend in 't kozijn.
De bleeke maneschijn
Valt neêr op een trompet,
Op trom en trommelstok,
Op kippen in hun hok,
Op knickers in een net,
Op keteltjes en kan;
Maar kind'ren zie ik niet.
Wat is er dan geschied?
Wel, zus en kleine Jan,
Zij liggen bei in bed,
En droomen van de pret,
Die na een langen nacht
Hen morgen vroeg hier wacht.

't Is in de kamer druk.
Het paard, nu uitgerust,
Rijdt op en neêr met lust,
En 't speelgoed ligt verspreid.
De pop wordt aangekleed
En is weldra gereed,
Om met de kleine meid
Een wandeling te doen,
Al mist zij ook een schoen.
't Is al in rep en roer,
Met groot geraas, rumoer
Van trommel en trompet,
En juichende van pret.
Doch slechts een oogenblik,
Want met het prentenboek
Schuift Jantje naar een hoek,
Heeft in de plaatjes schik;
En onze kleine vent
Beziet nu prent voor prent.
De haan roept Kuukleku!
Het kipje legt een ei;
Het schaapje is in de wei,
En Jantje zegt: hu! hu!
Maar straks zit zus naast Jan,
En schenkt voor alle twee,
— De pop, natuurlijk, meè —
Uit haar serviesje thee.
Klein Jantje proeft er van,
En vindt 't zoo zoet als koek,
Al is de suiker zoek.
Geen thee komt door de tuit,
Want weet, zus schenkt nu droog;
Doch vroolijk is hun oog.

En is 't met schenken uit,
Dan zingen zij een lied
En hebben geen verdriet.

Ⓔ EEN WERKMAN. Ⓔ

EEN WERKMAN.

Het is nog vroeg; de zon heeft nauw
Der bosschen kruin beschenen;
Zal straks aan 't veld, besproeid door dauw,
Een parelglans verleenen.
Het voog'lenheir is nog verstomd,
Geen kever snort, geen bijtje bromt,
Zelfs zwijgt de vroege krekkel.

Maar niet alzo de nijv're man,
Wiens taak is hout te vellen;
Belaân met zaag, zijn werktuig, kan
Hij later u vertellen,
Dat, kostte 't werk hem droppels zweet,
Hij niet vertraagde, en dreigde er leed,
Een lied dit kon verdrijven.

En keert hij 's avonds moe en mat,
Naar huis met lendepeijnen;
Dan komt hem tegen op zijn pad
Een kinderschaar — de zijnen.
Vergeeten is dan vele last,
Hoog heft hij op zijn jongsten gast.
En draait hem heen en weder.

Gelukkig hij, die in zijn stand,
Met hem verleende krachten,
Zijn werk verricht met trouwe hand,
Hem zal Gods zegen wachten.
't Geluk bestaat in rijkdom niet,
Maar die op 't loon hier namaals ziet,
Vindt nimmer zich bedrogen.

DOETINCHEM, Juni 1894.

E. GERDES.

verdedigen, ja zijn zelfs strijdlustig. Voor hunne familie zorgen zij trouw en offeren zij zich gaarne op. Er zijn voorbeelden bekend, dat patrijzen zich het lot van jonge patrijzen aantrokken, wier ouders gedood waren en voor deze met dezelfde liefde zorgden als voor hun eigen kuikens.

De patrijzen bewonen bijna geheel Europa met uitzondering van het hooge Noorden. 't Liefst vertoeven zij op de vlakke.

Zij leven zeer vergenoegd met hun huisgezin bijeen. Den nacht brengen zij in 't open veld door, in een soort van nest op den grond, waarin zij zich naast elkander neervlijen. Des morgens zijn zij steeds vroeg wakker en gaan zij op het veld hun ontbijt zoeken. Later, als de dauw opgedroogd is, bezoeken zij de weilanden en vinden daar slakken en wormen. De schade, die zij aan het graan en andere vruchten aanrichten, vergoeden zij dus door het verslinden van schadelijke insecten. Des middags doen zij een slaapje in het kreupelhout en in den namiddag trekken zij weder naar het veld, waar zij hun avondeten zoeken en zich ter ruste begeven.

De winter is voor de patrijzen een zware tijd; dan valt het hun moeilijk in hun levensonderhoud te voorzien. Met hunne scherpe nagels woelen zij dan den grond los en vinden zoo eenig voedsel. Duurt de winter lang, dan komen zij soms van gebrek om, als zij niet door de jagers buit gemaakt of door de vossen verslonden worden.

Komen echter de zonnige dagen weder, dan is het leed spoedig vergeten en fladderen zij vroolijk rond. Dan verdeelen zij zich

en ieder is er op uit een eigen familiekring te vormen. De hanen, die in den regel talrijker zijn dan de hennen, zoeken dan een vrouwtje uit, wat dikwijls aanleiding tot bloedige gevechten geeft. Hebben zij eenmaal een wijfje gekozen, dan behouden zij dat voor hun geheele leven.

In April legt de hen van 10 tot 20 geel groenachtige eieren; het broeden begint, als alle eieren gelegd zijn. In 't broeden zijn zij zeer getrouw. Dikwijls gebeurde het, dat bij het grasmaaien een hen den kop werd afgesneden of zij door de zeis gewond werd. De haan blijft steeds in de nabijheid en waarschuwt bij ieder gevaar, dat dreigt.

Geen vos, geen wezel, niets ontgaat hem.

Na drie weken komen de jongen uit. De zorg, die zij voor hunne kleinen hebben, is bewonderenswaardig; zoowel vader als moeder beijveren zich om voor hen het noodige voedsel te zoeken. Ook de gehoorzaamheid der kleine patrijzen verdient allen lof. Zij zijn bijzonder aan hunne ouders gehecht en zeer vlug van begrip.

In October bereiken zij hun vollen wasdom en al worden de zorgen allengs minder, zoo blijven toch allen zeer aan elkander gehecht en blijft de patrijzenfamilie een geheel jaar bijeen.

Het smakelijk wildbraad, dat zij opleveren en de kunst om hen te schieten maken de patrijzen tot een geliefkoosd wild voor de jagers. Dit zijn zeker hunne grootste vijanden. Wie hen echter goed kent en wel eens nauwkeurig heeft gadegeslagen zal in de jacht op patrijzen niet zeer veel genoe-gen vinden.

DE KLEINE VREDESTICHTER.

DOOR CARMEN SYLVA (KONINGIN VAN RUMENIË.)

»Dus je begrijpt, hoop ik, dat het bepaald onmogelijk is, Leo?»

»O, dat wist ik al, voor je er over begon te spreken,» zei Leo.

»Stel je eens voor! Een kind zou aan het ontbijt, telkens zijn glas melk over het taffelaken of karpert gooien,» en Helena keek bij die gedachte al met spijt naar haar mooi

Japansch servies, haar kostbaar karpert en haar eigen elegant toilet.

„Je hebt volkomen gelijk,” zei haar echtgenoot stroef en kortweg, want hij sprak zijn gedachten nooit meer dan ten halve uit — een gewoonte, die hij zich had aangewend, gedeeltelijk uit onverschilligheid en gedeeltelijk omdat hij overtuigd was, dat zijn vrouw toch niet naar hem zou luisteren. Verzet van zijn kant zou geheel vergeefs zijn geweest, want hoewel Leo en zijn vrouw al wel tien jaar getrouwd waren, bestond er toch geen ware band tusschen hen en zij hadden weinig of geen gevoel voor elkanders belangen. Leo bracht zijn tijd door met lezen en studeeren, als hij ten minste niet toegaf aan zijn voornaamste liefhebberij, n. l. om in den tuin te werken.

Helena ging op in uitgaan en-toiletten en was volkomen tevreden met haar eigen kleine persoontje en haar eigen manier van leven. Zij schenen er hoegenaamd geen behoefte aan te hebben elkander deelgenoot te maken van hunne gedachten of gevoelens.

Leo stond van tafel op, nam zijn snoei-mes en ging door de open tuindeur in den goed onderhouden tuin, die juist opnieuw besproeid was.

Hij ging van het eene rozenboompje naar het andere, terwijl hij de overbodige takjes afsneed; Helena zat nog steeds aan tafel en verkruimelde werktuigelijk restjes brood, terwijl er een open brief naast haar lag. Zij zocht naar een geschikt antwoord, daar zij den schrijver van den brief — haar eenigen broer — niet gaarne kwetsen wilde en zij hem toch moest doen gevoelen, dat het haar eerste plicht was aan de rust en het gemak van haar echtgenoot te denken. Door de komst van zijn kind zouden al de regels van het huishouden worden verbroken en hij moest 't haar niet ten kwade duiden, dat zij zulk een groote verantwoordelijkheid niet op zich wilde nemen. — Hoewel dit antwoord aan duidelijkheid niets te wenschen liet, vond ze het toch te koel: het bevatte zoo niets anders dan het hoog noodige; zij dacht dat zij misschien met de pen in de de hand, zich vriendelijker van hare taak zou kunnen kwijten. Zij stond daarom op,

doch zag op de klok, dat het tijd was om toilet te gaan maken, want Helena kwam nooit, in welke omstandigheid ook, 's ochtends in den tuin: haar zachtblauwe morgenjapon, geborduurd met rozeknopjes, was daar te lang voor en te hakerig en daarbij waren de paden altijd vochtig. Zij hield er van om in huis japonnen met lange slepen te dragen, aangezien deze haar grooter deden schijnen; terwijl zij (daar zij zeer klein en tener was) in haar wandeltoilet dikwijls gehouden werd voor de dochter van haar grooten, breedgeschouderden echtgenoot. Zij was nog niet oud genoeg om zich gevleid te voelen door zulk eene vergissing, integendeel zij werd er, tot groote verbazing van Leo, door geërgerd.

Haar vertrouwde meid, een nalatenschap van haar moeder, was een van die personen, die iemands geheele vertrouwen en achting willen genieten. Het gerucht liep zelfs, dat zij het geheele huishouden regeerde; hoewel Helena beweerde, dat zij met toewijding door haar bediend werd en zij getrouw was als alleen oude bedienden kunnen zijn in deze ontwaarde tijden.

Juffrouw Martha, zooals zij het goedvond zich te noemen, had in den beginne getoond, dat zij niet veel met mijnheer op had, maar zijn gelijkmatig, gemakkelijk karakter was er ten laatste in geslaagd haar gunstig voor zich te stemmen, nadat hij haar er aan gewend had zich nooit met zijn doen en laten te bemoeien. Volgens hare theorie waren alle mannen afgezanten van den Booze. Helena had al dikwijls aan Leo willen vertellen, waarom zij zoo ongunstig oordeelde over zijne sexe, maar hij behandelde deze kwestie met zulk eene mate van onverschilligheid, dat dit geheim hem nog niet onthuld was. —

Martha wachtte haar meesteres in de kleedkamer. Eén blik was voor Helena genoeg om haar te toonen, dat zij uit haar humeur was; en toen zij zich haastte om haar uit te leggen, hoe zij ten einde raad was geweest om een geschikt antwoord te vinden op den brief van haar broer en dat dit de reden was, waarom zij later dan gewoonlijk was, verwaardigde Martha zich niet

daarop te antwoorden, maar maakte kalm mevrouw's morgenjapon los en verving deze door een meer gekleede. Helena voelde zich altijd ongelukkig als Martha zoo nukkig was en haar zwijgbuien had; daarom ging zij voort: »Pauls brief bracht mij erg in verlegenheid.»

»Dat hebt u nog al eens gezegd, mevrouw,» antwoordde Martha koel.

»En ik geloof heusch, beste Martha, dat ik onmogelijk aan zijn verzoek kan voldoen.» Zij hoopte door deze vriendelijke woorden Martha's slechte humeur te verdrijven. Zij ging zelfs den inhoud van haar garderobe na om het een of andere kleedingstuk te zoeken, waarmee zij den vrede zou kunnen herstellen, maar ongelukkig waren al hare toiletten naar de laatste mode en nog geheel nieuw.

»Ik ga het er ook voor houden, dat het onverstandig is om altijd aan anderen en nooit aan zich zelf te denken,» zei Martha.

Daar dit antwoord vrij dubbelzinnig was, zette het Helena nog niet geheel op haar gemak. »Je begrijpt wel» zei ze, terwijl Martha haar weelderig haar uitborstelde, »dat mijnheer nooit de drukte en ongeregeldeheid zou kunnen verdragen, die een kind in huis veroorzaakt. Wij zijn niet jong genoeg meer om te wennen aan zulk een verandering en er is ook geen kamer, die hij zou kunnen gebruiken. Mijn man is zoo goedhartig, dat ik er van overtuigd ben, dat, indien ik hem vroeg het kind bij ons te nemen, hij 't mij zeker niet zou weigeren; maar juist daarom mag ik van zijn goedheid geen misbruik maken; toch zal het heel moeilijk voor mij zijn om Pauls verzoek te weigeren.»

»Als u het zoo lastig vindt, zult u zeker eindigen met er in toe te stemmen, dat is juist het ongeluk» riep Martha boos uit, »want niemand kan in een huis blijven, waar hij voortdurend gehinderd wordt door de beweging en drukte, die zoo'n kind maakt. Mijnheer zou de eerste zijn om er over te klagen en zou zijn geluk elders gaan zoeken. Mannen zijn daartoe maar al te zeer geneigd; dan kan u hullen zooveel u wilt en uw troost zoeken bij uw schatje.»

Martha's slechte humeur verdween langzamerhand, want zij had hare pijlen afgeschoten. »Maar ik had mij al dadelijk voorgenomen om te weigeren» zei Helena heel gedwee.

»Ik ken u beter dan u uzelf kent, mevrouw» zei Martha, het wapen gebruikende, dat al dikwijls bewezen had goed te zijn n. l. dat van banale vleierij. »U hebt een veel te goed hart, en zijt altijd geneigd u opofferingen te getroosten: uw gezondheid, uw geluk en nu zelfs de rust en kalmte in uw huis, waar uw man zoo op gesteld is! U zal nooit tevreden zijn voor u uzelf, terwille van anderen, ongelukkig hebt gemaakt, en nu denkt u, dat ik dit kalm kan aanzien en goedkeuren?» zei Martha haar oogen afvegende.

Helena, die eerst gezwegen had uit pure verbazing, dat er zooveel deugden aan haar werden toegeschreven, antwoordde nu droomerig:

»Daar heb je gelijk in Martha, ik denk nooit aan mij zelf: maar voor dezen keer moet ik het doen ter wille van mijn man.»

Nu Martha haar op de gedachte had gebracht, dat haar echtgenoot ergens anders zijn geluk zou gaan zoeken, kwam dat telkens in haar op en daarom wilde zij maar hoe eer hoe liever haar brief schrijven. Toen zij echter aan haar schrijftafeltje ging zitten, kon zij maar geen begin vinden. »Waarde broeder.» Neen, dat ging niet; zij verscheurde het velletje papier en wierp het weg. »Mijn beste Paul.» Ja, zij hield heusch heel veel van hem, maar zij waren haast vreemden voor elkaar geworden!

Paul was officier bij de Fransche marine, en had vele jaren buiten Europa doorgebracht. Helena had nooit zijne vrouw gekend, die nu gestorven was, en zij was niet geheel verzoend met zijn onvoorzichtige huwelijk met een onvermogen meisje, dat haar zoo geheel vreemd was. Zij en Leo hadden beiden Pauls huwelijk toegeschreven aan de verzoeking van een lang verblijf in Algiers en zij hadden nooit eenige moeite gedaan om kennis te maken met hunne schoonzuster. Nu was het daar te laat voor, want Paul was, na vijf jaar getrouwd te zijn geweest,

weduwnaar geworden en had één kind, een jongen van vier jaar.

Daar Helena zich altijd had voorgesteld, dat hij spoedig zou hertrouwen, had zij nooit over de toekomst van haar neefje gedacht, totdat de brief kwam, dien zij nu bezig was te beantwoorden. Paul had uit Parijs geschreven, dat hij op 't punt stond om Frankrijk voor drie jaar te verlaten en van plan was zijn zoon naar zijn vaderland te brengen; daarbij vroeg hij, of zijn zuster moeite zou willen doen om iemand te vinden, die voor 't ventje zou kunnen zorgen. Klaarblijkelijk hoopte hij, dat zijne kinderlooze zuster uit zich zelf zou aanbieden om hem in huis te nemen.

Hoe meer Helena er over nadacht, hoe meer zij tot de overtuiging kwam, dat haar broer niets anders dan ijdele voorwendsels zou zien in de redenen, die zij opgaf, waarom zij haar neefje niet bij zich kon nemen; hij wist immers niets van de moeilijkheden, die te overwinnen waren en van de inrichting van een huishouden als het hare. Zijn leven had allerminst bestaan uit gemak en plezier, want allerlei gevaren waren zijn deel geweest. Hoe zou zij hem begrijpelijk kunnen maken, dat haar geluk en dat van Leo afhing van het trouw blijven aan hunne gewoonten en van de orde en regel van hun huishouden? Leo zou beter kunnen antwoorden dan zij; hij kon Helena's zwakke gezondheid bespreken en op het gevaar wijzen haar te belasten met de zorg en opvoeding van een vreemd kind. Mannen kunnen zulke dingen veel gemakkelijker schrijven, en Leo moest het dan ook maar doen, want het was alleen voor hem, dat ze dit besluit had genomen.

Zij stond op van haar elegant, verguld stoeltje en ging haar man opzoeken, die druk in den tuin aan 't werk was en 't alles behalve prettig vond, thans gestoord te worden. Juist toen Helena hem voorstelde om Paul te schrijven, antwoordde hij ongeduldig:

»Zal je nu nooit ophouden mij daarmee te vervelen? Gisteren den geheelen dag en nu weer. Van morgen heb je mij ook al verteld, dat een kind heel lastig in huis zou zijn en nu begin je weer van voren af

aan. 't Is nu wel dunkt mij. Je moet zelf maar aan je broer schrijven, want ik kan het onmogelijk doen. Zeg hem dan, dat we er ons op verheugen hem te zien; je behoeft het kind immers in 't geheel niet te noemen, want het is niets dan een losse veronderstelling van jou, dat je broer zijn zoontje bij ons wil laten. Je moet dat punt maar niet aanroeren.»

Helena besloot Leo's raad op te volgen en hij was blij er thans af te zijn. Terwijl hare vingertjes, met vele ringen versierd, haar pen over het papier lieten gaan, waarop door een groot monogram, nauwelijks plaats over was om te schrijven, kwam een rijtuig den hoek van den tuin om, het reed de oprijlaan in en hield voor de villa stil. Een groote magere man met een gezicht, dat door de tropische zon verbrand was, met gitzwarte oogen en baard, stapte vlug uit het rijtuig en een kleine jongen met bruine krullen volgde hem. In plaats aan den huisknecht zijn naam op te geven om zich te laten aandienen, overhandigde hij hem zijn valies, vroeg den weg naar de zitkamer en trad zonder verdere complimenten binnen. Bij het hooren van zijn voetstappen keerde Helena zich om en stond, terwijl zij verbaasd uitriep: »Paul,» vlug van haar mooi schrijftafeltje op, zonder echter, te midden van hare verbazing, te vergeten haar fraai tafeltje voorzichtig op zij te schuiven. Paul nam haar in zijne armen, alsof zij een kind was, want zij reikte maar tot aan zijn schouders en terwijl hij den kleinen jongen zachtjes naar voren duwde, zei hij: »Dat is Nando, dien ik in je vriendelijke zorg wenschte aan te bevelen voor ik naar zee ga.»

Het kind zag er aandoenlijk uit in dien diepen rouw en keek met bedroefde, vragende oogen naar de dame, die door zijn vader zoo vriendschappelijk werd toegesproken.

»Een eenzaam schepsel als ik» en (Paul's stem begon te heven) »weet niet waaraan dat jonge goed behoefte heeft. Ik dacht zoo, dat als jij van tijd tot tijd eens kwam kijken, hoe het hem ging, hij zich niet zoo verlaten zou gevoelen.»

»Wel natuurlijk, lieve Paul; ik zal, zoo dikwijls ik kan, naar hem komen kijken»

er vol bewondering naar keek, terwijl hij haar met zorg vasthield als om haar voor verwelken te bewaren. Den geheelen dag nam bij de roos overal met zich mee tot groote verwondering van zijn oom en tante, die tot nog toe gedacht hadden, dat alle kinderen wild, druk en lastig waren. —

Leo was zeer verbaasd geweest, toen hij Helena de roos voor Nando zag plukken: zoo iets had hij nooit van zijn vrouw verwacht en zij was het op haar beurt, toen Leo het kind den tuin rondleidde en hem de verschillende planten en bloemen liet zien. Zij beiden waren vriendelijker voor hun kleine neefje, dan zij het voor elkaar waren. —

»Hoe komt hij toch aan die liefde voor bloemen?» vroeg Helena aan haar broeder. Paul's gezicht kreeg een treurige, sombere uitdrukking terwijl hij zei:

»Zijne moeder leerde hem dat en sedert hare begrafenis stelt hij zich altijd voor, dat zij leeft onder de bloemen; haar graf is daarom overal voor hem en hij gelooft, dat zij hem de bloemen zendt. Zij was gewoon met hem te spreken als een volwassen mensch; zij had dan ook niemand anders, als ik weg was.»

»Zij moet heel mooi geweest zijn,» zei Helena, eenigszins verlegen, daar zij hierdoor toonde zeer weinig van haars broeders vrouw te weten.

»Zij had heel veel van haar kind; ik heb hier een portret van hun beiden,» antwoordde hij en liet het haar zien. »Toen dit gemaakt werd, was zij al lijdende, maar toch nog mooi, zooals je wel zien kunt. Toen ik haar voor 't laatst zag, was zij zoo veranderd, dat zij bijna niet was te herkennen. Hij stond op en rook aan de kamperfoelie, waarmee het prieel begroeid was, om zijne aandoening bij de gedachte aan zijne vrouw aan de opmerkzaamheid te onttrekken. Helena bekeek de twee hoofden, die zoo teeder tegen elkaar leunden, met hunne ideale schoonheid en zij begon iets te begrijpen van de diepe smart, die Paul's ziel moest vervullen; het was echter niet veel meer dan een vage voorstelling, want zij had nooit werkelijk verdriet gekend. In de pauze, die in hun

gesprek ontstond, bedacht Lena of zij met dit punt zou doergaan of liever zwijgen; eindelijk besloot zij tot het laatste. Broeder en zuster bleken van elkander vervreemd te zijn, alsof zij elkaar nooit gekend hadden.

Hij voelde zich niet op zijn gemak in dit kleine huis met zijn stijven tuin en dit nauwe prieeltje, terwijl zij, wier kennis van verdriet en sterke aandoeningen tot nog toe slechts uit boeken geput was, gedrukt werd door de aanraking met de wanhopende smart, die zulk een verwoesting aanrichtte in de ziel van haar broeder.

»Ik denk, dat het je goed zal doen weg te gaan, want verandering van omgeving zal je misschien minder doen denken aan het verlies, dat je hebt geleden,» hernam zij.

»Ja, 't zal heerlijk zijn om den nacht op het dek door te brengen, tusschen den hemel en den oceaen, en dan de sterren te tellen die in de golven weerkaatsen.»

»Daar zij uit het veld werd geslagen door dit antwoord zei ze: »ik bedoel de vreemde landen.»

»Je meent, dat ik verliefd zal worden op die Japansche schoonheden. Neen, dat is zeer onwaarschijnlijk.»

Een glimlach zweefde om Paul's lippen, maar sprak niet uit zijne oogen, die nog somber keken. Van zijn jeugd af had hij altijd slechts met zijn lippen geglimlacht en zijn zoon had deze zelfde bijzonderheid overgeërfd.

»Ik zal in Ceylon misschien op de olifantenjacht gaan.»

»Europa zal nu in jou oog wel benauwd en vervelend zijn» zei zij.

»Ja, Europa is een straatweg met boomen aan weerskanten en een tol om elk half uur; alsof alle landen niet naar hetzelfde model gesneden waren en er niet precies eender uitzagen.»

Op dit oogenblik kwam Leo, die de laatste zin juist opving, nader omdat hij er van hield abstracte quaesties met anderen te behandelen, terwijl Helena daarentegen zulke gesprekken reeds van te voren vreesde en daarom zich haastte het gesprek op iets anders te brengen, voordat haar echtgenoot den tijd had eene opmerking te maken.

»Weet je nog wel, hoe dikwijls wij, toen we klein waren, verstoppertje speelden in den tuin en hoe bang papa dan was, dat wij ons te warm zouden maken?»

»Ja, dat herinner ik mij, het scheen zijn voornaamste zorg te zijn, want overigens bekommerde hij zich niet veel om ons» zei Paul op bitteren toon. »Ik heb genoeg geleden van zijne onachtzaamheid; mijne vrouw was de eerste, die beproefde de gapingen aan te vullen, die hij in mijne opvoeding liet.»

Hij hield plotseling op met spreken en Helena, die zich nooit bewust was geweest, dat hare opvoeding iets te wenschen overliet, deed het niet prettig aan, dat haar broer geen aangename herinneringen uit zijn jeugd had.

»Verlangde je nooit, toen je buitenslands waart, naar je vaderland terug te keeren?» vroeg zij.

»Ja, in de eerste jaren wel; maar je moet denken, dat ik nog maar 10 jaar was, toen vader mij op de opleidingsschool voor zeeofficieren deed en van dien tijd af was ik meestal van huis door het beroep, dat ik gekozen had; ik heb nooit het echte huiselijke leven gekend; vooral ook omdat wij onze moeder verloren hadden; en nu zal mijn arm kind een slachtoffer van hetzelfde lot worden.»

Paul stond op om zijn zoontje te zoeken, die zich vermaakte met naar de tuinlieden te kijken, die water putten.

»Ben je niet moe, Nando?»

»In 't geheel niet papa; maar wanneer gaan we weg?»

»Vind je het hier niet prettig?»

»Niet erg papa; ik vind het veel prettiger om met u te reizen.»

Paul zuchtte en streefde de smalle, bruine wangen van zijn kind. Helena kwam bij hen en vroeg: »Is Nando moe? Zou hij misschien een dutje willen gaan doen?»

»Ga maar eens met mij mee, en Paul, jij hebt Martha nog niet goedendag gezegd; ze zal beleedigd zijn, als je haar niet eens opzoekt. Je herinnert je Martha immers nog wel?»

»Op 't oogenblik niet. Was ze toen in Scheveningen ook bij je?»

»Neen, maar ze heeft immers ook bij ons thuis gediend, toen we klein waren?»

»O ja, nu weet ik het, zij bedilde altijd alles. Zeker, nu herinner ik mij weer die vervelende draak!»

»Paul, hoe kun je dat nu zeggen?»

»Wees maar niet boos, je weet immers, dat ik de dingen altijd plompweg zeg.»

Het bezoek aan Martha was vrij koel en toen Paul haar vroeg om vriendelijk te zijn voor zijn kind, antwoordde zij:

»Mevrouw zal u wel vertellen, dat ik steeds mijn plichten als dienstbode betracht.»

Broeder en zuster ging nu naar Helena's boudoir, terwijl Nando eindelijk overgehaald werd om op de canapé te gaan liggen, nadat hij tot belooning drie stukjes suikergoed had gekregen, die hij steeds in zijn handje hield en niet in den mond stopte, omdat hij niet veel van zoetigheden hield. Leo was, zooals gewoonlijk, naar het bureau van het Ministerie, waar hij zijne dagelijksche bezigheden had en nu keken Paul en Helena elkaar verlegen aan, daar zij beiden voelden, hoe vreemd het was, dat broeder en zuster elkaar, na zulk eene lange scheiding niets te zeggen hadden.

Eindelijk vroeg Paul:

»Heb je al eens geïnformeerd naar een school voor Nando? Of zou je denken, dat het beter was hem in eene familie te plaatsen?»

»Daar ik je brief pas eergisteren kreeg en je niet verwachtte voor de volgende week, heb ik nog niets gedaan,» zei ze.

»Eerst was ik van plan later te komen, maar omdat ik toen hoorde, dat ik eerder scheep moest gaan dan ik dacht, was ik genoodzaakt mijne plannen te veranderen. Maar zou je goedvinden om nu met mij een paar scholen te bezoeken? Ik zou het zoo prettig vinden om voor mijn vertrek te weten, dat hij het goed had. Wat is het toch vreemd dat ik, een man, zooveel van kinderen houd, terwijl jij, eene vrouw, je er niet door schijnt aangetrokken te voelen!»

»Wat, ik? Integendeel ik ben dol op kinderen; maar Leo kan ze niet goed verdragen,» en dit zeggende verliet zij blozende de kamer ten einde zich klaar te maken om uit te gaan.

»Weet je nog wel, hoe dikwijls wij, toen we klein waren, verstoppertje speelden in den tuin en hoe bang papa dan was, dat wij ons te warm zouden maken?»

»Ja, dat herinner ik mij, het scheen zijn voornaamste zorg te zijn, want overigens bekommerde hij zich niet veel om ons» zei Paul op bitteren toon. »Ik heb genoeg geleden van zijne onachtzaamheid; mijne vrouw was de eerste, die beproefde de gapingen aan te vullen, die hij in mijne opvoeding liet.»

Hij hield plotseling op met spreken en Helena, die zich nooit bewust was geweest, dat hare opvoeding iets te wenschen overliet, deed het niet prettig aan, dat haar broer geen aangename herinneringen uit zijn jeugd had.

»Verlangde je nooit, toen je buitenslands waart, naar je vaderland terug te keeren?» vroeg zij.

»Ja, in de eerste jaren wel; maar je moet denken, dat ik nog maar 10 jaar was, toen vader mij op de opleidingsschool voor zeeofficieren deed en van dien tijd af was ik meestal van huis door het beroep, dat ik gekozen had; ik heb nooit het echte huiselijke leven gekend; vooral ook omdat wij onze moeder verloren hadden; en nu zal mijn arm kind een slachtoffer van hetzelfde lot worden.»

Paul stond op om zijn zoontje te zoeken, die zich vermaakte met naar de tuinlieden te kijken, die water putten.

»Ben je niet moe, Nando?»

»In 't geheel niet papa; maar wanneer gaan we weg?»

»Vind je het hier niet prettig?»

»Niet erg papa; ik vind het veel prettiger om met u te reizen.»

Paul zuchtte en streefde de smalle, bruine wangen van zijn kind. Helena kwam bij hen en vroeg: »Is Nando moe? Zou hij misschien een dutje willen gaan doen?»

»Ga maar eens met mij mee, en Paul, jij hebt Martha nog niet goedendag gezegd; ze zal beleedigd zijn, als je haar niet eens opzoekt. Je herinnert je Martha immers nog wel?»

»Op 't oogenblik niet. Was ze toen in Scheveningen ook bij je?»

»Nee, maar ze heeft immers ook bij ons thuis gediend, toen we klein waren?»

»O ja, nu weet ik het, zij bedilde altijd alles. Zeker, nu herinner ik mij weer die vervelende draak!»

»Paul, hoe kun je dat nu zeggen?»

»Wees maar niet boos, je weet immers, dat ik de dingen altijd plompweg zeg.»

Het bezoek aan Martha was vrij koel en toen Paul haar vroeg om vriendelijk te zijn voor zijn kind, antwoordde zij :

»Mevrouw zal u wel vertellen, dat ik steeds mijn plichten als dienstbode betracht.»

Broeder en zuster gingen nu naar Helena's boudoir, terwijl Nando eindelijk overgehaald werd om op de canapé te gaan liggen, nadat hij tot belooning drie stukjes suikergoed had gekregen, die hij steeds in zijn handje hield en niet in den mond stopte, omdat hij niet veel van zoetigheden hield. Leo was, zooals gewoonlijk, naar het bureau van het Ministerie, waar hij zijne dagelijksche bezigheden had en nu keken Paul en Helena elkaar verlegen aan, daar zij beiden voelden, hoe vreemd het was, dat broeder en zuster elkaar, na zulk eene lange scheiding niets te zeggen hadden.

Eindelijk vroeg Paul:

»Heb je al eens geïnformeerd naar een school voor Nando? Of zou je denken, dat het beter was hem in eene familie te plaatsen?»

»Daar ik je brief pas eergisteren kreeg en je niet verwachtte voor de volgende week, heb ik nog niets gedaan,» zei ze.

»Eerst was ik van plan later te komen, maar omdat ik toen hoorde, dat ik eerder scheep moest gaan dan ik dacht, was ik genoodzaakt mijne plannen te veranderen. Maar zou je goedvinden om nu met mij een paar scholen te bezoeken? Ik zou het zoo prettig vinden om voor mijn vertrek te weten, dat hij het goed had. Wat is het toch vreemd dat ik, een man, zooveel van kinderen houd, terwijl jij, eene vrouw, je er niet door schijnt aangetrokken te voelen!»

»Wat, ik? Integendeel ik ben dol op kinderen; maar Leo kan ze niet goed verdragen,» en dit zeggende verliet zij blozende de kamer ten einde zich klaar te maken om uit te gaan.

Broeder en zuster brachten nu verscheidene uren door, met zoowel gemeente- als particuliere scholen, die een goeden naam hadden, te bezoeken; maar op de eene namen niet zulke jonge kinderen, op de andere was het aantal reeds voltallig en op een derde waren de voorwaarden niet naar wensch; Paul verloor in 't eind den moed in weerwil van den troost zijner zuster, dat zij morgen nog andere scholen konden bezoeken. Zij hadden Nando slapende verlaten en toen zij thuiskwamen en Leo vonden, die eenige kleine tuingereedschappen voor hem had meegebracht, verlangde Paul er naar hem wakker te maken om de verrukking van het kind bij te wonen op het zien van de hark en schop, die naast hem lagen.

»Nu kan hij naar hartelust graven en planten,» zei Leo, terwijl hij met zijn schoonbroer den tuin op en neer liep. »We zullen hem een stukje grond achter het prieeltje geven.»

Onderwijl zat Helena, die in de salon door bezoekers werd opgehouden, op heete kolen, want ze was bevreesd, dat haar echtgenoot en broeder, wier inzichten in politiek en andere kwesties, zoozeer verschilden, een onderwerp zouden aanroeren, dat misschien tot twist zou voeren, als zij er niet bij was om het vuur van hun gesprek te dooven; wel een bewijs hoe weinig zij haar eigen man kende, want haar vrees was geheel ongegrond, daar Leo zeer veel belang stelde in Paul's beschrijving van eene nieuwe methode om torpedo's te maken en zijne beweringen over vrijhandel en beschermende rechten.

»Je hadt volkomen gelijk, toen je van morgen zei, dat er om het half uur een tol is. Maar wat helpt het of we hier al een goed inzicht in hebben?»

Twee jaar geleden verdiepte ik mij ernstig in dit onderwerp en verzamelde ik een menigte bewijzen voor de onhoudbaarheid van het tegenwoordige systeem, maar toen ik mijn plan van hervorming het ministerie aanbood, wilde men er nauwelijks notitie van nemen. Nu heb ik ook maar besloten mijn leven vredig en rustig door te brengen, zonder mij verder te bemoeien met publieke

zaken. Ik heb het altijd druk genoeg met de zorgen voor mijn eigen belangen.»

Ondertusschen had Martha Nando geroepen, die half dommeland aan tafel kwam.

»Eet hij bij u?» vroeg Martha en Helena herhaalde die vraag aan haar broeder.

»Dacht je dat ik een tafel voor mij alleen en een andere voor hem zou laten dekken?» vroeg hij met een bijzonderen glimlach.

»Och, ik vroeg het alleen maar,» zei Helena. »Kom Nando, wil je naast mij komen zitten?»

»Zou je soms ook een kussen voor hem hebben?» vroeg Paul.

Na veel heen en weer geloop werd er een geschikt kussen gevonden en daar de soep al gediend was, werd het kind op zijn stoel getild. Daar hij echter niet begon te eten, zei Helena, nadat zij hem een servetje had voorgedaan: »Zal ik je laten happen of kan je alleen eten?»

Hij sloeg de oogen met de mooie lange wimpers tot haar op en antwoordde blozende: »Maar ik heb nog niet gebeden.»

»Doe dat dan eerst, beste vent,» zei Leo eenigszins verlegen.

Nando vouwde zijn handjes en bad: »Lieve Heer, ik dank u, geef ook brood aan alle arme kinderen.»

Toen zijn tante hem vroeg, wie hem dat gebedje geleerd had, zeide hij:

»Moeder, mijn lieve moeder.»

»Zij leerde hem er ook naar te handelen» zei Paul. »Vertel tante eens, wat je altijd deedt na het eten.»

»Dan gaf ik eten aan arme kleine kinderen, ten minste als ik zoet was geweest.»

»Was je niet altijd zoet?»

»Niet altijd,» antwoordde Nando, terwijl hij de oogen neersloeg en een kleur kreeg. Bij Helena kwam de gedachte op, dat zulk een kind, dat met zooveel teederheid was opgevoed en zooveel liefde behoefde, slechts aan de zorg van een vrouw kon toevertrouwd worden.

Het ventje at heel weinig en Paul merkte schertsende op, dat hij zijn Zuidelijk bloed niet verloochende, en dat hij alleen van vruchten kon leven.

De koffie werd in den tuin gediend. Nando

was zeer blijde met zijn hark en schop, die oom Leo hem gegeven had. Met grooten ijver ging hij aanstonds aan het werk.

Paul scheen in gedachten verdiept te zijn. Hij kon zich niet begrijpen, hoe het mogelijk was dat de gedachte om haar neefje bij zich in huis nemen, niet bij zijne zuster was opgekomen. Op 't oogenblik sprak zij van een school, waarvan zij had gehoord, buiten de stad, waar de lucht gezonder zou zijn; onder het spreken hield zij voortdurend haar oog op den kleinen jongen gericht, daar zij vreesde, dat hij de planten of bloemen zou bederven.

Nando ging naar den tuinman toe, die een groote en zeldzame plant droeg en die, toen hij den vreemden bewonderenden blik van het kind zag, hem vroeg of hij veel van bloemen hield en zei, dat als hij er graag nog meer zag, hij mee mocht gaan naar de broeikassen. »Heel graag,» riep Nando en aan de hand van den tuinman bevond hij zich spoedig tusschen de planten, die met zorg waren gekweekt, doch Nando had dezelfde in overvloed in zijn geboorteland in het wild zien groeien. Hij vertelde den tuinman waar zij groeiden, terwijl hij ze herhaaldelijk kuste.

«Kijken de bloemen jou ook aan?» vroeg hij aan zijn nieuwen vriend.

«Ja, wanneer ik in de zon sta.»

«Ze kijken mij aldoor aan; ze herkennen mij en vragen mij om bij hen te blijven. Als ik later tuinman ben, zal ik ze beter begrijpen.»

De goede man ging op den rand van de broeikas zitten en met het kind tusschen de knieën, luisterde hij naar het onschuldig gekeuvel.

«Mijn moeder zendt mij al die bloemen uit de diepte der aarde, waar ze haar hebben neergelegd. Ik zag het ze doen; maar wanneer ik groot genoeg ben, zal ik graven tot ik haar vind, want ik wil niet, dat zij daar blijft in het donker. Misschien is het daar heel aan het eind wel licht en daar zijn misschien wel fonteinen en gouden bloemen.»

«Hebben ze je nooit verteld, dat ze naar den hemel is gegaan?» vroeg de tuinman.

«O ja, naar den hemel; maar die is heel hoog boven ons, en ik heb zelf gezien, dat ze haar in den grond legden in de bloemen. Denk je dat ik haar ooit terug zal kunnen vinden?»

«Als je oud genoeg bent, dan zul je ook naar haar toe gaan, in den mooien tuin, als je ten minste je heele leven goed en gehoorzaam zijt geweest.»

Nando hechte zich al dadelijk aan zijn nieuwen vriend en hilde, toen hij afscheid van hem moest nemen, omdat het bedtijd was. Martha bood aan om hem uit te kleeden, maar Paul wilde het liever zelf doen, daar hij in langen tijd dat genot niet zou hebben.

Zoodoende was hij ook eens alleen met zijn kind, dat, nadat het zijn gebedje had opgezegd, zeide:

«Laten we nu maar weggaan, papa.»

«Zou je bedroefd zijn, als je hier moest blijven, Nando?»

«Niet, als ik altijd bij den tuinman mocht zijn; maar u weet, dat ik niet-altijd bij hem mag blijven.»

«Ik zal tante vragen of je dikwijls bij hem moogt zijn.»

«Maar moet u heusch weggaan, ver weg, op zee papa?»

«Ja lieveling en ik ga al heel gauw.»

«Maar, papa, wie blijft dan bij mij, bij wie zal ik wonen? Breng mij terug naar moeder; we hadden 't zoo prettig, toen zij er nog was.»

«Ik weet helaas den weg niet, mijn ventje, anders waren we samen al lang naar haar toegestaan,» en met een bezwaard hart droeg Paul, wiens oogen vol waren van ongeschreide tranen, zijn kind naar bed.

«Hem naar zijn moeder brengen!» 't Was waar, dat als hij het waagde die onbekende wereld te bereiken, al hun beproevingen ten einde zouden zijn. Maar zou hij haar op die manier wel terugvinden? Hij had waarheid gesproken, toen hij zeide, dat hij den weg niet wist.

(Wordt vervolgd.)

VIGILANTE EN KAR.

EENE VERTELLING UIT HET LEVEN.

(Vervolg en slot van blz. 318.)

Den volgenden middag was er geen school. Sam moest met Oom Piet uit, en Anna had een half uurtje bij Wiesje doorgebracht en haar verteld, dat zij haar spoedig eens met iets dat heel mooi was, verrassen wilde. Daarna was zij de stad ingegaan en in eene straat gekomen, waar vele menschen heen en weder liepen.

Eensklaps ziet zij de haar welbekende kar met bloemen, waarmede de tuinman Huibers langs straten en grachten reed, om zijne bloemen te verkoopen. Dat verblijdde haar, want nu behoefde zij niet tot morgen te wachten, om op de bloemmarkt een potje met rozen voor Wiesje te koopen. Misschien zou Huibers er haar wel een tegen een goedkoop prijs willen afstaan. Zij trad dus op de kar toe, om de bloemen van naderbij te beschouwen, maar nauwelijks had Huibers haar gezien, of hij kwam op haar af en vroeg:

»Ben je niet het meisje, dat gisteren namiddag mijne kleine Suze gered heeft? Ik heb al overal naar je gezocht. Ik wou je nog naloopen, toen ik mijn dochtertje verzorgd had, maar je was al weg. Gelukkig, dat ik je nu hier vind. Zeg mij, ben je niet dat zelfde meisje?»

Anna bloosde. Zij had het voorval wel niet vergeten, want de schram op haar linker wang, en de pijn die zij nog in haar knie voelde, herinnerde er haar zeer goed aan, maar toch zou zij er niet van gesproken hebben, als Huibers er haar niet aan herinnerd had. Zij erkende echter dat zij hetzelfde meisje en zeer blij was het kind gered te hebben.

»Hoor eens,» zei Huibers, »ik heb nu geen tijd om lang met je te praten. Ik heb het druk en moet om twee uren weer thuis zijn. Maar zie, —» vervolgde hij, een der grootste potten met rozen van de kar nemende, »hier heb je een klein geschenk van me. (Zie de plaat.) Dat zal je wellicht groot plezier doen. Kom me eens gauw bezoeken. Dan zullen we verder praten. Ik moet weg.»

En zijn paard aansporende, reed hij met de kar heen, terwijl Anna vol verrukking die heerlijke rozen aanschouwde. Maar niet lang. Eventjes wilde zij al de rozen nog zien en er aan ruiken en dan . . . naar Wiesje, om dat arme lijdende kind gelukkig te maken.

Dat was een verrassing.

Maar er zou nog eene andere volgen, veel grooter dan deze.

Eenige dagen later werden Sam en Anna door den meester verzocht na schooltijd een poosje te wachten. Hij had hun iets bijzonders te vertellen.

Dit maakte Anna en Sam zeer nieuwsgierig. Zij hadden gisteren en eergisteren reeds gemerkt dat er iets gaande was, want meester was al een paar malen in het steegje geweest en had met oom Piet de peubraar en met tante Sloep de garnalenvrouw gesproken. Maar wat, dat wisten de kinderen niet. Maar dat het iets goeds moest zijn, dat was zoo zeker als 2×2 vier, want zij hadden ook den heer Denners gezien, die het huis van den meester was ingegaan. Ja, nog meer. De heer Denners had met Anna en Sam gesproken en hun gevraagd, of zij niet gaarne

.... Hier heb je een klein geschenk....

betere kleeding wilden hebben, en ook of zij er om treuren zouden, wanneer zij niet meer in een geitenstalletje of op een kruiwagen behoeften te slapen, of den nacht doorbrengen wachtende op de terugkomst van oom en tante? En wat Anna of Sam hierop geantwoord hadden, kunt gij wel raden. Hunne liefde voor oom en tante was niet bijster groot, en het vooruitzicht niet meer in havelooze kleeding rond te loopen en onder beter dak te komen, deed hun hart van vreugde kloppen.

Toen de school uit was en de kinderen heengegaan waren, bleven Sam en Anna zitten, wachtende op de dingen die komen zouden. Een kwartier later kwam de meester en bracht ze naar zijne vrouw, die in een keuken stond bij eene tobbe met water. Op een tafel daar dicht bij lag een hoop kleeren; ook lagen er schoenen en kousen en raad eens wat er nu gebeurde?

Meester bleef bij de tobbe staan, niet om aan de wasch te helpen, want zijne vrouw had hulp genoeg aan hare flinke dienstmaagd, maar om nog een paar woordjes te zeggen, voordat hij heenging.

„Nu luister eens goed, wat ik je zeggen zal,” zei meester, „God heeft het een mijnheer en eene mevrouw in het hart gegeven, om je te verzorgen en je uit je ongelukkigen toestand te verlossen. Dien mijnheer en die mevrouw ken je wel, en strakjes zul je ze zien. Maar nu begrijpt je wel, dat je in de havelooze kleeding, die je draagt, niet bij hen kunt komen, en daarom liggen hier kleeren voor je klaar, die je aanpassen en aantrekken moet, nadat je eerst goed gereinigd bent. En nu zullen mijne vrouw en Dientje je daarbij helpen, en als ik over een half uurtje terug kom, hoop ik jullie helder en schoon weer te zien. Nu, . . . tot straks! Je zult wel niet vergeten God daarvoor te danken!”

Meester ging heen, en thans ving de reiniging aan. Ik zal er maar niet veel van vertellen. Maar dat Anna en Sam het noodig hadden, dat ze eens van het hoofd tot de voeten schoon gemaakt, gewasschen en nog eens gewasschen werden, kondt ge zien, vooreerst aan de groene zeep, die als sneeuw voor de zon wegsmolt, en aan het water, dat

half zwart geworden was. Zoo'n bad, zulk een afboening, bijna afschrapping, had dan ook de gewenschte uitwerking. Toen Sam en Anna uit de tobbe kwamen, zagen zij er zoo helder uit, alsof zij een dag op de bleek gelegen hadden, en toen zij door Dientje gewreven en afgedroogd waren, blonken ze alsof ze geschilderd waren.

En nu ging het aan 't aanpassen van ondergoed en kleeren. Sam en Anna hadden nog nooit een hemd aangehad, en de onderbroeken moesten ze wel tienmalen bekijken, wijl ze er geen weg meê wisten, hoe zij daarin hunne voeten zouden steken.

Er lag een katoenen jurkje gereed voor Anna, dat haar precies paste en ver over haar knieën reikte, en toen zij dit aange trokken had en hare haren gestrengeld waren, hadt gij eens moeten zien hoe lief alles haar stond. Niemand zou haar als het havelooze meisje van weleer herkend hebben.

En Sam? Het blauwe kielkje en de licht grijze broek stonden hem zoo goed, dat hij haast zelf niet gelooven kon, dat hij dezelfde Sam was, die nog een paar dagen geleden zijn slaapplaats gedeeld had met de geit. Hij zag er zoo vroolijk uit, als een pas geboren vlinder, die opgetogen rondzag over al het nieuwe, dat hem omringde.

En nu, daar kwam meester, die blij was toen hij de kinderen zoo netjes, zoo helder en als nieuwgeboren wederzag. Hij nam ze bij de hand, wachtte even totdat zijne vrouw klaar was en ging met haar en de kinderen naar de huiskamer.

VI.

En raad nu eens wie daar zaten?

Ik wil er u bij helpen, door u het volgende te vertellen. Mijnheer en mevrouw Denners hadden de kinderen niet vergeten, die hun zulk een grooten dienst bewezen en hen voor een groot verlies behoed hadden. Te zamen hadden zij overlegd hoe zij het beste hunne dankbaarheid zouden kunnen bewijzen en wat zij doen moesten voor het welzijn van die twee kleine haveloozen. Allereerst zochten zij hulp bij den meester, dien de heer Denners goed kende, daar hij een der be-

stuurders was van de Havenloozen-school en deze met geld en gaven ondersteunde. Meester kende de levensgeschiedenis van de beide kinderen, eene levensgeschiedenis zoo treurig, dat ik er u maar het tiende part niet van vertellen zal. Die arme kinderen hadden hunne ouders amper gekend en waren overgelaten aan de zorg van een zoogenaamden oom en eene dito tante, die zich even weinig om het lot van die beide ongelukkigen bekommerden, als de priester en leviet in de gelijkenis, van wie gij weet dat zij niet eens naar den verslagene op den weg omzagen. Die kinderen waren hun tot last, en te nauwernood gaven zij hun droog brood en aardappelen, waarvoor een hond den neus zou optrekken. Gelukkig dat meester eens in hunne buurt kwam, aldaar de kinderen vond en na bekomen toestemming, hun een plaatsje op zijne school bezorgde, 't geen de eerste schrede was, onder het bestuur van God, tot heil van de kinderen, die nu met vele goede en nuttige dingen bekend werden.

Toen nu een en ander den heer Denners ter oore was gekomen, meende hij een goed werk te doen, wanneer hij de kinderen een betere verpleging en huisvesting bezorgde. Hij wilde echter van Anna geene jonge juffrouw en van Sam geen jongenheer maken. Dat zou niet goed zijn. Ze zouden dan hoogmoedig worden. Zij moesten nederig blijven, ook van hart, 't welk het beste geschenk is van God.

Waar nu een gezin te vinden, dat zich het lot der beide kinderen wilde aantrekken, hun een christelijke opvoeding geven en voor hen zorgen, alsof zij hunne eigen kinderen waren?

En hierin kwam meester weer te hulp. Hij kende een meubelmaker, een besten man, die geene kinderen had, en wiens vrouw reeds dikwijls haar wensch had te kennen gegeven, dat zij gaarne een armen wees als haar eigen kind wilde aannemen. De heer Denners sprak met dien meubelmaker, en daar alles zoo uitkwam wat meester gezegd had, werd de afspraak gemaakt, dat de meubelmaker en zijne vrouw dezen middag bij meester zouden komen, om Sam te zien en hem mede te nemen naar hun huis.

En Anna?

Voor haar was ook een goede plaats gevonden. De meester en zijne vrouw waren overeengekomen het meisje in hun gezin op te nemen. Anna was zulk een lief en tevens handig kind, dat de juffrouw de beste verwachting van haar koesterde, als het meisje onder hare leiding was en bekwaam werd gemaakt, om God en menschen te dienen, terwijl de heer Denners en zijne vrouw toezegging gaven, dat zij voor alle behoeften van de beide kinderen zorgen zouden.

Nu heb ik je daar straks gezegd, dat meester met zijn vrouw en de kinderen naar de huiskamer ging. Mij dunkt, het valt u thans niet moeilijk te raden wie daar zaten. Toch zal ik het u zeggen, want misschien denkt ge daar ook nog (om Piet de peuëaar en tante Sloep te vinden. En dan hadt gij misgeraden. 't Is waar, meester had er wel een oogenblik aan gedacht, die twee menschen hier te laten komen, om van de kinderen afscheid te nemen, maar mevrouw Denners was er tegen geweest. Zij wilde liefst niet met die beide lieden in een gezelschap zijn, niet omdat zij arm waren, maar omdat zij de kinderen zoo slecht behandeld hadden.

Welnu, in die kamer zaten mijnheer en mevrouw Denners en de meubelmaker Vlak en zijne vrouw, die met groote belangstelling het oogenblik te gemoet zagen, dat de beide kinderen zouden binnen treden.

En daar kwamen ze.

Zoodra de meubelmaker den kleinen Sam zag, fluisterde hij zijne vrouw in 't oor: »Och Bet, wat een aardige jongen! Wat ziet hij er flink uit!» Dat vond zijn vrouw ook. De heldere blik van Sams oogen had haar bekoord, en toen Sam dicht bij haar stond, kon zij zich niet weerhouden haar arm om zijn hals te slaan, en hem een hartelijken kus te drukken op de wangen, die nog blonken van het wrijven en nog de lucht van 't zeepsop niet verloren hadden.

Mijnheer Denners herkende Sam bijna niet meer. Als de meester hem niet gezegd had, dat het dezelfde jongen was, die gisteren nog met een brok buis en een halve broek, zonder schoenen of kousen op straat geloopt had, zou hij gemeend hebben

het kind van een welgezeten burger te zien, zoo netjes stond hij daar in zijn blauw kielkje, terwijl zijne haren — vroeger een raagbol, — nu behoorlijk gekamd waren, met een krulletje aan de slapen van 't hoofd.

En Anna! Haareenvoudig katoenen kleedje stond haar zoo goed, en zij zag er zoo helder uit, zoo lief en zoo blijmoedig schitterden hare blauwe oogen, dat mevrouw Denners er spijt van had, haar niet genomen te hebben. Maar zij moest toestemmen, dat haar man gelijk had en 't beter was voor 't meisje niet terstond in een kring van menschen overgebracht te worden, die veel te hoog boven den stand waren, waarin God haar geplaatst had.

Wat er nu verder volgde kunt gij wel denken. De heer Denners, die de heele geschiedenis kende van de beide kinderen en ook wist wat er in de laatste dagen gebeurd was met het verloren gaan en het vinden van het pakje, wees op het bestuur van God, die alles ten beste geschikt, ja zelfs vigilante en kar dienstbaar gemaakt had tot het volvoeren van zijn wil. Was het portier niet opengegaan, dan zou het pakje er niet uitgevallen en door de kinderen gevonden zijn. Had de kar met het hollende paard Anna

niet op den weg tegengehouden, dan zou Anna doorgelopen zijn naar het station en den heer Denners nog meer in de war gebracht hebben. En alles geschiedde zoo juist op den rechten tijd! Waarlijk, wij mogen wel zeggen: er bestaat geen toeval. God bestuurt alle dingen tot welzijn zijner menschenkinderen.

Mijn verhaal is ten einde. Sam woont thans bij den meubelmaker, gaat nog trouw ter school, maar als hij goed geleerd en ook de industrie- en teekenschool bezocht heeft, zal Mr. Vlak hem in zijne werkplaats brengen, om van hem een knap en kundig meubelmaker te maken.

Wat Anna betreft, zij bleef in het gezin van den meester en was daar zeer nuttig werkzaam. Wat er verder van haar geworden is, weet ik nog niet, maar dit kan ik u wel mededeelen, dat zij nu en dan een bezoek brengt aan het donkere steegje, waar Wiesje nog steeds op een bankje zit of op een paar aardappelenzakken ligt. Het arme kind lijdt nog veel, maar Anna weet haar te vertroosten en verblijdt haar menigmaal met een potje rozen, dat Huibers haar geschonken heeft.

SLAVEN IN AFRIKA.

Slaven zijn ongelukkige menschen, en dat er in onze negentiende eeuw nog slaven zijn, is allerbedroevendst, vooral wanneer men weet, dat deze menschen door hunne drijvers dikwijls op eene wijze gekweld worden, zooals wij ons schamen zouden een hond te behandelen. En dat niet alleen, maar schandelijk is het, dat er, inzonderheid in Afrika, menschen zijn, die er hun beroep van maken hunne natuurgenoeten als wilde dieren te vangen, om ze als slaven te verkoopen. 't Is waar, er worden vele maatregelen genomen, om dezen afschuwelijken menschenhandel te breidelen. Engeland zendt schepen uit, om de vaartuigen, bevracht met slaven, aan te houden en den gevangenen

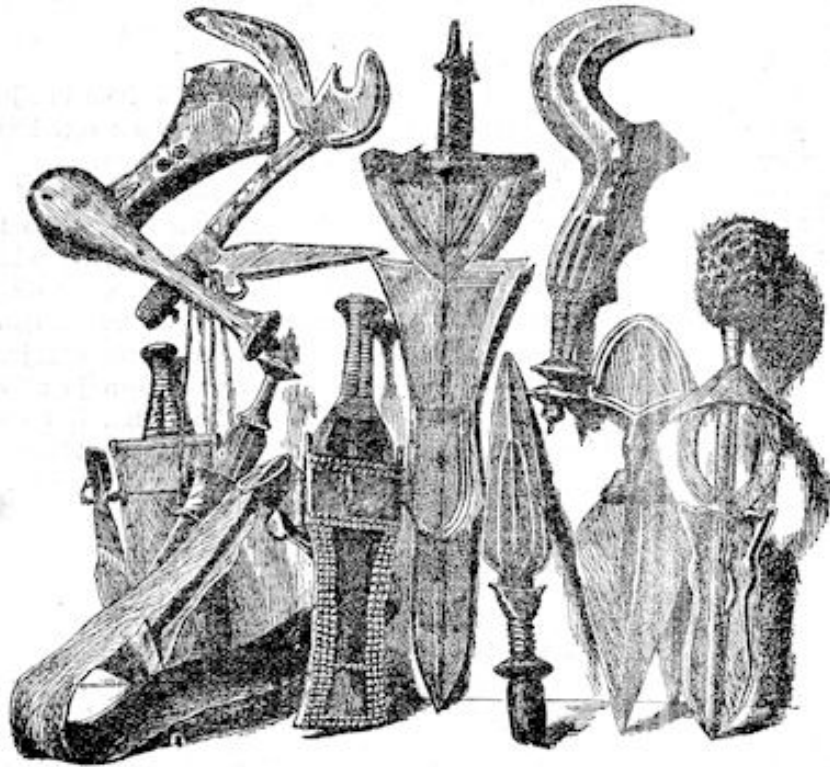
de vrijheid te schenken; Duitschland, Frankrijk en andere mogendheden vervolgen de slavenhouders waar zij kunnen, — maar de binnenlanden van Afrika zijn zoo groot en de slavenhouders zoo talrijk, dat het moeite kost, den slavenhandel geheel tegen te gaan.

De slavernij is reeds van oude dagteekening en vindt nog altijd verdedigers, die, om hunne zaak te bepleiten, wijzen op het voorbeeld van zoovele vrome mannen uit den ouden tijd, die slaven hielden. Maar zij vergeten, dat de toestanden eertijds anders waren dan nu. De opperhoofden van stammen of volken, die onderling oorlog voerden, konden de krijgsgevangenen die zij maakten, niet in gevangnissen sluiten, tenzij

zij ze ook onderhielden, en daar dit lastig en kostbaar was, bleef hun geen ander middel over, dan die gevangenen te doden of hen als slaven te gebruiken, 'tgeen wel 't voordeeligste was. Hield de oorlog aan en werden er weër krijgsgevangenen gemaakt, dan groeide het aantal slaven zoo sterk aan, dat, wilde men ze niet doden, men wel verplicht was ze te verkoopen aan anderen die gebrek hadden aan slaven. Hieruit ont-

ben u te verzekeren, dat Abrahams dienstknechten of slaven veel beter behandeld werden dan de slaven van den tegenwoordigen tijd. Dikwijls werden zij als huisgenooten beschouwd en kregen posten en bedieningen. Denkt slechts aan Eliezer, aan Jozef bij Potifar.

Merkwaardig is het dat slechts het Oude Testament van slaven spreekt. Er waren tijdens het Nieuwe Testament ook wel slaven,

CONGO-MESSEN.

stond weer een ander kwaad. Door den overvloed van veilbare slaven kwam er van zelf gebrek aan mannen, die voor loon wilden dienen. Men kon dus geen vrije dienstknechten krijgen, 'tgeen te meer jammer was, daar deze laatsten gewoonlijk zonen waren van welgezeten ouders en gaarne eenigen tijd in dienst wilden treden, om een bedrijf te leeren. Wij zien dit in de geschiedenis van Jakob, die bij Laban in dienst trad.

Abraham had ook een groot aantal slaven of lijfeigenen, uit gebrek aan vrije dienstknechten, maar ik zal wel niet noodig heb-

maar het Evangelie heeft dat woord verzacht en veranderd in dienstknechten. De verdedigers van de slavernij beroepen er zich op, dat de slavernij door God toegelaten is, althans toegelaten heeft, dat Noach, die als hoofd van zijn stam en in het karakter van een profeet, den zegen en den vloek van Gods wege mocht uitspreken, een zijner kleinkinderen verlaagd heeft tot »een knecht der knechten bij zijne broederen." Genes. 9 vs. 24, 25. Hieruit volgt dus dat God de slavernij toegelaten heeft als een straf der zonde, en al is het dat door 's Heilands

komst op aarde die vloek over Cham is opgeheven, tot heden echter zwerven Chams nakomelingen nog in de binnenlanden van Afrika rond, kennen het Evangelie en hunne vrijmaking niet en zuchten nog steeds onder de gruwelijke lasten, die de slavenhouders hun opleggen.

Het Christendom keurt alle slavernij af. Wil echter iemand, om welke reden dan ook, slaaf zijn, het staat hem vrij, maar niemand

EEN SLAVENJAGER.

heeft volgens het Christendom het recht slaven te houden. Er waren tijdens Paulus slaven, die het Evangelie kenden en Christenen geworden waren, maar die door hunne heeren zoo goed behandeld werden, dat zij niet wenschten vrij gelaten te worden maar hen bleven dienen. Wij zien dit uit den brief van Paulus aan Philemon. Deze laatste had een slaaf, Onesimus, dien hij ook na zijne bekeering behield. Paulus verlangt niet dat Philemon zijn slaaf vrijlaat, maar dringt er slechts op aan hem als een geliefden broeder

te behandelen, 't geen Philemon gewis wel gedaan zal hebben.

Ik zei u hierboven, dat de slavenhandel vooral in de Binnenlanden van Afrika gedreven wordt. De stammen, die de landen bewonen door welke de groote rivier de Congo stroomt, zijn niet slechts gedurig met elkander in oorlog en maken hunne vijanden tot slaven, maar worden ook bedreigd en overvallen door Arabieren, die hunne dorpen plunderen, hen van hunne vrouwen en kinderen berooven en ze als slaven verkoopen. Gruwelijk zijn die onderlinge oorlogen,

EENE LOLO-VROUW.

waarin meestal strijd gevoerd wordt van man tegen man, met messen en snijwerktuigen, waarvan nevensgaande plaat eene afbeelding geeft. In sommige streken van het binnenland wordt er regelmatig slavenmarkt gehouden, en zij die de meeste slaven bezitten, worden geacht het rijkst te zijn. Wanneer de slavenjagers er in geslaagd zijn eene menigte slaven bijeengebracht te hebben, worden deze ongelukkige menschen, meest die van den stam der Lolo's, naar de slavenmarkt gebracht. In bootjes oepengepakt, half verteerd door de gloeiende zonnestralen, waaraan zij zijn blootgesteld en bijna uitgehongerd komen zij daar, en opdat zij niet zouden ontvluchten, worden hunne handen en voeten in een blok bevestigd, of

hun hals in een boomvork gesloten, zoodat die arme schepels zich te nauwernood verroeren kunnen. Zie de beide platen, die u eene voorstelling geven van de wijze waarop de gevangenen op de slavenmarkt behandeld worden. Gelukt het nochtans dezen of genen te ontkomen, dan wacht hem een gruwelijke straf. Vlucht hij naar een anderen stam, dan beschouwt hem het opperhoofd toch als slaaf naar den aangenomen regel: eens slaaf voor altijd slaaf.

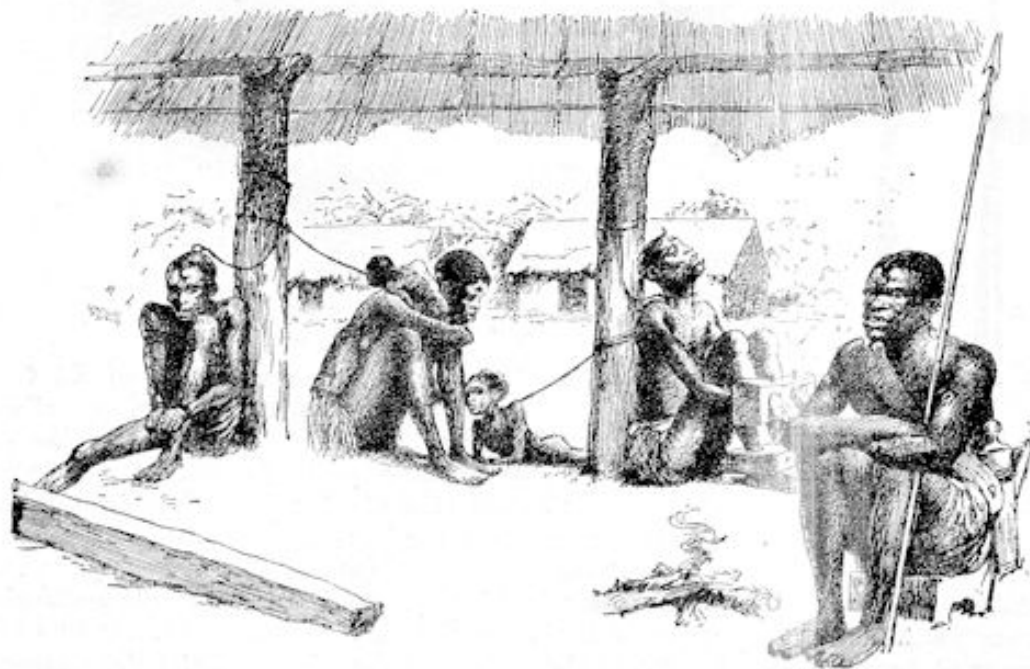
mensch, dat hij vrijgemaakt is van de slaavernij . der zonde en der menschen, en dat

EEN GEVANGENE.

Wanneer men leest wat Livingstone en Stanley ons van den slavenhandel mededeelen, dan rijst er uit elk christenhart de bede tot God op: »och, dat het Evangelie toch in de Binnenlanden van Afrika mocht ver-

niemand het recht heeft slaven te houden. Uitnemend bewijst het Evangelie zijne kracht inzonderheid bij zulke menschen, die vroe-

GEVANGENEN ONDER EEN AFDAK.

kondigd worden!" En inderdaad, niet door geweld van wapenen zal de slavenhandel uitgeroeid worden, maar door de kracht van het Woord van God. Waar het Evangelie komt en aangenomen wordt, daar leert de

ger slaaf waren en bevrijd zijn geworden. Zij gaan thans van stam tot stam en verkondigen de blijde boodschap des vredes, dat wij niet elkanders slaven, maar broeders zijn, die den Heiland wenschen te dienen

en hunne naasten lief te hebben als zich zelve. Deze verkondiging des Evangelies moet echter vergezeld gaan van aansporing tot arbeiden. Over 't algemeen is de bewoner van midden-Afrika traag. En hiertoe werkt de natuur mede. De Loto-man zegt: »waartoe te werken? Ik behoef slechts mijne handen uit te steken naar de vruchten, die alerwegen groeien. Ik heb niet veel nodig. Mijne geiten en koeien, mijne schapen en ander vee leveren genoeg op voor mij, mijn vrouw en kinderen.» Dit is betrekkelijk waar. En toch moeten de menschen aan den arbeid gezet worden, moeten leeren het veld te bebouwen, moeten leeren timmeren, metselen en vooral zich behoorlijk kleeden, opdat zij

achting voor zich zelve zouden krijgen. Dit alles kan slechts geschieden door de prediking en den arbeid der zendelingen, die deze nakomelingen van Cham zullen leeren, dat een geregelde arbeid vele booze gedachten en daden onderdrukt; dat de Zoon Gods zich niet geschaamd heeft »de Zoon van een timmerman» genoemd te worden, en dat Paulus, de tentenmaker, het brood met zijn eigen handen verdiende.

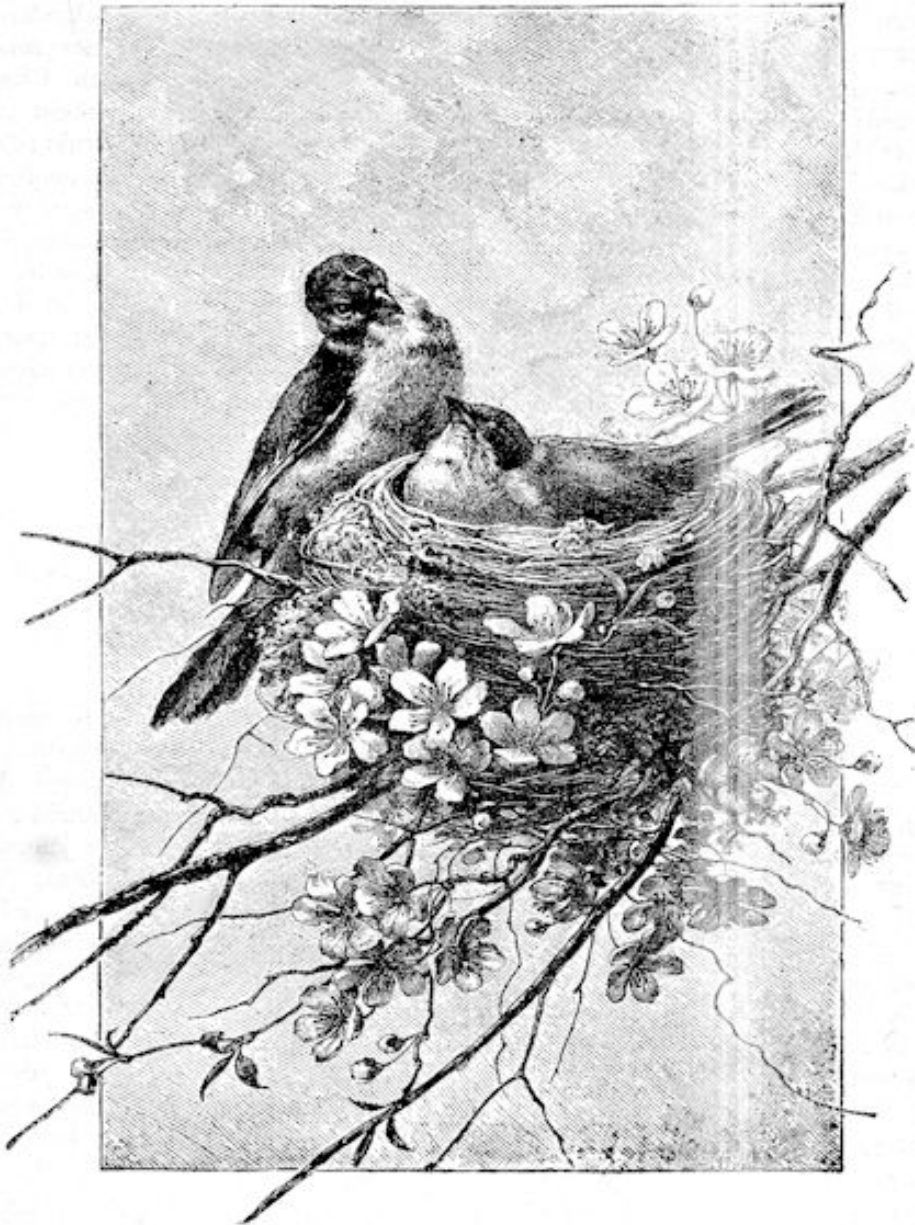
Gedenkt de arme slaven in de Binnenlanden van Afrika en draagt naar uw vermogen er toe bij, dat er zendelingen heen gezonden worden, om hun het Evangelie te verkondigen.

VOGELS EN VOGELNESTEN.

Er zijn nog, helaas, jongens, die er lust in hebben nesten uit te halen en de vogeltjes van hunne eieren of jongen te berooven. Deden zij dit uit broodsgebrek en wilden zij zich met de eieren of de jongen voeden, dan zou er nog eenige verontschuldiging voor hen zijn, maar daar dit berooven meestal geschiedt uit moedwil of speelzucht, vind ik geen woorden genoeg, om hierover mijn toorn uit te drukken. De verontschuldiging waarover ik sprak, vindt haren grond in de Mozaische wetten, waar men in Deuter. 22 vs. 6 en 7 het volgende leest: »Wanneer voor uw aangezicht een vogelnest op den weg voorkomt, in eenigen boom, of op de aarde, met jongen of eieren, en de moeder zittende op de jongen of op de eieren, zoo zult gij de moeder met de jongen niet nemen. Gij zult de moeder ganschelijk vrijlaten, maar de jongen zult gij voor u nemen, opdat het u welga, en gij de dagen verlengt.» Deze laatste woorden zijn een weerklank van het gebod aan kinderen, om hunne ouders te eeren, om het even of het de ouders zijn van menschen of van dieren. Er ligt ook nog een andere les in. Wanneer men met de jongen ook de moeder rooft, dan toont

men groote schraapzucht te bezitten. Men is niet met één deel tevreden; men wil alles hebben. Dit is verkeerd. Men moet aan den moedervogel gelegenheid geven weer eieren te kunnen leggen en jongen te krijgen. Doodt men nu de moeder, dan berooft men hierdoor zichzelf en anderen van toekomstig voordeel. Een winkelier, die niet tevreden is met een klein winstje, lokt geen koopers en verliest ten slotte meer dan hij dacht te winnen. Zoo gaat het ook met menschen, die den rustdag niet heiligen. God heeft ons zes dagen gegeven, waarop wij al ons werk zullen doen, en heeft slechts één dag voor zichzelf behouden. Zoo iemand nu ook dien eenen dag voor zich gebruikt om te werken, dan ontsteelt hij dien aan God, en zal ten slotte tot de ontdekking komen, dat hij er geen voordeel van gehad heeft en den Maandag daarop lui en loom is geworden.

Er zijn broedende vogels, die wanneer eene booze hand komt, om hen van hunne eieren of jongen te berooven, op het nest blijven zitten. Gij kunt echter wel begrijpen hoe het hun daarbij te moede is en hoe angstig hun kleine hart slaat. Uit liefde tot

VOGELS EN VOGELNESTEN.

hunne jongen blijven zij op het nest, om hen zoo lang mogelijk te beschermen, terwijl zij sidderen van vrees. Dit reeds moest de jongens terughouden van de hand naar een nest uit te steken, om dit te berooven. Een jager vertelde eens, dat hij, in een bosch zijnde, op een vogel schoot, dien hij wel had getroffen, maar die nog kracht genoeg bezat weg te vliegen. Naar dien vogel zoe-

kende vond hij hem met bloedende vleugels op zijn nest zitten, om zijne jongen, die hij even verlaten had om voor hen voedsel te zoeken, in zijne laatste oogenblikken nog te dekken. Toen nu de jager bij het nest stond en den vogel zag, werd hij zóó getroffen door den weemoedigen blik dien de arme moeder op hem wierp, dat het geweer uit zijne handen viel en hij het besluit nam

nooit weer een vogel te doodden. Maar zoo oud hij ook geworden is, nooit heeft hij dien weemoedigen blik van den vogel vergeten.

Wanneer een jongen ergens in een boom een nestje gezien heeft en hij het voornemen koestert dit nestje uit te halen, zou ik hem den raad geven eerst het nestje goed te bekijken en daarbij te denken aan het kunstig samenstel van deze kleine schuilplaats, die de vogel voor zijne eieren en jongen bereid heeft. Doet hij dit, dan tien tegen een, dat hij de hand niet uitsteekt, om dit nestje te verwoesten of te berooven.

Inderdaad, kunstig zijn die nestjes gebouwd en men moet des Scheppers macht en wijsheid bewonderen, dat Hij aan deze kleine dieren zulk een groot en vernuftig bouwvermogen heeft ingeschapen. Bezie eens goed onze plaat, waarop de moedervogel, een vinkje, op het nest zit, terwijl het mannetje haar misschien wat voorzingt, om haar den tijd te helpen verdrijven. Zie eens hoe netjes dat nestje is zamengesteld. Hoe kunstig zijn de takjes door elkander gevlochten en zelfs met bloempjes versierd. Denk daarbij hoeveel moeite het dezen vogels gekost heeft, om de noodige takjes en twijgjes bijeen te zoeken en hoeveel inspanning zij zich hebben moeten getroosten, om die takjes en twijgjes zoo te buigen en te winden, dat zij een goed en deugdelijk nest konden vormen. Mij dunkt, wanneer een jongen zulk een nestje goed beziet, zal hij de uitgestoken hand terug trekken en tot zich zelve zeggen: »Neen, ik mag die kunstenaars niet kwellen. Zij zijn knapper dan ik, want ik zou met mijne twee handen en allerlei gereedschap niet in staat zijn te doen wat deze kleine vogels alleen met hun bekje en zwakke pootjes verrichten. 't Zou schandelijk zijn zoo ik zulk een nest verwoestte of uithaalde.»

Men kan de vogels naar het vormen van hunne nesten verdeelen in metselaars, timmerars, vlechters, mandemakers, vilt- en tapijtwerkers en naaisters.

Er zijn vogels die van klei nesten maken. Van heinde en verre halen zij de klei bijeen, vermengen die met zand en eenig speeksel en bouwen dan een nest ergens in een

boomholte. Dat de zwaluwen uitstekende metselaars zijn, zult gij wel eens opgemerkt hebben, wanneer gij die lieve diertjes bezig zaagt tegen uwe woning, onder de goot, de kroonlijst, of tegen het dak hun nestje te maken. De zwaluwen helpen elkander getrouw in dezen arbeid, en wat de eene niet doen kan doet de andere. Spechten daarentegen metselen niet, maar timmeren. Deze nuttige vogels, die er vooral op uit zijn om ons van vele lastige insecten te ontdoen, die zij met hun spitsen langen snavel uit de reten en scheuren der boomen weten te pikken, bouwen hunne nesten bij voorkeur in de holte der boomen. Vinden zij zulk eene holte niet, dan hakken zij er een. Mannetje en wijfje hakken er beurtelings vlijtig op los, zoolang totdat het gat breed en diep genoeg is voor de veiligheid hunner jongen. Is die holte klaar, dan gaan zij aan het schaven der wanden van het nest, opdat de jongen zich niet zouden kwetsen aan splinters en spaanders. Zij maken die wanden zoo glad, alsof ze gepolijst waren en gebruiken als gereedschap niets dan hun snavel benevens een goede portie ijver en geduld. Slim als zij zijn, verzamelen zij de splinters en spaanders van het uitgehakte nest en dragen die verre weg, opdat niemand op het vermoeden zou komen, dat hun nest in de nabijheid is.

Wij hebben in ons land vogels, die de kunst van weven verstaan en deze reeds beoefend hebben voordat de mensch nog een weefgetouw bezat. Onze wiewaal (*Oriolus galbula*) wel bekend als een eerste kersendief, weeft zich uit zelfgesponnen wollen draden, die hij in de nabijheid van onze woningen gevonden heeft, een warm nest, dat hij versiert, of aan alle kanten bedekt met grasvezelen en zelfs met timmermanskrullen. Onze gewone vink (*Fringilla coelebs*) weeft van wol, mos, spinrag en vezeltjes een aardig nestje, dat van binnen zoo zacht is als zijde en waarin eieren en jongen een warm plaatsje hebben. Dat de baltimorevogel (*Icterus Baltimore*) de weefkunst voortreffelijk verstaat, heb ik u reeds in een vroegeren jaargang van de *Vriend des Huizes* verteld. Een andere vogel van

dezelfde familie bouwt een nest uit lange dunne grasvezelen en hangt dit op in een appelboom. Dit nest is op zulk een kunstige wijze gevlochten, dat een dame, aan wie een vogelliefhebber zulk een nest toonde, er zoo over verbaasd was, dat zij in allen ernst vroeg: of het niet mogelijk was dezen vogel te leeren breien?

Ik heb u daar straks gezegd, dat sommige vogels er van houden hunne nesten te versieren. Zij gebruiken daartoe 't liefst glinsterende voorwerpen: zijden lapjes, roode blaadjes, blinkende draden enz. Hierdoor wordt tevens verklaard waarom men wel eens in de nesten van eksters gouden en zilveren voorwerpen gevonden heeft. De eksters stelen die dingen om daarmede hun nest te versieren. Andere vogels houden er een afzonderlijk verblijf op na, waarin zij

alles brengen wat hen bekoort. Zoo b. v. vindt men op Nieuw-Holland den zoogenaamden Satijnvogel (*Ptilorhynchus holosericus*), die in de nabijheid van zijn nest in het dichtst gedeelte van een bosch een soort van prieel bouwt, zamengesteld uit takjes, die van boven omgebogen en vereenigd zijn. De bodem van dit prieel is bedekt met veelkleurige vederen van papegaaien en andere vogels; ook allerlei glinsterende schelpjes en steentjes liggen in tamelijk goede orde op den grond. In dit prieel brengen mannetje en wijfje eerst eenige dagen door voordat zij hun nest gaan maken. Wonderlijk, niet waar? Ja, de schepping is schoon, en het is maar jammer, dat de mensch er zoo weinig acht op geeft en al die wonderwerken Gods veelal met onverschilligheid voorbijziet.

HEBZUCHTIG.

Toen ik twintig jaren oud was, woonde ik op een dorp dicht bij een groot bosch. Aan den ingang van dat bosch stond een huisje, dat er oud en vervallen uitzag. De muren waren hier en daar afgebrokkeld, en tusschen de oude steenen waren eenige nieuwe steenen geschoven, maar dit was zoo onhandig geschied, dat men wel zien kon, dat het niet door een metselaar was gedaan. Hier en daar was een pan van het dak gevallen en de ledige plaats door gras, aarde of heiplaggen aangevuld. De tuin voor en achter het huisje zag er zoo woest uit, alsof de Turken er krijgertje in hadden gespeeld. Het onkruid stond overal een voet hoog, en wel groeide hier en daar een kropsalade of wat boerenkool, maar alles zag er zoo schraal en ellendig uit, dat het niemand zou invallen er iets uit weg te nemen.

Ik dacht eerst dat dit huisje bewoond werd door arme menschen, maar men vertelde mij, dat dit huisje behoorde aan den rijksten man van 't dorp, die kisten volgeld bezat, maar te gierig was om een cent uit

te geven. Zijne kleeren waren oud, en als zij stuk waren, lapte hij ze zelf met brokken van laken, die hij hier en daar verzamelde. Als hij uitging, dan droeg hij een grooten zak onder den arm, en al wat hij op straat vond en meende te kunnen gebruiken, stopte hij in dien zak, b. v. steenen voor zijn huis, brokjes hout om te branden, lappen om zijne kleederen te verstellen en dergelijke voorwerpen. Des winters ging hij al om vier uur naar bed, om licht en vuur te besparen, en als het bij dag erg koud was, dan liep hij op een paar klompen zoo hard hij kon door het bosch, om warm te worden. Vrienden had hij niet. In de kerk kwam hij nooit, en tweemaal was het gebeurd, dat de predikant hem had willen bezoeken, maar geen gehoor had gekregen. De deur werd niet geopend, al wist dominé ook dat de man tehuis was en zich bezig hield met geld te tellen.

Ik vroeg aan iemand of hij mij ook iets naders van dien man kon mededeelen en toen werd mij de volgende geschiedenis verteld.

Jan Poster bezat reeds als klein kind een zeer hebzuchtigen aard. Alles wat hij zag wilde hij hebben, en als hij het had, wilde hij nog meer. 't Was hem bloot om de heb, om het hebben te doen. Nooit deelde hij iets mede van 't geen hij gekregen had. Ik herinner mij een voorval uit zijne jeugd, dat ik u wil ver-

Wel waren er buurkinderen, maar die speelden niet gaarne met hem, daar hij altijd de baas wilde zijn en alles van hen wegnam. Zoo zat hij dan in den hoek, en wilde juist beginnen een stuk van den koek af te bijten, toen Fik binnenkwam. Fik had den koek geroken en wilde er graag wat van proeven.

tellen. Hij was toen pas drie jaren oud, en had van een tante, die blind was voor zijne gebreken en hem vertroetelde, een groot stuk koek gekregen. Toen hij dat in zijn bezit had, kroop hij er mede naar een hoek van de kamer, om het heelemaal alleen op te eten. Hij dacht: in dien hoek ziet mij niemand. Nu, er was ook juist niemand in zijne nabijheid. Vader en moeder waren aan den arbeid, en zusjes of broertjes had hij niet.

Hij ging vlak voor Jan zitten en keek hem zoo vriendelijk aan, als een hond doen kan. Maar Jan deed alsof hij Fik niet zag. Fik evenwel hield aan. Hij kwispelstaartte zoo hard, als hij het met zijn kort staartje doen kon, en stak nu en dan de ooren recht in de hoogte, als hij meende hoop te hebben iets te zullen krijgen, maar 't was mis. Kleine Jan kon niets missen. Hij was gierig, hebzuchtig en deed telkens een hap. Dit verdroot Fik,